

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ ΣΗΜΕΡΑ
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΨΕΛΗΣ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Πολυτεχνείου Κρήτης

επιβλέπων καθηγητής:
Γιαννούδης Σωκράτης

Δέση-Λουκά Χριστίνη
Χαραλαμπίδη Μελπομένη

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ ΣΗΜΕΡΑ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΨΕΛΗΣ

ΧΑΝΙΑ

Φεβρουάριος 2016

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Δε θα μπορούσαμε να ολοκληρώσουμε αυτή την εργασία χωρίς την πολύτιμη βοήθεια πολλών ανθρώπων τους οποίους νιώθουμε την ανάγκη να ευχαριστήσουμε.

Για την εκπόνηση της εργασίας ευχαριστούμε ιδιαίτερα: τον κ. Σαρηγιάννη Γ. και την κ. Βαΐου Ντ. για την βοήθειά τους στις αρχικές μας αναζητήσεις και την παροχή χρήσιμου υλικού, τον Gifford R. για το αρχείο που μας διέθεσε, τον κ.Βογιαζίδη Ν. και τον κ.Ζαχαριάδη Ι. για τις πολύτιμες συνεντεύξεις τους και συμβουλές τους, όλους τους κατοίκους της Κυψέλης που μας εμπιστεύτηκαν και μας έκαναν να την αγαπήσουμε, τους φίλους που συνεισέφεραν στην διαδικασία της έρευνας στην Κυψέλη: την Κωνσταντίνα, την Μυρτώ, τη Σοφία, τη Ρένια, τη Μαίρη, την Χριστίνα, την Λίλιαν και τον Άγγελο.

Για την προκαταρκτική έρευνα στις περιοχές της Αθήνας ευχαριστούμε την Κέλλυ από τα Πετράλωνα, την Τίνα από την Καισαριανή και τον Γιάννη από το Περιστέρι.

Για την επιμέλεια του κειμένου ευχαριστούμε ιδιαίτερα την Χρυσούλα και τη Νέλλυ.

Από την Σχολή οφείλουμε να ευχαριστήσουμε τους: κ.Κωτσάκη, κ.Χατζησάββα, κ.Φραγκομιχελάκη, κ.Διμέλλη και φυσικά τον επιβλέποντά μας κ.Γιαννούδη για τη βοήθεια που μας παρείχαν καθ' όλη τη διάρκεια της ερευνητικής.

Τέλος, δε θα μπορούσαμε να μην ευχαριστήσουμε τους γονείς μας, τα αδέρφια μας και όλους μας τους φίλους και συντρόφους που μας στήριξαν και ιδιαίτερα τις συγκατοίκους για τη φροντίδα και την βοήθειά τους, και φυσικά όλους τους αφανείς ήρωες που μας υπέμειναν αυτό το διάστημα.

Χανιά, Φλεβάρης 2015
Μελίνα-Χριστίνη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
1° ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ	11
1.1: Θεωρητικές προσεγγίσεις για τη γειτονιά	11
1.1.1 Θεωρητικές προσεγγίσεις για την έννοια της γειτονιάς	11
1.1.2 Κοινότητα, κοινωνικά δίκτυα και γειτονιά	13
1.2: Θεωρητικές έννοιες που σχετίζονται με την έννοια της γειτονιάς	19
1.2.1 Η έννοια του δημόσιου χώρου στη γειτονιά	19
1.2.2 Η έννοια της γειτονιάς από την οπτική της καθημερινής ζωής	25
1.2.3 Από τον χώρο στον τόπο, το αίσθημα του οικείου και της ταυτότητας στη γειτονιά	26
1.2.4 Η έννοια του νοπτικού χάρτη: διαφορετικές εικόνες της πόλης από διαφορετικά υποκείμενα	29
2° ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ	35
2.1: Ιστορική και κοινωνικοπολιτική εξέλιξη της γειτονιάς στην Αθήνα	35
2.1.1 Πολεοδομική εξέλιξη και πολεοδομικές προσεγγίσεις	36
2.1.2 Η επιρροή κοινωνικών-ταξικών ομάδων στη συγκρότηση της γειτονιάς στην Αθήνα	39
2.2: Η γειτονιά στην Ελλάδα: πώς ορίζεται από πολεοδομική και θεσμική οπτική	43
3° ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΨΕΛΗΣ	47
3.1: Γενικά στοιχεία για την Κυψέλη	47
3.1.1 Ιστορική, πολεοδομική και κοινωνική εξέλιξη της Κυψέλης	51
3.1.2 Χωρική δομή. Θεσμικά ορισμένες συνοικίες και γειτονιές στην Κυψέλη.	52
3.1.3 Φυσιογνωμία εξεταζόμενης περιοχής	54
3.2: Η γειτονιά στην Κυψέλη από την οπτική της βιωματικής εμπειρίας	67
3.2.1 Μεθοδολογία της έρευνας	67
3.2.2 Ανάλυση και ερμηνεία εμπειρικών στοιχείων	75
3.2.3 Προσδιορισμός και σύγκριση των περιοχών της Κυψέλης που συγκροτούν γειτονιές	101
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	111
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	117
ΠΗΓΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	215
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	217

Εισαγωγή

Σκοπός της ερευνητικής μας εργασίας είναι η διερεύνηση των χωρικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών που συγκροτούν την έννοια της γειτονιάς. Η μεθοδολογία που ακολουθήσαμε περιλαμβάνει δύο μέρη: ένα θεωρητικό κι ένα πρακτικό. Το θεωρητικό σκέλος της εργασίας βασίζεται σε εγχώρια και διεθνή βιβλιογραφία σχετικά με θεωρητικές προσεγγίσεις για την έννοια της γειτονιάς και θεωρητικές έννοιες που σχετίζονται μ' αυτήν όπως: η κοινότητα, τα κοινωνικά δίκτυα, ο δημόσιος χώρος στη γειτονιά, η καθημερινή ζωή, ο τόπος, το οικείο και η ταυτότητα. Παράλληλα προσεγγίζουμε την έννοια της εικόνας της πόλης και των νοητικών χαρτών (mental maps), προκειμένου να διερευνήσουμε από την οπτική του βιωμένου χώρου την επιρροή των παραπάνω χαρακτηριστικών στο χώρο της γειτονιάς. Συγχρόνως, ερευνούμε την ιστορική εξέλιξη της γειτονιάς στην Αθήνα και πώς αυτή εμφανίζεται στην ελληνική πολεοδομική νομοθεσία αλλά και στους διάφορους θεσμούς.

Στο πρακτικό μέρος αξιοποιούμε την παραπάνω έρευνα για να κατασκευάσουμε μια μεθοδολογία προκειμένου να διερευνήσουμε αυτές τις έννοιες στο σήμερα μέσα από έρευνα πεδίου στην περιοχή της Κυψέλης. Με επιτόπια παρατήρηση, συνεντεύξεις και νοητικούς χάρτες εντοπίζουμε τις περιοχές στην Κυψέλη όπου σύμφωνα με τους κατοίκους το αίσθημα της γειτονιάς είναι ενισχυμένο. Μέσα από την έρευνα προσπαθούμε να προσδιορίσουμε ποια είναι τα χαρακτηριστικά που συνθέτουν αυτές τις γειτονιές και ποιες παράμετροι επηρεάζουν θετικά τα συναισθήματα όσων τις βιώνουν, αλλά και αν σχετίζεται η αντίληψη των κατοίκων για τη γειτονιά με τον τρόπο που ορίζεται στη νομοθεσία.

Τέλος, μέσω των πορισμάτων αυτής της έρευνας στοχεύουμε στη σκιαγράφηση της φυσικής υπόστασης της γειτονιάς σήμερα, στην καλύτερη κατανόηση του χώρου και την επιρροή που αυτός ασκεί σε όσους τον βιώνουν, καθώς και στον προσδιορισμό των στοιχείων που μπορούν να ενδυναμώσουν την αίσθηση της γειτονιάς σε έναν τόπο, με στόχο αυτά να αξιοποιηθούν από μετέπειτα ερευνητές ή σχεδιαστές για τον σκοπό αυτό.

1

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

1.1: Θεωρητικές προσεγγίσεις για τη γειτονιά

1.1.1 Θεωρητικές προσεγγίσεις για την έννοια της γειτονιάς

1.1.2 Κοινότητα, κοινωνικά δίκτυα και γειτονιά

1.2: Θεωρητικές έννοιες που σχετίζονται με την έννοια της γειτονιάς

1.2.1 Η έννοια του δημόσιου χώρου στη γειτονιά

1.2.2 Η έννοια της γειτονιάς από την οπτική της καθημερινής ζωής

1.2.3 Από τον χώρο στον τόπο, το αίσθημα του οικείου και της ταυτότητας στη γειτονιά

1.2.4 Η έννοια του νοπτικού χάρτη: διαφορετικές εικόνες της πόλης από διαφορετικά υποκείμενα

1.1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ

1.1.1. Θεωρητικές προσεγγίσεις για την έννοια της γειτονιάς

Η έννοια της γειτονιάς τα τελευταία χρόνια έχει απασχολήσει τις διεθνείς επιστημονικές συζητήσεις, καθώς και τις διάφορες εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές λόγω της παγκοσμιοποίησης, της διεθνούς κινητικότητας του κεφαλαίου, των ανταγωνισμών των πόλεων κλπ. Αυτό το αυξημένο ενδιαφέρον προκύπτει από τις σημαντικές οικονομικές, γεωγραφικές και χωρικές ανακατατάξεις αλλά και από την αποδιάρθρωση των παραδοσιακών πρακτικών συγκρότησης ατομικών και συλλογικών ταυτοτήτων.

Για εμάς, η γειτονιά αποτελεί το ιδανικό χωρικό πεδίο διερεύνησης των σχέσεων μεταξύ κοινωνικών υποκειμένων και αστικού χώρου. Σ' αυτό το κεφάλαιο προσεγγίζουμε την έννοια μέσα από θεωρητικές έννοιες που σχετίζονται με αυτή και την πλαισιώνουν, αλλά και μέσα από διαφορετικά επιστημονικά πεδία και αντιλήψεις, τα οποία τροφοδότησαν την έρευνά μας και βοήθησαν στην κατανόηση των αποτελεσμάτων.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας ήταν δύσκολη η οριοθέτηση του όρου "γειτονιά" λόγω της χρήσης του σε πολλά διαφορετικά πλαίσια αναφοράς. Η έννοια της γειτονιάς επιδέχεται πολλαπλές προσεγγίσεις, τόσο από διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους όσο και από διαφορετικές αντιλήψεις πολιτών. Σ' αυτό το κεφάλαιο επιλέγουμε να παρουσιάσουμε ορισμένες απ' αυτές, για να αναδείξουμε ερωτήματα και διαφορετικές πλευρές της συζήτησης για τη γειτονιά που αποδείχθηκαν χρήσιμες και στην έρευνά μας.

Για τον Lefebvre, οι περισσότεροι άνθρωποι ζουν, σε συγκεκριμένους τόπους-γειτονιές, ζωές που χαρακτηρίζονται από τοπικότητα, συγκλίσεις και τυχαίες συναντήσεις (Lefebvre 2007:68). Από αυτή την οπτική, η γειτονιά είναι σημείο συνάντησης τόπου και κοινότητας, χωρίς οι δύο έννοιες να ταυτίζονται ή να είναι κλειστές και οριοθετημένες.

Ο Forrest θέτει μερικά ερωτήματα που θα μας απασχολήσουν στην παρούσα εργασία: "Μπορεί να ενδυναμωθεί ο ρόλος της γειτονιάς και πώς; Τι ρόλο παίζουν τα δίκτυα σχέσεων και η πρόσδεση σε ένα συγκεκριμένο τόπο;" Πολλοί υποστηρίζουν ότι η έννοια της γειτονιάς

με ό,τι αυτή συμβόλιζε μέχρι πρότινος (προσωπικές επαφές, μικρή κλίμακα κλπ.) "αργοπεθαίνει". Για τον Forrest όμως, "το επίπεδο των επαφών της γειτονιάς μπορεί να μην έχει παρακμάσει συνολικά, αλλά σίγουρα έχει αλλάξει η ποιότητα και η φύση του γειτονεύειν και της κοινωνικότητας" (όπως παρατίθεται στο Βαΐου 2007β:10).

Για τη Massey, η γειτονιά, ως μία ανάμεσα σε πολλές γεωγραφικές κλίμακες, διαμορφώνεται από ένα σύνολο κοινωνικών σχέσεων που διαντίζουν σε μια τοποθεσία. Είναι ανοιχτή σε αμφισβήτηση και σε διαφορετικές αναγνώσεις από άτομα και ομάδες που έχουν διαφορετικές εμπειρίες. Συγκροτείται από κίνηση, επικοινωνία, κοινωνικές σχέσεις που πάντα εκτείνονται και πέρα από αυτήν (Massey 2005:151).

Σύμφωνα με τη Βαΐου, στον όρο "γειτονιά" συνδέονται και συχνά συγχέονται, αφενός πλευρές που έχουν να κάνουν με τον υλικό χώρο και αφετέρου διαδικασίες που αναφέρονται στις κοινωνικές σχέσεις γειτονιάς, παραπέμποντας σε επεξεργασίες που ταύτιζαν μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα ("κοινότητα") με έναν σαφώς οριοθετημένο τόπο (Βαΐου 2013:173). Στην Ελλάδα ο προσδιορισμός μιας περιοχής της πόλης ως γειτονιά, για τη Βαΐου, σχετίζεται κυρίως με ιστορικές διαδικασίες συγκέντρωσης των κατοίκων (π.χ. κοινή καταγωγή, πρόσφυγες κλπ) και η συγκρότησή τους συνδέεται με την ύπαρξη τοποσήμων (ΚΑΠΗ, σχολείο, ναός, φυσικό χαρακτηριστικό περιβάλλοντος, πλατεία, γήπεδο-πάρκο κλπ) και των κοινωνικών δικτύων που αναπτύχθηκαν στον συγκεκριμένο τόπο (Βαΐου 2007:18).

Ο Chombart de Lauwe στο έργο του το "Το Παρίσι και η περιοχή του" ορίζει ως στοιχειώδη μονάδα της πόλης την αστική γειτονιά, η οποία "δεν καθορίζεται μόνο από τους οικονομικούς και γεωγραφικούς παράγοντες αλλά και από την παράσταση που έχουν γι' αυτήν οι κάτοικοί της και οι κάτοικοι άλλων αστικών γειτονιών" (όπως παρατίθεται στο Debord 1958).

Στις σύγχρονες προσεγγίσεις για την γειτονιά είναι πλέον αποδεκτό ότι ο παράγοντας του φύλου παίζει ρόλο στη συγκρότησή της, μιας και οι γυναίκες είναι αυτές που κατά κύριο λόγο δραστηριοποιούνται σε αυτή.

Σύμφωνα και με τη Stovesand, "η περιοχή της καθημερινότητας, η γειτονιά, προσλαμβάνεται και χρησιμοποιείται διαφορετικά από άνδρες και γυναίκες." Έτσι οι γυναίκες ενδιαφέρονται περισσότερο για τη βελτίωση του άμεσου περιβάλλοντος της κατοικίας, με αποτέλεσμα να είναι συχνά πιο ενεργές σε πρωτοβουλίες πολιτών (όπως παρατίθεται από τη Βαΐου 2007:54).

Οι οπτικές που προαναφέραμε αποδείχθηκαν χρήσιμες για την

έρευνά μας, καθώς βοήθησαν στην κατανόηση των πολλαπλών προσλήψεων της γειτονιάς και κατά συνέπεια των διαφορετικών σχέσεων που αναπτύσσουν μ' αυτή.

Συνοψίζοντας, θεωρούμε ότι η γειτονιά, ως ο εγγύς χώρος γύρω από την κατοικία, εμπεριέχει διαφορετικά νοήματα για διαφορετικούς ανθρώπους, ανάλογα με παράγοντες όπως η κοινωνική τάξη, το φύλο, η ηλικία, η εθνότητα κλπ.

Η γειτονιά είναι το πεδίο δραστηριοποίησης, οικειοποίησης της πόλης αλλά και κοινωνικοποίησης, όπου μαθαίνονται κώδικες συμπεριφοράς μέσα από την παρατήρηση αλλά και την επαφή με άλλους. Είναι, όπως και η πόλη, το πεδίο στο οποίο αντανακλώνται οι σχέσεις μεταξύ των μελών μιας κοινωνίας και επηρεάζονται από αυτήν. Πρόκειται δηλαδή για τον χώρο όπου οι άνθρωποι ζουν, συναντιούνται, ερωτεύονται, μεγαλώνουν παιδιά, αγωνίζονται κλπ.

Ταυτόχρονα, στη γειτονιά αναπτύσσονται δεσμοί χωρικής εγγύτητας που συνδέονται με την έννοια της κοινότητας και των κοινωνικών δικτύων που θα αναλυθούν αμέσως παρακάτω.

1.1.2. Κοινότητα, κοινωνικά δίκτυα και γειτονιά

Η έννοια της κοινότητας, χωρίς να είναι πάντοτε ορισμένη με σαφήνεια, παραπέμπει σε μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα που χαρακτηρίζεται από κοινωνικά δίκτυα, αντανακλώντας ένα κοινό σύνολο προσδοκιών και δράσεων, και η οποία συχνά συνδέεται με συγκεκριμένη γεωγραφική συγκέντρωση.

Η Σχολή του Σικάγου συνέδεσε τη γειτονιά ως τμήμα πόλης με την έννοια της "κοινότητας", όπου έχουν σημασία όχι μόνο τα γεωγραφικά όρια του χώρου, αλλά και, κυρίως, τα κοινωνικά δίκτυα, η συγκινησιακή και συμβολική σημασία για τους κατοίκους, η συγκρότηση ταυτότητας συναρτημένης με τον τόπο. Από την οπτική αυτή, η γειτονιά συγκροτείται ως χωρική ενότητα μικρής κλίμακας, που υπάρχει χάρη στις προσωπικές επαφές και τις αναφορές σε ένα (κοινό) παρελθόν (όπως παρατίθεται στο Βαΐου και συν. 2007β:12).

Ο Tönnies αναφέρεται στην έννοια της κοινότητας εστιάζοντας στο είδος του δεσμού που προκύπτει από την κοινή καταγωγή, την κοινή εγκατάσταση ή την κοινή δράση (όπως παρατίθεται από τον Τσαούση 2004:110). Οι Crow&Allan διαχωρίζουν την έννοια της κοινότητας από τη γειτονιά θεωρώντας ότι μπορεί να υπάρχει κοινότητα πέρα από τα γεωγραφικά όρια της γειτονιάς (π.χ. επαγγελματικές σχέσεις) αλλά και γειτονιά χωρίς την ύπαρξη κοινότητας (Crow, Allan 2013:182). Σε παρόμοιο πλαίσιο κινούνται οι Knox&Pinch που θεωρούν ότι οι γειτονιές είναι περιοχές που περιλαμβάνουν ανθρώπους με εν γένει παρόμοια δημογραφικά, οικονομικά και

κοινωνικά χαρακτηριστικά χωρίς απαραίτητα κοινωνική διάδραση, ενώ οι κοινότητες εμφανίζονται εκεί όπου υπάρχει κοινωνική συνοχή, παράγονται κοινά έθιμα, τρόποι ομιλίας κλπ και συχνά παραπέμπει αλλά όχι κατ' ανάγκη σε συγκεκριμένη γεωγραφική συγκέντρωση (Knox&Pinch 2009:345,555).

Στην παρούσα εργασία, εξετάζουμε την έννοια της κοινότητας σ' έναν συγκεκριμένο τόπο: τη γειτονιά. Συνδέεται με τις διαπροσωπικές σχέσεις και τις σχέσεις αλληλεγγύης που αναπτύσσονται σ' αυτή και η έννοιά της ενέχει και φαντασιακά στοιχεία που προκύπτουν από διάφορους παράγοντες, όπως είναι η κυρίαρχη ιδεολογία, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης κλπ. Ταυτόχρονα θεωρούμε αφετηριακά ότι οι κοινωνικές σχέσεις επηρεάζονται από τους χώρους όπου ζουν οι άνθρωποι και ταυτόχρονα οι ίδιοι τους επηρεάζουν.

Όσον αφορά τα κοινωνικά δίκτυα στη γειτονιά, αποτελούν σε πολλές περιπτώσεις γενεσιουργό παράγοντα στη δημιουργία γειτονιών και στη συγκρότησή τους. Παρέχουν κοινωνική υποστήριξη και την αίσθηση μιας ταυτότητας και ενός τόπου που δεν εξαρτάται τόσο από την πραγματική απόσταση των ανθρώπων μεταξύ τους αλλά από το είδος των δεσμών (χαλαροί/ισχυροί δεσμοί) που αναπτύσσονται. Η μακρά χρονική διάρκεια κατοίκησης σε μια γειτονιά οδηγεί σε πυκνότερα και περισσότερο αναγνωρίσιμα στον χώρο κοινωνικά δίκτυα με συνείδηση κοινότητας.

Τα κοινωνικά δίκτυα σε μια γειτονιά αποτελούν τη βάση της κοινωνικοποίησης των κατοίκων, ιδιαίτερα για όσους δεν (μπορούν να) έχουν πρόσβαση σε ευρύτερα κοινωνικά δίκτυα όπως οι λιγότερο κινητικές ομάδες: χαμηλά κοινωνικά στρώματα και ηλικιωμένοι ή τα παιδιά.

Για τον Charman, η αυξανόμενη προσωπική κινητικότητα, λόγω π.χ. της γενικότερης πρόσβασης στη χρήση του Ι.Χ., της βελτίωσης του μορφωτικού επιπέδου, ή της κινητικότητας στην αγορά εργασίας, έχει οδηγήσει στη χαλάρωση των χωρικών δεσμών που αποτελούσαν ένα σημαντικό κομμάτι των δικτύων κοινωνικής υποστήριξης και συγκρότησης γειτονιάς (Charman 1996). Αλλά ακόμα και οι πιο "κινητικοί" πολίτες αλληλεπιδρούν σε κάποιο βαθμό με τους γείτονές τους.

Οι δεσμοί που αναπτύσσονται σε μια γειτονιά, σύμφωνα με τον Fischer, δεν είναι απαραίτητα ισχυρότεροι από τους δεσμούς με τους φίλους που βρίσκονται διασκορπισμένοι σε διαφορετικά σημεία της πόλης (Fischer 1981:306).

Πολλοί όπως ο Simmel υποστηρίζουν ότι η σύγχρονη πόλη οδηγεί στην αποξένωση και την αδιάφορη στάση των ανθρώπων για τη ζωή γύρω τους, και στις απρόσωπες επαφές. Όμως ο Lofland (1973)

υποστηρίζει ότι οι κάτοικοι της πόλης δεν έχασαν την ικανότητα να συνάπτουν βαθιές, μακροχρόνιες και πολυεπίπεδες σχέσεις. Αντίθετα, κέρδισαν την ικανότητα να διαχειρίζονται επιφανειακές, εφήμερες, περιορισμένες σχέσεις.

Πάντως, στο αστικό περιβάλλον γίνονται αντιληπτά δίκτυα με αυξημένη την αίσθηση της αλληλοβοήθειας, που εντοπίζονται κυρίως παλαιότερα στις γειτονιές των προσφύγων και της εργατικής τάξης και σήμερα στις γειτονιές των μειονοτήτων (π.χ.: καταυλισμοί αθίγγανων). Αυτά τα δίκτυα συγκροτούνται από τη συνείδηση του "κοινού", που απορρέει από τα κοινά κοινωνικά χαρακτηριστικά και από τη συνύπαρξη σε έναν συγκεκριμένο τόπο και συχνά χαρακτηρίζονται από τη θέληση γι' από κοινού δράση.

Αντίστοιχα, οι γειτονιές της εργατικής τάξης αποτελούν κι αυτές προνομιακό πεδίο ανάπτυξης των κοινωνικών δικτύων. Η Bott αναφέρει: "Μόνο η εργατική τάξη ενδιαφέρεται να βρει ένα συνδυασμό παραγόντων που να μπορούν να εξασφαλίσουν ισχυρά δίκτυα: συγκέντρωση ανθρώπων με το ίδιο ή παρόμοιο επάγγελμα σε έναν τόπο, δουλειών και σπιτιών στην ίδια περιοχή, χαμηλό ρυθμό ανανέωσης πληθυσμού και σχέσεις μεγάλης διάρκειας, τουλάχιστον περιστασιακές ευκαιρίες για συγγενείς και φίλους να βοηθούν ο ένας τον άλλο να βρει δουλειά, μικρή ανάγκη για μετακίνηση σε άλλες περιοχές, μικρές πιθανότητες κοινωνικής κινητικότητας" (Bott 1957:112).

Βέβαια, εκεί που λειτουργούν ισχυρά κοινωνικά δίκτυα υπάρχουν και ηγεμονικές σχέσεις. Η γειτονιά δηλαδή, πέρα από χώρο αλληλοβοήθειας, μπορεί να λειτουργεί και ως χώρος ανισοτήτων, αποκλεισμού, καταπίεσης, αποξένωσης και άγχους, κατάσταση που ισχύει ανεξάρτητα από το μέγεθος της κοινότητας ή της γειτονιάς. Λόγω των ισχυρών δικτύων, στη γειτονιά μπορούν να καταπιεστούν και να περιθωριοποιηθούν διαφορετικές συμπεριφορές από τις κοινωνικά αποδεκτές, που σχετίζονται συνήθως με την ταξική θέση, το φύλο, την εθνική προέλευση, τη σεξουαλικότητα κλπ.

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με τη Βαϊου "είναι πολλά τα παραδείγματα των πόλεων όπου η γειτονιά ή η συνοικία γίνεται αντιληπτή ως χωρική έκφραση ενός συνόλου κοινωνικών δικτύων αλληλοβοήθειας το οποίο διαμορφώνεται ιστορικά μέσα από τις ανθρώπινες σχέσεις που αναπτύσσονται σε ένα συγκεκριμένο τόπο" (Βαϊου και συν. 2007β:18). Τέτοια παραδείγματα αποτελούν τα κοινωνικά δίκτυα των προσφύγων μετά το 1922 και των μεταναστών μετά το 1990, που θα αναλυθούν στο δεύτερο μέρος της εργασίας (2.1.2).

Στο ίδιο πλαίσιο, τα γυναικεία κοινωνικά δίκτυα στην Ελλάδα έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των κοινοτήτων, και

σύμφωνα με τη Βαϊού η ύπαρξή τους υποκαθιστά την ανεπάρκεια των κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών που χαρακτηρίζουν πολλές γειτονιές από τα πρώτα στάδια της ανάπτυξής τους, αλλά και τον ελλειμματικό χαρακτήρα του ελληνικού κράτους πρόνοιας (Βαϊού και συν. 2007:51). Αυτά τα δίκτυα, μέσω των δραστηριοτήτων τους αποτελούν σημαντικό παράγοντα στη διαμόρφωση της ταυτότητας της γειτονιάς.

"Γειτονιά είναι: η φιλία, η κατανόηση,
η αλληλοβοήθεια, η συντροφικότητα...
είναι τα πάντα."

Λ., 75 χρονών, κάτοικος Κυψέλης

πλατεία Αγ. Γεωργίου στην Κυψέλη 1.1

1.2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

1.2.1. Η έννοια του δημόσιου χώρου στη γειτονιά

Όπως αναδείχθηκε κατά τη διάρκεια της έρευνάς μας, ο δημόσιος χώρος στη γειτονιά αποτελεί σημαντικό στοιχείο της συγκρότησής της. Σ' αυτό το σημείο θεωρούμε σκόπιμο να αναφέρουμε ορισμένες θεωρήσεις για το χώρο προκειμένου να καταλήξουμε στην οπτική με την οποία εξετάζουμε τον δημόσιο χώρο στη γειτονιά.

Ο Lefebvre δηλώνει ότι "η πόλη είναι η προβολή της κοινωνίας πάνω στο έδαφος" (Lefebvre 2007:83). Σύμφωνα πάλι με τον ίδιο, "η πόλη είχε πάντα σχέσεις με την κοινωνία στο σύνολό της, με τη σύνθεση και τη λειτουργία της, με τα συστατικά της στοιχεία, με την ιστορία της" (Lefebvre 2007:71).

Ακόμη, ο ίδιος συνέβαλε σημαντικά στη διάκριση μεταξύ των διαφορετικών "διαστάσεων" (dimensions) του χώρου. Πρότεινε μια τριμερή διαλεκτική σχετικά με τον χώρο, που περιλαμβάνει:

- **τις αναπαραστάσεις του χώρου** (espace conçu, conceived space, εννοημένος χώρος): η έννοια αυτή αναφέρεται στον χώρο των επιστημόνων και όλων εκείνων που ορίζουν τι είναι ο χώρος, όπως οι πολεοδόμοι, οι αρχιτέκτονες και οι τεχνοκράτες. Είναι ο κύριος χώρος κάθε κοινωνίας, αναπόσπαστα συνδεδεμένος με τις σχέσεις παραγωγής και την ευταξία που αυτές επιβάλλουν (π.χ.: τοπογραφικοί και διοικητικοί χάρτες).
- **τους χώρους της αναπαράστασης** (espace vécu, lived space, βιωμένος χώρος): πρόκειται για τον χώρο των κατοίκων και των χρηστών, και αφορά περισσότερο τα συναισθήματά τους και λιγότερο τις σκέψεις τους (π.χ.: αισθήματα ευχαρίστησης, ασφάλειας, αγωνίες κατά την κίνηση μέσα στην πόλη, "το καφενείο μετά τη γωνιά" κλπ.).
- **τις χωρικές πρακτικές** (espace perçu, spatial practices, perceived space, αντιληπτός χώρος): η έννοια αυτή αναφέρεται στην πραγματικότητα της πόλης, στις ρουτίνες της δουλειάς και της ξεκούρασης, σε όσα δηλαδή εξασφαλίζουν την παραγωγή και την κοινωνική αναπαραγωγή (π.χ.: τοίχοι, φυσικά σύνορα κλπ.).

Αυτές οι διακρίσεις του χώρου είναι αλληλένδετες, ενυπάρχουν, και καθεμία αποκτά νόημα μέσω των άλλων δύο.

(Merrifield 2006:109-110)

Για τον Norberg-Schulz, ο "υπαρξιακός", ο "ανθρώπινος" χώρος είναι σύνθεση πολλών χώρων: του πραγματικού, ο οποίος καλύπτει της βιολογικές ανάγκες του ανθρώπου, του αντιληπτού, που συλλαμβάνει με τις αισθήσεις του, του αφηρημένου, που ο άνθρωπος συλλαμβάνει με τη λογική του, του πολιτιστικού, που διαμορφώνεται από τη συλλογική δραστηριότητα, και του χώρου έκφρασης, ο οποίος είναι προϊόν της τέχνης και πεδίο εκδήλωσης των προθέσεων του ανθρώπου να αλλάξει το περιβάλλον του (όπως παρατίθεται στο Λέφας 2008:155).

Σύμφωνα με τον Σταυρίδη, "ο χώρος δεν αποτελεί απλά ένα άθροισμα υλικών δεδομένων που εμποδίζουν ή διευκολύνουν κάποιες κοινωνικές δραστηριότητες [...] παράγεται από τον τρόπο που τον εννοεί και τον αξιοποιεί η κάθε κοινωνία" (Σταυρίδης 1990:18). Ο Σταυρίδης κατηγοριοποιεί τη σκέψη των ανθρώπων σε μοντέλα εννοημάτων του χώρου, όπως: ο γεωμετρικός χώρος, ο δομικός χώρος, ο βιωματικός χώρος (δίνει σημασία στο βίωμα και την εμπειρία) και ο θεσμικός χώρος (ως αντανάκλαση των κοινωνικών σχέσεων με κύριες μεταβλητές τον δημόσιο και τον ιδιωτικό χώρο) (Σταυρίδης 1990).

Για τους Κνοχ&Pinch "ο χώρος δεν είναι απλώς ένα ουδέτερο περιέχον όπου εκφράζονται κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές διαδικασίες. Έχει σημασία και από μόνος του όσον αφορά τη συμβολή του τόσο στα σχήματα αστικής ανάπτυξης όσο και στη φύση των σχέσεων μεταξύ διάφορων κοινωνικών ομάδων μέσα στην πόλη" (Κνοχ, Pinch 2009:38).

Ο Harvey θεωρεί ότι ο χώρος όπου ζουν οι άνθρωποι συνδέεται άμεσα με την κοινωνία και δε μπορεί να αντιμετωπίζεται ξεχωριστά από την οικονομία, την πολιτική, ή τον τόπο (Harvey 2005).

Στην παρούσα εργασία σκοπεύουμε να εξετάσουμε τον δημόσιο χώρο της γειτονιάς όχι μόνο ως υλικό χώρο, αλλά και μέσω των προσωπικών βιωμάτων, των κοινωνικών δικτύων και των διαφορετικών αντιλήψεων που αναπτύσσονται σ' αυτόν. Βασιζόμαστε στην τριμερή διαλεκτική του Lefebvre για το χώρο, και διερευνούμε την αναπαράσταση της γειτονιάς από την πλευρά των τενοκρατών (πολεοδομικά σχέδια, νομοθεσία κλπ.), τη γειτονιά μέσω των βιωμάτων των κατοίκων, των συναισθημάτων τους και των χωρικών πρακτικών που συμβαίνουν σ' αυτή. Όλα αυτά δεν τα αντιμετωπίζουμε αποκομμένα αλλά ακολουθώντας τον Harvey τα εντάσσουμε στο γενικότερο πολιτικό και οικονομικό πλαίσιο στο

οποίο ανήκουν.

Στον δημόσιο χώρο της γειτονιάς λαμβάνουν χώρα σχέσεις των ατόμων με τον χώρο στον οποίο βρίσκονται και δρουν, οι οποίες υπόκεινται στη δυναμική των κοινωνικών διαδικασιών και στη θέση των ατόμων στην κοινωνική ιεραρχία. Αντικατοπτρίζουν την επικρατούσα ιδεολογία, και το δομημένο περιβάλλον του χώρου αυτού πηγάζει από τον κυρίαρχο τρόπο παραγωγής (π.χ. καπιταλισμό) ενσωματώνοντας έμφυλες ανισότητες και διαχωρισμούς.

Συγχρόνως, ο εν λόγω χώρος συνδέεται συχνά με αισθήματα φόβου ή ασφάλειας, που οδηγούν αντίστοιχα σε πρόσβαση ή σε αποκλεισμό από συγκεκριμένους χώρους και σε εγκλεισμό στον ιδιωτικό χώρο. Ορισμένες φορές αισθήματα φόβου δεν προκύπτουν από τον ίδιο τον χώρο ή τους χρήστες του, αλλά καλλιεργούνται από τον κυρίαρχο πολιτικό λόγο και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, όπως σημειώνει και η Πορτάλιου για την περίπτωση της Αθήνας (Πορτάλιου 2014). Γι' αυτό συχνά οι άνθρωποι σήμερα προτιμούν τους ελεγχόμενους χώρους που τους προσφέρουν την αίσθηση της ασφάλειας, και ταυτόχρονα η εξουσία προσπαθεί να εξουδετερώσει το αυθόρμητο στοιχείο στον δημόσιο χώρο για τον αποτελεσματικότερο κοινωνικό έλεγχο (Κρεμμυδά, Μεταξά, Σαραντάκη 2011).

Αυτό σημαίνει ότι στον δημόσιο χώρο σε επίπεδο γειτονιάς, η κυρίαρχη ομάδα επιβάλλει κανόνες αποκλείοντας συχνά ανθρώπους που έχουν διαφορετική συμπεριφορά από αυτή. Ταυτόχρονα όμως αυτός δημιουργεί ευκαιρίες στους ανθρώπους ώστε να παραβιάσουν τους κυρίαρχους κοινωνικούς κανόνες και να οργανώνονται σε ομάδες ώστε να διεκδικήσουν τη δική τους θέση στον δημόσιο χώρο και όχι μόνο-π.χ. στέκια μεταναστών και αγώνες για τα δικαιώματά τους.

Πολλές σύγχρονες πόλεις, όπως και η Αθήνα ανάμεσά τους, χαρακτηρίζονται από μεγάλη μίξη κατοίκων διαφορετικών εθνικοτήτων που συναντιούνται καθημερινά στον δημόσιο χώρο των γειτονιών της πόλης. Όπως παραθέτει η Χατζησάββα, διάφοροι θεωρητικοί, ανάμεσά τους οι Benjamin, Sennett, Arendt, υποστηρίζουν ότι η ελεύθερη ανάμιξη ανθρώπων σε ανοιχτούς δημόσιους χώρους ενθαρρύνει την ανεκτικότητα και τη διαθεσιμότητα απέναντι στο άλλο, τον σεβασμό για το κοινό καλό και το ενδιαφέρον για την αστική και πολιτική ζωή (Χατζησάββα 2011).

Αναδεικνύεται λοιπόν η σημασία του δημόσιου χώρου στη γειτονιά, καθώς, όπως σημειώνουν και οι Βαΐου, Λαφαζάνη και Λυκογιάννη για την πλατεία της Κυψέλης, "η πλατεία της γειτονιάς (και μάλλον όχι μόνο η συγκεκριμένη) είναι τόπος ποικίλων «συναντήσεων»

που περιλαμβάνουν όχι μόνο πρόσωπο με πρόσωπο ανταμώματα στον υλικό χώρο της πλατείας αλλά και άρρητους κανόνες συνύπαρξης, αναφορές σε μνήμες, συγκρότηση/υπέρβαση ορίων και οριοθετήσεων στην καθημερινή επαφή και τη χρήση του χώρου- μια και οι συναντήσεις πάντα συμβαίνουν «κάπου»" (Βαΐου, Λαφαζάνη, Λυκογιάννη 2013:79).

Στην Ελλάδα της κρίσης, ο δημόσιος χώρος της γειτονιάς, και όχι μόνο, υποβαθμίζεται λόγω των περικοπών και της παύσης προγραμμάτων που σχετίζονται με τις αστικές υποδομές (Turcu, Karadimitriou, Chaytor 2015). Σήμερα, αντιμετωπίζεται ως τομέας επένδυσης και εκμετάλλευσης από ιδιώτες, καταλαμβάνεται κατά κύριο λόγο από χρήσεις αναψυχής και εμπορίου, με αποτέλεσμα τον αποκλεισμό τμημάτων του πληθυσμού από τη χρήση του. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ο κοινωνικός ρόλος του δημόσιου χώρου στη γειτονιά συρρικνώνεται, όπως και η δημόσια έκφραση σε αυτόν, και συγχρόνως δυσχεραίνεται η δυνατότητα συνάντησης και συνύπαρξης με το διαφορετικό. Παράλληλα αναδεικνύεται σε κεντρικό ζήτημα για τους κατοίκους η διεκδίκησή του ως πεδίο της καθημερινής ζωής.

**"Υπάρχουν περισσότερες αλήθειες στο
εικοσιτετράωρο της ζωής ενός ανθρώπου
από ότι σε όλες τις φιλοσοφίες."**

R. Veinegem

1.2.2. Η έννοια της γειτονιάς από την οπτική της καθημερινής ζωής

Η γειτονιά ως χώρος επηρεάζεται, όπως προαναφέρθηκε, από τις στρατηγικές του κεφαλαίου και από παραμέτρους της κοινωνικής ζωής, όπως το φύλο, η εθνότητα, οι καθημερινές πρακτικές και τα διαφορετικά κοινωνικά υποκείμενα. Αυτές οι παράμετροι μας οδηγούν στο να εξετάσουμε τη γειτονιά από την οπτική της καθημερινής ζωής. Με την έννοια της καθημερινής ζωής εννοούμε τη ζωή κάθε ανθρώπου, τη ζει κάθε άνθρωπος, χωρίς εξαίρεση, όποια κι αν είναι η θέση που του έχει δοθεί από τη διαίρεση της εργασίας σε πνευματική και χειρωνακτική (Heller 1983:7).

Ως προς το περιεχόμενο και τη δομή της, σύμφωνα με την Heller, "στην καθημερινή ζωή υπάρχει μια αυθόρμητη ιεραρχία που καθορίζεται από την ιστορική εποχή" (Heller 1983:28), δηλαδή από τη θέση που κατέχει το άτομο στην παραγωγή. Στη σύγχρονη καπιταλιστική κοινωνία, σ' αυτή την ιεραρχία πρωτεύοντα ρόλο διαδραματίζει η εργασία. Έτσι, "όλη η καθημερινή ζωή δομήθηκε σύμφωνα με την οργάνωση της εργασίας και κάθε άλλη μορφή δραστηριότητας υποτάχτηκε σ αυτή" (Heller 1983:8).

Ανάλογα με τις ιστορικές και κοινωνικοπολιτικές συνθήκες και τις διάφορες φιλοσοφικές θεωρήσεις αποδόθηκε διαφορετική σημασία στην έννοια της καθημερινής ζωής.

Πρώτη φορά το ζήτημα τέθηκε σοβαρά και πρακτικά στη Ρωσική Επανάσταση, εφόσον έλαβαν χώρα πραγματικές αλλαγές στη ζωή των ανθρώπων. Στο πλαίσιο αυτό, ο Lefebvre θεωρεί ότι η καθημερινή ζωή αποτελεί βασικό άξονα για την κατανόηση του κοινωνικού μετασχηματισμού, ο οποίος είναι αναπόσπαστος από τον μετασχηματισμό του αστικού χώρου. Συγχρόνως υποστηρίζει ότι το να αντιμετωπίζουμε την καθημερινότητα ως κάτι ασήμαντο αποτελεί θεμελιώδες λάθος, και υποστηρίζει ότι αυτή είναι "η πραγματική ζωή", το "εδώ και τώρα" και όχι μια αφηρημένη αλήθεια (Lefebvre 2007). Η έννοια της καθημερινής ζωής αναλύεται από τον Lefebvre ως απόρροια της οργάνωσης της παραγωγής της αστικής κοινωνίας, και γι' αυτό δε νοείται ως προϊόν ελεύθερης βούλησης και επιθυμίας. Οι καθημερινές δραστηριότητες είναι επαναλαμβανόμενες και κοινές, έχουν οργανωθεί σε συγκεκριμένους χώρους και υπό συγκεκριμένους αστικούς, διοικητικούς και πολιτισμικούς θεσμούς που είναι αποτέλεσμα της κυρίαρχης ιδεολογίας και του τρόπου παραγωγής. Οι άνθρωποι λοιπόν υφίστανται από τη μια, μια "ρυθμιζόμενη καθημερινότητα", όπου οι δραστηριότητες επιβάλλονται στην καθημερινή ζωή τους και τους αλλοτριώνουν (εννοώντας όλη την ανιαρή καθημερινή ρουτίνα). Από την άλλη, στην καθημερινή ζωή εντοπίζονται οι συνθήκες που είναι ταυτόχρονα οι

φορείς της "απο-αλλοτρίωσης" (χειραφέτησης) της εργατικής τάξης από την καθημερινότητα (όπως παρατίθεται από τους Merrifield 2006, Βαΐου & Χατζημιχάλη 2012).

Παρ'όλο που η αξία της καθημερινής ζωής υποτιμήθηκε από πολλούς φιλοσόφους, όπως ο Heidegger που τη χαρακτήρισε "μη αυθεντική" (Heidegger 1985), οι Καταστασιακοί εστίασαν σ' αυτήν εκ νέου και ανέδειξαν τη σημασία της. Συγκεκριμένα, υποστήριζαν ότι για την κοινωνική αλλαγή που οραματίζονταν δεν χρειαζόταν μόνο η αλλαγή της πολιτικής εξουσίας, αλλά και αλλαγές στην καθημερινή ζωή που προϋπέθεταν αλλαγές και στην οργάνωση του χώρου της. Αντίστοιχο ενδιαφέρον για την καθημερινή ζωή εκδήλωσαν τα διάφορα κοινωνικά κινήματα που εμφανίστηκαν τη δεκαετία του 1960 και ιδιαίτερα το φεμινιστικό κίνημα. Διεκδικούσαν την ικανοποίηση στην καθημερινή ζωή και νέες ανθρώπινες σχέσεις, αναδεικνύοντας συγχρόνως τον προβληματισμό για την "έμφυλη διάσταση της καθημερινότητας", προβληματισμό που ιδιαίτερα μετά τη δεκαετία του 1970 υποτιμήθηκε (Βαΐου & Χατζημιχάλη 2012).

Θεωρούμε ότι στην καθημερινή ζωή των κατοίκων υπάρχουν ποικίλοι διαχωρισμοί που απορρέουν από το κυρίαρχο σύστημα (π.χ. ταξικοί), ανάμεσά τους και οι έμφυλες διακρίσεις που γίνονται ιδιαίτερα εμφανείς στη διάσταση της καθημερινότητας και αποτυπώνονται και στη χρήση του χώρου της γειτονιάς. Μελετάμε τη γειτονιά μέσα από αυτή την οπτική, με σκοπό να διερευνήσουμε το νόημα που δίνουν οι κάτοικοι στις καθημερινές δραστηριότητές τους αλλά και τους τρόπους με τους οποίους χρησιμοποιούν τους χρόνους της καθημερινότητας στη γειτονιά.

Οι κάτοικοι μιας πόλης λοιπόν διαμορφώνουν τις δικές τους καθημερινές πρακτικές, που διαφοροποιούνται ανάλογα με το φύλο, την κοινωνική τάξη, την εθνικότητα, την ταυτότητα και τον τόπο, έννοιες που θα αναλυθούν περαιτέρω στην συνέχεια.

1.2.3. Από τον χώρο στον τόπο, το αίσθημα του οικείου και της ταυτότητας στη γειτονιά

Όπως προέκυψε από την έρευνα που πραγματοποιήσαμε, ο χώρος της γειτονιάς βιώνεται από την πλευρά των κατοίκων ως τόπος που συνδέεται με αισθήματα οικειότητας και αποδίδεται συγκεκριμένη ταυτότητα σ' αυτόν. Κατά συνέπεια, η έννοια της γειτονιάς ως τόπος αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τον τρόπο με τον οποίον ζουν την καθημερινή ζωή τους οι κάτοικοι.

Ο Frampton, διαχωρίζει τον χώρο από τον τόπο επισημαίνοντας ότι η έννοια του χώρου συνδηλώνει αφαιρετική σκέψη ενώ αυτή του τόπου βιωματική αντίληψη. Για τον Norberg-Schulz, αυτό

που μετατρέπει "ένα σημείο ανάμεσα σε πολλά σημεία" σε "τόπο", επιτρέποντας την ένταξη του ανθρώπου στο περιβάλλον του, είναι η απόδοση χαρακτήρα στον αδιαφοροποίητο χώρο, δηλαδή, "τόπος" γι' αυτόν είναι εκεί που ο άνθρωπος ταυτίζεται με το περιβάλλον του. Ο ίδιος, εισάγει την έννοια "πνεύμα του τόπου" (genius loci) που προσδίδει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα μιας μορφολογικής περιοχής σε σχέση με άλλες (όπως παρατίθεται από τον Λέφα 2008:157-166).

Οι ζωές των περισσότερων ανθρώπων σήμερα είναι συνδεδεμένες με συγκεκριμένους τόπους, καθώς υπάρχουν χωρο-χρονικές σταθερότητες, που αναπτύσσονται μέσα από ρουτίνες της καθημερινότητας, κύκλους συναναστροφών, πρόσδεση σε τόπους με πολύ υλική υπόσταση, όπου οι άνθρωποι ζουν, εργάζονται κλπ. (Simonsen 2003, Crang 2001/όπως παρατίθεται από τη Βαΐου 2007:4-5).

Για τη Massey ο χώρος ως τόπος περιλαμβάνει την έννοια της ιδιαιτερότητας και μοναδικότητας όπως και των πολιτιστικών διαφορών των επιμέρους τόπων, διαθέτει συγκεκριμένα φυσικά και ανθρωπογενή χαρακτηριστικά που τον διαφοροποιούν από κάθε άλλο τόπο και του προσδίδουν τη δική του ιδιαίτερη και ανεπανάληπτη ταυτότητα, σημαντικά στοιχεία της οποίας είναι η κουλτούρα, η πολιτική και η εργασία σε τοπικό επίπεδο. Σύμφωνα με την ίδια συγγραφέα, ο τόπος δεν είναι σαφώς οριοθετημένος, αλλά προσωρινός, ανοικτός σε αμφισβήτηση και σε διαφορετικές ερμηνείες. Όπως χαρακτηριστικά λέει: οι περισσότεροι τόποι είναι "σημεία συνάντησης", "συνεχώς μεταβαλλόμενοι αστερισμοί διαδρομών", όπου η έννοια του ανήκειν μεταβάλλεται και αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης (όπως παρατίθεται στο Βαΐου και συν. 2007β:58).

Ο Sennet διατύπωσε την άποψη ότι η διαδεδομένη αίσθηση αστάθειας και ανασφάλειας, που γεννά η εργασία και η αγορά, ενισχύει τους δεσμούς με τον τόπο ανεξάρτητα αν πρόκειται για τη χώρα, την περιφέρεια, την πόλη ή τη γειτονιά (όπως παραθέτουν οι Κnoch, Pinch 2009:504). Η πρόσδεση σε αυτούς τους τόπους προσφέρει την αίσθηση του σταθερού που λείπει από τον σύγχρονο άνθρωπο.

Συνοψίζοντας, οι τόποι είναι σημεία που έχουν προκύψει από φυσικές συνθήκες και ως δημιουργήματα των ανθρώπων. Πρόκειται για χώρους που οι κάτοικοί τους έχουν αποδώσει ιδιαίτερο νόημα, καθώς συνδέονται με τη ζωή τους μέσω των καθημερινών τους δραστηριοτήτων, των συναντήσεων και των εμπειριών τους σε αυτούς τους συγκεκριμένους τόπους. Ιδιαίτερα όσον αφορά τα όριά τους, διαφέρουν: μπορεί να αναφέρονται άλλες φορές σε μια ολόκληρη πόλη, άλλες σε μια γειτονιά κλπ.

Για την απόδοση συγκεκριμένης φυσιογνωμίας στους τόπους από τους ανθρώπους παίζουν ρόλο και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ανθρώπων (π.χ.: ταξική θέση, εθνικότητα, φύλο, ηλικία κλπ.). Αυτά τα διαφορετικά χαρακτηριστικά οδηγούν σε διαφορετικές αντιλήψεις για τον τόπο και τελικά σε διαφορετικούς τόπους. Επομένως, η διαμόρφωση της αντίληψης του τόπου είναι μεταβαλλόμενη, εξελίσσεται στο χρόνο και δεν είναι απαραίτητα κοινή για όλα τα μέλη μιας γειτονιάς.

Στην παρούσα εργασία εξετάζουμε την έννοια του τόπου από την οπτική του ιδιαίτερου νοήματος που προσδίδουν στον χώρο της γειτονιάς οι κάτοικοι, το οποίο τη διαφοροποιεί από τις γειτονικές περιοχές. Παράλληλα μελετάμε την έννοια της οικειότητας καθώς την ορίζουμε ως πρωταρχικής σημασίας για την απόδοση νοήματος από τους κατοίκους για τη γειτονιά τους.

Το σημερινό αστικό περιβάλλον καθίσταται όλο και πιο δύσκολα οικειοποιήσιμο από τον χρήστη, κάτω από την επίδραση των τάσεων της αγοράς, της ομοιογενοποίησης, της επιτήρησης και της μετακίνησης. Όμως σύμφωνα με τους Knox&Pinch στους χώρους όπου οι άνθρωποι περνούν μεγάλο μέρος της ζωής τους, όπως είναι η γειτονιά τους, παρατηρείται ένας αυξημένος συναισθηματικός δεσμός, αισθάνονται οικεία με το άμεσο περιβάλλον τους. Αυτό το συναίσθημα εξαρτάται από το χρόνο διαμονής σε μια γειτονιά και τις ιδιαίτερες δραστηριότητες κάθε κατοίκου (Knox&Pinch 2009:399-402).

Το βίωμα του κάθε τόπου σχετίζεται άμεσα με την έννοια της ταυτότητας, καθώς ο τόπος σχετίζεται με τη συνύπαρξη διαφορετικών ταυτοτήτων που με τη σειρά τους συμβάλλουν στην κατασκευή του τόπου.

Σύμφωνα με τη Massey στους τόπους εμπλέκονται πολλαπλές κοινότητες ή κοινωνικές ομάδες, γεγονός που οδηγεί σε πολλαπλές ταυτότητες σ' έναν τόπο που διαφοροποιούνται και συγκρούονται. Η ταυτότητα κάθε τόπου δεν είναι προκαθορισμένη, ούτε σταθερή αλλά η ταυτότητα που θα επικρατήσει κάθε φορά είναι αποτέλεσμα κοινωνικής διαπραγμάτευσης και σύγκρουσης (Massey 1991). Σε παρόμοιο πλαίσιο κινείται και η Valentine που θεωρεί ότι οι ταυτότητες συγκεκριμένων τόπων παράγονται και σταθεροποιούνται μέσα από συνεχή επιτέλεση ταυτοτήτων των κυρίαρχων ομάδων που τους χρησιμοποιούν (Valentine 2007).

Ταυτόχρονα, η γειτονιά είναι χώρος αναγνώρισης: η ταυτότητα που της αποδίδεται (π.χ. καλή ή κακή φήμη γειτονιάς) επηρεάζει και τον τρόπο που βλέπουν οι απ'έξω τους κατοίκους της και τους ίδιους τους κατοίκους της (Βαϊού και συν. 2007:42).

Η ταυτότητα λοιπόν που αποδίδεται σ' έναν τόπο ποικίλλει, υπαγορεύεται από τη θέση που κατέχουν τα άτομα ή οι ομάδες στην κοινωνική ιεραρχία αλλά επηρεάζεται και από τις προσωπικές αντιλήψεις και βιώματα, δεν είναι δεδομένη και ποικίλλει ανάλογα με τον χρόνο και το κοινωνικό πλαίσιο που επικρατεί.

1.2.4. Η έννοια του νοπτικού χάρτη: διαφορετικές εικόνες της πόλης από διαφορετικά υποκείμενα

Η εικόνα μιας πόλης, θεωρούμε ότι είναι κάτι περισσότερο από τη φυσική της μορφή ή από αυτά που αντιλαμβάνονται οι αισθήσεις μας (Lynch 1990). Αυτό συμβαίνει γιατί η υλική μορφή συνυπάρχει με την ιστορία της, εκφράζει τις διάφορες σχέσεις εξουσίας και ανισοτήτων στο χώρο, εμπεριέχει συναισθήματα φόβου και οικειότητας, πληθώρα έμφυλων, φυλετικών και ταξικών διαχωρισμών κλπ. Κάθε πόλη έχει μια δημόσια εικόνα, που προκύπτει από πολλές εικόνες επιμέρους υποκειμένων.

Τα ίδια περιβαλλοντικά ερεθίσματα μπορεί να προκαλέσουν διαφορετικές αντιδράσεις και εικόνες της πόλης σε διαφορετικά άτομα, καθώς κάθε άτομο έχει τη δική του αντίληψη. Παρ' όλα αυτά, συγκεκριμένες πτυχές της νοπτικής αντίληψης του χώρου είναι κοινές σε μεγάλες ομάδες ανθρώπων λόγω των παρόμοιων κοινωνικών χαρακτηριστικών (ταξικών, έμφυλων, φυλετικών) και συνθηκών στην κοινωνικοποίησή τους, στις κοινές εμπειρίες τους και στο (κοινό) αστικό περιβάλλον στο οποίο ζουν.

Τα παραπάνω οδηγούν τους ανθρώπους στο να δημιουργούν νοπτικές εικόνες για τις περιοχές όπου ζουν, δηλαδή "νοπτικούς χάρτες"¹ (mental maps). Αυτοί οι "χάρτες" είναι αποτέλεσμα των διαδικασιών όπου οι προσωπικές εμπειρίες και αντιλήψεις για τον κόσμο χρησιμοποιούνται για να φιλτράρουν τα ερεθίσματα που δέχεται ο εγκέφαλος από το περιβάλλον. Πρόκειται για ιδιαίτερες εικόνες του χώρου, "διαστρεβλωμένες" σε σχέση με τις τεχνικές απεικονίσεις αρχιτεκτόνων ή πολεοδόμων, καθώς εμπεριέχουν αρκετά φαντασιακά στοιχεία. Αυτές οι εικόνες επηρεάζονται από τις οικονομικές διαδικασίες, από τα νοήματα που αποδίδονται σε διάφορα σύμβολα, από πολιτισμικές αξίες κλπ.

Σύμφωνα με τον Gifford αυτοί οι διαστρεβλωμένοι χάρτες δε δομούνται στον νου κάθε ανθρώπου τυχαία, αλλά με τέτοιο τρόπο που να είναι χρήσιμοι και αποτελεσματικοί για τον ίδιο αλλά και για την επικοινωνία με άλλους (Gifford 2013:34). Έτσι, κάθε άνθρωπος

1. Στη διεθνή βιβλιογραφία η έννοια εντοπίζεται ως "mental maps" και "cognitive maps". Στην εργασία θα χρησιμοποιήσουμε την ελληνική ορολογία "νοπτικοί χάρτες".

διαθέτει μια σειρά από νοπτικούς χάρτες τους οποίους χρησιμοποιεί για διαφορετική περίπτωση (π.χ. να περιγράψει μια τοποθεσία σε κάποιον, να πάει βόλτα κλη). Στην ουσία πρόκειται για μια σειρά από λανθάνουσες εικόνες που αποτυπώνονται σε διαφορετικές πρακτικές συμπεριφοράς. Αυτό συμβαίνει γιατί η αντίληψή μας για την πόλη δεν είναι σταθερή ή άρτια, είναι μερική, αποσπασματική, μεταβλητή, αναμειγμένη με επιμέρους συμφέροντα, ενδιαφέροντα και ανησυχίες.

Σημαντική συνεισφορά στον τομέα των νοπτικών χαρτών (mental maps) αποτέλεσε η έρευνα του Lynch που εκδόθηκε στο βιβλίο *The Image of the City* το 1960. Αρχική πρόθεσή του ήταν να προσφέρει ορισμένα εργαλεία στους σχεδιαστές του αστικού χώρου που θα καθιστούσαν την εικόνα της πόλης πιο εύληπτη για τους κατοίκους της. Γι' αυτόν, σημαντικό ρόλο σε αυτή την κατεύθυνση είχε η δυνατότητα του προσανατολισμού στην πόλη, που προσφέρει την αίσθηση της ασφάλειας. Ο Lynch θεωρεί ότι η εικόνα του περιβάλλοντος αναλύεται σε τρία συστατικά: την ταυτότητα, τη δομή και το νόημα, και ότι στη σύνθεση η μορφή πρέπει να χρησιμοποιείται με τέτοιο τρόπο ώστε να ενδυναμώνει τα νοήματα και όχι να τα αναιρεί. Η εικόνα του περιβάλλοντος θα πρέπει να είναι κατά προτίμηση ανοιχτή και προσαρμόσιμη σε αλλαγές, επιτρέποντας στην ατομικότητα να συνεχίσει να ερευνά και να οργανώνει την πραγματικότητα.

Ο Lynch πραγματοποίησε έρευνα σε τρεις πόλεις των Η.Π.Α. (Boston, Los Angeles, New Jersey), με σκοπό μέσα από συνεντεύξεις να δημιουργηθεί ένας νοπτικός χάρτης από την αντίληψη του κάθε ερωτώμενου για την πόλη του, και τελικά ένας συλλογικός νοπτικός χάρτης για την κάθε πόλη. Γι' αυτό το λόγο πρότεινε πέντε στοιχεία που θεωρεί ότι δομούν τις νοπτικές εικόνες της πόλης στους κατοίκους της: τις διαδρομές (paths), τα όρια (edges), τις περιοχές (districts), τους κόμβους (nodes) και τα τοπόσημα (landmarks).

Πιο αναλυτικά:

Διαδρομές (paths): είναι τα "κανάλια" που διασχίζει ένας άνθρωπος (π.χ: δρόμοι, πεζόδρομοι, κανάλια, σιδηρόδρομοι, γραμμές διέλευσης). Σύμφωνα με τον Lynch, για πολλούς ανθρώπους αυτά είναι τα κυρίαρχα στοιχεία της εικόνας που διαμορφώνουν την πόλη. Τα υπόλοιπα στοιχεία διατάσσονται κατά μήκος αυτών των διαδρομών.

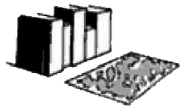
Όρια (edges): είναι τα γραμμικά στοιχεία που όμως δεν αποτελούν ή δεν θεωρούνται από τον χρήστη του χώρου μονοπάτια (π.χ: το νερό ή ο τοίχος γύρω από μια περιοχή, ακτές, περιφράξεις σιδηροδρόμου). Δεν έχει τόσο σημασία

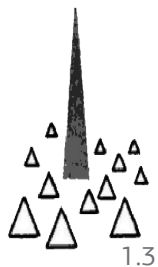
η πραγματική τους θέση (από άποψη συντεταγμένων) όσο η χρήση τους ως αναφορά για να διαχωριστεί μια περιοχή από μια άλλη. Τα όρια μπορεί να είναι περισσότερο ή λιγότερο προσελάσιμα. Ενδέχεται να μην είναι τόσο κυρίαρχα στοιχεία (όπως έχει προκύψει από την έρευνα του Lynch) όσο οι διαδρομές. Παρ' όλα αυτά βοηθούν τους ανθρώπους στην νοπτική οργάνωση των διάφορων περιοχών.

Περιοχές (districts): είναι τα μεσαία προς μεγάλα τμήματα της πόλης στα οποία ο παρατηρητής νοπτικά εισάγεται ("inside of"), και όσοι είναι "μέσα" έχουν κάποια κοινά αναγνωριστικά χαρακτηριστικά. Οι περιοχές είναι πάντα αναγνωρίσιμες από το εσωτερικό τους, αλλά ορισμένες φορές χρησιμοποιούνται ως σημείο αναφοράς όταν μπορούν να γίνουν ορατές εξωτερικά. Οι περισσότεροι άνθρωποι δομούν την πόλη τους με αυτό τον τρόπο ως ένα βαθμό. Το αν οι διαδρομές ή οι περιοχές θα είναι τα κυρίαρχα στοιχεία με βάση τα οποία δομεί κάποιος την εικόνα της πόλης του εξαρτάται και από το υποκείμενο αλλά και από την κάθε πόλη.

Κόμβοι (nodes): Είναι στρατηγικά σημεία μια πόλης στα οποία μπορεί ο παρατηρητής να "μπει μέσα", και πρόκειται για εστίες από και προς τις οποίες ταξιδεύει (π.χ.: διασταυρώσεις, σημεία αλλαγής κατεύθυνσης κατά τη διάρκεια της μετακίνησης, σύγκλιση μονοπατιών). Οι κόμβοι είναι σημεία όπου συγκεντρώνεται κόσμος και η ιδιαίτερη σημασία τους προκύπτει είτε από κάποια χρήση είτε από κάποιο φυσικό χαρακτηριστικό (π.χ.: κάποιο γωνιακό στέκι ή μια εσώκλειστη πλατεία). Ορισμένοι από αυτούς τους κόμβους συγκέντρωσης είναι η επιτομή του στοιχείου των περιοχών. Παρ' όλα αυτά, η επιρροή τους υπερβαίνει τις περιοχές και τους κάνει να στέκονται ως σύμβολα. Γι' αυτό και ορισμένες φορές αποκαλούνται πυρήνες (cores). Η έννοια του κόμβου είναι συγγενική της διαδρομής, αφού στην ουσία οι διασταυρώσεις είναι συγκλίσεις μονοπατιών. Είναι συγγενική και στην έννοια της περιοχής αφού οι κόμβοι είναι συνθήτως το "πολωτικό κέντρο" των περιοχών. Κομβικά σημεία υπάρχουν σχεδόν σε κάθε πόλη και πολλές φορές αποτελούν κυρίαρχα στοιχεία της εικόνας της.

Τοπόσημα (landmarks): είναι και αυτά σημεία αναφοράς, στα οποία όμως ο παρατηρητής δεν μπορεί να μπει και τα παρατηρεί μόνο εξωτερικά. Ορισμένα τοπόσημα βρίσκονται σε απόσταση, κυριαρχούν έναντι άλλων μικρότερων

στοιχείων, είναι ορατά από μακριά και χρησιμοποιούνται ως σημείο αναφοράς. Μπορεί και να μη βρίσκονται μέσα στην πόλη αλλά να συμβολίζουν μια σταθερή κατεύθυνση (π.χ: απομονωμένοι πύργοι, μεγάλα βουνά). Άλλα τοπόσημα μπορεί να είναι πιο τοπικά (π.χ: ταμπέλες, προσόψεις καταστημάτων). Γενικά χρησιμοποιούνται ως στοιχεία αναγνώρισης και οι άνθρωποι τα επικαλούνται περισσότερο όσο μια διαδρομή γίνεται πιο οικεία.

(Lynch 1990:46-90)

Από την έρευνα του Lynch προέκυψε ότι υπάρχουν διάφοροι τρόποι πρόσληψης της εικόνας μιας πόλης ανάλογα με το υποκείμενο και ότι κάποιο στοιχείο μπορεί να υπερκαλύπτει ένα άλλο. Έτσι, ανάλογα με την κοινωνική θέση, τη χρονική συγκυρία κλπ., το ίδιο αντικείμενο μπορεί να γίνεται αντιληπτό ως τοπόσημο για κάποιον και ως κόμβος για κάποιον άλλο (Goodey 1971, όπως παρατίθεται από τους Aragones&Arredondo 1985:198). Το έργο του Lynch δέχθηκε κριτική ως αναξιόπιστο, καθώς εργάστηκε με πολύ μικρό δείγμα ανθρώπων που είχαν διαφορετικό υπόβαθρο και εμπειρίες, αλλά και γιατί επιχείρησε να εντοπίσει τα στοιχεία της εικόνας με διαισθητικό τρόπο. Πιο συγκεκριμένα, ο Jameson του ασκεί κριτική για την εσκεμμένη εστίαση στα θέματα της μορφής της πόλης, αλλά παρ' όλα αυτά θεωρεί ότι συνέβαλε στα θεωρητικά εργαλεία της ανάλυσης της αναπαράστασης σ' ένα πιο σύνθετο επίπεδο, καθώς για τον Jameson οι νοπτικοί χάρτες αποτυπώνουν το σύνολο των δομών μιας κοινωνίας (Jameson 1991). Αντίστοιχα, ο Norberg-Schulz το 1971 διαφοροποιείται από τον Lynch θεωρώντας ότι τα τρία βασικά στοιχεία της εικόνας της πόλης είναι: ο τόπος (place), οι διαδρομές (paths) και οι τομείς (domain) (όπως παρατίθεται από τους Aragones και Arredondo 1985:197).

Παρά τις όποιες κριτικές, μετέπειτα έρευνες απέδειξαν ότι οι άνθρωποι κατηγοριοποιούν την εικόνα της πόλης με βάση τα πέντε στοιχεία που όρισε ο Lynch. Ενδεικτικά εδώ αναφέρουμε την έρευνα που διεξήγαγε ο Magaña το 1978 στη Γουαδαλαχάρα του Μεξικού και η οποία επιβεβαίωσε τις κατηγοριοποιήσεις του Lynch. Αντίστοιχη έρευνα διεξήγαγαν το 1985 οι Aragones&Arredondo μέσω δύο διαφορετικών πειραματικών μεθόδων για τη Μαδρίτη οι οποίοι επίσης επιβεβαίωσαν την ύπαρξη των κατηγοριών του Lynch. Ακόμα, παρατήρησαν τη δυσκολία της αντίληψης των ορίων¹ και έθεσαν σε συζήτηση τη διαφορετική χρήση των στοιχείων στο κέντρο μιας πόλης σε σχέση με την περιφέρειά της (Aragones&Arredondo 1985:197-212).

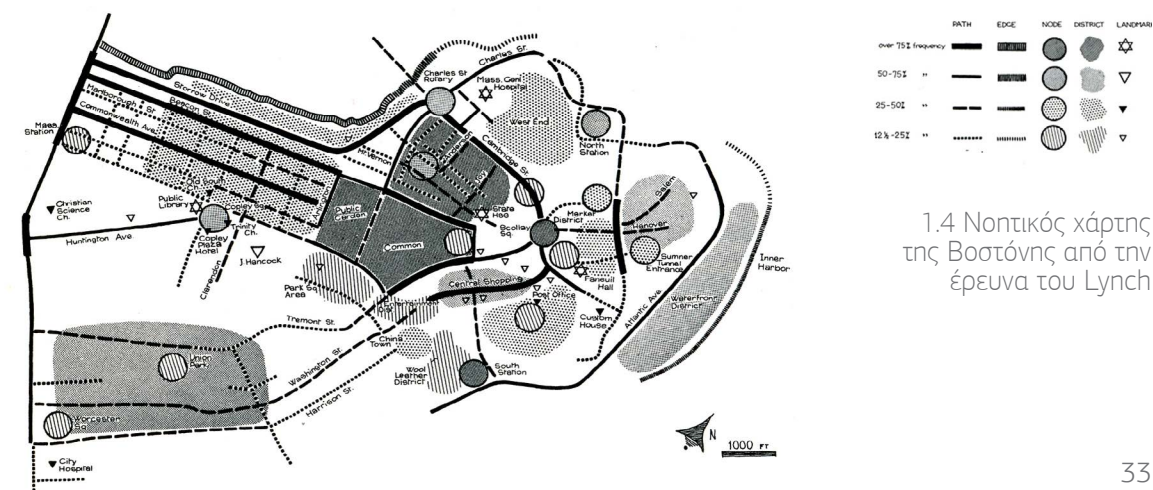
Οι τεχνικές του Lynch ενέπνευσαν μετέπειτα ερευνητές και εφαρμόστηκαν ευρέως για ανάλογες έρευνες τόσο σε επίπεδο πόλης

και συνοικιών όσο και σε επίπεδο κτιρίων. Για παράδειγμα, ο Christopher Alexander² και η ομάδα του το 1977 στην προσπάθειά τους να εντοπίσουν τα στοιχεία και τις σχέσεις εκείνες που δημιουργούν την αίσθηση ενός τόπου, καταλογογράφησαν τριακόσια περίπου στοιχεία με στόχο να προσφέρουν στους αρχιτέκτονες τα κατάλληλα εργαλεία για να σχεδιάσουν περιβάλλοντα όπου οι άνθρωποι θα ζούσαν καλύτερα. Πρόκειται όμως για μια προσέγγιση πολύ πιο υποκειμενική και συναισθηματικά φορτισμένη σε σχέση με εκείνη του Lynch (Λέφας 2008:161).

Πέρα από την προσφορά του Lynch σε μεταγενέστερες έρευνες, η κωδικοποίηση του στα πέντε στοιχεία χρησιμοποιήθηκε ιδιαίτερα σε χάρτες που σχετίζονται με τον προσανατολισμό όπως οι τουριστικοί χάρτες και οι χάρτες του μετρό (Gifford 2013: 41).

Η μεθοδολογία της έρευνάς μας βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στους νοπτικούς χάρτες του Lynch. Για να διερευνήσουμε την έννοια της γειτονιάς, κρίναμε σημαντική την αποτύπωση σ' έναν χάρτη των χωρικών στοιχείων που αρθρώνουν τη γειτονιά καθώς θα μας προσέφερε στοιχεία για την υποκειμενική χωρική αντίληψή της σε συνδυασμό με άλλα κοινωνικά στοιχεία των κατοίκων. Γι' αυτό το λόγο, αξιοποιήσαμε τη διάκριση των πέντε στοιχείων του Lynch για την εικόνα μιας πόλης, τα οποία διευρύνουμε προκειμένου να ανταποκρίνονται στην έρευνά μας που αναφερόταν σε επίπεδο γειτονιάς. Η μεθοδολογία που ακολουθήσαμε αναλύεται διεξοδικά στο τρίτο κεφάλαιο.

1. Θεωρούμε σημαντικό να αναφερθεί ότι μόνο στην έρευνα του Lynch στη Βοστώνη, γινόταν εύκολα αντιληπτό το στοιχείο των ορίων λόγω του ποταμιού που την ορίζει, γι αυτό και οι Aragones&Arredondo θεωρούν αναγκαία την επανανοηματοδότηση αυτής της κατηγορίας (Aragones&Arredondo 1985:211).
2. Η έρευνα δημοσιεύθηκε στο Pattern Language το 1977 και στοιχεία της εξακολουθούν να διατίθενται στο www.patternlanguage.com.

2

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

2.1: Ιστορική και κοινωνικοπολιτική εξέλιξη της γειτονιάς στην Αθήνα

2.1.1 Πολεοδομική εξέλιξη και πολεοδομικές προσεγγίσεις

2.1.2 Η επιρροή κοινωνικών-ταξικών ομάδων στη συγκρότηση της γειτονιάς στην Αθήνα

2.2: Η γειτονιά στην Ελλάδα: πώς ορίζεται από πολεοδομική και θεσμική οπτική

2.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Στην πολεοδομική εξέλιξη της Αθήνας διακρίνονται τρεις υποπερίοδοι, σύμφωνα με τον Καρύδη, που εξαρτώνται από κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτικούς παράγοντες.

Η περίοδος του μεσοπολέμου: χαρακτηρίζεται από τη μικρασιατική καταστροφή του 1922 που οδήγησε στην έλευση εκατοντάδων χιλιάδων προσφύγων στην Ελλάδα και σε πολλούς αστικούς και κοινωνικούς μετασχηματισμούς στην Αθήνα. Για πρώτη φορά η εργατική και η αστική τάξη τοποθετούνται στην πόλη με τέτοιο τρόπο ώστε να κάνουν εμφανείς τις αντιθέσεις τους, όπου η αστική τάξη κατοικεί στην ανατολή και η εργατική τάξη τοποθετείται στη δύση.

Η περίοδος 1950-1980: κυριαρχεί το μετεμφυλιακό κλίμα, όπου περιθωριοποιούνται οι προοδευτικές δυνάμεις με αποκορύφωμα την επταετή δικτατορία από το 1967 μέχρι το 1974. Χαρακτηρίζεται από την ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα παραγωγής, τα μεταναστευτικά ρεύματα των Ελλήνων προς το εξωτερικό και την εσωτερική μετανάστευση στα αστικά κέντρα που μεταλλάσσονται, και η Αθήνα οικοδομείται εντατικά μέσω της αντιπαροχής.

Η περίοδος 1980-σήμερα: η Ελλάδα εντάσσεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην Αθήνα κυρίως ενεργοποιήθηκαν διαδικασίες αποβιομηχάνισης και ανάπτυξης του τριτογενούς τομέα (τουρισμός, αναψυχή, τράπεζες, κλπ.). Στην αρχή της περιόδου εντοπίζεται μια σχετική κοινωνική ομοιογένεια στον αστικό ιστό των μεγάλων ελληνικών πόλεων. Σημαντική κοινωνική μεταβολή στην Αθήνα αποτελούν τα ρεύματα των οικονομικών μεταναστών στη χώρα.

(Καρύδης 2008: 249-251)

Κατ' ανάλογο τρόπο, μπορούμε να πούμε ότι από το 2008 διακρίνεται μια νέα περίοδος, η οποία δεν θίγεται στη βιβλιογραφία που είναι προγενέστερη.

Η περίοδος αυτή ξεκινά με την εξέγερση του Δεκέμβρη του 2008, ενώ χαρακτηρίζεται από την παγκόσμια οικονομική κρίση και την ένταση της Ελλάδας στους μηχανισμούς του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Οξύνονται οι κοινωνικές αντιθέσεις με τρομακτική αύξηση των ανέργων και

των αστέγων. Με πρόσχημα την οικονομική κρίση το κράτος απουσιάζει από τη συντήρηση και την κατασκευή νέων αστικών υποδομών, διαδικασία που ανατίθεται σε ιδιώτες και σε μεγάλους ομίλους.

2.1.1. Πολεοδομική εξέλιξη και πολεοδομικές προσεγγίσεις

Η οργάνωση των πόλεων διεθνώς, σε διάφορες ιστορικές περιόδους, έχει αναδείξει την ανάγκη συγκρότησης επιμέρους οικιστικών ενότητων. Η συζήτηση για οικιστικές ενότητες εντάθηκε διεθνώς μετά τη βιομηχανική επανάσταση και την αστικοποίηση που επέφερε οδηγώντας στη διάλυση των προγενέστερων οικιστικών ενότητων. Έτσι εμφανίστηκαν διάφορες θεωρίες και σχέδια για μια καινούρια δομή των πόλεων.

Ο όρος "neighbourhood unit" πρωτοχρησιμοποιήθηκε στην Αμερική από τον Yeomans το 1916 και αναπτύχθηκε εκτενώς το 1929 από τον Perry¹, ο οποίος πρότεινε τη δημιουργία οικοδομικών τετραγώνων (superblocks) και οικιστικών ενότητων που θα διέθεταν όλα τα απαραίτητα για την καθημερινή ζωή των κατοίκων. Σε κάθε μονάδα που πρότεινε περιλαμβανόταν: Δημοτικό Σχολείο, πράσινο, τοπικά καταστήματα και ένα κατάλληλο περιβάλλον κατοικίας. Υπολόγισε τον πληθυσμό της κάθε οικιστικής μονάδας από 6.000 έως 9.600 κατοίκους, θεωρούσε ότι το σχολείο δεν πρέπει να απέχει παραπάνω από 350μ. από την κατοικία και πρότεινε την ανάπτυξη των εμπορικών δραστηριοτήτων στους περιμετρικούς κυκλοφοριακούς άξονες (Αραβαντινός 2007:313-314).

Σύμφωνα με τον Αραβαντινό "σε όλους τους σταθμούς της προϊστορίας και της ιστορίας του οικισμού στον ελλαδικό χώρο εμφανίζονται μορφές ενότητων, γειτονιών ή άλλων συνόλων" (Αραβαντινός 2007:338).

Επιλεκτικά αναφέρουμε την περίοδο της Τουρκοκρατίας με οικιστικές ενότητες όπως ο

1. Εφάρμοσε συστηματικά για πρώτη φορά τον όρο neighbourhood unit το 1929 στη σύνταξη του σχεδίου του για την περιφερειακή ανάπτυξη της Ν.Υόρκης.

μαχαλάς, η ενορία ή το πλάτωμα, που εξακολουθούν να υπάρχουν και σήμερα στην πολεοδομική οργάνωση της πόλης, στην αστική μορφή αλλά και στο πνεύμα των διαπροσωπικών σχέσεων που αναπτύσσονται.

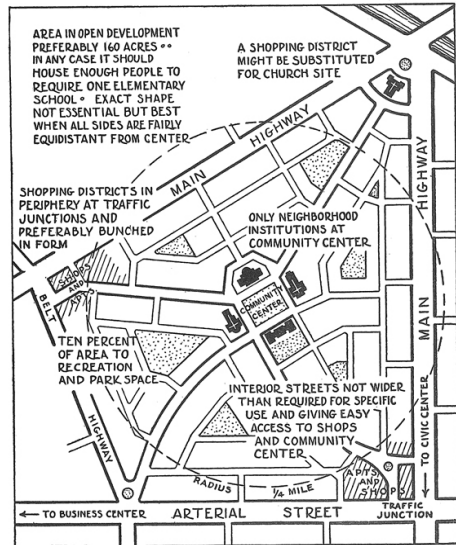
Με τους όρους "μαχαλάς" και "ενορία" αναφερόμαστε σε ομάδες 50-60 νοικοκυριών (250-300 κάτοικοι) με κοινά εθνικά και θρησκευτικά χαρακτηριστικά. Οργανώνονταν γύρω από το θρησκευτικό τους κέντρο (τζαμί ή εκκλησία) και χαρακτηρίζονταν από τις στενές κοινωνικές σχέσεις των κατοίκων, κοινές φορολογικές υποχρεώσεις, κοινά ενδιαφέροντα και κοινό μέλλον. Τα πλάτωματα προέκυψαν από ομαδοποιήσεις ενοριών και αφορούν περίπου 250 νοικοκυριά το καθένα (περίπου 1250 κάτοικοι). Οι μαχαλάδες-ενορίες και τα πλάτωματα χαρακτηρίζονταν από μικτές λειτουργίες συνδυάζοντας την κατοικία της οικογένειας με το γειτονικό μαγαζί-εργαστήριο.

Μετά τη σύσταση του νέου Ελληνικού Κράτους, το 1834, συντάσσεται το πρώτο ρυθμιστικό σχέδιο της Αθήνας από τους Κλεάνθη-Schaubert, το οποίο τροποποιείται επί μέρους το 1835 από τον Leo Von Klenze. Αυτό όριζε χωρικά τις διάφορες λειτουργικές ενότητες της Αθήνας (πνευματικό-διοικητικό και εμπορικό κέντρο) και η βασική του συνθετική αρχή ήταν: το ισοσκελές τρίγωνο Σταδίου-Πειραιώς-Ερμού, το οποίο είναι εμφανές στο σύγχρονο αστικό κέντρο της πόλης.

Στη διάρκεια του μεσοπολέμου, η Αθήνα διατηρεί την κοινωνική διαίρεση Ανατολής-Δύσης των προηγούμενων ετών, με βάση την οποία στη Δύση, όπου λειτουργούν οι διάφορες βιομηχανίες, συγκεντρώνονται τα πιο φτωχά στρώματα, ενώ στην Ανατολή η αστική τάξη. Καθοριστική στην αστική γεωγραφία της Αθήνας ήταν η έλευση των προσφύγων από τη Μικρά Ασία και η συγκρότηση προσφυγικών οικισμών σε όλη την έκταση της πόλης. Μέχρι και το 1928, οξύνεται το φαινόμενο της αστικοποίησης και ο πληθυσμός της Αθήνας συντίθεται κατά 39% από αυτόχθονες, 27,7% από πρόσφυγες και 33,3% από εσωτερικούς μετανάστες.

Μετά το 1929, με το νομοθετικό διάταγμα "περί της κατ' ορόφους ή διαμερίσματα ιδιοκτησίας" δίνεται η δυνατότητα στην οριζόντια ιδιοκτησία και τη μετέπειτα οικοδομική δραστηριότητα, και ανοίγει έτσι ο δρόμος στο μεγάλο κεφάλαιο για να επενδύσει στον τομέα της κατοικίας.

Μεταπολεμικά δόθηκε πριμοδότηση για να αναθερμανθεί η οικονομία στην οικοδομή, που εκδηλώθηκε μέσω της νόμιμης αντιπαροχής και της παράνομης αυθαίρετης δόμησης. Μέσω αυτής της δραστηριότητας εγγράφηκε η εικόνα της μεταπολεμικής Αθήνας: μια πόλη αρχιτεκτονικά και πολεοδομικά προβληματική λόγω της

2.1 Διάγραμμα του "neighbourhood unit" του Perry

απουσίας συνολικού σχεδιασμού.

Τις δεκαετίες του 1950 και του 1960 οι έννοιες οικιστική ενότητα-γειτονιά προσεγγίζονται σε μια σειρά από μελέτες από το Υπουργείο Δημοσίων Έργων (με εκπρόσωπο τον Βασιλειάδη Π.), το γραφείο Δοξιάδη Κ. και διάφορους ιδιωτικούς ερευνητές. Αναδύονται διάφορες προσεγγίσεις που συμφωνούν τουλάχιστον στην ανάγκη για οργάνωση οικιστικών ενότητων κάποιου πεπερασμένου πληθυσμιακού και γεωγραφικού μεγέθους.

Πιο συγκεκριμένα, το 1950 ο Δοξιάδης διατυπώνει τις θεωρίες του για την ανθρώπινη κοινότητα και το σύστημα ιεραρχημένων οικιστικών ενότητων (δηλ. κοινότητες 1ου, 2ου κλπ. βαθμού). Το 1960 ο Βασιλειάδης προτείνει τη δημιουργία "πόλεων μέσα στην πόλη" και την ιεράρχηση των περιοχών κατοικίας σε επίμερους ενότητες, που αλλού αναφέρονται ως "πόλεις" και αλλού ως "συνοικίες". Προτείνεται οι συνοικίες να έχουν έκταση 2.000ha και πληθυσμό 250.000-300.000 κατοίκους και να υποδιαιρούνται σε γειτονιές με πληθυσμό περίπου 50.000 κατοίκους. Αντίστοιχες μελέτες γίνονται από ιδιωτικούς μελετητές, οι οποίοι δέχονται την αρχή των ιεραρχημένων οικιστικών ενότητων με κάποιες διαφοροποιήσεις ως προς τα πληθυσμιακά μεγέθη και τον βαθμό συγκέντρωσης ή αποκέντρωσης υπηρεσιών.

Τη δεκαετία του 1970 μεταβάλλεται ο κοινωνικός και γεωγραφικός διαχωρισμός της πόλης που προϋπήρχε ανάμεσα στις ανατολικές και δυτικές συνοικίες της Αθήνας, με τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα να μεταφέρονται προς τα προάστια, ενώ στο κέντρο συγκεντρώνονται τα λαϊκά στρώματα.

Το 1983 γίνεται για πρώτη φορά αναφορά στην ελληνική πολεοδομική νομοθεσία στον όρο "γειτονιά", το περιεχόμενο του οποίου θα αναλυθεί στο επόμενο κεφάλαιο.

Την περίοδο της κρίσης, ο αστικός χώρος της γειτονιάς και της πόλης γενικά μεταλλάσσεται, οι ρίζες όμως αυτών των μετασχηματισμών εντοπίζονται ήδη πριν την περίοδο της κρίσης. Σύμφωνα με την Πορτάλιου, "πριν από την πρόσφατη κρίση, οι αλλαγές

στον αστικό χώρο πραγματοποιήθηκαν με δημόσιες παρεμβάσεις, οι οποίες διαμόρφωσαν το έδαφος για να λειτουργήσουν οι νόμοι της αγοράς, [...] άλλες περιοχές της πόλης εγκαταλείπονται από τη δημόσια/δημοτική πολιτική και απαξιώνονται, παρακολουθώντας τη σταδιακή μεταβολή της κοινωνικής σύνθεσης των κατοίκων τους με την εγκατάσταση χαμηλότερων εισοδηματικά στρωμάτων-κυρίως μεταναστών" (Πορτάλιου 2014).

Στο ίδιο πλαίσιο, θεσπίστηκε το σχέδιο Καλλικράτης, που επανακαθόρισε τα όρια των διοικητικών μονάδων (συνένωση δήμων, κατάργηση κοινοτήτων), στοχεύοντας στον μεγαλύτερο έλεγχο από την κεντρική εξουσία (Σουλιώτης&Κανδύλης 2013) με αποτέλεσμα να περιορίζεται η δυνατότητα προσέγγισης προβλημάτων σε επίπεδο γειτονιάς.

Σήμερα, το κράτος δεν διαθέτει πόρους για τη συντήρηση και την κατασκευή νέων αστικών υποδομών, ενώ αυτή η διαδικασία ανατίθεται σε ιδιώτες και σε μεγάλους ομίλους (π.χ. ίδρυμα Ωνάση), με αποτέλεσμα τη σαφή τάση για εκμετάλλευση του αστικού χώρου εις βάρος της ανάγκης των κατοίκων για ελεύθερους και δημόσιους χώρους προσβάσιμους σε όλους, και περαιτέρω υποβάθμιση του δημόσιου χώρου της γειτονιάς.

Στο συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στο Βόλο το 2013 με θέμα "Μεταβολές και ανασηματοδοτήσεις του χώρου στην Ελλάδα της κρίσης" έγινε σαφές ότι η επιδείνωση των χαρακτηριστικών του αστικού χώρου στα χρόνια της κρίσης συνδέεται με την αποσύνθεση των δημόσιων υποδομών, τα άδεια κτίρια, τη φτωχοποίηση μεγάλου μέρους του πληθυσμού και τη ραγδαία υποχώρηση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας (Μανωλίδης 2014).

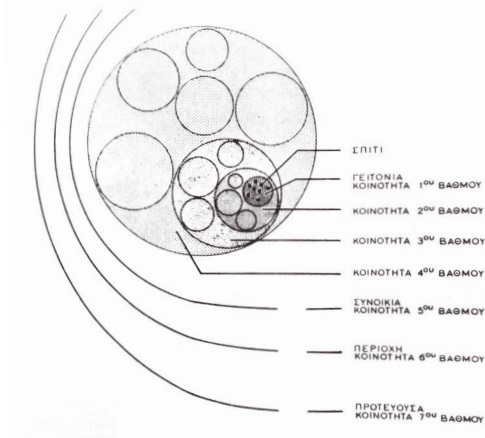
Στο ίδιο συνέδριο αναδείχθηκε η τάση των τελευταίων ετών για δράσεις των πολιτών στον δημόσιο χώρο της πόλης και της γειτονιάς ως το κατεξοχήν πεδίο έκφρασης της κοινωνικής δυσaréσκειας.

2.1.2. Η επιρροή κοινωνικών-ταξικών ομάδων στη συγκρότηση της γειτονιάς στην Αθήνα

Στην ιστορική εξέλιξη των γειτονιών της Αθήνας, εντοπίζουμε δύο τομές στην απόδοση συγκεκριμένου χαρακτήρα στην έννοια της γειτονιάς: την έλευση των προσφύγων το 1922 και των μεταναστευτικών ρευμάτων μετά το 1990.

Οι πρόσφυγες συνέβαλαν στη δημιουργία κοινοτήτων και κοινωνικών δικτύων σε επίπεδο γειτονιάς. Κατανεμήθηκαν στην Αθήνα σε αυτόνομες περιοχές, με κριτήριο την καταγωγή τους και την κοινωνική τους θέση, αλλάζοντας την εικόνα της πόλης μέσω της οικοδόμησης συγκροτημάτων προσφυγικών κατοικιών και της

Πρόσφυγες

2.2 Ιεράρχηση "κοινοτήτων", δηλ. οικιστικών ενότητων διαφόρων βαθμίδων, σύμφωνα με τις απόψεις του Δοξιάδη Κ.

αυθαίρετης δόμησης των κατοικιών τους.

Λόγω της ύπαρξης συγγενικών δικτύων, κοινού τόπου προέλευσης, και αναφοράς σε ένα πιθανό κοινό μέλλον, ενισχύθηκε ιδιαίτερα η αίσθηση της κοινότητας και η δραστηριοποίηση μέσω αυτής. Οι δυσκολίες εγκατάστασης και η έλλειψη στοιχειωδών υποδομών (ηλεκτροδότηση, ύδρευση κλπ) συνέβαλαν στην ανάπτυξη πολιτιστικών συλλόγων. Αυτοί οι σύλλογοι αφενός θα διασφάλιζαν τη συνέχεια της παράδοσης και αφετέρου θα διεκδικούσαν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Ο ρόλος τους υπήρξε καθοριστικός ως φορείς διεκδίκησης, ξεπερνώντας τα στενά γεωγραφικά όρια κάθε γειτονιάς, επηρεάζοντας την πόλη συνολικά. Όπου υπήρχαν πολιτιστικοί σύλλογοι, οι κινηματικές διεργασίες των κατοίκων ήταν πολύ μαζικές, καλλιεργώντας μια ευρύτερη κουλτούρα συμμετοχής των πολιτών στα κοινά.

Μετανάστες

Αντίστοιχη αλλαγή στην καθημερινότητα της πόλης έφεραν τα ρεύματα μεταναστών μετά το 1990, αυτή τη φορά όμως μέσω της δυναμικής τους εμφάνισης στον δημόσιο χώρο των γειτονιών της Αθήνας.

Στην Αθήνα οι μετανάστες δεν εγκαταστάθηκαν με τη μορφή περίκλειστων κοινοτήτων, αλλά σε ήδη υπάρχουσες γειτονιές, και αναμείχθηκαν με τους αυτόχθονες, αλλάζοντας την κοινωνική γεωγραφία του κέντρου της πόλης. Εγκαταστάθηκαν στις διάφορες περιοχές της Αθήνας με βάση τρία κριτήρια: πρώτον να βρίσκονται κοντά σε ομοεθνείς τους, κάτι που θα τους έδινε την αίσθηση της ασφάλειας, δεύτερον να κατοικούν κοντά στον τόπο εργασίας τους και τρίτον να κατοικούν σε περιοχές με φθηνό ενοίκιο και κόστος διαβίωσης.

Οι μετανάστες εγκαταστάθηκαν σε διαμερίσματα ή παλιές μονοκατοικίες που ήταν σε αχρησία και χωρίς συντήρηση, κτίσματα τα οποία επανεντάχθηκαν με αυτόν τον τρόπο στην αγορά κατοικίας και στη ζωή της πόλης και διαμόρφωσαν σταδιακά νέες αστικές πραγματικότητες (Βαΐου, Λαφαζάνη, Λυκογιάννη 2013). Οι διαπλεκόμενες καθημερινότητες Ελλήνων και μεταναστών συναντιούνται σε τρεις κλίμακες: στην πόλη, στη γειτονιά αλλά και στις πολυκατοικίες.

Η κοινωνική διαστρωμάτωση έγινε φανερή καθ' ύψος, με τα χαμηλότερα στρώματα να κατοικούν στους πιο χαμηλούς ορόφους. Σε αντίθεση με τη συνήθη πρακτική σε ευρωπαϊκές χώρες, τα αστικά και μεσοαστικά στρώματα εγκατέλειψαν το κέντρο της Αθήνας και μετοίκησαν στα προάστια, αφήνοντας κενό κτιριακό απόθεμα, στο οποίο αργότερα εγκαταστάθηκαν οι μετανάστες με χαμηλό κόστος.

Παρ' όλο που η στέγαση των μεταναστών στην Αθήνα είναι διάχυτη,

εντοπίζονται κοινότητες μεταναστών λόγω της κοινής καταγωγής, της κοινής γλώσσας και κουλτούρας και των προϋπάρχοντων συγγενικών δικτύων, για λόγους υλικής και κοινωνικής υποστήριξης στην εκκίνηση της καινούριας τους ζωής. Σημαντικό στοιχείο συγκρότησης αυτών των κοινοτήτων και της συνοχής τους είναι η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στο εσωτερικό τους, όταν αυτό είναι εφικτό (π.χ. μικροεμπόριο). Αποτελεί έναν εναλλακτικό δρόμο για την εργασία των μεταναστών, ο οποίος παρακάμπτει την ελεγχόμενη αγορά εργασίας που θα συνεπαγόταν πλήρη εκμετάλλευση υπό άθλιες συνθήκες.

Οι μετανάστες ως μόνιμοι κάτοικοι των περιοχών όπου διαμένουν έχουν αναπτύξει τη δική τους καθημερινότητα, καθώς και επαφές μεταξύ τους αλλά και με ντόπιους. Σημαντικό βήμα στην ένταξή τους αλλά και στην ίδια την καθημερινότητα της γειτονιάς, αποτελούν τα εμπορικά καταστήματά τους, μέσω των οποίων εισάγουν την πολιτισμική τους ταυτότητα στη γειτονιά και ένα διαφορετικό εμπόριο που αναφέρεται τόσο στους ομοεθνείς τους (συχνά και εκτός ορίων γειτονιάς) όσο και στους ντόπιους.

Αξιοποιούν τους δημόσιους χώρους της γειτονιάς τους και προσαρμόζουν τις δραστηριότητές τους σε αυτούς δημιουργώντας νέους όρους χρήσης. Θυμίζοντας εικόνες παλαιότερων εποχών, δίνουν ζωή στα πεζοδρόμια, στις αυλές των καταστημάτων, στις εισόδους των πολυκατοικιών όπου μένουν. Επιτυγχάνουν έτσι την κοινωνική τους ένταξη και τη δημιουργία δεσμών με τους ντόπιους, και επανανοηματοδοτούν την έννοια της γειτονιάς δημιουργώντας διαδικασίες συνύπαρξης και ένταξης μέσω της γειτνίασης.

Παρά την απουσία πολιτικής για την υποδοχή και την ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία, ντόπιοι και μετανάστες χτίζουν εμπειρίες συνύπαρξης και επανασηματοδότησης του αστικού γίγνεσθαι στις γειτονιές της πόλης.

2.2. Η ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΠΩΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗ ΟΠΤΙΚΗ

Κατά τη διάρκεια της έρευνας, μας απασχόλησε η σχέση ανάμεσα στη χωρική οριοθέτηση της γειτονιάς όπως αποτυπώνεται στα επίσημα έγγραφα και στην αντίληψη που έχουν οι κάτοικοί της γι αυτήν. Γι' αυτό κρίθηκε απαραίτητη η μελέτη της πολεοδομικής και θεσμικής βιβλιογραφίας για τη γειτονιά στην Ελλάδα.

Αρχικά, παρατηρούμε ότι ο όρος "γειτονιά" δεν έχει σταθερό περιεχόμενο ή σαφή έννοια και συσχετίζεται με τις έννοιες: "κοινότητα", "συνοικία", "διαμέρισμα", "οικιστική ενότητα" ή "οικιστικό συγκρότημα".

Το 1983, με τον Νέο Οικιστικό Νόμο, γίνεται για πρώτη φορά στην πολεοδομική νομοθεσία αναφορά στη γειτονιά, καθώς αυτή προέβλεπε "την επέκταση των Σχεδίων Πόλεων κατά πολεοδομικές ενότητες (γειτονίες)", και θεσμοθετούνται Πολεοδομικές Επιτροπές Γειτονιάς (ΠΕΓ). Με το ρυθμιστικό σχέδιο του 1985, για πρώτη φορά μετά το πρώτο σχέδιο της Αθήνας από τους Κλεάνθη-Schaubert/ Klenze, δίνονται γενικές κατευθύνσεις και στόχοι για την πολεοδομική οργάνωση και εξέλιξη της πόλης και της περιφέρειας.

Την ίδια περίοδο, θεσπίστηκε η λειτουργία "δημοτικών διαμερισμάτων" στους δήμους με πληθυσμό πάνω από 150.000 κατοίκους, αλλά αυτή η πρώτη διαίρεση απέχει πολύ ακόμα από την ιδέα ανασυγκρότησης της γειτονιάς. Το 1983, από το αρμόδιο Υπουργείο (σημερινό ΥΠΕΧΩΔΕ) οριοθετείται η γειτονιά από τις καθημερινές συνήθειες, την ταύτιση των κατοίκων με την περιοχή τους και το πληθυσμιακό της μέγεθος ορίζεται περίπου στους 2.000-5.000 κατοίκους. Προτείνεται οι γειτονίες να συνοδεύονται από αναγκαίες εξυπηρετήσεις και λειτουργίες (καταστήματα, τράπεζες, σχολεία, πάρκα κλπ.), από πολιτιστικό κέντρο, ακάλυπτους χώρους και τη σύσταση "Γραφείου Γειτονιάς" που θα λειτουργούσαν οι Πολεοδομικές Επιτροπές Γειτονιάς (ΠΕΓ). Συγχρόνως συντάχθηκε ένας "οδηγός οριοθέτησης γειτονιάς" για να διευκολυνθεί ο καθορισμός των ορίων της. Τα κριτήρια ήταν: διοικητικά (π.χ. ενορίες, σχολεία, αστυνομικά τμήματα κλπ.), λειτουργικά (π.χ. εμπορικές και πολιτιστικές λειτουργίες), φυσικά (π.χ. ρέμα, γέφυρα, κλίση εδάφους), πολεοδομικά-κυκλοφοριακά-μορφολογικά (π.χ. λεωφόρος, σιδηροδρομική γραμμή, μεγάλα πάρκα κλπ.), κοινωνικά-πολιτιστικά-πολιτικά (π.χ. ονομασία περιοχής, κοινωνική ομοιογένεια

ή διαφοροποιήσεις κατοίκων περιοχής κλπ.).

Ο όρος "γειτονιά" σήμερα συναντιέται σε: σχέδια πολεοδομικών ενοτήτων, σχέδια προστασίας του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος, κυκλοφορίας και συγκοινωνίας, πρακτικές συμμετοχής στον σχεδιασμό, στον υπολογισμό των αναγκών σε τεχνική και κοινωνική υποδομή.

Μέχρι και σήμερα αυτά τα νομοθετήματα δεν φαίνεται να αναιρούνται, αφού η πλειοψηφία των μελετών δέχονται ως δεδομένη την έννοια της γειτονιάς, χωρίς να είναι σαφής όμως η γεωγραφική της οριοθέτηση παρ' όλες τις προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση.

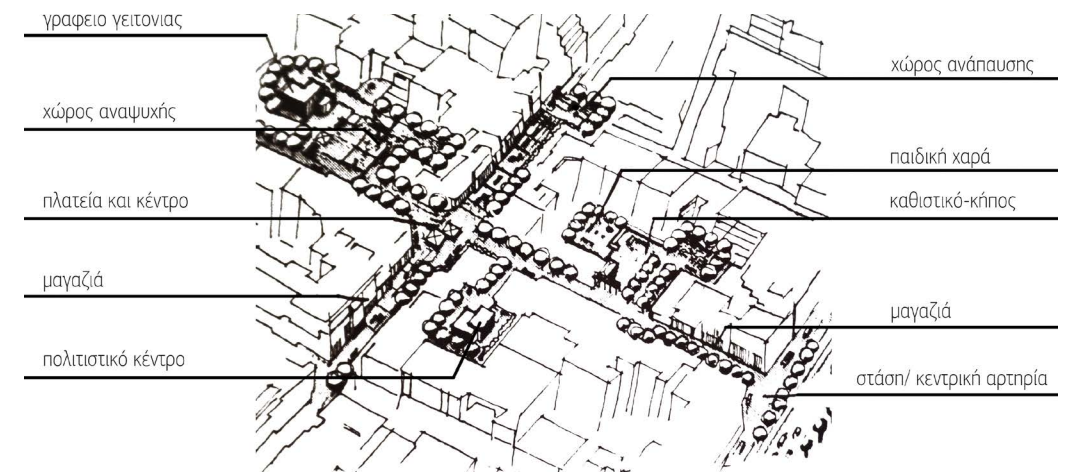
Παράλληλα με την εμφάνιση πολεοδομικών ρυθμίσεων σχετικά με τη γειτονιά αναπτύχθηκαν θεσμοί που στόχευαν στην αντιμετώπιση των τοπικών προβλημάτων. Ιδιαίτερα μετά το 1981 και μέσα σε ένα γενικότερο κλίμα που προήγαγε τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά ως βασική προϋπόθεση για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και "ευταξίας" σε τοπικό επίπεδο, προωθήθηκαν μια σειρά από μέτρα με σκοπό τη συμμετοχή των κατοίκων στην πολεοδομική πρακτική.

Τέτοιες ρυθμίσεις αφορούν θεσμούς όπως: η θεσμοθέτηση Συνοικιακών Συμβουλίων και Πολεοδομικών Επιτροπών Γειτονιάς (ΠΕΓ) και οι διαμερισματικοί σύμβουλοι. Η ΠΕΓ είναι το ιδιαίτερο όργανο, που έχει στενή σχέση με τη γειτονιά και το οικοδομικό τετράγωνο, και οι διαδικασίες ανάδειξης εκπροσώπων στην επιτροπή συνδέονται με το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Οι ΠΕΓ, τα συνοικιακά και διαμερισματικά συμβούλια και οι διαδικασίες του δήμου είναι τρεις διαφορετικές ενότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης που ασχολούνται με τοπικά ζητήματα, αλλά οι διαδικασίες τους δεν συνδέονται.

Το 2006 θεσπίστηκε ο νέος Δημοτικός Κώδικας (Ν.3463/2006), ο οποίος επιχείρησε να ενισχύσει τη συμμετοχική διαδικασία των πολιτών. Οργανώνεται με βάση μια γεωγραφική ενότητα και αποδίδονται συγκεκριμένες αρμοδιότητες στο διαμερισματικό συμβούλιο (θεσπίστηκαν μέχρι και τοπικά δημοψηφίσματα).

Στην ελληνική ιστορία η ενεργοποίηση των πολιτών στις υποθέσεις του δήμου και της γειτονιάς αρκετές φορές έπαιξε καθοριστικό ρόλο (π.χ. ο Σύλλογος Κατοίκων Καλλιθέας μετά το 1923 διεκδίκησε με επιτυχία πολλά έργα υποδομής), και η συμμετοχή αυτή εκφράστηκε κυρίως μέσα από συλλόγους επηρεάζοντας την κοινωνική και πολιτική ζωή της πόλης. Παρ' όλα αυτά, οι παραπάνω θεσμοί δεν εφαρμόστηκαν στην πράξη, λόγω της απουσίας συνολικής πολεοδομικής πολιτικής αλλά και των πελατειακών σχέσεων που ανέπτυξε το κράτος.

Συνοψίζοντας, η έννοια και τα όρια της γειτονιάς σήμερα είναι δυσδιάκριτα στην πολεοδομική νομοθεσία και στην αστική μορφή. Πέρα απ' αυτό όμως, δεν αρκεί μόνο ο πολεοδομικός και θεσμικός της προσδιορισμός για τη συγκρότησή της αν δεν συνυπολογίζονται οι κοινωνικοί παράμετροι και οι κάτοικοι που τις βιώνουν.

2.4 Διαγραμματική πρόταση του υπουργείου για κέντρο γειτονιάς το 1983

3

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΨΕΛΗΣ

3.1: Γενικά στοιχεία για την Κυψέλη

- 3.1.1 Ιστορική, πολεοδομική και κοινωνική εξέλιξη της Κυψέλης
- 3.1.2 Χωρική δομή. Θεσμικά ορισμένες συνοικίες και γειτονιές στην Κυψέλη.
- 3.1.3 Φυσιογνωμία εξεταζόμενης περιοχής

3.2: Η γειτονιά στην Κυψέλη από την οπτική της βιωματικής εμπειρίας

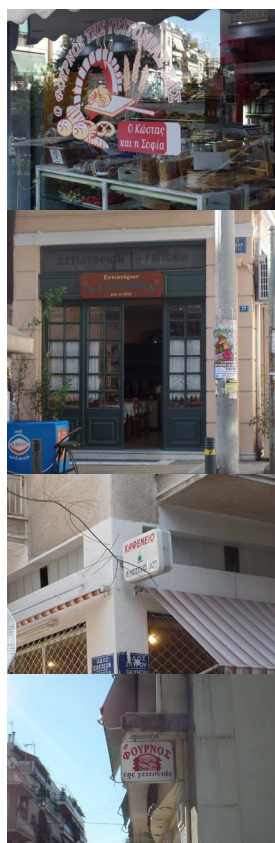
- 3.2.1 Μεθοδολογία της έρευνας
- 3.2.2 Ανάλυση και ερμηνεία πορισμάτων
- 3.2.3 Προσδιορισμός και σύγκριση των περιοχών της Κυψέλης που συγκροτούν γειτονιές

3.1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΨΕΛΗ

Όπως έχει προαναφερθεί σκοπός της ερευνητικής εργασίας είναι η διερεύνηση των χωρικών και κοινωνικών στοιχείων που συγκροτούν την έννοια της γειτονιάς με έμφαση στην εμπειρική διάσταση, πέραν των βιβλιογραφικών αναφορών. Γι αυτό κι έχει διεξαχθεί έρευνα πεδίου με επιτόπια παρατήρηση, ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις κλπ.

Αρχική πρόθεση ήταν η εξαγωγή συμπερασμάτων μέσω της σύγκρισης δύο ανόμοιων γειτονιών: μιας γειτονιάς που θα αναφερόταν σε υψηλότερα οικονομικά στρώματα έναντι μιας γειτονιάς που θα αναφερόταν σε χαμηλότερα οικονομικά στρώματα, δεχόμενοι την ευρέως διαδεδομένη αντίληψη ότι σε περιοχές μεσοαστικές ή μεγαλοαστικές εκλείπει η έννοια της γειτονιάς σε αντίθεση με τις λαϊκές γειτονιές- κάτι που θα μας οδηγούσε σε πιο εύκολα και προφανή συμπεράσματα εφόσον πρόκειται για τόσο διαφορετικές περιπτώσεις. Στη συνέχεια, εστιάσαμε σε περιοχές όπου ζει το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας και έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον (συνύπαρξη διαφορετικών εθνοκοτήτων με γηγενείς, παλιές περιοχές προσφυγικών, περιοχές κατ' εξοχήν της εργατικής τάξης, περιοχές όπου το ζήτημα της επιβίωσης διακυβεύεται), ώστε να μας δοθεί η ευκαιρία να ανακαλύψουμε στοιχεία που πιθανότατα να έχουν προσπεραστεί από τις μέχρι στιγμής έρευνες. Τα παραπάνω κριτήρια καλύπτονταν περισσότερο από την περιοχή του κέντρου της Αθήνας ως πεδίου μελέτης, αφού οι διάφοροι κοινωνικοί, οικονομικοί και χωρικοί μετασχηματισμοί αποτυπώνονται και δοκιμάζονται πρώτιστα στην πρωτεύουσα, το διοικητικό και οικονομικό κέντρο της χώρας.

Σε πρώτο χρόνο διεξαγάγαμε προκαταρκτική έρευνα σε δεκατρείς περιοχές της Αθήνας: την Κυψέλη, τα Πατήσια, το Μεταξουργείο, την Καισαριανή, τον Βύρωνα, το Παγκράτι, το Κουκάκι, τα Πετράλωνα, την Καλλιθέα, τον Ταύρο, το Περιστερί, τον Κολωνό και τη Νέα Ιωνία (βλ. παράρτημα). Το δείγμα κάθε περιοχής δεν προσδιορίστηκε με στατιστικούς σκοπούς αλλά ήταν ενδεικτικό, μέσα από μικρές συνεντεύξεις σε τουλάχιστον τρεις άνδρες και τρεις γυναίκες διαφόρων ηλικιών. Σ' αυτή τη φάση διερευνούσαμε την αντίληψη των κατοίκων για την περιοχή τους ως γειτονιά, την ύπαρξη σημείων αναφοράς στη γειτονιά τους, την επάρκεια ελεύθερων χώρων, τον τρόπο μετακίνησής τους, την ύπαρξη άλλων εθνοκοτήτων στην περιοχή και τη σχέση μ' αυτές, το αίσθημα της ασφάλειας στην

3.1 Επιγραφές στην Κυψέλη

περιοχή όπου μένουν και τη συμμετοχή σε κοινωνικές δομές της γειτονιάς τους. Μέσα από την παρατήρηση της κάθε περιοχής (δομημένο περιβάλλον: πλάτη δρόμων, τυπολογία κτιρίων, οπτικές φυγές αναγλύφου, ανάμιξη χρήσεων), συνυπολογίζοντας την ιδιαίτερη ιστορία κάθε μιας και λαμβάνοντας υπόψιν τις θεωρήσεις των κατοίκων για τη γειτονιά τους, καταλήξαμε στην επιλογή της περιοχής της Κυψέλης ως πεδίου μελέτης.

Στην προκαταρκτική έρευνά μας οι κάτοικοι της Κυψέλης με τους οποίους συζητήσαμε εμφανίζονταν ιδιαίτερα ευχαριστημένοι, σε αντίθεση με άλλες περιοχές, και θεωρούσαν ότι η περιοχή τους διατηρεί στοιχεία γειτονιάς παρά τα προβλήματα που υπάρχουν και προβάλλονται από τους "απ' έξω" (π.χ.: πυκνοκατοίκηση, μεγάλος αριθμός μεταναστών, έλλειψη ελεύθερων δημόσιων χώρων κλπ.). Παράλληλα, με μια πρώτη παρατήρηση της περιοχής έκαναν την εμφάνισή τους μικρομάγαζα, μαγειρία και πολιτιστικοί σύλλογοι που εμπεριέχουν στην επιγραφή τους τη "γειτονιά". Ένα ακόμη στοιχείο που συνέβαλε σ' αυτή την επιλογή ήταν η μη διοικητική αυτοτέλεια της Κυψέλης, αφού ανήκει στην έκτη δημοτική κοινότητα του Δήμου της Αθήνας και επηρεάζεται από τις γενικές του στρατηγικές, ενώ παράλληλα υπολείπονται πολιτικές που να εστιάζουν σε τοπικό επίπεδο. Όλα αυτά μας κίνησαν το ενδιαφέρον για να διερευνήσουμε τα κοινωνικά και χωρικά στοιχεία που συγκροτούν το αίσθημα της γειτονιάς στην Κυψέλη.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

01 Κυψέλη	ψηλή και ιδιαίτερα πυκνή δόμηση πολυκατοικίες του 50 και μετά λίγες μονοκατοικίες	μία μόνο κεντρική πλατεία κοντά στο κέντρο και στο πεδίο του Άρεως οι περισσότεροι δεν έχουν πρόβλημα με τους ξένους αισθάνονται την κυψέλη σαν γειτονιά συνυπάρχουν διάφορα κοινωνικά στρώματα (ρετιρέ-υπόγειο)	
02 Πατήσια	ψηλή και ιδιαίτερα πυκνή δόμηση πολυκατοικίες κυρίως παλιές λίγες μονοκατοικίες παλιές	μικρές πλατείες μη φιλικές για τους κατοίκους οι μετανάστες θεωρούνται πρόβλημα από μέρος των κατοίκων οι κάτοικοι δεν αισθάνονται την περιοχή ως γειτονιά, λόγω κακής φήμης περιοχής και απουσία δημοτικών παροχών	
03 Μεταξουργείο	χαμηλή (κυρίως) και ψηλή δόμηση πολ/κίες παλιές και καιν. νεοκλασικές μονοκατοικίες (πολλές παρατημένες)	μία μόνο κεντρική πλατεία λιγος ελεύθερος χώρος κυρίως χώροι διασκέδασης έχει από εγκαταλελειμμένα νεοκλασικά έως και σύγχρονα κτίρια αισθάνονται την περιοχή τους ως "γειτονιά"	

04 Καισαριανή	παλιά προσφυγική γειτονιά ψηλή δόμηση σήμερα	πληθώρα ελεύθερων χώρων (πάρκα & πλατείες) ανεπάρκεια σε χώρους ψυχαγωγίας και πολιτισμού η περιοχή διατηρεί στοιχεία "γειτονιάς" σχέσεις μεταξύ των κατοίκων	
05 Βύρωνας	παλιά προσφυγική γειτονιά σήμερα αρκετά υψηλή δόμηση	μεγάλη περιοχή αρκετά πάρκα και πλατείες, όμως δεν έχει μια κεντρική η πολυκατοικίες άλλαξαν πολύ τον χαρακτήρα της περιοχής	
06 Παγκράτι	κατά πλειοψηφία πολ/κίες του '50- '70 λίγες καινούριες σαφές σχέδιο πολεοδόμησης περιοχής	στην περιοχή κατοικούν όλα τα κοινωνικά στρώματα (ρετιρέ-υπόγειο) πρόκειται για παλιά αστική περιοχή πληθώρα χώρων διασκέδασης & ελεύθερων χώρων περιοχή πολύ κοντά στο κέντρο	
07 Κουκάκι	πολ/κίες και παλιές μον/κίες & αρκετές εγκατελειμμένες μεγάλοι οδικοί άξονες διασχίζουν την περιοχή	ιδιαίτερος χαρακτήρας περιοχής πληθώρα μαγαζιών που προσελκύουν κόσμο από όλη την Αθήνα υψηλός συντελεστής δόμησης μεγάλοι πεζόδρομοι	
08 Πετράλωνα	Άνω: χαμηλή δόμηση και παλιά προσφυγικά Κάτω: πολλές πολυκατοικίες και πυκνή δόμηση	έχει διάφορες πλατείες, μία μόνο χρησιμοποιείται κυρίως χώρους διασκέδασης επικρατεί το αίσθημα της "γειτονιάς"	
09 Καλλιθέα	μεγάλη έκταση, μεγάλοι οδικοί άξονες πολύ υψηλός συντελεστής δόμησης πολλές παλιές και νέες πολ/κίες -λίγες μον/κίες	η πολύ μεγάλη έκταση της περιοχής δεν ευνοεί την ανάπτυξη της αίσθησης της "γειτονιάς"	
10 Ταύρος	μεγάλη έκταση με εργατικές κατοικίες σε πολυόροφες πολ/κίες έγιναν μικρές οικογενειακές πολυκατοικίες	χωρίζεται από τις γραμμές του τρένου (και νοπτικά) αρκετούς ελεύθερους χώρους οι περισσότεροι μετακινούνται με Μ.Μ.Μ. υπάρχει το αίσθημα της "γειτονιάς"	
11 Περιστέρι	ψηλή δόμηση και πολλές οικογενειακές πολ/κίες παλιά προσφυγικά και ψηλές εργατικές κατοικίες	δήμος με πολύ μεγάλη έκταση εμπορική ζώνη υπερτοπικής σημασίας οι κάτοικοι εξυπηρετούνται πλήρως υπάρχει το αίσθημα της γειτονιάς	
12 Κολωνός	αρκετές εγκατ/μένες μον/κίες πολλές πολ/κίες μεγ. πάρκο & αρχαιολογικό χώρο - "Ακαδημία Πλάτωνος"	διαθέτει μεγάλο πάρκο έλλειψη σε πολιτισμό/διασκέδαση/υπηρεσίες υπάρχει φόβος κυρίως λόγω φτώχειας νοιώθουν την περιοχή "γειτονιά"	
13 Νέα Ιωνία	διαχωρίζεται από τις γραμμές του τρένου σε πιο υποβαθμισμένη (προσφυγικά) και πιο αναβαθμισμένη (περιοχή τοπικής αγοράς)	αίσθημα γειτονιάς πιο υποβαθμισμένη κατοίκηση, κυρίως μετανάστες δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα με εγκληματικότητα κλπ. απουσία χώρων ψυχαγωγίας και πολιτισμού	

3.1.1. Ιστορική, πολεοδομική και κοινωνική εξέλιξη της Κυψέλης

Στην ιστορία της Κυψέλης διακρίνονται έξι τομές σύμφωνα με τον Βογιαζίδα Ν.¹: η πρώτη αστικοποίηση (1910-1920), οι πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία (1922), ο Β΄ Παγκόσμιος και τα Δεκεμβριανά (1940-1945), η ανοικοδόμηση μεγάλου μέρους της περιοχής μέσω της πολυκατοικίας-εσωτερική μετανάστευση (1950-1960), η έλευση μεταναστευτικών ρευμάτων από την Ανατολική Ευρώπη (1989-1990) και τέλος η έλευση μεταναστών από τις χώρες του Τρίτου Κόσμου (2000 και μετά).

Πιο αναλυτικά:

Η ανάπτυξη της Κυψέλης ξεκινά το 1910, όταν χτίζονται αστικές και μεγαλοαστικές νεοκλασσικές πέτρινες κατοικίες μεγάλου μεγέθους, δύο ή τριών ορόφων κάθετης ιδιοκτησίας. Η περιοχή επιλέχθηκε λόγω του καλού μικροκλίματος αλλά και του πηλώδους εδάφους που ευνοούσε την οικοδόμηση σπιτιών από πέτρα.

Ο ερχομός των προσφύγων και η εγκατάστασή τους σε γειτονικές περιοχές της Κυψέλης τροφοδοτεί τα αστικά σπίτια της περιοχής με υπηρετικό προσωπικό παρατείνοντας τη δυνατότητα των αστών να διατηρήσουν για ακόμα τριάντα χρόνια την κοινωνική τους θέση, εκμεταλλευόμενοι την κατάσταση των προσφύγων. Ο συνδυασμός μεγάλων κατοικιών και της υποστήριξης του υπηρετικού προσωπικού με τις Μικρασιάτισσες έκανε τα σπίτια πιο ανοιχτά σε κοινωνικές συνάξεις.

Μετά τον πόλεμο, και τη μάχη των Δεκεμβριανών στην Αθήνα, η περιοχή υπέστη μεγάλες φθορές αφού ολόκληρα κτίρια γκρεμίζονταν για τη δημιουργία οδοφραγμάτων, και εκείνη την περίοδο διαμορφώθηκαν οι συνθήκες για τη φυγή των αστικών στρωμάτων προς πιο ασφαλείς για εκείνους περιοχές (και λόγω της μορφολογίας τους), όπως το Κολωνάκι και το ιστορικό κέντρο της Αθήνας.

Το κατεστραμμένο τοπίο της Κυψέλης ανοικοδομείται στα τέλη της δεκαετίας του 1950 και αρχές του 1960, με την πολυκατοικία να έχει κυρίαρχη θέση στην αστική μορφή της περιοχής. Η σύνθεση του πληθυσμού αλλάζει δραστικά, εισρέουν εσωτερικοί μετανάστες και μικροαστικά στρώματα, ενώ τα αστικά μετακινούνται προς το Κολωνάκι.

1.Ο Βογιαζίδης Ν. είναι καθηγητής στο τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παν/μίου Θεσσαλίας και το υλικό που παραθέτουμε προέρχεται από συνέντευξη που μας παραχώρησε κατά τη διάρκεια της έρευνας.

Μεγάλο μέρος του παραμελημένου κτιριακού αποθέματος της Κυψέλης έμνε άδειο, καθώς κατά τις δεκαετίες 1970-90 τα μεσαία και υψηλά στρώματα μετακινήθηκαν προς προαστιακές περιοχές. Σε αυτό εγκαταστάθηκαν αργότερα οι πρώτοι μετανάστες που ήρθαν στη χώρα μας μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, λόγω του χαμηλού κόστους και της κεντρικής τοποθεσίας της περιοχής, που διευκολύνει την προσέγγιση του τόπου εργασίας. Οι επόμενοι μετανάστες ακολούθησαν την ίδια επιλογή λόγω της συγκέντρωσης των ομοεθνών τους. Η κοινωνική σύνθεση της περιοχής εκείνη την περίοδο αποτελείται από τις πιο χαμηλές τάξεις, τους ανθρώπους μεγάλης ηλικίας που δεν μετακινούνται από την Κυψέλη και τους μετανάστες, δημιουργώντας έναν κάθετο κοινωνικό διαχωρισμό, όπου οι μετανάστες διαμένουν σε υπόγεια ή ισόγεια διαμερίσματα και στα προνομιακά ρετιρέ παραμένουν παλαιότεροι κάτοικοι.

Μετά το 2000 νέα μεταναστευτικά ρεύματα, κυρίως από χώρες της Αφρικής, εγκαταστάθηκαν στην περιοχή, αντικαθιστώντας τους παλαιότερα εγκατεστημένους μετανάστες στην πιο χαμηλή βαθμίδα της κοινωνικής δομής. Πολλοί από τους μετανάστες της δεκαετίας του 1990 εντάχθηκαν στην κοινωνία των ντόπιων και "ανέβηκαν ορόφους", με τη διπλή έννοια του όρου, δηλαδή και στην κοινωνική διαστρωμάτωση αλλά και αλλά και με την έννοια ότι από τη διαμονή στα υπόγεια μεταφέρθηκαν στους μεσαίους ορόφους. Σήμερα οι μη γηγενείς κάτοικοι αποτελούν το 25% του πληθυσμού της περιοχής.

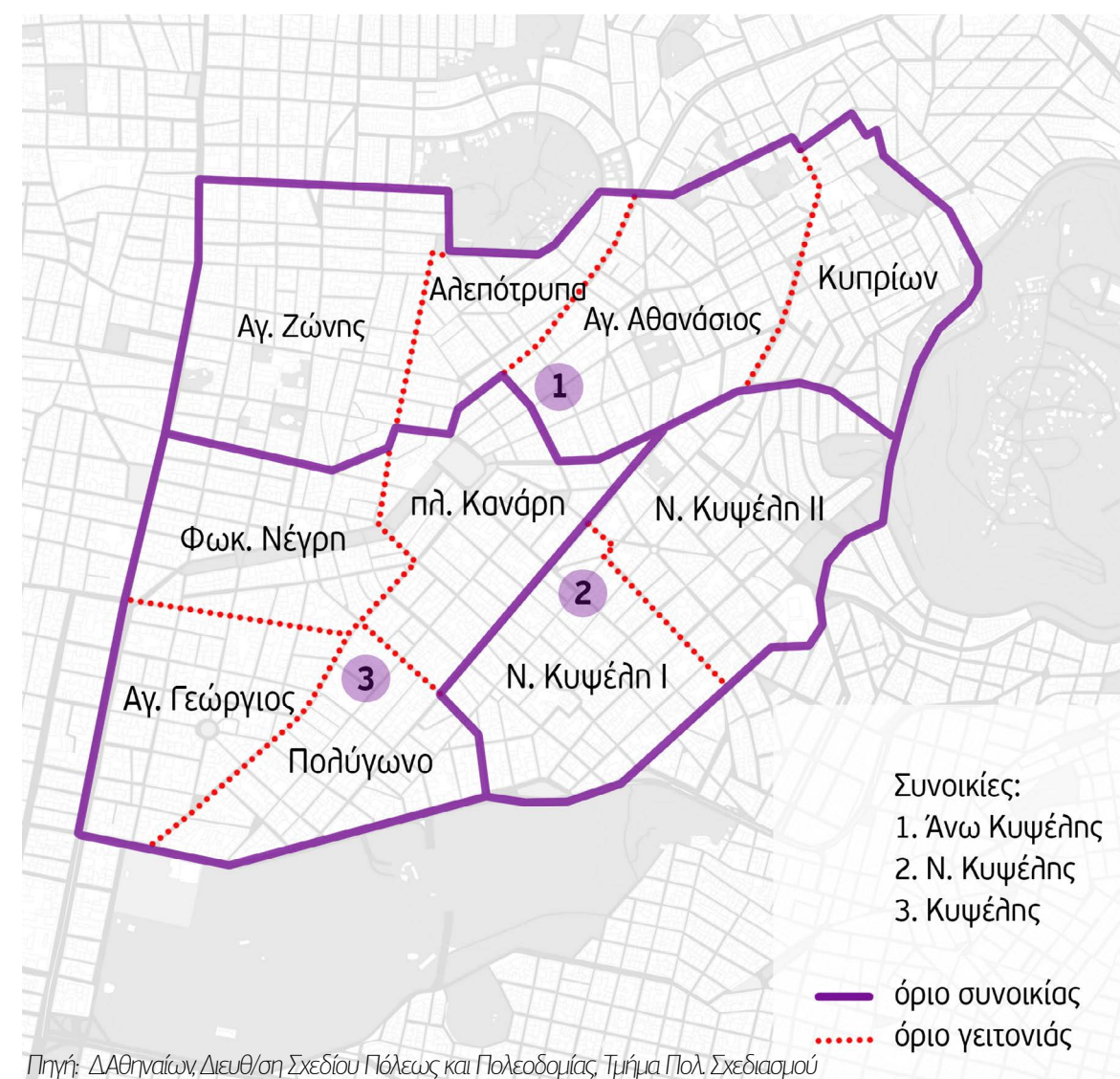
3.1.2. Χωρική δομή. Θεσμικά ορισμένες συνοικίες και γειτονιές στην Κυψέλη

Η Κυψέλη ανήκει στην έκτη δημοτική κοινότητα (πρώην έκτο δημοτικό διαμέρισμα) του Δήμου Αθηναίων, με πληθυσμό περίπου 65.000 κατοίκους. Βρίσκεται βόρεια του κέντρου της πρωτεύουσας, ανατολικά της οδού Πατησίων και βόρεια του Πεδίου του Άρεως και οριοθετείται: δυτικά από την οδό Πατησίων, νότια από την οδό Ευελπίδων, ανατολικά από το Αττικό Άλσος¹, βορειοανατολικά από τον Δήμο Γαλατσίου και βόρεια από τον λόφο Ελικώνος².

1. Το Αττικό Άλσος αποκαλείται και "Τουρκοβούνια", αλλά στην παρούσα εργασία θα χρησιμοποιούμε τον πρώτο όρο.
2. Ο λόφος Ελικώνος στη γειτονιά Αλεπότρυπα, αποκαλείται από τους κατοίκους ως "λόφος Αλεπότρυπας" και στη συνέχεια της εργασίας θα τον αναφέρουμε ως "λόφο Αλεπότρυπας".

Σύμφωνα με την πολεοδομική νομοθεσία υποδιαιρείται σε συνοικίες, οι οποίες υποδιαιρούνται σε γειτονιές:

1. Πλ.Αμερικής (1.Αγ. Νικόλαος, 2.Αγ. Τριάδα, 3.Καλλιγιά, 4.Αγ. Μελετίου, 5.Αμερικής)
2. Πλ.Αττικής (1.Άγιος Παντελεήμονας, 2.Αριστοτέλους, 3.πλ. Αττικής, 4.πλ.Βικτωρίας)
3. Άνω Κυψέλη (1.Αγ. Ζώνης, 2.Αλεπότρυπα, 3.Αγ. Αθανάσιος, 4.Κυπρίων)
4. Κυψέλης (1.Φωκίωνος Νέγρη, 2.πλ. Κανάρη, 3.Αγ. Γεώργιος, 4.Πολύγωνο)
5. Νέα Κυψέλη (1.ν. Κυψέλη Ι, 2.ν. Κυψέλη ΙΙ)

Χωροθέτηση περιοχής

3.1.3. Φυσιογνωμία εξεταζόμενης περιοχής

Η Κυψέλη σήμερα έχει πληθυσμό¹ 65.731 κατοίκους, που παραμένει σχετικά σταθερός στην πάροδο του χρόνου παρά τις μεταβολές στη σύνθεσή του. Πρόκειται για μια από τις πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές της Αθήνας αλλά και της χώρας, με πυκνότητες που ξεπερνούν τους 350 κατοίκους ανά εκτάριο, διπλάσιες δηλαδή από τον μέσο όρο για τον δήμο της Αθήνας (χάρτης σελ.56).

Αν και στο παρελθόν ήταν μια αριστοκρατική περιοχή της μεσαίας και αστικής τάξης, σήμερα κατοικείται κυρίως από μικροαστικά στρώματα, ελάχιστους εναπομείναντες αστούς μεγάλης ηλικίας και μετανάστες, στους οποίους επίσης εντοπίζουμε ταξικές διαστρωματώσεις. Η ανεργία στο σύνολο του πληθυσμού της το 2011 έφτανε το 21,77%.

Ως προς την επαγγελματική ιδιότητα, στην πρώτη θέση βρίσκονται οι απασχολούμενοι σε υπηρεσίες και πωλητές, ακολουθούν οι ελεύθεροι επαγγελματίες, οι ανειδίκευτοι εργάτες-χειρώνακες και οι τεχνίτες (γραφήμα σελ.56).

Ένα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Κυψέλης είναι ότι πρόκειται για την πιο πολυεθνική γειτονιά της Αθήνας με το 25% του πληθυσμού της να είναι μετανάστες διαφόρων εθνικοτήτων με τους Αλβανούς (49,2%) να κατέχουν την πρώτη θέση ενώ ακολουθούν οι: Πολωνοί (8,5%), Βούλγαροι (4,5%), Ρουμάνοι και Ουκρανοί (3,5%). Έχει επίσης πολύ μικρότερα ποσοστά από μια πληθώρα χωρών: Μολδαβία, πρ.Σοβιετική Ένωση, Γεωργία, πρ.Γιουγκοσλαβία, Αρμενία, Νιγηρία, Αιθιοπία, Γκάνα, Ν.Αφρική, Φιλιππίνες, Μπαγκλαντές, Ινδία, Πακιστάν, Ιράκ, Ιράν, Τουρκία, Συρία και άλλες χώρες της Ευρώπης, της Αμερικής και της Ασίας (χάρτης σελ.56, Βαΐου 2007:78-79).

Η Κυψέλη οικοδομείται εντατικά μέσω της αντιπαροχής και της πολυκατοικίας τις δεκαετίες του 1950 και του 1960 και η οικοδόμηση συνεχίζεται ηπιότερα μέχρι και το 1970, οπότε διαμορφώνεται η σημερινή της εικόνα με τον πυκνοδομημένο της αστικό ιστό. Παρ' όλα αυτά, διασώζονται μέχρι και σήμερα ισόγεια κτίσματα από την εποχή του 1930 που είναι συχνά εγκαταλελειμμένα.

Το οικιστικό απόθεμα της Κυψέλης έχει περάσει από διαδοχικές χρήσεις: τα ημι-υπόγεια και τα διαμερίσματα των χαμηλών ορόφων φιλοξένησαν βιοτεχνίες, κατοικίες φοιτητών και άλλες χρήσεις πριν μείνουν για ένα διάστημα κενά, οπότε απαξιώθηκαν και

εγκαταλείφθηκαν μέχρι να ξαναμπούν στην αγορά κατοικίας χάρη στους μετανάστες. Σήμερα, στους μεσαίους ορόφους στα παλαιά διαμερίσματα των χαμηλότερων εισοδημάτων, φιλοξενούνται και γραφεία ελεύθερων επαγγελματιών και στα ρετιρέ παραμένουν οι παλιοί κάτοικοι, κυρίως ηλικιωμένοι.

Ως προς τις χρήσεις στην Κυψέλη, συγκριτικά με άλλες περιοχές του κέντρου, το ποσοστό κατοικιών είναι σχετικά υψηλό. Χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλία χρήσεων γης με κυρίως χρήσεις αναψυχής και εμπορίου. Στη σελίδα 57 αποτυπώνονται οι χρήσεις γης του 2013-2014 και η πρόταση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου για την περιοχή.

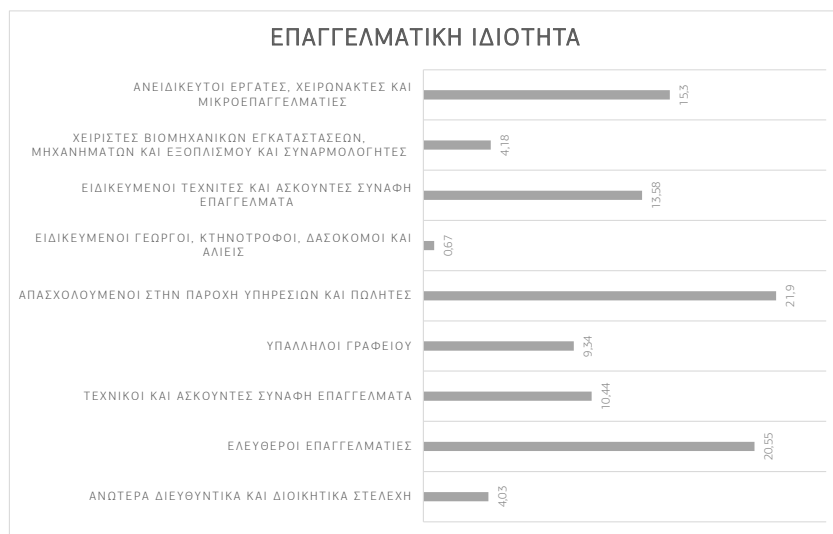
Ως προς το οδικό δίκτυο της περιοχής, βασικό οδικό άξονα αποτελεί η οδός Πατισίων που συνδέει περιφερειακά την Κυψέλη με το κέντρο της Αθήνας. Εξίσου σημαντική, αν και δευτερεύουσα αρτηρία, είναι η οδός Κυψέλης που αποτελεί την είσοδο από το κέντρο στην περιοχή και άξιος αναφοράς είναι η Ευελπίδων, η Αγίας Γλυκερίας, η Βελβενδού, η Καυκάσου, η Σπετσών, η Δάφνιδος και άλλες. Στην περιοχή υπάρχουν και δύο σημαντικοί πεζόδρομοι με διάφορες χρήσεις: ο πεζόδρομος της Φωκίωνος Νέγρη και της Αγίας Ζώνης.

Το κέντρο της κοινωνικής ζωής της Κυψέλης είναι ο πεζόδρομος της Φωκίωνος Νέγρη και η πλατεία Κυψέλης¹, όπου φιλοξενούνται οι περισσότερες ψυχαγωγικές και εμπορικές χρήσεις. Η περιοχή όμως φημίζεται και για την πληθώρα των πολιτιστικών χρήσεων με πολλά θέατρα και κινηματογράφους, που συνοδεύεται από την κατοίκηση στην περιοχή πολλών ανθρώπων της τέχνης. Ακόμη με υπερτοπική αναφορά λειτουργεί ο Πανελλήνιος Γυμναστικός Σύλλογος που βρίσκεται στην οδό Ευελπίδων και είναι η κύρια αθλητική υποδομή της περιοχής.

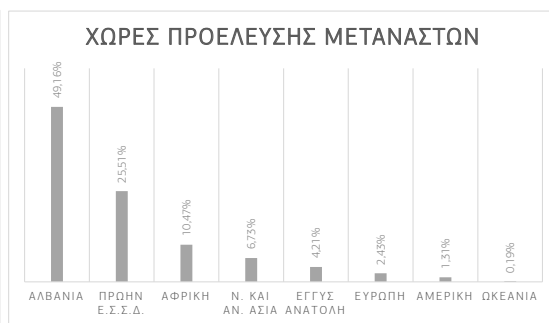
1. Πρόκειται για την πλατεία Κανάρη που στο εξής θα αναφέρεται ως "πλατεία Κυψέλης", όπως είναι ευρέως γνωστή.

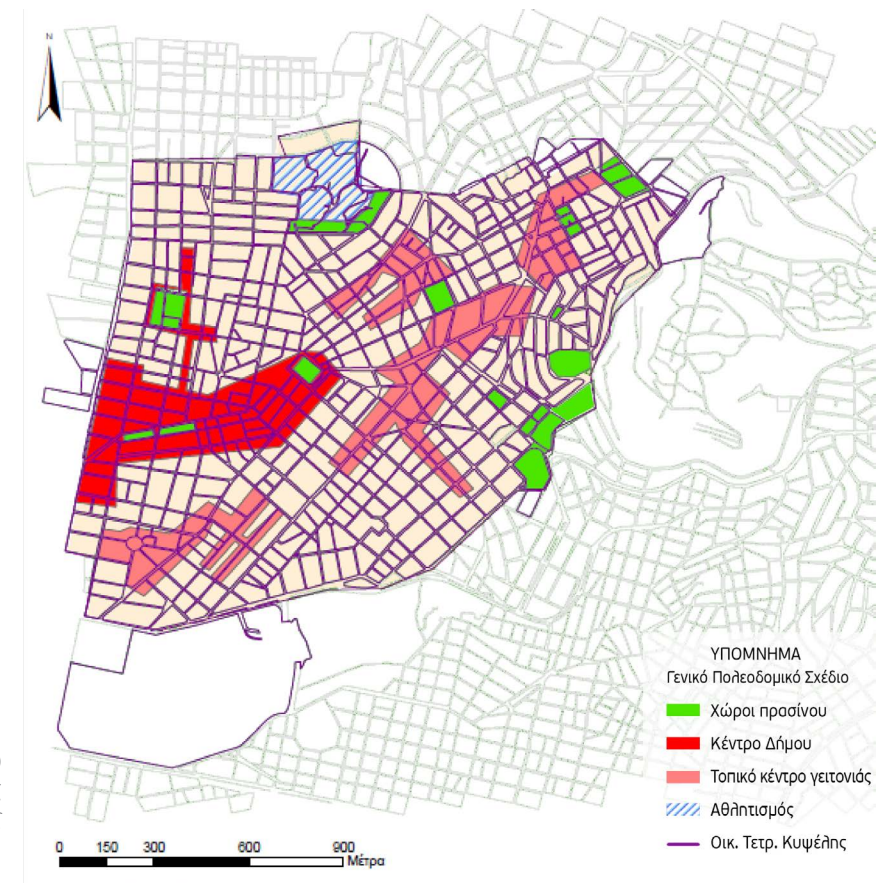
1. Τα στοιχεία που παρατίθενται προέρχονται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ, από τη "Μελέτη ανάλυσης της τοπικής αγοράς εργασίας" του επιχειρησιακού προγράμματος "Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού" και από το ερευνητικό πρόγραμμα του ΕΜΠ: Πυθαγόρας II- "Διαπλεκόμενες καθημερινότητες και χωροκοινωνικές μεταβολές στην πόλη. Μετανάστριες και ντόπιες στις γειτονιές της Αθήνας"

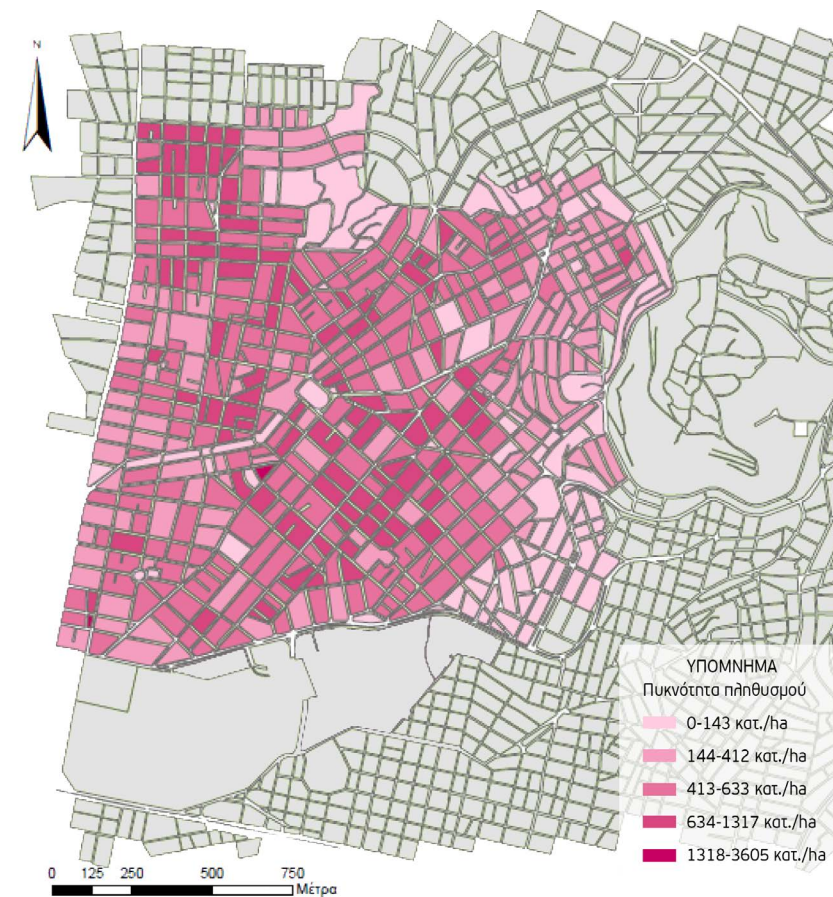
Επαγγελματική ιδιότητα κατοίκων Κυψέλης
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (απογραφή 2011)

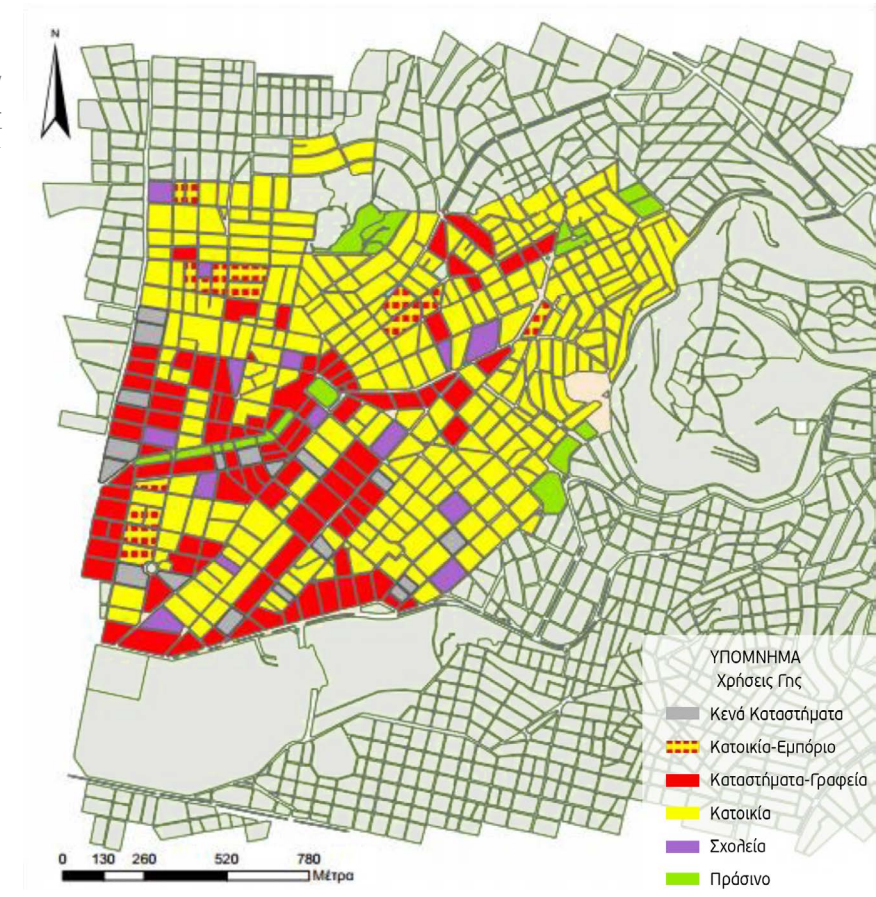
Αλλοδαποί στην Κυψέλη
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (απογραφή 2011)

Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Κυψέλης
Πηγή: Οργανισμός Αθήνας

Πυκνότητα πληθυσμού στην Κυψέλη το 2011
Πηγή: ΕΣΥΕ

Χρήσεις γης στην Κυψέλη το 2014
Πηγή: ΕΣΥΕ

οδός Πατησίων

λόφος Αλεπότρυπας
(Ελικώνος)

παλιά Δημοτική
Αγορά

πλατεία Κυψέλης
(Κανάρη)

πεζόδρομος
Φωκίωνος Ν.

οδός Κυψέλης

πλατεία
Αγ. Γεωργίου

οδός Ευελπίδων

Πανελλήνιος
Γυμναστικός Σύλλογος

θ. Χώρα

θ. Ελεύθερη Έκφραση

θ. οδού Εκάτη

κ. Στέλλα

κ. Αέλλω Cinemax

θ. οδού Κεφαλληνίας

θ. Τόπος Αλλού

κ. Φίλιπ

θ. Μπιπ

θ. Λευτέρης Βογιατζής

θ. Αλέκος Αλεξανδράκης

θ. studio Κυψέλη

θ. Τέσσερις εποχές

θ. Κάππα

● κινηματογράφοι

● θέατρα

Δημοτική Αγορά Κυψέλης

3.5 Η αγορά όταν λειτουργούσε από τους κατοίκους

3.6 Η αγορά όταν λειτουργούσε από τους κατοίκους

3.7

Σημαντικό κτίριο στην ιστορία της Κυψέλης, όπως αναδείχθηκε και από τις συνεντεύξεις, είναι η Δημοτική Αγορά της Κυψέλης. Για χρόνια αποτέλεσε χώρο συνεύρεσης και σημείο αναφοράς της περιοχής και εγγράφηκε στη συλλογική μνήμη των κατοίκων με αυτόν τον χαρακτήρα.

Πρόκειται για ένα κτίριο του 1935, δείγμα μοντερνισμού, που από το 2002 εγκαταλείφθηκε η παλαιά του χρήση. Παρά τη διάθεση των δημοτικών αρχών το 2004 να το κατεδαφίσουν, μετά από αγώνα των κατοίκων αναγνωρίζεται το 2005 ως κτίριο-μνημείο και οι δημοτικές αρχές κινούν διαδικασίες για την εμπορική του εκμετάλλευση. Οι κάτοικοι, το 2006 καταλαμβάνουν το κτίριο και του δίνουν νέα ζωή με ποικίλες δραστηριότητες, εγχείρημα που στηρίχθηκε με τη συλλογή υπογραφών από 5.000 κατοίκους. Εκδηλώσεις σχολείων της Κυψέλης, προβολές, συναυλίες, μαθήματα ελληνικών σε μετανάστες και θεατρικές παραστάσεις είναι κάποιες από τις δραστηριότητες που λάμβαναν χώρα. Η Δημοτική Αγορά εκκενώθηκε από αστυνομικές δυνάμεις το 2012, επί δημαρχίας Καμίνη, και μέχρι σήμερα παραμένει κενή-πλην της λειτουργίας ενός μικρού της τμήματος ως ΚΕΠ (Συντονιστική Επιτροπή Συλλόγων και Κινήσεων για τους Ελεύθερους Χώρους και την Ποιότητα Ζωής στην Αθήνα 2008).

Η περιοχή της Κυψέλης λειτουργεί ως τόπος υποδοχής μεταναστών ήδη από το 1950 με τους εσωτερικούς μετανάστες, το 1990 με τους μετανάστες από τις χώρες την πρώην Σοβιετικής Ένωσης και το 2000 με τους μετανάστες κυρίως αφρικανικής καταγωγής. Συχνά χαρακτηρίζεται από την πολυεθνική της διάσταση που της προσδίδει μια συγκεκριμένη πολυπολιτισμική ταυτότητα.

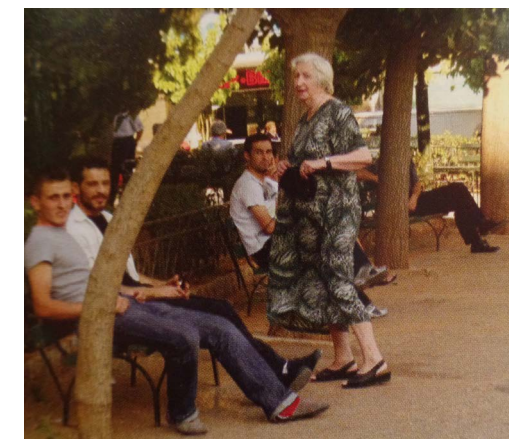
Οι μετανάστες δεν είναι μια ενιαία ομάδα, αλλά στο εσωτερικό τους υπάρχουν ταξικές διαστρωματώσεις που εκφράζονται και χωρικά, καθώς οι νεοεισερχόμενοι μετανάστες εγκαθίστανται στην παλαιά συνοικία της Κυψέλης που διαθέτει υπόγεια και πιο φθηνά διαμερίσματα. Η χωρική τους κατανομή εκφράζεται και καθ' ύψος στην ίδια πολυκατοικία με μετανάστες αφρικανικής καταγωγής να διαμένουν στο υπόγειο, στους μεσαίους ορόφους οι πλήρως ενταγμένοι πλέον κυρίως αλβανικής καταγωγής και στα ρετιρέ οι Έλληνες.

“Το υπόγειο είναι ένα ξεκίνημα, είναι μια ευκαιρία σε κάποιον που δεν έχει τη δυνατότητα να πάρει πιο ακριβό διαμέρισμα, του δίνει τη δυνατότητα να ξεκινήσει από κάπου. Αυτή η δυνατότητα που του παρέχεται: να είναι μεν στον υπόγειο αλλά να είναι στον ίδιο χώρο με τους υπόλοιπους της πολυκατοικίας, ώστε να έρθουν σε επαφή. Τελικά αυτό είναι το ζητούμενο. Άρα το υπόγειο που λέγεται Κυψέλη, δίνει τη δυνατότητα της επαφής σε ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς και σε κουλτούρες από διαφορετικούς τόπους”

Μαρτυρία μετανάστη από το Κονγκό, Ντοκιμαντέρ “Το υπόγειο”

Ενδιαφέρον προκαλεί η συνύπαρξη ντόπιων και μεταναστών στον δημόσιο χώρο της Κυψέλης. Οι μετανάστες αναζωογονούν την περιοχή μέσα από τα μικροκαταστήματα που διατηρούν ορισμένοι απ' αυτούς και το μικροεμπόριο παραδοσιακών

Μετανάστες

3.8 Ντόπιοι και μετανάστες στην πλατεία Κυψέλης

3.9 καταστήματα μεταναστών στην Κυψέλη

τους προϊόντων. Στην πλατεία Κυψέλης συνυπάρχουν ντόπιοι και μετανάστες χωρίς απαραίτητα οι καθημερινότητές τους να αλληλοδιαπλέκονται: χρησιμοποιούν τον κοινό χώρο της πλατείας αλλά όχι από κοινού. Όμως η καθημερινή συνάντηση στον δημόσιο χώρο της Κυψέλης οδηγεί αναπόφευκτα σε μια αργή διαδικασία εξοικείωσης με τις διαφορετικές εθνικότητες, κουλτούρες και καθημερινές πρακτικές.

Οι μετανάστες επανανοηματοδοτούν την καθημερινή χρήση του δημόσιου χώρου, γεγονός που εξηγείται λόγω του περιορισμένου ιδιωτικού χώρου όπου ζουν. Και όπως σημειώνει η Λυκογιάννη ως πόρισμα των ερευνών του ΕΜΠ, "οι μετανάστες που μένουν στην Κυψέλη δείχνουν να έχουν εξοικειωθεί με τους δημόσιους χώρους της γειτονιάς" (Λυκογιάννη 2010).

Προβλήματα περιοχής

Η ιδιαίτερη αυτή γειτονιά λόγω των κοινωνικών στοιχείων που την συνθέτουν, της πολεοδομικής της εξέλιξης αλλά και της επιπτώσεως της οικονομικής κρίσης σήμερα βρίσκεται αντιμέτωπη με ποικίλα προβλήματα.

Σύμφωνα με πολεοδομικές μελέτες είναι από τις πιο προβληματικές περιοχές του δήμου Αθηναίων με προβλήματα κυκλοφορίας, πυκνότητας, στάθμευσης, ρύπανσης και ελάχιστους ελεύθερους χώρους.

Στην Κυψέλη απουσιάζουν υποδομές για τη στάθμευση οχημάτων. Λόγω της παλαιότητας των πολυκατοικιών, δεν υπάρχουν υπόγεια πάρκινγκ και ισόγειοι χώροι στάθμευσης. Έτσι σε συνδυασμό με τον αυξημένο αριθμό των κατοίκων, η εύρεση χώρου στάθμευσης δημιουργεί δυσφορία στους κατοίκους. Οι οποίοι στην προσπάθεια εύρεσης θέσης πάρκινγκ, είναι συχνό το φαινόμενο να καταλαμβάνουν τα ήδη μικρά πεζοδρόμια της περιοχής. Παρ' όλα αυτά, οι κάτοικοι σημειώνουν ότι το τελευταίο διάστημα το πρόβλημα έχει μειωθεί, κάτι που αποδίδουν στην οικονομική κρίση και στη μείωση των ιδιοκτησιών οχημάτων ανά κάτοικο.

Έντονο πρόβλημα της περιοχής αποτελεί η σημαντική έλλειψη σε χώρους πρασίνου. Έχει τη χαμηλότερη αναλογία πρασίνου ανά κάτοικο σε επίπεδο περιοχών των πρωτευουσών της Ευρώπης με 2,5 τ.μ ανά κάτοικο (Καραγιάννη 2014:115). Πέρα από δενδροστοιχίες, σε ορισμένους δρόμους και πλατείες έχει ελάχιστους χώρους πρασίνου που βρίσκονται όλοι περιφερειακά της (Πεδίον του Άρεως, λόφος Αλεπότρυπα, Αττικό Άλσος) χωρίς να εμπλέκονται στην ουσία με την καθημερινότητα της πλειονότητας των κατοίκων.

Παράλληλα, εκλείπουν οι δημόσιοι χώροι αναλογικά με το μεγάλο πληθυσμιακό της μέγεθος. Ο λιγοστός δημόσιος χώρος συχνά δεν

είναι ελεύθερος (π.χ. γήπεδα ποδοσφαίρου στην Αλεπότρυπα) ή θεωρείται από τους ερωτώμενους μη προσβάσιμος για όλους τους κατοίκους, καθώς ταυτίζεται με συγκεκριμένες ομάδες. Τέτοιοι κώδικες "εδαφοκυριαρχίας" έχουν εντοπιστεί και σε έρευνες του ΕΜΠ για την Κυψέλη, όπου προκύπτει ότι συγκεκριμένες ομάδες καταλαμβάνουν συγκεκριμένες θέσεις του δημόσιου χώρου με ταυτόχρονο αποκλεισμό άλλων από αυτές (Βαΐου, Λαφαζάνη, Λυκογιάννη 2013:80).

Τέλος, έντονα είναι και τα αμιγώς βιοποριστικά ζητήματα στην περιοχή λόγω της οικονομικής κρίσης. Μεγάλη μερίδα των κατοίκων δεν δύναται να καλύψει βασικές ανάγκες. Καταστάσεις όπου μαθητές λιποθυμούν στο σχολείο από την πείνα γίνονται όλο και πιο συχνές.

"Από το 2011 το σχολείο δέχεται συσσίτιο μετά από αίτηση των καθηγητών από ίδρυμα. Ξέραμε ότι οι οικογένειες αντιμετωπίζουν πρόβλημα. Ότι μας περισσεύει το δίνουμε στο απέναντι σχολείο όπου τα παιδιά λιποθυμούν."

Καθηγήτρια σε σχολείο της περιοχής, 40 χρονών

Στα παραπάνω προβλήματα προστίθενται ζητήματα παραβατικότητας και ρατσιστικών επίθεσεων, πορνεία, εμπόριο ναρκωτικών και κλοπές. Εντύπωση προκαλεί ότι η έντασή τους είναι μικρότερη στην περιοχή της Κυψέλης, απ' ό,τι στις γειτονικές της περιοχές (Πατήσια).

3.10 Ρατσιστικές επιθέσεις στην Κυψέλη και στις γύρω περιοχές

3.2. Η ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΨΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ ΒΙΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ

3.2.1. Μεθοδολογία της έρευνας

Η έρευνα πεδίου στηρίχθηκε σε: υλικό ερευνητικών προγράμματος του ΕΜΠ¹ σχετικά με την Κυψέλη και τη γειτονιά, παρατήρηση, συνεντεύξεις ειδικών πληροφορητών-τριών, και το βασικό της κομμάτι αποτελείται από συνεντεύξεις σαρανταενός κατοίκων. Δεν επιλέξαμε να εστιάσουμε σε κάποιες υποπεριοχές, αλλά διερευνούμε ολόκληρη την Κυψέλη, αναζητώντας εκείνες τις επιμέρους περιοχές της που συγκροτούν γειτονίες σύμφωνα με τις αντιλήψεις των κατοίκων.

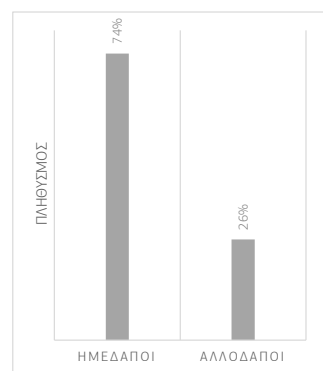
Σε πρώτη φάση επισκεφθήκαμε την περιοχή διάφορες ώρες της ημέρας, παρατηρήσαμε τον αστικό χώρο, συνομιλήσαμε με κατοίκους ντόπιους και μετανάστες και σε δεύτερη φάση, συνυπολογίζοντας αυτή την προκαταρκτική διαδικασία, δημιουργήσαμε έναν οδηγό ερωτήσεων που θα απευθυνόταν στους κατοίκους. Επιλέξαμε να διεξαγάγουμε ποιοτική έρευνα βασιζόμενες στον οδηγό ερωτήσεων και όχι σε ερωτηματολόγια με προκαθορισμένες απαντήσεις, θεωρώντας ότι θα μας προσέφερε μεγαλύτερη ευελιξία κατά την ερευνητική διαδικασία. Ταυτόχρονα έτσι μας δόθηκε η ευκαιρία να διερευνήσουμε σε βάθος τις διάφορες αντιλήψεις, τα φαντασιακά και υποκειμενικά νοήματα των ερωτώμενων, μέσα από το ευρύτερο κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο αυτοί εντάσσονται. Προκειμένου να καταστούν επιστημονικά τα συμπεράσματα της έρευνάς μας, το τελικό δείγμα² των 41 συνεντεύξεων βασίστηκε στα δημογραφικά και κοινωνικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, εθνικότητα, επαγγελματική δραστηριότητα κλπ.) της Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) για την περιοχή. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν από τον Δεκέμβριο του 2014 μέχρι τον Ιούνιο του 2015.

1. Αναφερόμαστε στα ερευνητικά προγράμματα του ΕΜΠ: "Διαπλεκόμενες καθημερινότητες και χωροκοινωνικές μεταβολές στην πόλη. Μετανάστριες και ντόπιες στις γειτονίες της Αθήνας" και "Ανάπτυξη μεθοδολογικών εργαλείων για την συγκριτική έρευνα της γειτονιάς σε μεγάλες πόλεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης".

2. Οι συνεντεύξεις-συζητήσεις στο σύνολό τους αριθμούν τις 127. Στην περιοχή της Κυψέλης ο αριθμός των συνεντεύξεων ξεπερνά τις 55. Προκειμένου όμως να είναι επιστημονικά άρτια η έρευνα το τελικό δείγμα διαμορφώθηκε σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ από την απογραφή του 2011.

περιοχές	γυναίκες	άνδρες
ΑΓΙΑΣ ΖΩΝΗΣ	1	4
ΑΛΕΠΟΤΡΥΠΑ	5	4
ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	5	1
ΚΥΠΡΙΩΝ	1	1
ΦΩΚΙΩΝΟΣ Ν.	-	2
ΠΛ. ΚΑΝΑΡΗ	-	2
ΝΕΑ ΚΥΨΕΛΗ ΙΙ	1	1
ΝΕΑ ΚΥΨΕΛΗ Ι	2	1
ΠΟΛΥΓΩΝΟ	3	1
ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	4	2
σύνολο:	22	19

δείγμα έρευνας

ημεδαποί/αλλοδαποί στην Κυψέλη (απογραφή 2011)
Πηγή:ΕΛ.ΣΤΑΤ

ημεδαποί/αλλοδαποί στο δείγμα της έρευνας

Οι ηλικίες του δείγματος κυμαίνονται από 12 μέχρι 80 χρονών, οι γυναίκες του δείγματος είναι 22 και οι άνδρες 19, και οι ερωτώμενοι προέρχονται από διαφορετικά κοινωνικά-οικονομικά στρώματα και επαγγελματικούς κλάδους. Η κατανομή μεταξύ Ελλήνων/ίδων και μεταναστών/στριών είναι άνιση λόγω της δυσκολίας στην επικοινωνία με τους τελευταίους σε συνδυασμό με τον περιορισμένο χρόνο που είχαμε στη διάθεσή μας για την έρευνα πεδίου.

Στην αρχή κάθε συνέντευξης πέρα από τη συζήτηση για τα γενικά στοιχεία του ερωτώμενου και τη σχέση του με τη γειτονιά, οι ερωτώμενοι καλούνταν να σημειώσουν πάνω σ' έναν χάρτη της Κυψέλης μεγέθους Α4 την κατοικία τους, τη γειτονιά τους, τις διάφορες περιοχές-συνοικίες της, τους κόμβους-σημεία συνάντησης που χρησιμοποιούν, τις καθημερινές διαδρομές τους, όρια που αναγνωρίζουν στην περιοχή (φυσικά-λόφος κλπ., τεχνητά-δρόμοι κλπ.) και τα τοπόσημα που χρησιμοποιούν και γνωρίζουν. Στη συνέχεια, προκειμένου να οργανώσουμε, να ερμηνεύσουμε και, σε συνδυασμό με τις συνεντεύξεις των ερωτώμενων, να κωδικοποιήσουμε αυτό το υλικό, αξιοποιήσαμε τη μεθοδολογία από το βιβλίο *The Image of The City* του Kevin Lynch σχετικά με τα πέντε στοιχεία της εικόνας μιας πόλης (paths, districts, nodes, edges, landmarks).

Η μεθοδολογία που ακολουθήσαμε διαφοροποιείται από αυτήν του Lynch σε ορισμένα σημεία. Αρχικά στην έρευνά μας παρείχαμε στους συμμετέχοντες έναν χάρτη της περιοχής στον οποίο καλούνταν να σχεδιάσουν διάφορα στοιχεία, και όχι σε λευκό χαρτί καθώς θεωρήσαμε ότι αυτό θα διευκόλυνε τη διαδικασία της συνέντευξης. Ακόμα, διαφοροποιηθήκαμε στα στοιχεία που χρησιμοποιήσαμε προσθέτοντας τη γειτονιά και την κατοικία, που αποτελούν το αντικείμενο μελέτης μας, και διαχωρίσαμε το στοιχείο των κόμβων σε τοπικής και υπερτοπικής σημασίας για τους κατοίκους, στοιχείο το οποίο φάνηκε αναγκαίο κατά την προκαταρκτική έρευνα.

Συνδυάσαμε τις πληροφορίες των χαρτών με τις συνεντεύξεις των ερωτώμενων και κατηγοριοποιήσαμε τις σημειώσεις τους πάνω στον χάρτη βασιζόμενες στα στοιχεία που χρησιμοποιούμε (κατοικία, γειτονιά, κόμβοι τοπικοί - υπερτοπικοί, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα, όρια). Από αυτήν τη διαδικασία προέκυψαν νέοι χάρτες-διαγράμματα, με σκοπό να καταλήξουμε σε συμπεράσματα σχετικά με την έννοια της γειτονιάς υπό το πρίσμα της κοινωνικο-χωρικής ανάλυσης που έχει προηγηθεί.

Ο οδηγός συνέντευξης που χρησιμοποιήσαμε αφορά:

- βιογραφικά στοιχεία: ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, επάγγελμα, τόπος εργασίας, σύνθεση νοικοκυριού, χώρα καταγωγής
- περιγραφή από τους ερωτώμενους των περιοχών της Κυψέλης, προσωπικής γειτονιάς και κατοικίας
- τα χωρικά χαρακτηριστικά που περιλαμβάνονται στη γειτονιά και στην Κυψέλη ευρύτερα με βάση τα στοιχεία που χρησιμοποιούμε
- χρόνο διαμονής στην περιοχή, και λόγοι κατοίκησης σ' αυτήν ή μετοίκησης
- τη συνύπαρξη διαφορετικών κοινωνικών και εθνοτικών ομάδων (π.χ. μετανάστες/στρίες - Έλληνες/νίδες)
- ρατσιστικές συμπεριφορές και αντιλήψεις
- τα αισθήματα ασφάλειας και φόβου στην περιοχή
- προβλήματα που εντοπίζουν στην περιοχή
- κοινωνικά δίκτυα που υπάρχουν στη γειτονιά και τη διάδραση μεταξύ των κατοίκων
- την αίσθηση του οικείου και της κοινότητας στη γειτονιά τους
- την ικανοποίηση από τις παροχές, τον δομημένο χώρο, την ευκολία μετακίνησης και πρόσβασης στα διάφορα σημεία της περιοχής και της γειτονιάς τους.
- τον προσδιορισμό που αποδίδουν οι ίδιοι οι κάτοικοι στην έννοια της γειτονιάς

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εμβάθυνσης της έρευνας συμπληρωματικά στην παραπάνω διαδικασία πραγματοποιήσαμε συνεντεύξεις με "προνομιακούς πληροφορητές" οι οποίοι λόγω της ιδιότητάς τους μπορούσαν να μας παρέχουν στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με εξειδικευμένα ζητήματα στην περιοχή της Κυψέλης. Πιο συγκεκριμένα, απευθυνθήκαμε:

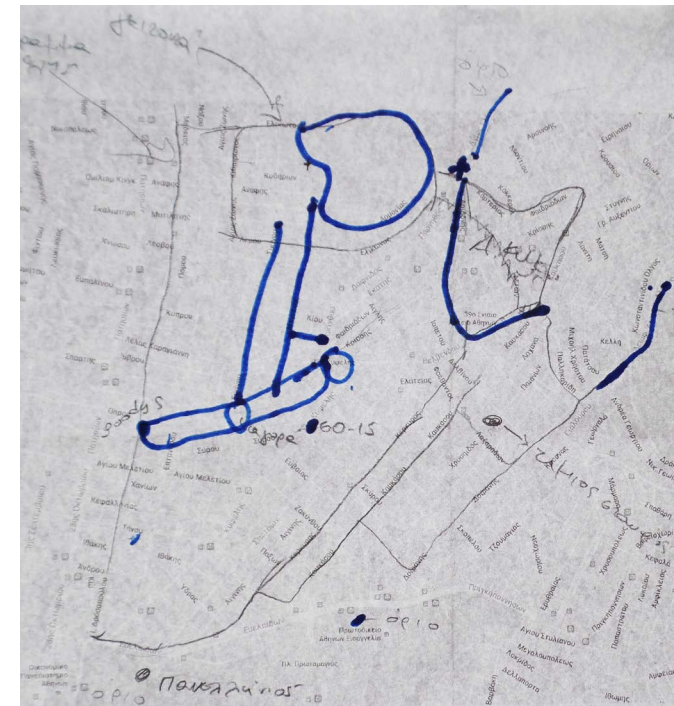
- σε υπαλλήλους της υπηρεσίας της Πολεοδομίας
- στην υπηρεσία του έκτου διαμερίσματος της Αθήνας στην οποία ανήκει η περιοχή μελέτης
- σε αστυνομικό που υπηρετούσε στο Αστυνομικό Τμήμα Κυψέλης
- σε εκπαιδευτικό που απασχολείται σε σχολείο της Κυψέλης, ιδιαίτερα χαμηλών οικονομικών στρωμάτων με μεγάλο αριθμό μεταναστών
- σε δασκάλες που παρέδιδαν μαθήματα σε μετανάστες και δραστηριοποιούνταν μέχρι πρότινος στο Ανοικτό Σχολείο της

Αγοράς στην Κυψέλη

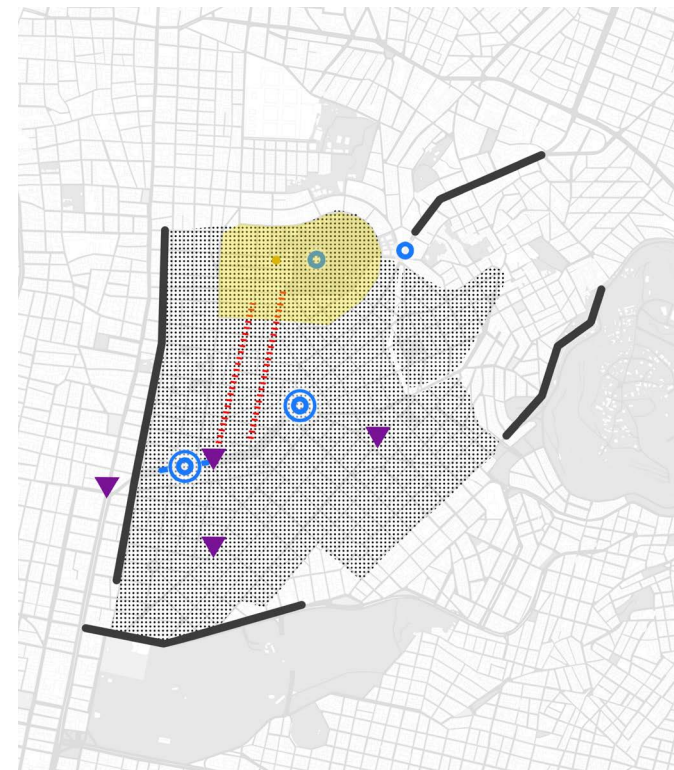
- σε κατοίκους που δραστηριοποιούνται μέσα από την ομάδα κατοίκων Κυψέλης "η Κυψέλη μας"
- στην Ομάδα Προφορικής Ιστορίας Κυψέλης
- στην καθηγήτρια του ΕΜΠ Βαΐου Ντίνα λόγω του ερευνητικού της έργου που σχετίζεται με το αντικείμενο της γειτονιάς αλλά και την περιοχή της Κυψέλης
- στον διδάκτορα του τμήματος Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Π.Θ. Βογιαζίδη Ν. και στον λέκτορα της Αρχ. Σχολής του ΕΜΠ Ζαχαριάδη Ι., λόγω του επαγγελματικού τους αντικείμενου σε συνδυασμό με την ιδιότητά τους ως κατοίκων της περιοχής.

Οι συνεντεύξεις αυτές ανέδειξαν σημαντικές πλευρές της καθημερινότητας στην Κυψέλη, συνέβαλαν στη μεθοδολογία που ακολουθήσαμε, και το υλικό που συλλέξαμε μας βοήθησε στην απόκτηση πιο εξειδικευμένων πληροφοριών σχετικά με την περιοχή και το αντικείμενο της γειτονιάς από διάφορες προσεγγίσεις, ακόμα κι αν δεν έχει στο σύνολό του άμεση συνάφεια με το αντικείμενο της έρευνας.

Στο παράρτημα της εργασίας βρίσκονται οι 41 συνεντεύξεις από την Κυψέλη και οι νοητικοί χάρτες που τους αντιστοιχούν. Στο εξής οι χάρτες που θα αναφέρουμε ως παραδείγματα θα συνοδεύονται με τον αριθμό ταξινόμησής τους (π.χ.: χ40, ο χάρτης και η συνέντευξη του ερωτώμενου με τον αριθμό ταξινόμησης 40) στο παράρτημα.

παράδειγμα πρωτότυπου χάρτη

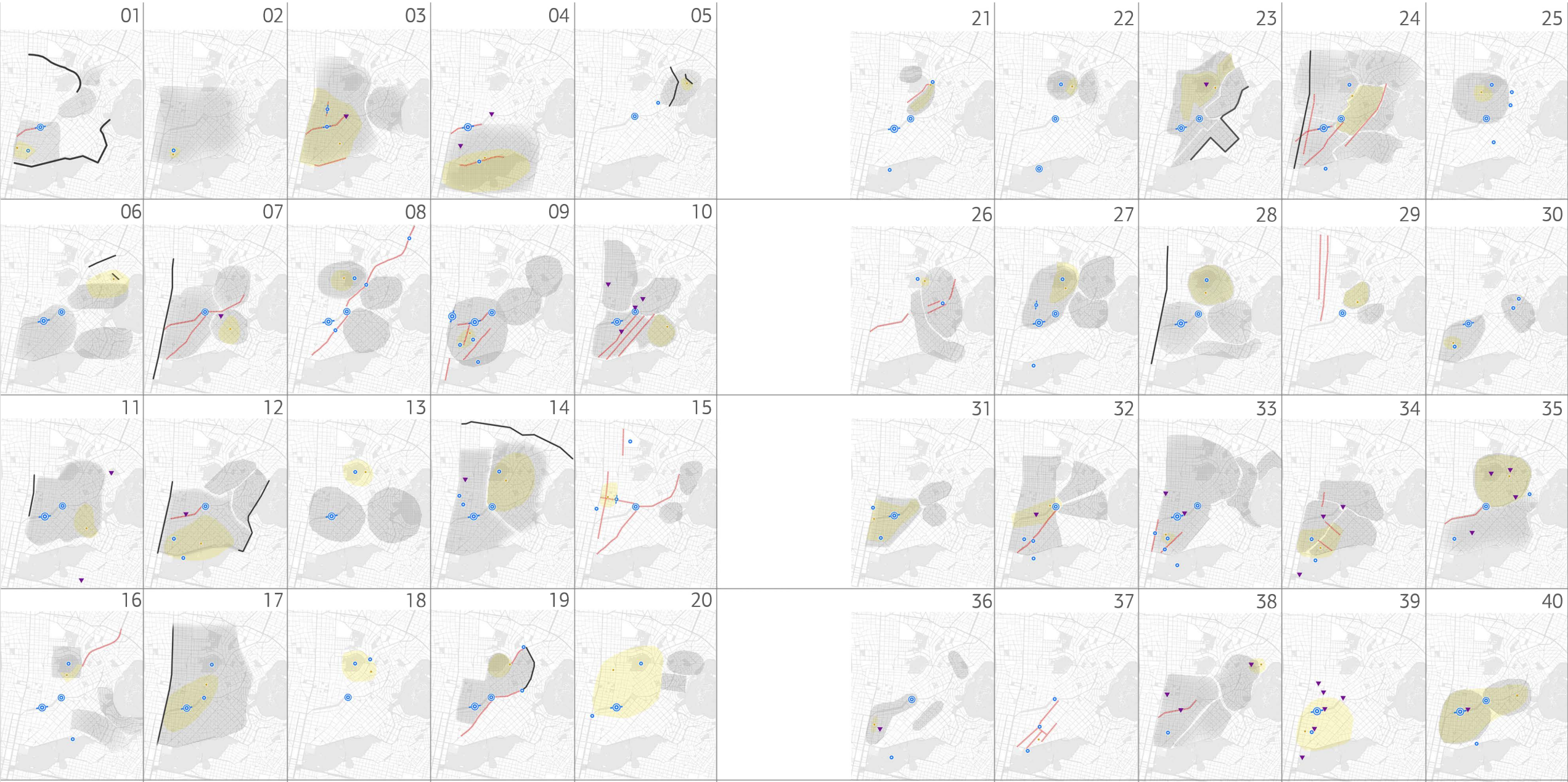

παράδειγμα του ίδιου χάρτη μετά την επεξεργασία

ΤΑ 7 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- 1.paths | διαδρομές
- 2.edges | όρια
- 3.districts | περιοχές
- 4α. nodes | κόμβοι υπερτοπικοί
αναφέρονται σε συγκεκριμένο σημείο
αναφέρονται σε ευρύτερη περιοχή
- 4β. nodes | κόμβοι τοπικοί
αναφέρονται σε συγκεκριμένο σημείο
αναφέρονται σε ευρύτερη περιοχή
- 5.landmarks | τοπόσημα
- 6.γειτονιές
- 7.κατοικία

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΝΟΗΤΙΚΩΝ ΧΑΡΤΩΝ

nodes | κόμβοι υπερτοπικοί

αναφέρονται σε συγκεκριμένο σημείο

αναφέρονται σε ευρύτερη περιοχή

nodes | κόμβοι τοπικοί

αναφέρονται σε συγκεκριμένο σημείο

αναφέρονται σε ευρύτερη περιοχή

edges | όρια

paths | διαδρομές

districts | περιοχές

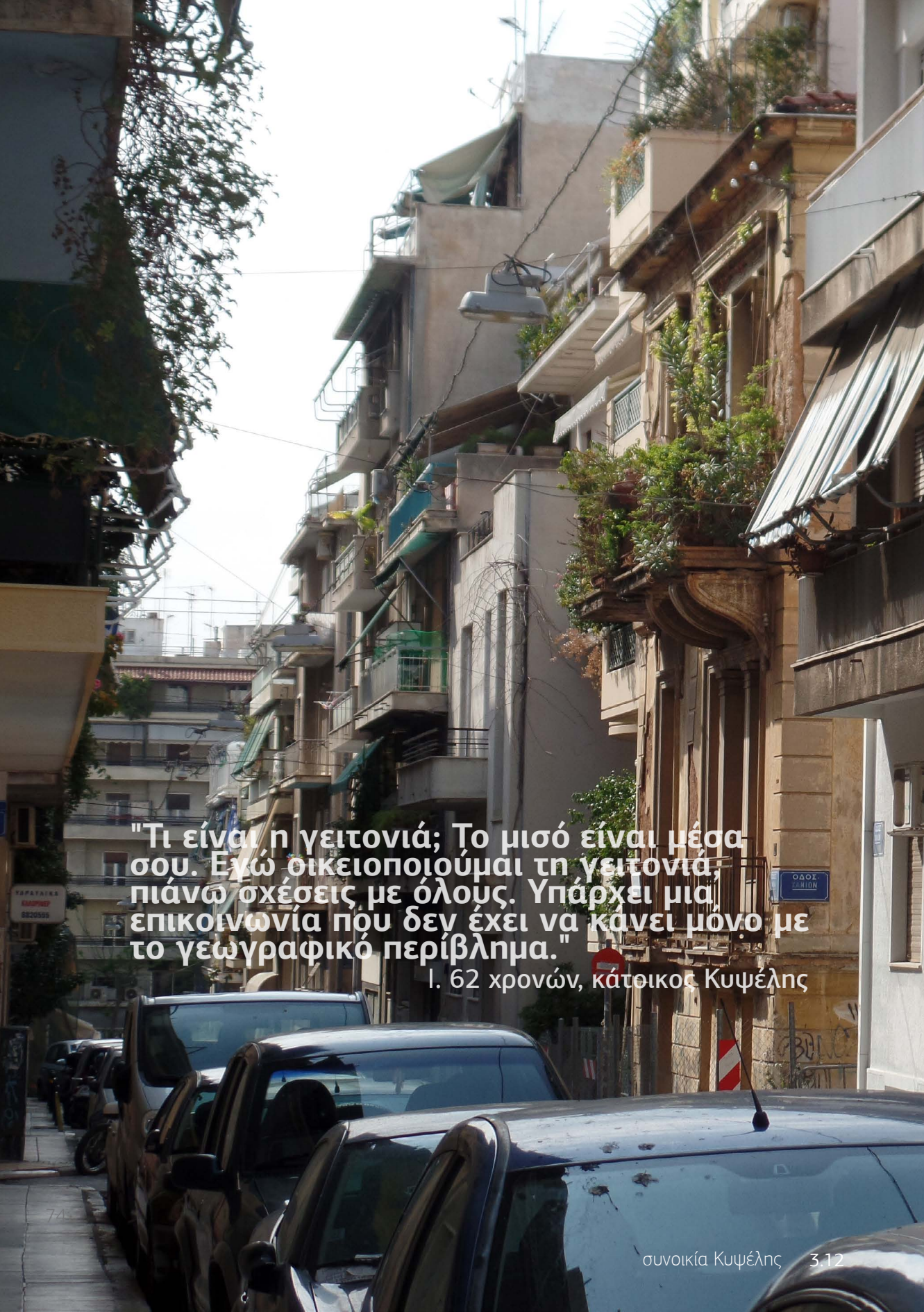
landmarks | τοπόσημα

γειτονιά

κατοικία

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

41

"Τι είναι η γειτονιά; Το μισό είναι μέσα σου. Εγώ οικειοποιούμαι τη γειτονιά, πιάνω σχέσεις με όλους. Υπάρχει μια επικοινωνία που δεν έχει να κάνει μόνο με το γεωγραφικό περίβλημα."

Ι. 62 χρονών, κάτοικος Κυψέλης

3.2.2. Ανάλυση και ερμηνεία εμπειρικών στοιχείων

Είναι σημαντικό να τονίσουμε εδώ ότι λόγω της μεθοδολογίας που ακολουθήσαμε και της ιδιαιτερότητας της Κυψέλης, δεν επιχειρούνται γενικεύσεις των πορισμάτων της έρευνας σε κάθε γειτονιά, αλλά θα αναδειχθούν τάσεις σχετικά με τα ζητήματα που προσεγγίσαμε και είναι πιθανό να εντοπιστούν και σε άλλες περιοχές. Αρχικά θα αναλύσουμε τους προσδιορισμούς που αποδίδονται στην έννοια "γειτονιά" από αυτούς που τη βιώνουν και στη συνέχεια τα κοινωνικά και χωρικά κριτήρια που σχετίζονται μ' αυτή την έννοια.

Από την έρευνα παρατηρήθηκε ότι οι άνθρωποι ορίζουν την έννοια της γειτονιάς ως τον χώρο όπου κατοικούν και αλληλεπιδρούν με άλλα κοινωνικά υποκείμενα ή σύνολα, και θεωρούν δεδομένο ότι η γειτονιά οριοθετείται χωρικά με βάση το σπίτι όπου διαμένουν. Παρ' όλα αυτά είναι δυσδιάκριτο αν οι προσδιορισμοί ανταποκρίνονται στην κοινωνική πραγματικότητα του ερωτώμενου ή αντανακλούν τη θεώρησή του για την έννοια της γειτονιάς. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρήσαμε ότι οι προσδιορισμοί που δίνονται από τους ερωτώμενους γι' αυτή την έννοια συχνά συγκλίνουν ή αλληλοκαλύπτονται και μπορούν να ομαδοποιηθούν όπως παρουσιάζεται παρακάτω:

Πολλοί δίνουν ιδιαίτερη έμφαση και θεωρούν απαραίτητη την ύπαρξη φιλικών σχέσεων στη γειτονιά. Έτσι αρκετοί προσδιόριζαν τη γειτονιά τους **εστιάζοντας στην ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων χωρίς αναφορά σε συγκεκριμένο χωρικό (ή τοπικό) στοιχείο ή ενότητα**. Η ερμηνεία αυτή έχει παρατηρηθεί και απο αναλυτές σε θέματα χώρου: η σύγχρονη πραγματικότητα προκαλεί ανασφάλεια, και οι ανθρώπινες σχέσεις είναι μία από τις σταθερές της καθημερινής ζωής προσφέροντας την αίσθηση της ασφάλειας. Ήδη από την εποχή του Heidegger, ο τόπος ταυτίστηκε με τους ανθρώπινους δεσμούς.

"Γειτονιά είναι οι φίλοι."

Άνδρας, 49 χρονών, αλλοδαπός, άνεργος

"Η γειτονιά έχει να κάνει με ανθρώπους. Αυτό που σε κάνουν και αισθάνεσαι. Τα σπίτια από μόνα τους δεν είναι κάτι."

Γυναίκα, 35 χρονών, ημεδαπή, φωτογράφος

"Δε θα την άλλαζα (ενν. τη γειτονιά της). [...] άμα μετακινούμασταν όλοι οι φίλοι και πηγαίναμε προς τα κάτω, θα πήγαينا."

Γυναίκα, 75 χρονών, ημεδαπή, οικιακά

Προσδιορισμός της έννοιας της γειτονιάς από τους ερωτώμενους

Άλλοι προσδιόριζαν τη γειτονιά τους **συνδυάζοντας την ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων σε συγκεκριμένο τόπο με συγκεκριμένα ταυτότητα**. Αυτή η αντίληψη συνδέεται με τον ορισμό της γειτονιάς από τη Massey, στο πλαίσιο του οποίου η γειτονιά είναι μία γεωγραφική κλίμακα ανάμεσα σε πολλές και διαμορφώνεται από ένα σύνολο κοινωνικών σχέσεων σε μια τοποθεσία.

“Γειτονιά είναι ο περιβάλλον χώρος με τον οποίο με συνδέουν οι άνθρωποι. Γειτονιά είναι ένας χώρος ομαδικής διάδρασης. Η λέξη γειτονιά βασίζεται στον όρο “γειτνίαση”, αλλά θεωρώ ότι έχει κοινωνικές προεκτάσεις”

Άνδρας, 33 χρονών, ημεδαπός, ιδ.υπάλληλος

“Γειτονιά: είναι εκεί που μένουμε κοντά, γνωρίζουμε ο ένας τον άλλο, τα λέμε.”

Άνδρας, 40 χρονών, αλλοδαπός, εργαζόμενος σε συνεργείο καθαρισμού

Ορισμένοι προσδιόριζαν την γειτονιά **ως τον εγγύτερο χώρο γύρω από το σπίτι**, δίνοντας δηλαδή έμφαση στον τόπο όπου κατοικούν. Η ερμηνεία αυτή ταυτίζεται σε μεγάλο βαθμό με την έννοια της γειτονιάς όπως τη συναντάμε στην πολεοδομική νομοθεσία: όπου οριοθετείται και από την ταύτιση των κατοίκων με την περιοχή τους.

“Γειτονιά είναι ο χώρος στον οποίο ζεις και κινείσαι το μεγαλύτερο μέρος της ζωής σου.”

Γυναίκα, 65 χρονών, ημεδαπή, συνταξιούχος τεχνικός

“Η γειτονιά έχει να κάνει με το σπίτι που μένεις”

Άνδρας, 54 χρονών, αλλοδαπός Αλβανικής καταγωγής, άνεργος

Πολύ συχνά οι ερωτώμενοι προσδιόριζαν τη γειτονιά τους **χρησιμοποιώντας κόμβους ή τοπόσημα όπως δημόσιοι χώροι, σχολεία, εκκλησίες, στάσεις των ΜΜΜ**. Όπως εντοπίζουμε και στη βιβλιογραφία, η συγκρότηση μιας γειτονιάς στην Ελλάδα ιστορικά συνδέεται με την ύπαρξη τοποσήμων (ΚΑΠΗ, σχολείο, ναός, φυσικό χαρακτηριστικό περιβάλλοντος, πλατεία, γήπεδο-πάρκο κλπ) σ’ έναν συγκεκριμένο τόπο (Βαΐου 2007:18).

“Γειτονιά είναι εκεί που είναι το σχολείο και οι φίλοι.”

Αγόρι, 13 χρονών, ημεδαπός, μαθητής

“Ο πυρήνας της γειτονιάς είναι ο δρόμος που μένεις και οι γύρω δρόμοι, το σχολείο που πας για πιο ευρύτερα...και τα μαγαζιά που πηγαίνεις. Πιο γενικά, εκεί που κυκλοφορείς κι έχεις κάνει διάφορες διαδρομές και δεν χάνεσαι.”

Γυναίκα, 21 χρονών, ημεδαπή, φοιτήτρια αρχ/ης

Κάποιοι προσδιόριζαν την γειτονιά **ως προς την ασφάλεια που τους προσφέρει η περιοχή γύρω από την κατοικία**. Από την έρευνα προέκυψε ότι συχνά οι ερωτώμενοι αντιλαμβάνονταν τη γειτονιά ως τη μικρή κλίμακα του δημόσιου χώρου και τη μεγάλη κλίμακα του ιδιωτικού τους χώρου, μια αντίληψη που τους δημιουργεί το αίσθημα της ασφάλειας. Αυτό το αίσθημα τονίζεται και οι κάτοικοι το αναφέρουν όταν νιώθουν προσβάσιμους και οικείους όλους τους χώρους της γειτονιάς τους (π.χ μη προσβάσιμος χώρος είναι ένα πάρκο με ναρκομανείς).

“Είναι σαν το σπίτι μας η γειτονιά. Έχει να κάνει με τον χώρο. Στην Κυψέλη αν χρειαστούμε κάτι στις 3 τα ξημερώματα θα βρούμε κάτι ανοιχτό ή κάποιον να του ζητήσουμε βοήθεια.”

Άνδρας, 61 χρονών, ημεδαπός, συνταξιούχος οικονομολόγος

Κάποιοι, ιδιαίτερα παλαιότεροι κάτοικοι, προσδιόριζαν τη γειτονιά τους **δίνοντας έμφαση στις αναμνήσεις και στην οικειότητα που είχαν αναπτύξει με τον συγκεκριμένο τόπο και τους ανθρώπους του**. Αυτή η αντίληψη συνδέεται με την έννοια της γειτονιάς από την οπτική της κοινότητας, όπου οι άνθρωποι αναπτύσσουν κοινωνικές σχέσεις λόγω της συνεύρεσης στον ίδιο τόπο, αποκτώντας κοινές εμπειρίες, δυνητικά κοινό μέλλον και στόχους.

“Γειτονιά είναι οι φίλοι, οι ρίζες, τα παιδιά μου, το σπίτι μου.”

Γυναίκα, 80 χρονών, ημεδαπή, οικιακά

Ορισμένοι από τους ερωτώμενους προσδιόριζαν τη γειτονιά τους θέτοντας **ως σημαντική παράμετρο την εξυπηρέτηση των καθημερινών τους αναγκών** (π.χ.: εμπορικά καταστήματα). Αυτό συνδέεται με τον ορισμό της γειτονιάς στην ελληνική πολεοδομική νομοθεσία το 1983, όπου οι γειτονιές προτείνεται να συνοδεύονται από αναγκαίες εξυπηρετήσεις και λειτουργίες (καταστήματα, τράπεζες, σχολεία, πάρκα κλπ.), από πολιτιστικό κέντρο, ακάλυπτους χώρους κλπ.

“Ορισμός γειτονιάς, για την πόλη είναι ο χώρος που κινείσαι και κάνεις τις δουλειές σου.”

Γυναίκα, 25 χρονών, ημεδαπή, άνεργη αρχαιολόγος

Κάτοικοι, κυρίως μεγαλύτερης ηλικίας αναφέρονταν στη “γειτονιά” **ως έννοια που ανήκει στο παρελθόν**, όπου οι άνθρωποι γνωρίζονταν μεταξύ τους σε αντίθεση με τη σημερινή “αποξένωση”. Η συζήτηση πολλών θεωρητικών περί “αποξένωσης” στις σύγχρονες πόλεις αντανakλάται στις θεωρήσεις των ερωτώμενων που αμφισβητούν την ύπαρξη της έννοιας της γειτονιάς σήμερα. Σ’ αυτές τις περιπτώσεις αποδίδεται ιδιαίτερη αίσθηση στη γειτονιά του παρελθόντος, κυρίως λόγω της πιο έντονης πρόσδεσης με έναν συγκεκριμένο τόπο και της ανάπτυξης ισχυρότερων διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ των γειτόνων στο παρελθόν.

“Δεν θεωρώ ότι υπάρχει γειτονιά πια. Γειτονιά είναι να γνωρίζω τους ανθρώπους στη γειτονιά μου, να μπορώ να τους μιλάω, να μην τους αποφεύγω.”

Άνδρας, 39 χρονών, ημεδαπός, ιδ. υπάλληλος σε εταιρία καλλυντικών

“Οι γειτονιές δεν είναι όπως παλιά που παίζαμε στον δρόμο. Εγώ έμενα σε μονοκατοικία με αυλή και ερχόντουσαν τα παιδιά και παίζαμε. Τώρα με τις πολυκατοικίες είναι αλλιώς.”

Άνδρας, 62 χρονών, ημεδαπός, συνταξιούχος υδραυλικός

Κατά τη διάρκεια της έρευνας συναντήσαμε περιπτώσεις ανθρώπων που αν και δεν κατοικούσαν στην Κυψέλη (και κατά συνέπεια δε συμπεριλαμβάνονται στο δείγμα της έρευνας) θεωρούσαν ότι η γειτονιά τους βρίσκεται σε αυτή χωρίς να τη συσχετίζουν με την κατοικία τους. Αυτό οφείλεται στον τόπο εργασίας τους που βρίσκεται στην περιοχή, στο ιδιαίτερο επάγγελμα που ασκούν (φουρνάρισσα, κομμωτής) και στα πολλά χρόνια εργασίας στη συγκεκριμένη περιοχή. Αυτά τα στοιχεία ευνοούν την ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων με τους κατοίκους, την οικειοποίηση του χώρου και την ανάπτυξη συναισθηματικών δεσμών με τους κατοίκους της περιοχής.

Παράμετροι που συνδέονται με συναισθήματα ευχαρίστησης ή δυσανεξίας και επηρεάζουν τη χωροθέτηση της γειτονιάς

Ο τρόπος με τον οποίο οι ερωτώμενοι οριοθετούσαν τη γειτονιά τους και τα συναισθήματα που εξέφραζαν για αυτήν σχετίζονταν με την κατοικία τους που θεωρούνταν αφετηριακά μέρος της. Ταυτόχρονα, σχετίζονταν και με διάφορους άλλους παράγοντες όπως: την κοινωνική τάξη στην οποία ανήκουν, την επαγγελματική δραστηριότητα, το φύλο, την εθνικότητα, την ηλικία, τον χρόνο διαμονής στη γειτονιά, το αίσθημα της ασφάλειας και του φόβου, τη σχέση με τους δημόσιους χώρους της γειτονιάς και την εξυπηρέτηση των αναγκών τους σε τοπικό επίπεδο.

Ανάλογα με το κοινωνικό-οικονομικό στρώμα στο οποίο ανήκουν, παρατηρούμε διαφορές όσον αφορά τη γεωγραφική έκταση που προσδιόριζαν οι ερωτώμενοι ως γειτονιά και την ικανοποίησή τους από αυτήν. Κάτοικοι χαμηλών οικονομικών στρωμάτων όριζαν τη γειτονιά τους σε πολύ μικρή έκταση και συχνά δήλωναν λιγότερο ευχαριστημένοι από αυτή. Αντίθετα, οι ερωτώμενοι υψηλότερων οικονομικών στρωμάτων οριοθετούσαν τη γειτονιά τους σε αισθητά μεγαλύτερη έκταση και δήλωναν συνολικά περισσότερο ευχαριστημένοι από αυτή, ανεξάρτητα από τη δυσανεξία που μπορεί να επισήμαναν ως προς το δομημένο περιβάλλον ή τις μετακινήσεις. Βλέπουμε λοιπόν ότι οι κάτοικοι χαμηλών στρωμάτων περιορίζονται χωρικά και εμφανίζουν λιγότερη κινητικότητα στην πόλη συγκριτικά με άλλα στρώματα. Ταυτόχρονα ο βαθμός ικανοποίησής τους από τη γειτονιά δεν επηρεάζεται τόσο από τα χωρικά της στοιχεία (δομημένο περιβάλλον, πράσινο κλπ.) και τις παροχές (συγκοινωνία, καθαριότητα κλπ.) αλλά κυρίως από τις οικονομικές και κοινωνικές δυνατότητές τους. Όπως αποτυπώνεται στις συνεντεύξεις αυτή η κατάσταση με την οικονομική κρίση εντείνεται, και ιδιαίτερα στα χαμηλότερα στρώματα που πληττονται περισσότερο, και τα οποία αποτελούν ιδιαίτερα σημαντικό τμήμα του πληθυσμού της Κυψέλης.

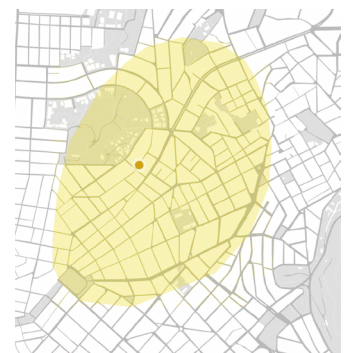
“Έχω άγχος [...], ο κόσμος που μένει εδώ δυσκολεύεται και κατ' επέκταση κι εμείς. [...] Θ' άλλαζα γειτονιά.”

Γυναίκα, 45 χρονών, ημεδαπή, ιδιοκτήτρια πρατήριου άρτου, μετακινείται πεζή

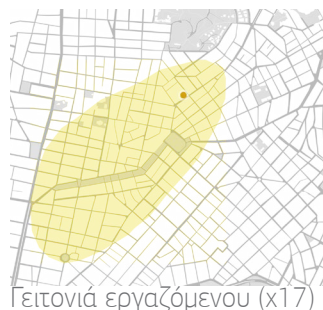
Κοινωνικό-οικονομικό στρώμα

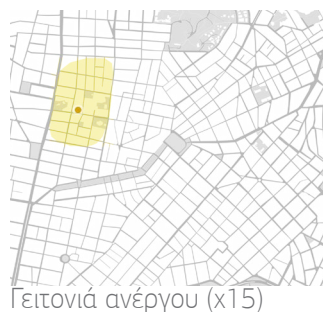
Γειτονιά ερωτώμενου από χαμηλό οικ. στρώμα (x22)

Γειτονιά ερωτώμενου από υψηλό οικ. στρώμα (x14)

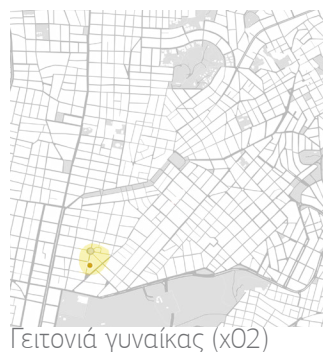

Γειτονιά εργαζόμενου (x17)

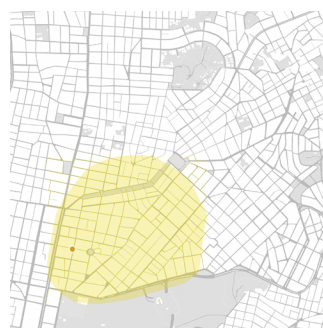

Γειτονιά ανέργου (x15)

Γυναίκες

Γειτονιά γυναίκας (x02)

Γειτονιά άνδρα (x39)

Όσον αφορά την επαγγελματική δραστηριότητα, παρατηρήσαμε ότι οι άνεργοι/ες και οι ανειδίκευτοι-ες προσδιόριζαν σε μικρότερη έκταση τη γειτονιά τους, στοιχείο το οποίο μας οδήγησε στο συμπέρασμα ότι η κοινωνική τους θέση φαίνεται να τους περιορίζει και χωρικά. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι η κοινωνική πραγματικότητα (οικονομική κρίση, εργασιακές συνθήκες κλπ.) επηρεάζει όχι μόνο τον χώρο αλλά κυρίως διαδικασίες που συμβαίνουν σ' αυτόν.

Ως προς το αίσθημα της ευχαρίστησης σε σχέση με τη γειτονιά τους, οι εργαζόμενοι/ες φαίνεται να είναι οι λιγότερο ευχαριστημένοι μετά τους ανέργους, στοιχείο που το αποδίδουμε στην οικονομική κρίση, η οποία τους προκαλεί ένα γενικό αίσθημα άγχους και ανασφάλειας. Περισσότερο ικανοποιημένοι εμφανίζονταν όσοι δεν σχετίζονται με την αγορά εργασίας, δηλαδή οι συνταξιούχοι, οι φοιτητές/τριες και οι μαθητές/τριες.

Όπως αναλύθηκε και στη θεωρία, παρατηρούμε και στην έρευνά μας ότι η παράμετρος του φύλου οδηγεί σε διαφορετικές προσλήψεις της γειτονιάς και συναισθήματα γι' αυτή.

Οι γυναίκες του δείγματος όριζαν τη γειτονιά τους με κυρίως μικρό ή μεσαίο περίγραμμα, ενώ οι άνδρες κυρίως με πολύ μεγάλα ή πολύ μικρά σε έκταση περιγράμματα. Οι γυναίκες, ιδιαίτερα οι μεγαλύτερες ηλικίες, κατά κύριο λόγο κινούνται πεζές ή με κάποιο μέσο μαζικής μεταφοράς, σε αντίθεση με τους άντρες που χρησιμοποιούν περισσότερο το ιδιωτικό τους όχημα. Παράλληλα, λόγω της έμφυλης διάστασης της καθημερινής ζωής οι δραστηριότητες των περισσότερων γυναικών συνδέονται αναπόσπαστα με τον άμεσο περιβάλλοντα χώρο της κατοικίας τους (οικιακές εργασίες, συνοδεία των παιδιών στο σχολείο της γειτονιάς ή στην παιδική χαρά της περιοχής, καθημερινά ψώνια στα συνοικιακά καταστήματα κλπ.). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι γυναίκες να κινούνται σε μικρότερη έκταση που αντανακλάται στα μικρότερα περιγράμματα γειτονιάς.

"Σημαντικά σημεία στην περιοχή: η Φωκίωνος Νέγρη, η πλατεία (ενν. Κυψέλης) γιατί έχει γύρω τον «Γερμανό», τη «Wind» και τέτοια, η Κυψέλης, και για μένα τα σχολεία των παιδιών"

Γυναίκα, 50 χρονών, ημεδαπή, οικιακά, μετακινείται πεζή

"Σημαντικά σημεία στη γειτονιά: τα σχολεία των παιδιών στην Αιγίνης και στην Κυψέλης, τα μαγαζιά που ψωνίζω, [...] πάω στο ΑΒ στη γειτονιά, στον φούρνο.."

Γυναίκα, 35 χρονών, Πακιστανή, πωλήτρια ρούχων, μετακινείται πεζή

Όσες σχεδίαζαν μεγαλύτερο περίγραμμα ως γειτονιά τους συνήθως εργάζονταν εκτός Κυψέλης και δεν μετακινούνταν πεζές ή συμπεριλάμβαναν στο περίγραμμα της γειτονιάς τους κάποιον κόμβο που βρισκόταν σε απόσταση από την κατοικία τους. Όσες σχεδίαζαν μικρότερο περίγραμμα συχνά συνδέονταν με συναισθήματα δυσφορίας για τη γειτονιά τους.

Συνολικά, πιο ικανοποιημένες δήλωναν οι μεγαλύτερες ηλικίες (50 ετών και άνω), που συνέδεαν τη γειτονιά τους με πληθώρα αναμνήσεων και βιωμάτων. Αντίστοιχη ικανοποίηση εξέφραζαν οι μικρότερες ηλικίες (φοιτήτριες και μαθήτριες), λόγω της κάλυψης των διαφόρων αναγκών τους από την περιοχή και της πρόσβασης σε άλλες δραστηριότητες χάρη στην εγγύτητα της Κυψέλης με το κέντρο.

Οι άνδρες που όριζαν μεγαλύτερη έκταση ως γειτονιά τους ήταν κάτοχοι αυτοκινήτων ή μηχανών και ανήκαν κυρίως σε μικρομεσαία ή μεσαία κοινωνικά στρώματα. Η καλύτερη οικονομική κατάσταση επιτρέπει μεγαλύτερη κινητικότητα και κατ' επέκταση οικειοποίηση μεγαλύτερου μέρους της περιοχής τους. Οι άνδρες που όριζαν μικρότερη έκταση ως γειτονιά συνήθως μετακινούνταν πεζοί ή αντιλαμβάνονταν τη γειτονιά τους γύρω από έναν συγκεκριμένο κόμβο-σημείο συνάντησης (π.χ. πλ. Αγ. Γεωργίου), από τον οποίο καλύπτουν τις καθημερινές τους ανάγκες.

"Τώρα έχουμε αρχίσει και κάνουμε φιλίες με τους γείτονες, που δεν μετακινούμαστε πάρα πολύ πια."

Άνδρας, 63 χρονών, ημεδαπός, αρχιτέκτονας, μετακινείται πεζός

Οι άνδρες στο σύνολο του δείγματος εμφανίζονταν ως λιγότερο ικανοποιημένοι ως προς τη γειτονιά τους, με τις μεγαλύτερες ηλικίες, τους άνεργους και μεσοαστούς να εκφράζουν δυσανεξία. Τη δυσφορία των μεγαλύτερων ηλικιών την ερμηνεύουμε με βάση τη δυσκολία στην κίνηση, τη νοσταλγία μιας παλαιότερης αίγλης της περιοχής τους και με βάση το ότι επηρεάζονταν από τη συνήθως δύσκολη οικονομική τους κατάσταση. Στην περίπτωση των μεσαίων

Άνδρες

οικονομικών στρωμάτων, που διαφαίνεται διάθεση κοινωνικής ανέλιξης, εκφράζεται ορισμένες φορές η αίσθηση του εγκλωβισμού στην περιοχή που την αιτιολογούμε παίρνοντας υπόψη την πτώση των αντικειμενικών αξιών στην Κυψέλη.

Ηλικία

Ως προς την ηλικία, παρατηρήσαμε ότι ορισμένοι κάτοικοι μεγαλύτερων ηλικιών έκαναν έντονη αναφορά στις αντιθέσεις των εποχών: σύγκριναν τη σημερινή εικόνα της Κυψέλης των μεταναστών, με τις πολυκατοικίες και τα κατελημμένα πεζοδρόμια από αυτοκίνητα, με την παλαιότερη εικόνα της μεσοαστικής Κυψέλης και των χαμπλών σε ύψος αρχοντικών, αποδίδοντας σε αυτή την αντίθεση την αλλοίωση της έννοιας της γειτονιάς σήμερα.

"Παλιά πηγαίναμε βόλτες στη Φωκίωνος [...] δεν μπορείς να πας πια, έχει ακαθαρσίες σκύλων, ξένους με τηνπραμάτιά τους και μηχανάκια στα πεζοδρόμια."

Γυναίκα, 75 χρονών, ημεδαπή, οικιακά

Μετανάστες

Στη γενική παρατήρηση του υλικού που συλλέξαμε διαπιστώσαμε ότι: οι μετανάστες που συμμετείχαν στην έρευνα σχεδίαζαν μικρότερα περιγράμματα ως γειτονιά τους και έκαναν λόγο περισσότερο για διαδρομές και όχι για συγκεκριμένα σημεία, κάτι που προκύπτει από τη μετακίνησή τους κυρίως με τα πόδια ή με λεωφορεία. Κεντρικό στοιχείο στους χάρτες τους αποτελούσε η πλατεία Κυψέλης, ενώ απουσίαζε ο προσδιορισμός των διαφόρων περιοχών της Κυψέλης, κάτι που ερμηνεύεται από τη δυσκολία προσαρμογής και ένταξης σε όλους τους ανοιχτούς ή κλειστούς χώρους της γειτονιάς. Στα παραπάνω συμπεράσματα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν μας τη δυσκολία επικοινωνίας λόγω διαφορετικής γλώσσας, κουλτούρας και αντίληψης.

Ο δημόσιος χώρος στη γειτονιά

Για τον δημόσιο χώρο της γειτονιάς, οι ερωτώμενοι (άνδρες και γυναίκες) κατά κύριο λόγο δήλωναν δυσαρεστημένοι τόσο από την απουσία του όσο και από την έλλειψη συντήρησής του από τον Δήμο. Ελάχιστες ήταν οι περιπτώσεις όπου οι ερωτώμενοι δεν τόνιζαν την απουσία του ή την αναγκαιότητα της χρήσης του στην καθημερινότητά τους, κι αυτό συνήθως ήταν αποτέλεσμα αφενός της ρατσιστικής αντίληψης "ο δημόσιος χώρος είναι κατελημμένος απ' τους ξένους" και αφετέρου της επικρατούσας άποψης στο πλαίσιο της οποίας οι δημόσιοι χώροι ταυτίζονται με εμπορική εκμετάλλευση.

"Στη Φωκίωνος συναντιόμαστε. Στην πλατεία πηγαίνουν μόνο οι ξένοι και στην Αλεπότρυπα πηγαίνουν κυρίως τα παιδιά."

Γυναίκα, 69 χρονών, ημεδαπή, οικιακά, Α.Κυψέλη

"Δεν υπάρχουν αυτό που λέμε πλατείες και ό,τι έχουμε είναι πολύ περιορισμένο σε target group ποιος θα πάει. Π.χ στην πλατεία Αγ. Γεωργίου είναι μόνο παππούδες με εγγονάκια που παίζουν. Στην πλατεία Κυψέλης κυρίως μετανάστες και παιδάκια, αν και δεν έχει πολύ κινητικότητα. Και το Πεδίον του Άρεος που θα πάνε παιδάκια."

Γυναίκα, 23 χρονών, ημεδαπή, φοιτήτρια, Κυψέλη

Στις αφηγήσεις που σχετίζονται με την κοινή δράση των κατοίκων στον δημόσιο χώρο συχνά αναφερόταν η παλιά Δημοτική Αγορά της Κυψέλης. Αποτέλεσε ισχυρό παράδειγμα συνύπαρξης ντόπιων και μεταναστών σε δημόσιο χώρο της Κυψέλης και ο χώρος της λειτουργούσε όπως σημειώνει η Λυκογιάννη ως τόπος άτυπης ένταξης των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία (Λυκογιάννη 2010). Στις συνεντεύξεις αποτυπώνεται η ευρύτατη αποδοχή αυτού του εγχειρήματος και η δυσαρέσκεια για την παύση της λειτουργίας της, και κατά συνέπεια αναδεικνύεται από τους κατοίκους η ανάγκη ύπαρξης τέτοιων χώρων όπου οι γείτονες συνευρίσκονται και δρουν για το κοινό συμφέρον.

Τέτοιες δράσεις συνέβαλαν στη δημιουργία του αισθήματος της κοινότητας και στην ανάπτυξη πιο ισχυρών κοινωνικών δικτύων και πέρα από τα όρια μιας γειτονιάς. Σ' αυτές τις περιπτώσεις αλλά και όπου υπήρχαν παραδοσιακές μορφές κοινωνικών δικτύων (π.χ. πολιτιστικός σύλλογος ή δίκτυα που έχουν προκύψει από τα πολλά χρόνια γειτνίασης), οι ερωτώμενοι εμφανίζονταν αισθητά πιο ευχαριστημένοι με πιο έντονο το αίσθημα της γειτονιάς. Αυτό αναδεικνύει τη σημασία της ύπαρξης δικτύων και της αίσθησης της κοινής δράσης σ' έναν τόπο ως παράμετρο για τη συγκρότηση της γειτονιάς.

"Όταν υπήρχε η αγορά της Κυψέλης πήγαίνα, εκεί ήταν πολύ φθηνά."

Γυναίκα, 26 χρονών, ημεδαπή, άνεργη αρχαιολόγος, Κυψέλη

Η παλιά Δημοτική Αγορά

3.13 Εκδήλωση μεταναστών στη Δημοτική Αγορά

"Την Αγορά ο κόσμος την είχε αγκαλιάσει, ήταν ανοιχτή γι όλους, γινόντουσαν συναυλίες, παζάρια κλπ. Το κλείσανε κι εδώ και δύο χρόνια δεν έχει γίνει κάτι. Δεν μας αρέσει αυτό"

Γυναίκα, 21 χρονών, ημεδαπή, φοιτήτρια αρχ/κης, Α.Κυψέλη
"Το 78ο Δημοτικό έκανε εκδηλώσεις στην Δημοτική Αγορά, θα προτιμούσαμε να λειτουργούσε."

Κορίτσι, 12 χρονών, ημεδαπή, μαθήτρια, Α.Κυψέλη
"Η δημοτική αγορά όπως λειτουργούσε δεν έπρεπε να κλείσει, είναι φτωχότερη η γειτονιά τώρα που δεν υπάρχει."

Άνδρας, 37 χρονών, ημεδαπός, κομμωτής, Κυψέλη

αισθήματα φόβου
και ασφάλειας στον
δημόσιο χώρο

Στην έρευνα έγινε εμφανές ότι τα αισθήματα του φόβου και της ασφάλειας επηρεάζουν το εύρος της κινητικότητας στον χώρο, όλες τις ώρες της ημέρας, και προκαλούν αισθήματα δυσαρέσκειας ή ικανοποίησης αντίστοιχα. Ορισμένοι από αυτούς που αισθάνονται φόβο στην περιοχή εξέφραζαν δυσαρέσκεια για τη γειτονιά τους, την οποία όριζαν σε μικρή έκταση ως απόρροια της περιορισμένης κίνησής τους στον χώρο. Το αίσθημα της ασφάλειας από την άλλη συχνά συνδυαζόταν με ικανοποίηση για τη γειτονιά. Ο φόβος εκφραζόταν κυρίως από γυναίκες, και προκύπτει από τη μη πετυχημένη σε όλα τα επίπεδα ένταξη των διαφορετικών εθνικοτήτων που συμβιώνουν στην ευρύτερη περιοχή του κέντρου.

Ειδικότερα σήμερα, λόγω της οικονομικής κρίσης και της φτωχοποίησης του πληθυσμού, αυξάνονται τα κρούσματα κλοπών και βίας (Turcu, Karadimitriou, Chaytor 2015) που συχνά αποδίδονται στο πιο εξαθλιωμένο τμήμα της κοινωνίας: τους μετανάστες. Εντύπωση προκαλεί ότι σε περιοχές της Κυψέλης με υψηλότερα ποσοστά μεταναστών (π.χ.: στην πλ. Αγ.Γεωργίου αποτελούν το 32% του πληθυσμού) εκφράζονται λιγότερο συχνά ρατσιστικές αντιλήψεις σε αντίθεση με περιοχές με χαμηλότερα ποσοστά (π.χ. στον Αγ.Αθανάσιο αποτελούν το 19% του πληθυσμού). Αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι στην πρώτη περίπτωση η ένταξη είναι πιο πετυχημένη που ενισχύεται από την ανάπτυξη κοινωνικών δικτύων μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών.

Ντόπιοι και μετανάστες
στον δημόσιο χώρο

Η Κυψέλη παρουσιάζει ενδιαφέρον λόγω της πολυδιάστατης συνύπαρξης ντόπιων και μεταναστών στον δημόσιο χώρο της και των διαφόρων ειδών σχέσεων που αναπτύσσουν. Σύμφωνα με τους ερωτώμενους πρόκειται για μια συνύπαρξη χωρίς ιδιαίτερες εντάσεις, κάτι που αποδίδουμε στη συγκέντρωση των μεταναστών όχι στο σύνολο του δημόσιου χώρου της περιοχής αλλά σε

συγκεκριμένους χώρους, και στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας αφού ενοικιάζουν υπόγεια ή ισόγεια που υπό άλλες συνθήκες θα έμεναν κενά. Οι πολλές διαφορετικές εθνικότητες δημιουργούν μια πολυπολιτισμικότητα που πολλοί ερωτώμενοι τη χαρακτηρίζουν γοπευτική.

"Προσφέρουν μια πολυπολιτισμικότητα η οποία είναι πολύ σημαντική για εμάς εδώ, ανοίγει το μυαλό μας, ξεφεύγουμε από το δικό μας τον μικρόκοσμο. Δεν υπάρχει το πλαίσιο για να ενταχθούν, ο κόσμος κατά κύριο λόγο δεν τους αποδέχεται, γίνονται κινήσεις αλλά λίγες."

Άνδρας, 33 χρονών, ημεδαπός, ιδ.υπάλληλος, Α.Κυψέλη

"Πιστεύω ότι περισσότερο χαρακτηρίζεται από τους μετανάστες η περιοχή. Έχουν φτιάξει μια κοινότητα, ζουν την περιοχή πιο πολύ οι μετανάστες παρά οι ντόπιοι. Δεν υπάρχουν πολλές εντάσεις ανάμεσα σε μετανάστες και ντόπιους, στρέφονται ίσως προς τους ομοεθνείς τους, έχουν και δικά τους μαγαζιά που βγαίνουν ή διατηρούν και χωρίζονται ανά εθνότητες και δεν νιώθουν και τόσο την ανάγκη να ενταχθούν."

Γυναίκα, 23 χρονών, ημεδαπή, φοιτήτρια, Κυψέλη

"Η περιοχή είχε εξωτερική μετανάστευση από πολύ παλιά λόγω της σχολής Ευελπίδων. Έρχονταν από τη Λιβύη για παράδειγμα για να σπουδάσουν. Από το 1960 που ήμουν μικρός θυμάμαι μαυράκια στην πλατεία να παίζουμε"

Άνδρας, 53 χρονών, ημεδαπός, συνταξιούχος αστυνομικός,
Α.Κυψέλη

Οι γυναίκες φαίνεται να είναι περισσότερο εξοικειωμένες με τις μετανάστριες λόγω της καθημερινής τους συνάντησης και συναναστροφής σε δημόσιους χώρους που σχετίζονται με τα παιδιά τους (π.χ. σχολείο, παιδική χαρά κλπ.). Αν και σε μικρότερο βαθμό απ' ό,τι σε γειτονικές περιοχές του κέντρου (π.χ. Αγ. Παντελεήμονας) δεν λείπουν και οι ρατσιστικές αντιλήψεις και αντιδράσεις, που ενισχύονται εν μέσω οικονομικής κρίσης, καθώς αποδίδεται στους μετανάστες η πλάσματική ευθύνη για τη γενικότερη χωρική υποβάθμιση της περιοχής (πτώση αντικειμενικών αξιών, παραμέληση δημόσιου χώρου Κυψέλης). Οι ρατσιστικές αντιλήψεις επηρεάζουν και τον βαθμό ευχαρίστησης από τη γειτονιά, με όσους τις εκφράζουν να δηλώνουν λιγότερο ευχαριστημένοι.

"Κάνω φίλους ανθρώπους που γνωρίζω στη στάση, στο σχολείο,

στο πάρκο..."

Γυναίκα, 40 χρονών, τανζανικής καταγωγής, άνεργη, Κυψέλη
"Δεν έχω πρόβλημα με τους ξένους, το αντίθετο. Έχω δει ρατσιστικές εντάσεις από Έλληνες προς ξένους. Δεν υπάρχει ενσωμάτωση επί ίσοις όροις, αλλά συμβιώνουμε σχετικά ομαλά. Στη γειτονιά υπάρχουν μετανάστες, όχι στην πολυκατοικία. Στην Κρίσης έχει ένα μαγαζί, που αράζουν μετανάστες, το έχει κι ένας μετανάστης, γι' αυτό. [...] Ομαδοποιούνται ανά γλώσσα, νομίζω."

Γυναίκα, 29 χρονών, ημεδαπή, σερβιτόρα, Α.Κυψέλη
"Δεν έχω πρόβλημα με τους μετανάστες, δε μας πείραξε κανένας, δεν έχω δει να γίνεται κάτι. Εδώ η φίλη μου είναι από τη Βουλγαρία (ενν. την κυρία που κάθεται δίπλα της στο παγκάκι στην πλ. Αγ.Γεωργίου)."

Γυναίκα, 71 χρονών, οικιακά, Κυψέλη

Παρ' όλα αυτά οι μετανάστες δεν αποτελούν μια ενιαία κοινωνική ομάδα αλλά υπάρχουν ταξικές διαστρωματώσεις και σε αυτούς, που έχουν ως αποτέλεσμα και τον διαφορετικό βαθμό ένταξης στην περιοχή.

"Οι σχέσεις με τους μετανάστες είναι διπλής φύσης. Υπάρχει σχέση με τους μετανάστες που θέλουν να ενταχθούν και ειδικά άμα προσφέρουν και κάποια υπηρεσία, όπως ένα μαγαζί. Με τους μετανάστες που δεν προσφέρουν και που πουλάνε ναρκωτικά δεν υπάρχει σχέση. Θεωρούν (εν. οι μετανάστες) πως η φάση της ένταξης είναι προσωρινή φάση και προσπαθούν να ενστερνιστούν ακόμα περισσότερο τις αξίες του συστήματος για να ανεληχθούν. Είναι χωρισμένοι σε δύο στρατόπεδα και οδηγούνται σε εντελώς διαφορετικές πορείες εξέλιξης."

Βογιατζίδης Ν., καθηγητής στο τμήμα μηχανικών, πολ. και περ. ανάπτυξης Π.Θεσ., Κυψέλη

Από τις συνεντεύξεις παρατηρούμε ότι κάτοικοι Αλβανικής καταγωγής αντιμετωπίζουν τους προσφάτως αφικθέντες αλλοδαπούς ως "μετανάστες" και τους εαυτούς τους ως "γηγενείς". Και αντίστροφα οι μετανάστες δεν αντιμετωπίζονται από τους γηγενείς ως ένα ομοιογενές σύνολο ξένο προς αυτούς, αλλά συχνά διαχωρίζονται με βάση την εθνικότητα και τον χρόνο συνύπαρξης στην περιοχή. Ταυτόχρονα επισημαίνεται από τους ερωτώμενους η συχνή ομαδοποίηση των μεταναστών ανά εθνικότητα και γλώσσα, που γίνεται εμφανής στον δημόσιο χώρο.

"Οι Αλβανοί πια έχουν ενσωματωθεί, είναι με μας. Οι Αφρικανοί μαζεύονται μεταξύ τους."

Άνδρας, 61 χρονών, ημεδαπός, συνταξιούχος οικονομολόγος, Κυψέλη

"Σημείο συνάντησης: πλατεία Κυψέλης."

Άνδρας, 49 χρονών, Αφρικανικής καταγωγής, άνεργος οικοδόμος, Α.Κυψέλη

"Κυρίως στα υπόγειο μένουν Πακιστανοί και μαύροι. [...] Η πιο γνωστή είναι η πλατεία, αλλά είναι χάλια, 90% αλλοδαποί."

Άνδρας, 62 χρονών, ημεδαπός, συνταξιούχος, Κυψέλη

"Στην Κυψέλη έχει διάφορες εθνικότητες, ας πούμε στην πλατεία Αμερικής έχει πιο πολλούς Αφρικανούς. Στην περιοχή μου έχει πιο πολλούς Αλβανούς."

Άνδρας, 18 χρονών, ημεδαπός, φοιτητής, Α.Κυψέλη

"Τα παιδιά στο σχολείο κάνουν παρέες μικτά, Αλβανοί κι Έλληνες δε διαχωρίζονται και οι μαύροι αρκετά. Αλλά βλέπεις στις παρέες των μαύρων πιο μεγάλο ποσοστό μαύρων. Οι Φιλιππινέζοι είναι αυτοί που καθυστερούν περισσότερο στην ένταξη, είναι οι πιο απομονωμένοι. Όταν σχολάμε βλέπεις τις παρέες των Φιλιππινέζων και των μαύρων κι ελάχιστους άλλους μέσα σ' αυτές τις παρέες. Οι Φιλιππινέζοι κράτησαν πιο πολύ την ταυτότητά τους, κάνανε νηπιαγωγεία δικά τους, αρνήθηκαν να ενταχθούν οι ίδιοι, να μάθουν ελληνικά για να διδάξουν στα παιδιά τους, με αποτέλεσμα αυτά τα παιδιά να έχουν το μεγαλύτερο πρόβλημα στο σχολείο. Αυτοί και οι αραβόφωνοι..."

Καθηγήτρια σε σχολείο της περιοχής, 40 χρονών

Από την πλευρά των μεταναστών παρατηρούμε ότι ορισμένοι παρουσιάζουν την πραγματικότητα ωραιοποιημένη, περιγράφοντας μια θετική εικόνα τόσο για τη ζωή των ιδίων όσο και των γηγενών γειτόνων, κάτι που θεωρούμε ότι συμβαίνει στην προσπάθεια ένταξης και κάλυψης των ανισοτήτων που υφίστανται.

"Μένουμε σε ημιυπόγειο. Μου αρέσει γιατί έχει αυλή και παίζουν τα παιδιά"

Άνδρας, 49 χρονών, Αφρικανικής καταγωγής, άνεργος οικοδόμος, Α.Κυψέλη

"Είμαι 20 χρόνια στην Ελλάδα. Από τότε μένω στην Κυψέλη. Βρήκα σπίτι λίγο φτηνό και ήρθα με τα παιδιά. [...] Μένω σε ημι-υπόγειο. Δεν μου αρέσει αλλά είναι φτηνό."

Γυναίκα, 40 χρονών, τανζανικής καταγωγής, άνεργη, Κυψέλη

Ανάλυση των στοιχείων των νοπτικών χαρτών

Παραπάνω παρουσιάστηκε η γενικότερη έννοια της γειτονιάς, συναισθήματα ευχαρίστησης ή δυσαρέσκειας για τη γειτονιά και διαφορετικές προσλήψεις της έννοιας με βάση κοινωνικές-δημογραφικές παραμέτρους. Προκειμένου να καταλήξουμε σε συμπεράσματα για τη φυσική υπόσταση της γειτονιάς στην Κυψέλη σήμερα, εξετάζουμε τις χωρικές παραμέτρους στη βάση της μεθοδολογίας που αναλύθηκε νωρίτερα με τα στοιχεία της κατοικίας, της γειτονιάς, των κόμβων, των διαδρομών, των περιοχών, των τοποσήμων και των ορίων.

Όσον αφορά την οριοθέτηση της γειτονιάς των ερωτώμενων στο χάρτη, παρ'όλο που η κατοικία θεωρείται θεμελιώδες στοιχείο της γειτονιάς από το σύνολο του δείγματος, σπάνια την τοποθετούσαν στο κέντρο της περιοχής που όριζαν. Όσοι κατοικούν κοντά σε κάποιον δημόσιο χώρο (πάρκο, πλατεία Κυψέλης, Φωκίωνος Νέγρη, πλ.Αγ. Γεωργίου), τον περιλάμβαναν στην γειτονιά τους και συχνά ως το κεντρικό της στοιχείο. Αναδεικνύεται λοιπόν ότι ο δημόσιος χώρος, ανεξάρτητα από τη χρήση του ή όχι από τους ερωτώμενους, καθίσταται καθοριστικό στοιχείο στην εικόνα που έχουν οι κάτοικοι για τη γειτονιά τους. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, μέρος των ορίων της γειτονιάς τους όπως την σημείωναν στον χάρτη, ταυτιζόταν με τα όρια του κεντρικού της δημόσιου χώρου.

Όσοι έχουν μετακομίσει σε διάφορες κατοικίες στην Κυψέλη, ακόμα κι αν έχουν διαμένει μόνο σε δύο με μικρή απόσταση μεταξύ τους, οριοθετούσαν μεγάλη έκταση ως γειτονιά. Αυτό το περίγραμμα περιλάμβανε αθροιστικά όλα τα στοιχεία της παλαιότερης και της νεότερης γειτονιάς τους δείχνοντας ότι η κατοικία έχει ενισχυμένο ρόλο στην οικειοποίηση του χώρου γύρω απ' αυτή.

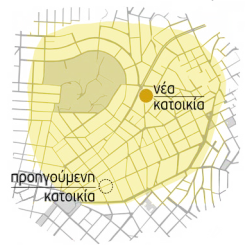
Συνήθως όσο λιγότερο κάποιος κυκλοφορούσε στην Κυψέλη-είτε για λόγους υγείας για τους ηλικιωμένους, λόγω εργασίας σε συγκεκριμένο τόπο για τους εργαζόμενους ή περιορισμένης ακτίνας κίνησης για τα παιδιά που πηγαίνουν σχολείο- αναγνώριζε στον χάρτη μικρότερη έκταση ως γειτονιά. Σε αυτές τις περιπτώσεις η γειτονιά οριζόταν μόνο γύρω από το σπίτι χωρίς να συμπεριλαμβάνεται σε αυτή κάποιο τοπόσημο, κόμβος, όριο ή διαδρομή.

"Δεν απομακρύνομαι πολύ από το σπίτι, άντε μέχρι την Αλεπότρυπα."

Κορίτσι, 12 χρονών, ημεδαπή, μαθήτρια, Α.Κυψέλη
(Αλεπότρυπα)

Οριοθέτηση γειτονιάς

παρ. μετακόμισης στην
Κυψέλη

(x35)

Όσοι κατοικούσαν λίγα χρόνια στην περιοχή (πέντε και κάτω) σχεδίαζαν με μεγάλη έκταση τη γειτονιά τους προσδιορίζοντάς τη με κάποιο πολύ κεντρικό κόμβο (π.χ: πλατεία Κυψέλης ή Φωκίωνος Νέγρη). Αυτό οφείλεται στο ότι δεν είχαν προλάβει να αναπτύξουν οικειότητα με το δρόμο τους και βρίσκονταν ακόμα σε μια προσπάθεια προσανατολισμού στην περιοχή και οικειοποίησης των διάφορων σημείων της. Όσοι κατοικούσαν περισσότερα χρόνια στην Κυψέλη οριοθετούσαν κι αυτοί μεγαλύτερη έκταση ως γειτονιά τους, καθώς έχουν οικειοποιηθεί μεγάλο μέρος της περιοχής περπατώντας την, χρησιμοποιώντας τους δημόσιους χώρους και τα κτίριά της, πηγαίνοντας σχολείο, κάνοντας φίλιες κλπ.

Κόμβοι

Κυρίαρχο στοιχείο των χαρτών αποτελούν οι κόμβοι-σημεία συνάντησης, οι οποίοι συχνά, διαχωρίζονταν από τους ερωτώμενους σε "σημεία συνάντησης για τη γειτονιά" και σε "σημεία συνάντησης της Κυψέλης". Συγχρόνως το στοιχείο των κόμβων περιλαμβανόταν πιο συχνά στα περιγράμματα των γειτονιών.

Ως τοπικοί κόμβοι (σημεία συνάντησης για τη γειτονιά) αναφέρονται η πλατεία Αγ. Γεωργίου, ο λόφος Αλεπότρυπας, ο πεζόδρομος της Αγίας Ζώνης, σημεία συνάντησης κοντά σε σχολεία, στάσεις λεωφορείων, χώροι αναψυχής, σημεία που συνδέονται με καθημερινές δραστηριότητες και ενδιαφέροντα του ερωτώμενου και σχετίζονται με την περιοχή κατοικίας. Συνήθως περιλάμβαναν στη γειτονιά τους τουλάχιστον έναν κόμβο (συχνά ήταν και το μοναδικό στοιχείο) δείχνοντας τη σημασία των δημόσιων χώρων συνεύρεσης και κοινωνικοποίησης για τη συγκρότησή της.

Φαίνεται ότι ένας τοπικός κόμβος μπορεί να λειτουργήσει ως πολύ ισχυρό στοιχείο συγκρότησης του αισθήματος της γειτονιάς. Πολλές φορές δεν υπήρχε η ανάγκη για επαφή με την ευρύτερη περιοχή καθώς κάλυπταν τις διάφορες ανάγκες τους (π.χ.: καθημερινά ψώνια) από κάποιον κόμβο με μικρή απόσταση από την κατοικία τους.

Ως υπερτοπικοί κόμβοι (σημεία συνάντησης της Κυψέλης) νοούνταν από τους ερωτώμενους η πλατεία Κυψέλης, ο πεζόδρομος της Φωκίωνος Νέγρη και το Πεδίον του Άρεως. Πιο συγκεκριμένα, η πλατεία Κυψέλης αναφέρεται από όλους τους μετανάστες, καθώς αποτελεί γι' αυτούς τόπο συνάντησης, επιβεβαιώνοντας την επισήμανση πολλών ερωτώμενων ότι η πλατεία Κυψέλης ταυτίζεται με

τους αλλοεθνείς της περιοχής.

Παρατηρούμε ότι οι ενήλικοι αναφέρουν κόμβους σε μεγαλύτερη έκταση (τοπικούς και υπερτοπικούς) σε σχέση με τα παιδιά, που συνήθως περιορίζονται σε κόμβους-σημεία κοντά στο σπίτι και στο σχολείο τους λόγω της περιορισμένης κίνησής τους. Όσον αφορά την παράμετρο του φύλου, παρατηρούμε ότι οι άνδρες σημειώνουν περισσότερα σημεία συνάντησης-κόμβους από τις γυναίκες, κάτι που εξηγείται από τη θεώρηση ότι η καθημερινότητα των ανδρών σχετίζεται περισσότερο με τους δημόσιους χώρους ενώ των γυναικών με την κατοικία και τον άμεσα περιβάλλοντα χώρο.

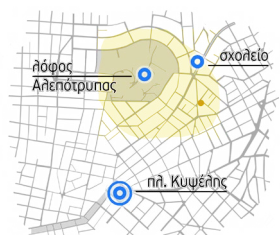
Πολλά σημεία συνάντησης (κόμβοι) παρατηρήθηκε ότι χαράσσονταν ισχυρότερα στη μνήμη των κατοίκων όταν είχαν σαφή μορφολογία (π.χ. πλατεία Αγίου Γεωργίου) σε αντίθεση με άλλα, λιγότερο εύληπτα μορφολογικά, που όμως λειτουργούσαν κι αυτά ως σημεία συνάντησης αλλά τους δινόταν λιγότερη σημασία ή και καθόλου από τους ερωτώμενους. Τέτοιο παράδειγμα κόμβου αποτελεί η αναφορά στα "φανάρια της οδού Αγ. Γλυκερίας" ως σημείο συνάντησης, τα οποία βρίσκονται δίπλα σε μια παιδική χαρά που ποτέ δεν αναφερόταν.

παρ. κόμβοι 62χρονου

(x09)

παρ. κόμβοι 12χρονου

(x18)

παρ. γειτονιάς-πλατείας

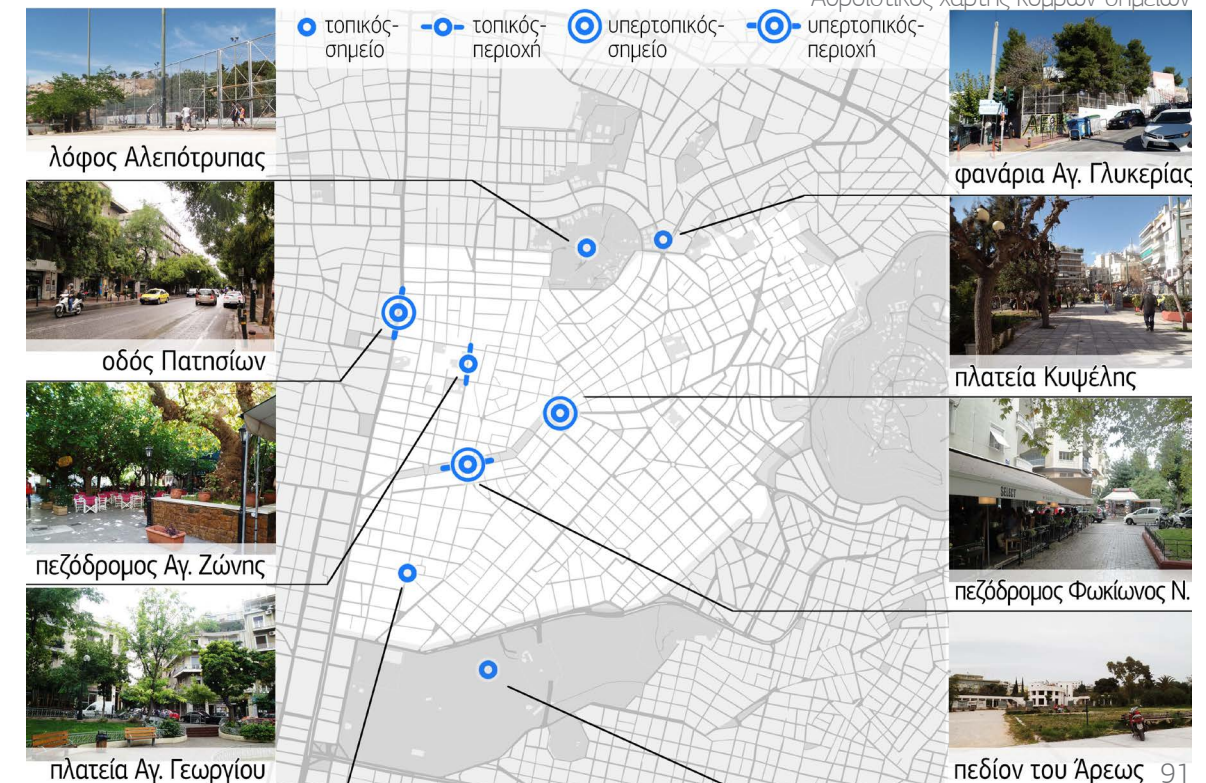

(x33)

παρ. γειτονιάς-λόφου

(x13)

παράδειγμα χάρτη διαδρομών

Οι διαδρομές εδώ λειτουργούν ως δίκτυα μετακίνησης και σύνδεσης τόπων (πλ.Κυψέλης-κέντρο) ως αναγνωρίσιμες διαδρομές (κατοικία-σχολείο) και ως μέσο οριοθέτησης περιοχών (οδός Βελβενδού). (x19)

Βασικό στοιχείο των χαρτών αποτελούν και οι διαδρομές, που αναφέρονται από τους ερωτώμενους ως δίκτυα μετακίνησης και σύνδεσης τόπων, ως οικείες και αναγνωρίσιμες διαδρομές στον χάρτη χωρίς απαραίτητα συγκεκριμένη αφετηρία ή τέρμα, αλλά και ως μέσο οριοθέτησης περιοχών.

Το στοιχείο των διαδρομών χρησιμοποιείται κυρίως από κατοίκους που κυκλοφορούν πεζοί ή με τα μέσα μαζικής μεταφοράς και από ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας και κατοίκους που ανήκουν στα χαμηλότερα στρώματα.

Όταν οι διαδρομές χρησιμοποιούνταν ως δίκτυα μετακίνησης και σύνδεσης τόπων, αναφέρονταν σε δρόμους που οι ερωτώμενοι χρησιμοποιούσαν κυρίως με το αυτοκίνητο για την είσοδο ή έξοδο τους από την Κυψέλη για την Αθήνα (οδοί Κυψέλης και Σπετσών) ή για το Γαλάτσι (οδοί Αγ.Γλυκερίας, Καυκάσου, Βελβενδού). Όταν συνδέονται με κάποιον κόμβο, το στοιχείο των διαδρομών συνήθως προσδιορίζει το δίκτυο σύνδεσης κάποιας πλατείας (κυρίως της πλατείας Κυψέλης που βρίσκεται στο κέντρο της περιοχής) με την κατοικία του ερωτώμενου.

Πέρα από τις διαδρομές που αφορούν τις καθημερινές τους δραστηριότητες ή περιπάτους στην πόλη, σημείωναν και διαδρομές που είναι αναγνωρίσιμες και σε υπερτοπικό επίπεδο και συνδέονται με δραστηριότητες εμπορικές ή αναψυχής (π.χ. πεζόδρομος Φωκίωνος Νέγρη).

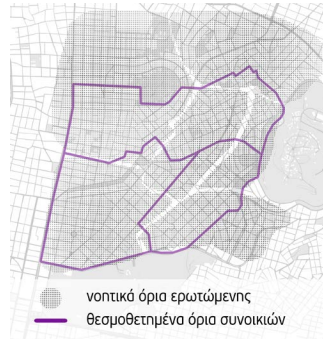
Ορισμένοι δρόμοι αντιμετωπίζονται ως διαδρομές και συμβάλλουν στην οριοθέτηση των διάφορων περιοχών, κάτι που μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα οδικά δίκτυα χρησιμοποιούνται από τους κατοίκους ως εργαλείο οριοθέτησης περιοχών, όπως ακριβώς συμβαίνει και στα πολεοδομικά σχέδια.

Σημαντική παρατήρηση είναι ότι οι διαδρομές αποτελούν το κυρίαρχο στοιχείο στους χάρτες των αλλοδαπών, ανδρών και γυναικών, που

σημειώνουν τις καθημερινές τους διαδρομές ως στοιχεία τα οποία συγκροτούν την γειτονιά τους. Ταυτόχρονα στους χάρτες τους εμφανίζονται λιγότερα σημεία συνάντησης-κόμβοι, κάτι που δείχνει ότι οι χώροι συνεύρεσής τους είναι περιορισμένοι και συγκεκριμένοι (συνήθως πρόκειται για την πλ. Κυψέλης). Η κίνησή τους στην περιοχή γίνεται για τις απαραίτητες καθημερινές δραστηριότητες -συνήθως μοναδικό δρομολόγιο δουλειά -σπίτι, συνοδεία των παιδιών στο σχολείο, και απαραίτητα καθημερινά ψώνια- και δεν συνδυάζεται με στάσεις ανάπαυσης και αναψυχής. Πρέπει να τονίσουμε, όμως, ότι λόγω της δυσκολίας της επικοινωνίας μας με τους μετανάστες οι διαδρομές-δρόμοι που χρησιμοποιούν προκύπτει ως το πιο άμεσα κατανοητό και αντιληπτό στοιχείο γι αυτούς.

Αθροιστικός χάρτης διαδρομών

παρ. περιοχών κατοίκου που διαμένει 2 χρόνια (x24)

Οι επιμέρους περιοχές της Κυψέλης είναι άλλο ένα στοιχείο που ζητήσαμε να αναγνωρίσουν στο χάρτη. Από πλευρά μας δεν επισημαίναμε τις συνοικίες όπως είναι πολεοδομικά οριοθετημένες: Κυψέλη, Άνω Κυψέλη και Νέα Κυψέλη, και οι κάτοικοι οριοθετούσαν όσες αυτοί γνώριζαν.

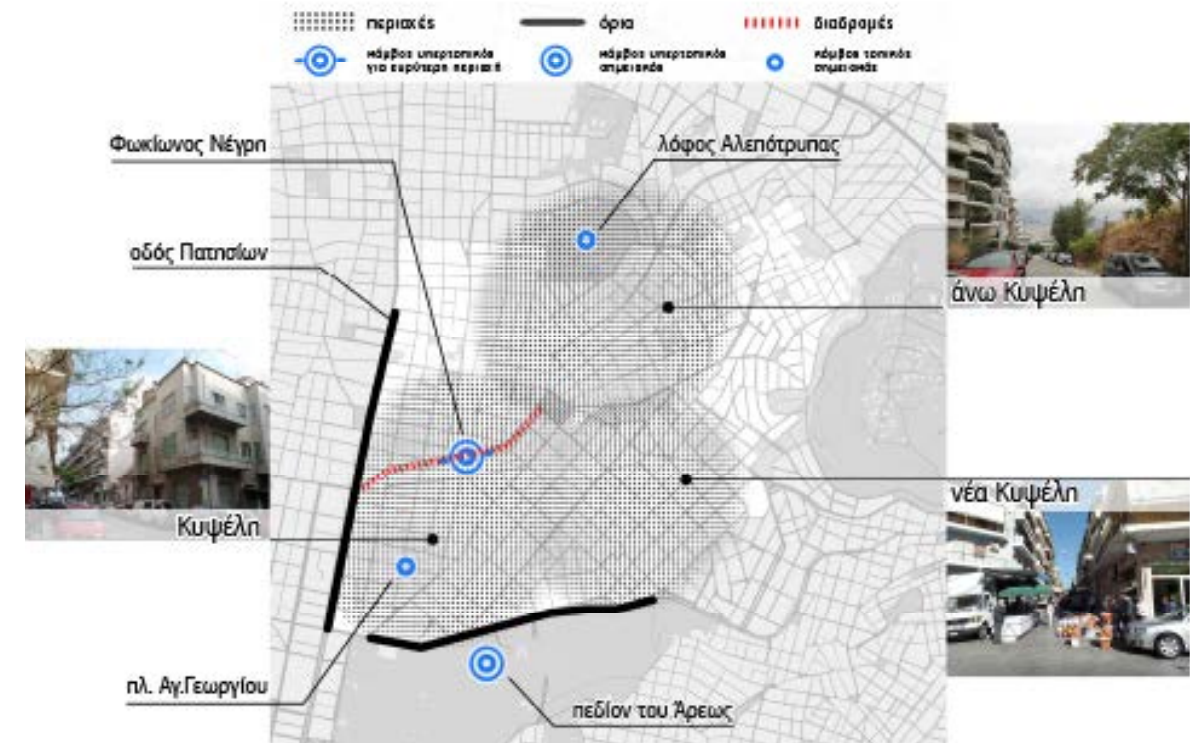
Παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει χάρτης όπου τα όρια των περιοχών να ταυτίζονται με τα πολεοδομικά όρια των συνοικιών. Όσοι όμως κατοικούσαν λιγότερα χρόνια προσεγγίζουν με μεγαλύτερη επιτυχία τα θεσμοθετημένα όρια των γειτονιών. Άλλωστε όπως λέει ο Gifford όσο περισσότερο οικειοποιούμαστε έναν χώρο στην πάροδο του χρόνου τόσο πιο πολύ διαστρεβλώνουμε τη νοτική μας εικόνα γι αυτόν (Gifford 2013:37).

Συνήθως οι ερωτώμενοι ορίζουν τις επιμέρους περιοχές της Κυψέλης σε σχέση με σημαντικά τοπόσημα, κόμβους-σημεία συνάντησης, όρια και δρόμους. Έτσι, οι ερωτώμενοι συνδυάζουν συχνά τη συνοικία της Άνω Κυψέλης με τον λόφο της Αλεπότρυπας (κόμβος για τους περισσότερους) και τη συνοικία της Κυψέλης με τη Φωκίωνος Νέγρη (κόμβος ή διαδρομή) οριοθετώντας την με την λεωφόρο Πατησίων (όριο) και το Πεδίον του Άρεως (όριο). Η πλατεία Κανάρη (κόμβος) είναι το σημείο που γι' άλλους εμπεριέχεται σε μια περιοχή, ενώ γι' άλλους βρίσκεται ανάμεσα στις διάφορες περιοχές διαχωρίζοντάς τες.

Η περιοχή όπου ανήκει η κατοικία τους (που ταυτίζουν πολλές φορές με τη γειτονιά τους) αναγνωρίζεται από τους κατοίκους με μεγαλύτερη έκταση από τις άλλες αναγνωρίσιμες περιοχές, πολλές φορές και ως η μόνη αναγνωρίσιμη περιοχή στον χάρτη. Συνήθως οι κάτοικοι της παλαιότερης συνοικίας δεν αναγνωρίζουν εύκολα τις άλλες δύο συνοικίες, ενώ λόγω της πληρότητας των παροχών της περιοχής τους αλλά και του απότομου αναγλύφου των άλλων δύο συχνά δεν έχουν "εικόνα" για την άνω και τη νέα Κυψέλη.

Η παλαιότερη συνοικία της Κυψέλης οριοθετείται πιο κοντά στα πολεοδομικά όρια από το σύνολο των κατοίκων-πλην των μεταναστών-, εξαιτίας των εύκολα αναγνωρίσιμων ορίων της (Πεδίον του Άρεως, λεωφόρος Πατησίων, πεζόδρομος Φωκίωνος Νέγρη).

Παρατηρούμε πάλι ότι οι αλλοδαποί δεν οριοθετούν περιοχές αλλά προσδιορίζουν την περιοχή όπου κατοικούν, όπως προαναφέρθηκε, με άλλα στοιχεία (π.χ. δρόμοι).

Τοπόσημα

3.15 Το Άσυλο Ανιάτων
αναφερόταν συχνά ως τοπόσημο

Τα τοπόσημα είναι σημαντικά για την απόδοση ταυτότητας και την οριοθέτηση της γειτονιάς. Ως τοπόσημα αναγνωρίζουν πλατείες, εκκλησίες, παρκάκια, σημαντικά ιστορικά κτίρια, τα οποία αποτελούν για τους κατοίκους σημεία αναφοράς.

Τοπόσημα όπως ιστορικά κτίρια και εκκλησίες αναφέρονταν συχνότερα από μεγαλύτερες ηλικίες. Όταν ένα τοπόσημο συνδεόταν με διαφορετικές ως προς τους επιβαλλόμενους κανόνες χρήσεις ή με αλλαγές χρήσης, όπως είναι η κατάληψη ενός κτιρίου από μια ομάδα ανθρώπων με κοινές ιδέες ή η συλλογική χρήση ενός χώρου από τους κατοίκους, αποτελούσε σημείο της πόλης με ιδιαίτερη προσοχή -άλλες φορές φορτισμένο θετικά και άλλες φορές αρνητικά- για τον κάτοικο (π.χ. κτίριο της Αγοράς, κατάληψη Λέλας Καραγιάννη).

Αθροιστικός χάρτης τοποσήμων

Το στοιχείο των ορίων βλέπουμε ότι χρησιμοποιείται λιγότερο στους χάρτες των κατοίκων, παρ' όλο που οριοθετούν τις διάφορες περιοχές ή τη γειτονιά τους με δρόμους ή άλλα στοιχεία που παίζουν τον ρόλο του ορίου. Αυτά τα στοιχεία όμως δεν είναι αντιληπτά από τους κατοίκους ως ισχυρά όρια για να τα επισημάνουν ως τέτοια στον χάρτη τους.

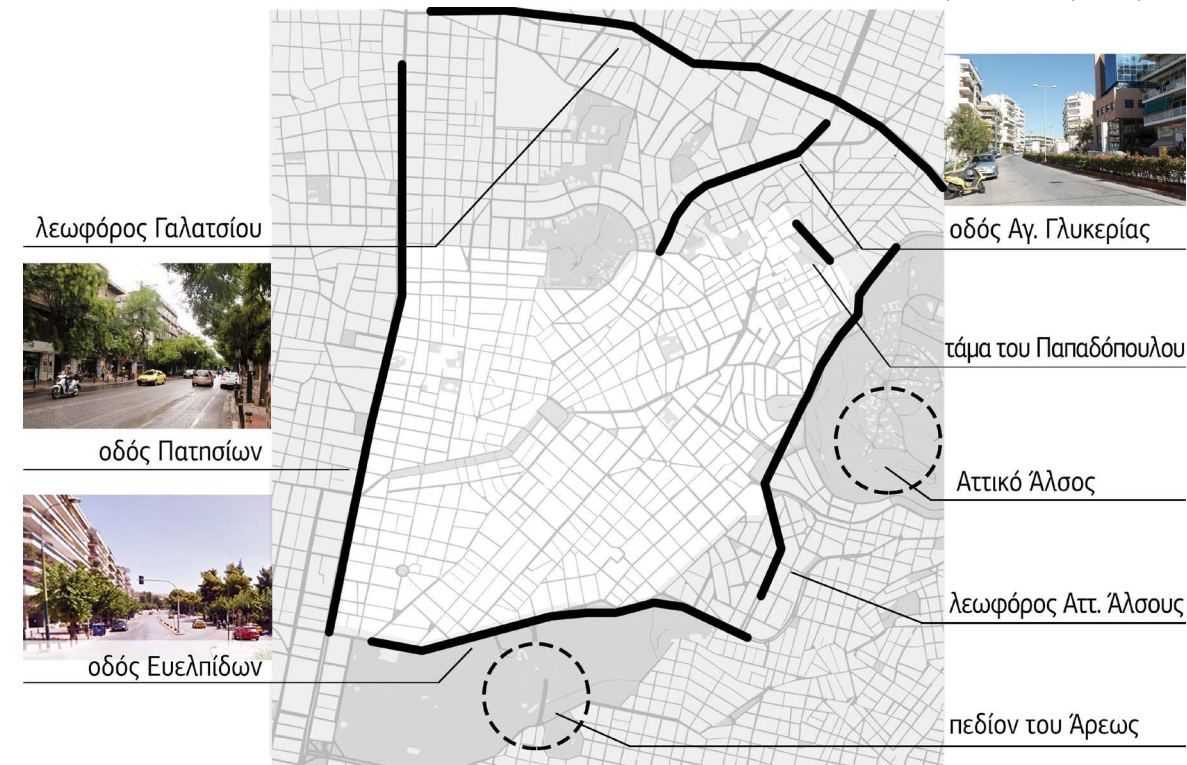
Ως όρια της Κυψέλης χρησιμοποιούνται κυρίως οι μεγάλοι οδικοί άξονες (π.χ. λεωφόρος Πατησίων, οδός Αγ. Γλυκερίας), και δευτερευόντως η αλλαγή του φυσικού αναγλύφου και οι δυσπρόσιτες εκτάσεις πρασίνου (Πεδίον του Άρεως, Αττικό Άλσος).

Όρια

παρ. ορίων (μεγάλος οδικός
άξονας-έντονο ανάγλυφο)

Αθροιστικός χάρτης ορίων

3.16 Η εκκλησία του Τίμιου Σταυρού

3.17 Το σπίτι του Κανάρη στην οδό Κυψέλης

Από τη συνολική παρατήρηση των χαρτών αντλούνται και άλλες πληροφορίες, που αν και δεν εμπίπτουν σε κάποιο από τα παραπάνω στοιχεία θεωρούμε σκόπιμο να αναφερθούν.

Για τον προσανατολισμό οι ερωτώμενοι που γνώριζαν περισσότερο τη γειτονιά, λόγω αυξημένου χρόνου διαμονής, χρησιμοποιούσαν διάφορα στοιχεία τοπικού χαρακτήρα (π.χ. εκκλησιάκι Τίμιου Σταυρού, στάση τρόλλεϋ) και όχι μόνο στοιχεία ευρέως γνωστά.

Όταν ένα στοιχείο (συνήθως κάποιο τοπόσημο) ενισχυόταν από το νόημα και την ιστορία του, οι κάτοικοι εξακολουθούσαν να το αναφέρουν και να το εντοπίζουν στον χάρτη ακόμα κι αν δεν έχει φυσική υπόσταση πια. Τέτοιο χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το σπίτι του Κανάρη στην οδό Κυψέλης.

Όπως προαναφέρθηκε, τα στοιχεία συχνά αλληλοκαλύπτονται, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την πλατεία Κυψέλης και τη Φωκίωνος Νέγρη, που χαρακτηρίζονται ως κόμβοι, τοπόσημα και ως διαδρομή η τελευταία. Φαίνεται ότι καθοριστικά σημεία για τη λειτουργία της περιοχής με πολλαπλές χρήσεις προσλαμβάνονται διαφορετικά από τους κατοίκους.

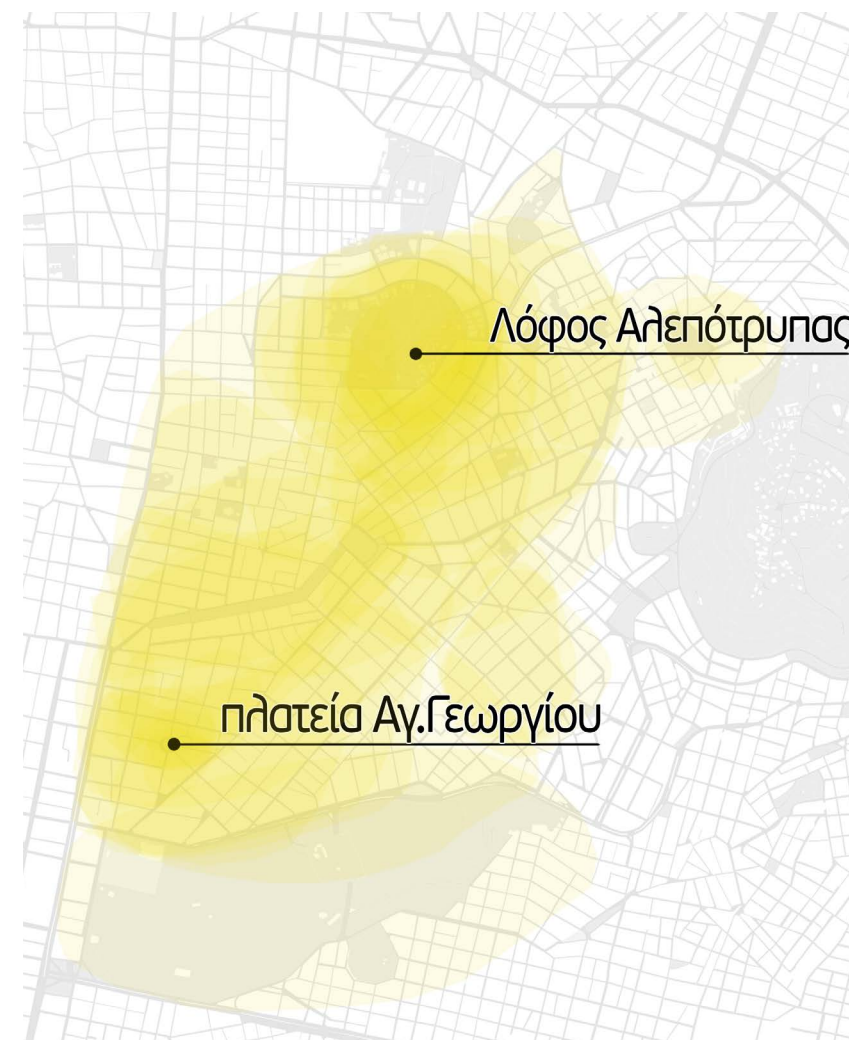
Η οργάνωση των δεδομένων των χαρτών στα παραπάνω στοιχεία μας βοήθησε να κατανοήσουμε πώς τα διάφορα χωρικά στοιχεία μιας περιοχής προσλαμβάνονται από τους κατοίκους και ποια είναι εκείνα τα ιδιαίτερα στοιχεία που τους οδηγούν να νοηματοδοτούν την περιοχή κατοικίας τους ως γειτονιά. Κατά τη διάρκεια της έρευνας υπήρχαν περιοχές στην Κυψέλη που προσδιορίζονταν από τους κατοίκους τους, και όχι μόνο, ως περιοχές με χαρακτήρα γειτονιάς εντονότερα από άλλες, κι έτσι επιλέγουμε την ανάλυση και συγκρισή τους για την αποτελεσματικότερη διερεύνηση της έννοιας.

3.2.3 Προσδιορισμός και σύγκριση των περιοχών της Κυψέλης που συγκροτούν γειτονιές

Από το παρακάτω γράφημα γίνεται σαφές ότι στην περιοχή γύρω από το λόφο Αλεπότρυπας και στην πλατεία Αγ.Γεωργίου οι περιοχές που ορίζουν οι ερωτηθέντες ως γειτονιά ταυτίζονται σε μεγάλο βαθμό. Ταυτόχρονα οι κάτοικοι αυτών των περιοχών εμφανίζονται πιο ευχαριστημένοι ως προς την περιοχή κατοικίας τους την οποία χαρακτηρίζουν ως "γειτονιά", χαρακτηρισμός που προσδίδεται στις συγκεκριμένες περιοχές και απο κατοίκους της υπόλοιπης Κυψέλης.

ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΝΟΗΤΙΚΩΝ ΓΕΙΤΟΝΙΩΝ

Για τη γειτονιά της Αλεπότρυπας, κεντρικό ρόλο φαίνεται να παίζει ο λόφος, όπως γίνεται εμφανές τόσο στις αφηγήσεις των κατοίκων όσο και στην οριοθέτηση της γειτονιάς τους, όπου του αποδίδεται κεντρικός χαρακτήρας και θεωρείται αναπόσπαστο μέρος της. Ο λόφος της Αλεπότρυπας φαίνεται να λειτουργεί ως ένας χώρος παιχνιδιού, άθλησης και περιπάτου, που συμβάλλει στην αποσυμπίεση των κατοίκων από τη σύγχρονη καθημερινότητα. Παρ' όλα αυτά το γεγονός ότι το γήπεδο ποδοσφαίρου του λόφου διατίθεται για ελεύθερη χρήση μόνο τα σαββατοκύριακα δυσχεραίνει τους κατοίκους και ειδικότερα τους νεότερους.

"Για αθλητισμό έχει εδώ ένα γήπεδο, αλλά καταλαμβάνεται από οργανωμένες ομάδες, δεν διατίθεται ελεύθερα σε όλους όλες τις ώρες."

Άνδρας, 33 χρονών, ημεδαπός, ιδ.υπάλληλος, Αλεπότρυπα

"Στην Αλεπότρυπα πήγαινε ο γιος μου μπάσκετ"

Γυναίκα, 54 χρονών, ημεδαπή, συνταξιούχος δημ. υπάλληλος, Αλεπότρυπα

Οι κάτοικοι σ' αυτήν την περιοχή εμφανίζονται και πιο ευχαριστημένοι χάρη στη θέση που αυτή τους προσφέρει: πανοραμική θέα της Αθήνας και την αίσθηση ότι βρίσκονται πιο κοντά στη φύση. Ως αποτέλεσμα, συγκριτικά με τους κατοίκους της υπόλοιπης Κυψέλης, χαρακτηρίζαν λιγότερο συχνά τη γειτονιά τους ως "αποπνικτική". Στην περιοχή του λόφου Ελικώνος παρατηρούνται περισσότερες νεόδμητες πολυκατοικίες με πάρκινγκ ή πιλοτές, που επιλύουν το οξυμένο πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει η παλιά περιοχή της Κυψέλης με τις θέσεις στάθμευσης, ενώ συγχρόνως οι πιλοτές δίνουν μια αίσθηση "αέρα". Βέβαια, η έλλειψη μικροεμπορίου ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, που αποδίδεται στην οικονομική κρίση, αποτιμάται αρνητικά, αφού οι κάτοικοι εκφράζουν δυσαρέσκεια για τη μη κάλυψη των καθημερινών τους αναγκών για αγορές. Παράλληλα, δυσαρέσκεια προκαλεί το έντονο ανάγλυφο της περιοχής και τα στενά πεζοδρόμια που δυσκολεύουν τις μετακινήσεις ιδιαίτερα των πεζών.

"Μου αρέσει το σπίτι μου γιατί βλέπω τον Υμηττό. [...] Με ενοχλεί που έχει ανηφόρες-κατηφόρες και σκαλιά."

Γυναίκα, 50 χρονών, ημεδαπή, οικιακά, Αλεπότρυπα
"Έχουν κλείσει πολλά μαγαζιά και πρέπει να πάω αλλού για να ψωνίσω."

Γυναίκα, 35 χρονών, ημεδαπή, φωτογράφος, Αλεπότρυπα
"Δεν υπάρχουν πεζοδρόμια στη γειτονιά, είναι πολύ κακό το

Την ενισχυμένη αίσθηση της γειτονιάς στην περιοχή επηρεάζει και η εγκατάσταση νησιωτών και συγκεκριμένα Ναξιωτών τη δεκαετία του 1970. Ο ενεργός πολιτιστικός σύλλογος "Σύλλογος Κορωνιδιτών Νάξου" δημιούργησε μια συγκεκριμένη ταυτότητα στην περιοχή, που σημειώνεται και από κατοίκους άλλων περιοχών της Κυψέλης, και θεωρούμε ότι, όπως κατά το παρελθόν οι σύλλογοι που δημιούργησαν οι πρόσφυγες από την Μ.Ασία, συνέβαλε στην ισχυροποίηση των κοινωνικών δικτύων στη γειτονιά. Παρ' όλα αυτά, λόγω του υψηλού συντελεστή δόμησης, σε κάθε πολυκατοικία κατοικεί πολύ μεγάλος αριθμός ενοίκων, κάτι που, όπως εκφράστηκε, δυσχεραίνει την αίσθηση της κοινότητας μεταξύ των γειτόνων.

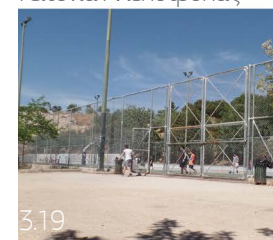
"Έχει πολλούς νησιώτες. Όλοι είναι δεύτερης γενιάς ας πούμε, και οι δικοί μου. Έχει πολλούς συλλόγους, όπως πχ. ο σύλλογος Ναξιωτών."

Γυναίκα, 23 χρονών, ημεδαπή, φοιτήτρια, Αλεπότρυπα

"Η περιοχή εδώ που μένω έχει πολύ κόσμο για να το θεωρώ γειτονιά."

Γυναίκα, 30 χρονών, ημεδαπή, ιδ.υπάλληλος, Αλεπότρυπα

Γειτονιά Αλεπότρυπας

3.19
χώρος άθλησης

3.20
χώρος παιχνιδιού

..... θεσμοθετημένα όρια γειτονιάς Αλεπότρυπας
■ αντιληπτά όρια γειτονιάς από τους κατοίκους

3.21
νεόδμητες πολυκατοικίες

3.22
θέα

3.23
σύλλογος Ναξιωτών

Για τη γειτονιά του Αγ. Γεωργίου εντύπωση προκαλεί ότι η αντίληψη των κατοίκων για τα όριά της ταυτίζονταν σε μεγάλο βαθμό με τα θεσμοθετημένα της όρια. Κεντρικό ρόλο και σ' αυτήν την περίπτωση παίζει ο δημόσιος χώρος: η πλατεία του Αγ. Γεωργίου που συνοδεύεται από πολλές χρήσεις. Πολύ θετικό στοιχείο σύμφωνα με τους κατοίκους είναι ότι στην περιοχή βρίσκονται πολλά ιστορικά θέατρα και κινηματογράφοι που δίνουν ζωή στη γειτονιά, το Π.Αρεως και ο αθλητικός σύλλογος "Πανελλήνιος Γ.Σ.", που προσφέρονται για δραστηριότητες και άθληση.

"Το άλλο ενδιαφέρον της περιοχής είναι το πεδίο του Άρεως, που κατά μήκος της λεωφ. Αλεξάνδρας είχε θέατρα, σινεμά και στο ύψος της πλατείας Αργεντινής είχε μαρμαράδικα. [...] είχε πάρα πολλούς κινηματογράφους, σκόνταφτες πάνω τους, είχε το «Κυψελάκι», το «Τιτάνια», το «Ριάλτο», που είναι ακόμα σινεμά, το «Άττικα», το «Κολοσσαίο»..."

Ζαχαριάδης Ι., αρχιτέκτονας, διδάσκων ΕΜΠ

"Παλιά δεν καθότανε κόσμος στην πλατεία [...] τώρα την φτιάξανε. Τώρα αρχίζουν να φουντώνουν και τα δέντρα, καλά είναι. Δίπλα από το καφενείο είναι το καλύτερο ζαχαροπλαστείο. Εδώ απέναντι ο φούρνος είναι ο καλύτερος (ενν. στην πλατεία). [...] Καλύπτομαι από την περιοχή, δεν πάω αλλού για να ψωνίσω. [...] Το πρωί έχω να κάνω δουλειές και μετά παίρνω τις φίλες μου κι ερχόμαστε εδώ στην πλατεία."

Γυναίκα, 71 χρονών, ημεδαπή, οικιακά, Άγ. Γεώργιος

Όπως έχει αναφερθεί στο πρώτο μέρος της εργασίας, ο εύκολος προσανατολισμός σ' έναν τόπο εντείνει το αίσθημα της ασφάλειας και της ευκολίας κατά την κίνηση στην πόλη. Στην γειτονιά του Αγ. Γεωργίου αυτό επιτυγχάνεται μέσω του πολεοδομικού της σχεδίου με κάθετες και παράλληλες οδούς κυρίως, όπως και με την κεντρική θέση της πλατείας, το εύληπτο σχήμα της (κυκλικό) και με την εκκλησία του Αγ. Γεωργίου που βρίσκεται σ' αυτήν και λειτουργεί ως τοπόσημο¹. Ακόμα, σ' αυτή τη γειτονιά συνυπάρχουν κτίρια διαφόρων ιστορικών περιόδων και ρευμάτων: νεοκλασσικά του 1930, κτίσματα που ανήκουν στο μοντέρνο κίνημα, κτίρια μεγάλων αρχιτεκτόνων (π.χ. ατελιέ σχεδιασμένο από τον Προβελέγγιο Α. στην οδό Κυκλάδων) μέχρι και πιο σύγχρονες πολυκατοικίες. Όλα αυτά την καθιστούν πιο εύληπτη και εύκολα αναγνωρίσιμη ως έναν τόπο με συγκεκριμένη ταυτότητα. Θετικό στοιχείο της γειτονιάς θεωρούμε

1. Η εκκλησία είναι ευρέως γνωστή στην Αθήνα καθώς φιλοξενεί έργα γνωστών αγιογράφων όπως του Φώτη Κόντογλου.

ότι είναι τα, έστω μικρά, τμήματα σχεδιασμένου πρασίνου (στην πλατεία και δενδροστοιχίες σε ορισμένα πεζοδρόμια όπως της οδού Δροσοπούλου). Θετικά αποτιμάται από τους ερωτώμενους και το γεγονός ότι η συγκεκριμένη γειτονιά δεν έχει έντονο ανάγλυφο σε αντίθεση με την Άνω και τη Νέα Κυψέλη. Παρ' όλα αυτά, οι κάτοικοι συχνά δυσανασχετούν με τα στενά πεζοδρόμια της περιοχής.

"[...]δεν φτάνω μέχρι την πλατεία (ενν. Κυψέλης). Δεν φτάνω εκεί που ξεκινούν σκαλιά, ανηφόρες κλπ, νιώθω ότι είναι μακριά."

Γυναίκα, 26 χρονών, ημεδαπή, άνεργη αρχαιολόγος, Άγ. Γεώργιος

"Ρυμοτομικά δεν σχεδιάστηκε για πολυκατοικίες και για αυτοκίνητα, οπότε εμφανίζεται μια αρχιτεκτονική μορφολογία σε πλήρη αναντιστοιχία με την πολεοδομική μορφολογία. [...] Έρχεται το αυτοκίνητο, σε εξωθεί να ακολουθείς το πεζοδρόμιο..."

Βογιαζίδης Ν., καθηγητής στο τμήμα μηχανικών, πολ. και περ. ανάπτυξης Π.Θεσσ., Άγ. Γεώργιος

Γειτονιά Αγ.Γεωργίου

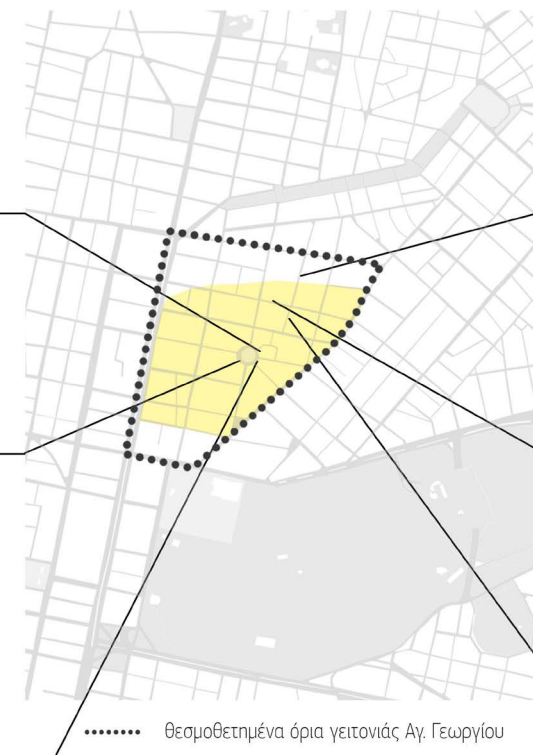
3.24 εκκλησία Αγ.Γεωργίου

3.25 πλατεία

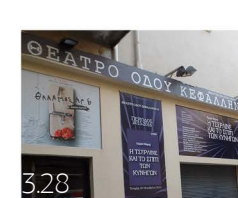
3.26 καταστήματα επί της πλατείας

..... θεσμοθετημένα όρια γειτονιάς Αγ. Γεωργίου
 yellow αντιληπτά όρια γειτονιάς από τους κατοίκους

3.27 θέατρο

3.28 θέατρο

3.29 κτίριο από τον Προβελέγγιο

στην ίδια κλίμακα,
πάνω: λόφος Αλεπότρυπας,
κάτω: πλ.Αγ. Γεωργίου

Θεωρούμε σημαντικό να συγκρίνουμε αυτές τις περιοχές που σύμφωνα με τους κατοίκους έχουν αυξημένο το αίσθημα της γειτονιάς. Οι βασικές τους διαφορές συνίστανται αρχικά στη διαφορετική χρονική περίοδο οικοδόμησης της καθεμιάς. Στη γειτονιά της Αλεπότρυπας κυριαρχούν οι πολυκατοικίες μετά το 1990 με πιλοτές και πάρκινγκ, ενώ στη γειτονιά του Αγ.Γεωργίου οι πολυκατοικίες του 1950-1970 με εμπορική χρήση στο ισόγειο. Όσον αφορά τον αστικό και πολεοδομικό σχεδιασμό των δύο γειτονιών, η περιοχή του Αγ.Γεωργίου είναι σε μεγάλο βαθμό ορθοκανονική ενώ η περιοχή της Αλεπότρυπας έχει πιο οργανικό σχεδιασμό λόγω του αναγλύφου.

Στην περιοχή του Αγ.Γεωργίου η έκταση που προσδιόριζαν ως γειτονιά οι ερωτώμενοι ήταν μικρή και περιοριζόταν γύρω από την πλατεία και την κατοικία του ερωτώμενου. Στην περιοχή της Αλεπότρυπας η έκταση ήταν πολύ μεγαλύτερη, κάτι που αποδίδουμε στο μεγάλο μέγεθος του λόφου στον χάρτη. Στην πρώτη περίπτωση οι διάφορες δημόσιες χρήσεις (αναψυχής και εμπορικές) συσπειρώνονται γύρω ή κοντά στην πλατεία (που έχει μικρό μέγεθος), σε αντίθεση με την Αλεπότρυπα όπου το βασικό χωρικό στοιχείο συγκρότησης γειτονιάς είναι ο λόφος (μεγάλο μέγεθος) ως τόπος πρασίνου και αθλητισμού. Και στις δύο γειτονιές παρατηρούμε ότι υπάρχουν πολεοδομικά σχεδιασμένοι ή όχι ελεύθεροι χώροι όπου οι κάτοικοι συνενυθύνονται και δημιουργούν σχέσεις γειτνίασης.

Στην περίπτωση του Αγ.Γεωργίου η πλατεία αποτελεί μέρος της καθημερινότητας. Γύρω απ' αυτήν αρθρώνονται οι αναγκαίες παροχές της γειτονιάς και οι καθημερινές διαδρομές διασταυρώνονται σ' αυτήν. Στην Αλεπότρυπα ο λόφος χωροθετείται στις παρυφές της γειτονιάς και δεν αποτελεί τόπο καθημερινής προσπέλασης για όλους, καθώς οι χρήσεις του εμπίπτουν σε συγκεκριμένες δραστηριότητες (αθλητισμός, βόλτα για τα σκυλιά και παιχνίδι για τα παιδιά) αλλά και το έντονο ανάγλυφο δυσχεραίνει την πρόσβαση σ' αυτόν. Ο λόφος της Αλεπότρυπας μπορεί να μην αποτελεί έναν χώρο συνεύρεσης για όλους τους κατοίκους όπως συμβαίνει στην πλατεία του Αγ. Γεωργίου αλλά δεν παύει η ύπαρξή του να ενισχύει το αίσθημα της γειτονιάς.

Στους παράγοντες της ευχαρίστησης από τη γειτονιά έπαιζε ρόλο και η ευκολία στην κίνηση είτε σχετιζόταν με ήπιο ανάγλυφο-ευκολία δηλαδή στις καθημερινές διαδρομές, είτε με τα δίκτυα μεταφορών που συνδέουν τη γειτονιά με το κέντρο της Αθήνας και την ευρύτερη πόλη. Οι συχνές και πολύμορφες συγκοινωνίες (τρόλλευ, λεωφορείο, τραίνο σε μικρή απόσταση) προσφέρουν δυνατότητες μετακίνησης και σύνδεσης με τις ευρύτερες υποδομές της πόλης που αποδυναμώνει αισθήματα εγκλωβισμού στον περιορισμένο

χώρο της γειτονιάς. Η μετακίνηση είναι πιο εύκολη στη γειτονιά του Αγ.Γεωργίου (λόγω αναγλύφου, εγγύτητας με την Πατησίων και το τραίνο) που σύμφωνα με τους ερωτώμενους είναι από τα κύρια θετικά στοιχεία της περιοχής.

"Είμαι ευχαριστημένη, προτιμώ αυτήν την περιοχή γιατί έχει πιο στρωτό δρόμο, δεν έχει τόσες ανηφόρες-κατηφόρες σε σχέση με την υπόλοιπη Κυψέλη, η πλατεία παίζει και αυτή ρόλο."

Γυναίκα, 35 χρονών, ημεδαπή, άνεργη γεωπόνος, Αγ. Γεώργιος

Οι κάτοικοι της πλ. Αγ. Γεωργίου δήλωναν πιο ευχαριστημένοι, και στους λόγους που έχουν προαναφερθεί, πρόσθεταν την ανάμνηση και τη νοσταλγία μιας παλαιότερης αίγλης της μεσοαστικής-μεγαλοαστικής Κυψέλης που χαρακτηριζόταν από προσωπικότητες της τέχνης και της διανοήσης, αλλά που δεν υφίσταται πια.

Η Κυψέλη είναι από τις πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές της Ελλάδας που χαρακτηρίζεται από εξωτερικούς παράγοντες ως αρνητικό. Παρ' όλα αυτά φαίνεται ότι η συνύπαρξη τόσο μεγάλου αριθμού κατοίκων σε περιορισμένη έκταση οδηγεί αναπόφευκτα στην τριβή μεταξύ τους και την ανάπτυξη κοινωνικών δικτύων. Άλλες φορές εμφανίζονται οργανωμένα (π.χ. Σύλλογος Κορωνιδιανών Νάξου) και άλλες φορές μέσω των κοινωνικών σχέσεων που αναπτύσσονται από τις καθημερινές δραστηριότητες σε έναν συγκεκριμένο τόπο (καθημερινά ψώνια κλπ). Τα διάφορα κοινωνικά δίκτυα που λειτουργούν στις γειτονιές του Αγ.Γεωργίου και της Αλεπότρυπας ενισχύουν τους δεσμούς των ανθρώπων μ' αυτόν τον τόπο το οποίο θεωρούμε ότι συμβάλλει στην ενίσχυση του αισθήματος της γειτονιάς.

"Ερχομαι καθημερινά στον φούρνο στην πλατεία και τα λέμε με τη φουρνάρισσα."

Γυναίκα, 35 χρονών, ημεδαπή, άνεργη γεωπόνος, Αγ. Γεώργιος

Κοινό σημείο δυσaráσκειας για τις γειτονιές των δύο περιοχών αποτελούν τα μικρά πεζοδρόμια που συχνά καταλαμβάνονται από παρκαρισμένα οχήματα και, σε συνδυασμό με τις πολυόροφες πολυκατοικίες, συντελούν στη δημιουργία αποπνικτικής ατμόσφαιρας.

"...ακολουθείς το πεζοδρόμιο το οποίο έχει πλάτος τρεις πλάκες."

Τρεις πλάκες είναι πολύ λίγο, περιορίζεσαι."

Βογιαζίδης Ν., καθηγητής στο τμήμα μηχανικών, πολ. και περ.
ανάπτυξης Π.Θεσσ., Άγ. Γεώργιος

*"Θα ήθελα περισσότερα πεζοδρόμια, να κυκλοφορείς
άνετα..."*

Γυναίκα, 35 χρονών, ημεδαπή, φωτογράφος, Αλεπότρυπα

Τέλος, κεντρικό στοιχείο στη συγκρότηση της γειτονιάς φαίνεται να είναι ένας κοινός δημόσιος χώρος που λειτουργεί αφενός ως ένα σημείο αναφοράς για όλους τους κατοίκους και αφετέρου ως ένας τόπος συνεύρεσης και κοινωνικοποίησης. Ταυτόχρονα, το γεγονός ότι καμία από τις δύο περιοχές δεν είναι αμιγούς κατοικίας από τη μία καλύπτει τις διάφορες ανάγκες για καθημερινά ψώνια, ψυχαγωγία, άθληση κλπ. και από την άλλη εξασφαλίζει ότι υπάρχει κίνηση στον δημόσιο χώρο πολλές ώρες την ημέρα, μειώνοντας αισθήματα φόβου και ανασφάλειας που εκφράζονται σε άλλες περιοχές.

*"Άμα έχεις δημόσιο χώρο να βρίσκεσαι, θεωρείς ότι έχεις
γειτονιά, αλλιώς είσαι απλά περαστικός."*

Γυναίκα, 23 χρονών, ημεδαπή, φοιτήτρια αρχιτεκτονικής

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η επιλογή να διεξαγάγουμε ποιοτική έρευνα σε συνδυασμό με την απειρία μας σε έρευνες κοινωνιολογικού περιεχομένου μας δημιούργησε ορισμένες δυσκολίες. Αρχικά, χρειάστηκε αρκετά μεγάλο διάστημα με διάφορες πιλοτικές συνεντεύξεις μέχρι να καταλήξουμε στον τελικό οδηγό συνεντεύξεων που χρησιμοποιήσαμε. Ακόμα, με τη μεθοδολογία που ακολουθήσαμε δεν ήταν εφικτό να καταλήξουμε σε ποσοτικά συμπεράσματα (π.χ. 40% των γυναικών οριοθετούν με μικρό περίγραμμα τη γειτονιά τους), κάτι που δυσχέρανε συνολικά τη συσχέτιση των δεδομένων των συνεντεύξεων για την εξαγωγή πορισμάτων. Παρ' όλα αυτά, αυτός ο τρόπος έρευνας μας έδωσε τη δυνατότητα να διερευνήσουμε περαιτέρω ζητήματα που σχετίζονται με τη γειτονιά και προέκυψαν κατά τη διάρκεια της έρευνας (π.χ. ο παράγοντας της νοσταλγίας μιας παλαιότερης αίγλης της περιοχής). Τα οποία σε ερωτηματολόγια με "προκάτ απαντήσεις" δεν θα διαφαίνονταν.

Όπως έχει προαναφερθεί, η μεθοδολογία που ακολουθήσαμε βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σ' αυτή του Lynch, με τη βασική διαφορά ότι εκείνος την εφήρμοσε σε επίπεδο πόλης ενώ εμείς σε επίπεδο γειτονιάς. Επιπρόσθετα, στη δική μας έρευνα χρησιμοποιούσαμε έτοιμους χάρτες της ευρύτερης περιοχής, ενώ ο Lynch ζητούσε από τους ερωτώμενους την αποτύπωση της εικόνας της πόλης τους σε λευκό χαρτί, με αποτέλεσμα να οδηγούμαστε σε, ως έναν βαθμό, διαφορετικά δεδομένα. Στην έρευνα του Lynch για την εικόνα της πόλης, ως κυρίαρχο στοιχείο αναδεικνύονται οι διαδρομές, γιατί, όπως σχολιάζει, για πολλούς είναι τα κυρίαρχα στοιχεία καθώς οι άνθρωποι παρατηρούν την πόλη ενώ κινούνται κατά μήκος αυτών των διαδρομών (Lynch 1990:46-90).

Στην έρευνά μας κυρίαρχο στοιχείο στην εικόνα της γειτονιάς αναδείχθηκαν οι κόμβοι, ως τόποι συνάντησης στα πλαίσια της καθημερινότητας, ενώ οι διαδρομές ήταν δευτερεύουσας σημασίας, καθώς δεν τις χρησιμοποιούσαν για να δομήσουν τη γενική νοτική εικόνα της Κυψέλης αλλά εστίαζαν σε όσες αποτελούσαν αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής τους ρουτίνας. Όπως και στην έρευνα του Lynch, αντίστοιχα και στη δική μας, όσοι γνώριζαν καλύτερα τη γειτονιά τους χρησιμοποιούν πιο πολλά τοπικά τοπόσημα και κόμβους, ενώ όσοι τη γνώριζαν λιγότερο την κατηγοριοποιούσαν

με γενικές περιοχές και διαδρομές.

Ο Lynch δίνει μεγάλη σημασία στον εύκολο προσανατολισμό στην πόλη και θεωρεί ότι προκύπτει μέσω ευανάγνωστων συμβόλων και τόπων. Στην έρευνά μας αποδείχθηκε ότι η ύπαρξη συγκεκριμένων τοπικών τοποσημάτων και κόμβων που λειτουργούσαν ως σημεία αναφοράς και τόπος συνεύρεσης ήταν ακριβώς εκείνα τα στοιχεία που απέδιδαν συγκεκριμένη ταυτότητα και χαρακτήρα στις γειτονιές αυτές. Τις διαφοροποιούσαν από γειτονικές περιοχές όπου τέτοιου είδους στοιχεία απουσίαζαν ή ήταν υπερτοπικής σημασίας και αναφέρονταν σε όλη την Κυψέλη ή την Αθήνα (π.χ. Φωκίωνος Νέγρη). Σε αντίθεση με την έρευνα του Lynch, στη δική μας, όπως και σε μεταγενέστερές του (π.χ. Aragones&Arredondo), παρατηρείται δυσκολία αντίληψης του στοιχείου των ορίων από τους ερωτώμενους. Σε επίπεδο γειτονιάς ήταν δύσκολο για τους ερωτώμενους να θέσουν όρια και η μόνη ξεκάθαρη χρήση του στοιχείου ήταν για μεγάλους οδικούς άξονες που διαχώριζαν την Κυψέλη από την υπόλοιπη Αθήνα.

Όπως φαίνεται στο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του 1988 (ΓΠΣ), υπήρχε κατεύθυνση για τοπικό κέντρο γειτονιάς σε διάφορα σημεία της Κυψέλης, και στην περίπτωση της γειτονιάς του Αγ. Γεωργίου όπου έχει εφαρμοστεί ως έναν βαθμό, αυτό συνέβαλε στην ενίσχυση του αισθήματος της γειτονιάς και στον προσδιορισμό με μεγαλύτερη σαφήνεια των ορίων της. Σε άλλες περιοχές όμως της Κυψέλης που το ΓΠΣ στόχευε στην ανάπτυξη τοπικών κέντρων κατά μήκος κεντρικών δρόμων της περιοχής (οδοί Βελβενδού, Πάρνηθος και Κυψέλης), παρ' όλο που εφαρμόστηκε ως ένα σημείο δεν παρατηρούνται τα ίδια αποτελέσματα. Βασική διαφορά είναι ότι στη δεύτερη περίπτωση η κατεύθυνση για ανάπτυξη τοπικού κέντρου γειτονιάς δεν συσχετιζόταν με την ύπαρξη καποιου κόμβου ή τοποσήμου όπως συμβαίνει με την περίπτωση της πλατείας του Αγ. Γεωργίου.

Ως προς τη γειτονιά, από τους χάρτες είναι ξεκάθαρο ότι τα όρια που έθεταν οι ερωτώμενοι ελάχιστες φορές προσέγγιζαν τα θεσμοθετημένα όρια, με εξαίρεση τη γειτονιά του Αγ. Γεωργίου. Παρατηρούμε ότι στο ΓΠΣ τα προτεινόμενα κέντρα γειτονιών, πλην του Αγ.Γεωργίου, παρουσιάζουν αναντιστοιχία με τις θεσμοθετημένες γειτονιές, και όπου προτείνονται κέντρα τοποθετούνται στα όρια ανάμεσα σε δύο γειτονιές. Επόμενο είναι όταν αυτό εφαρμόζεται να μην ενισχύεται η συγκρότηση της γειτονιάς, αφού αυτά τα κέντρα είναι στις παρυφές τους, με αποτέλεσμα τη σύγχυση σε μεγάλο βαθμό ως προς τις συνοικίες και τις γειτονιές της Κυψέλης, την οποία παρουσίαζαν και οι ερωτώμενοι. Αντλώντας από το παράδειγμα του Αγ. Γεωργίου, θεωρούμε ότι όταν αυτά (κέντρα γειτονιάς από ΓΠΣ και

θεσμοθετημένες γειτονιές) ταυτίζονται, ενισχύουν την συγκρότηση της γειτονιάς, και αυτό σε θεσμικό επίπεδο θα μπορούσε να βοηθήσει στη διεκδίκηση λύσεων τοπικών προβλημάτων που αφορούν μια συγκεκριμένη γειτονιά.

Χαρακτηριστικά της εικόνας της γειτονιάς που έχουν προκύψει από πολεοδομικές νομοθεσίες και πολιτικές κατευθύνσεις όπως: τα ύψη των πολυκατοικιών, τα πλάτη των πεζοδρομίων και των δρόμων αναφέρονταν συχνά από τους ερωτώμενους και επηρέαζαν αρνητικά την εικόνα που είχαν για τη γειτονιά τους. Πλατείες, χώροι πρασίνου, αθλητισμού και οι διάφορες χρήσεις γης παίζουν κυρίαρχο ρόλο στις καθημερινές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στον τόπο της γειτονιάς, ενισχύοντας τη συγκρότησή της όπου υπάρχουν.

Από τα παραπάνω αναδεικνύεται ότι οι πολεοδομικές στρατηγικές έχουν άμεσο αντίκτυπο στην καθημερινότητα των κατοίκων και της γειτονιάς. Γι αυτό τον λόγο θεωρούμε ότι οι κατευθύνσεις για αυτή πρέπει να λαμβάνουν υπ' όψιν τις ανάγκες εκείνων που την βιώνουν και όχι επιβαλλόμενα συμφέροντα του κυρίαρχου συστήματος, και κρίνουμε αναγκαίο τον ενεργό ρόλο των κατοίκων σ' αυτές τις αποφάσεις.

Παρ' όλο που στις γειτονιές της Αλεπότρυπας και του Αγ. Γεωργίου δεν υπάρχει κάποια συλλογική δράση σε επίπεδο γειτονιάς το τελευταίο διάστημα, φαίνεται ότι στην ευρύτερη περιοχή της Κυψέλης τέτοια κινήματα έπαιξαν ξεχωριστό ρόλο στη συγκρότηση των κοινωνικών δικτύων της. Εγχειρήματα όπως η συλλογική λειτουργία από τους κατοίκους της παλαιάς Δημοτικής Αγοράς και του Πάρκου Κύπρου και Πατησίων λειτούργησαν ως κοινωνικοί πυκνωτές για την Κυψέλη. Τέτοια εγχειρήματα που λαμβάνουν χώρα είτε σε κάποιο κτίριο είτε σε κάποιον ανοιχτό χώρο της πόλης θεωρούμε ότι συμβάλλουν στο αίσθημα της κοινότητας και μπορούν να έχουν ενισχυτικό ρόλο στη συγκρότηση μιας γειτονιάς.

Μετά τη διερεύνηση της έννοιας στο σήμερα μέσω της βιβλιογραφικής έρευνας, της έρευνας πεδίου, και συνυπολογίζοντας την προσωπική μας εμπειρία, η γειτονιά ως ο εγγύτερος χώρος γύρω από την κατοικία, είναι ο τόπος όπου διαπλέκονται καθημερινότητες, αναπτύσσονται κοινωνικές σχέσεις, και σχετίζεται με προσωπικές και συλλογικές μνήμες. Συνδέεται με τουλάχιστον έναν κόμβο, που λειτουργεί ως δημόσιος χώρος συνάντησης ή ένα τοπόσημο, που της αποδίδει συγκεκριμένη ταυτότητα.

Συνοψίζοντας, τα στοιχεία που συγκροτούν τη γειτονιά σήμερα και ενισχύουν το νόημά της είναι: η ύπαρξη ελεύθερου δημόσιου χώρου που λειτουργεί ως τόπος συνεύρεσης και αναφοράς για το σύνολο των κατοίκων, η μίξη χρήσεων που ευνοούν τη διάδραση μεταξύ

των ανθρώπων και καλύπτουν ένα εύρος καθημερινών αναγκών και ατομικών και συλλογικών δραστηριοτήτων σε τοπικό επίπεδο και, τέλος, η ύπαρξη κοινωνικών δικτύων, είτε αυτά εμφανίζονται οργανωμένα (π.χ. σύλλογοι) είτε όχι (π.χ. φιλικές και συγγενικές σχέσεις).

Αυτές οι γενικές αρχές σχεδιασμού (ελεύθερος δημόσιος χώρος, μίξη χρήσεων κλπ.) δεν μπορεί να είναι ανεξάρτητες από τις συγκεκριμένες χωρο-χρονικές συνθήκες του κάθε τόπου. Παράλληλα, δεν μπορεί να ειπωθούν αποκομμένες από το γενικότερο πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο όπου εντάσσονται και την ιστορική συγκυρία εντός της οποίας συμβαίνουν. Ακόμα κι αν καλύπτονταν οι παραπάνω αρχές, δεν θα μπορούσε να διασφαλιστεί το αίσθημα της γειτονιάς αν δεν συνυπολογιζόταν η κοινωνία στην οποία απευθυνόμαστε ως σχεδιαστές του χώρου. Η σημερινή συγκυρία της οικονομικής κρίσης που διανύουμε ήταν προφανές κατά τη διάρκεια της έρευνας ότι επηρέαζε αισθητά τα συναισθήματα των κατοίκων.

Θεωρούμε ότι οι τάσεις που προκύπτουν από την έρευνα προσφέρουν στη συζήτηση για τη γειτονιά και λειτουργούν ως ένα ερμηνευτικό εργαλείο για τον χώρο της. Ταυτόχρονα μπορούν να αξιοποιηθούν από όσους ασχολούνται με την παραγωγή του χώρου (αρχιτέκτονες, πολεοδόμοι, πολεοδομικές και δημοτικές αρχές κλπ.) αλλά και από όσους βιώνουν τον χώρο της γειτονιάς που είναι και το πιο σημαντικό συστατικό της.

Από την έρευνα προέκυψε ένα μεθοδολογικό εργαλείο που συνδυάζει χωρικές, νοητικές και κοινωνικές παραμέτρους σχετικά με το αίσθημα της γειτονιάς. Αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί ως βάση για τη διερεύνηση της έννοιάς της και μπορεί να επεκταθεί για τη μελέτη άλλων περιοχών σχετικά με το ζήτημα της γειτονιάς, και όχι μόνο. Η έρευνά μας εστιάζει σ'έναν συγκεκριμένο τόπο, την Κυψέλη, τα συμπεράσματα που αντλούνται από αυτήν όμως μένει να απαντηθεί αν ισχύουν και για άλλους τόπους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στο παράρτημα παρουσιάζεται το υλικό των 41 συνεντεύξεων και των προσωπικών χαρτών που αποτέλεσαν το βασικό τμήμα της έρευνας. Οι χάρτες που παρουσιάζονται δεν είναι οι πρωτότυποι, αλλά παρουσιάζονται όπως τους επεξεργαστήκαμε για τις ανάγκες της έρευνας.

αριθμός ταξινόμησης:

01

περιοχή κατοίκησης:

πλ. Αγίου Γεωργίου

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

ηλικία:

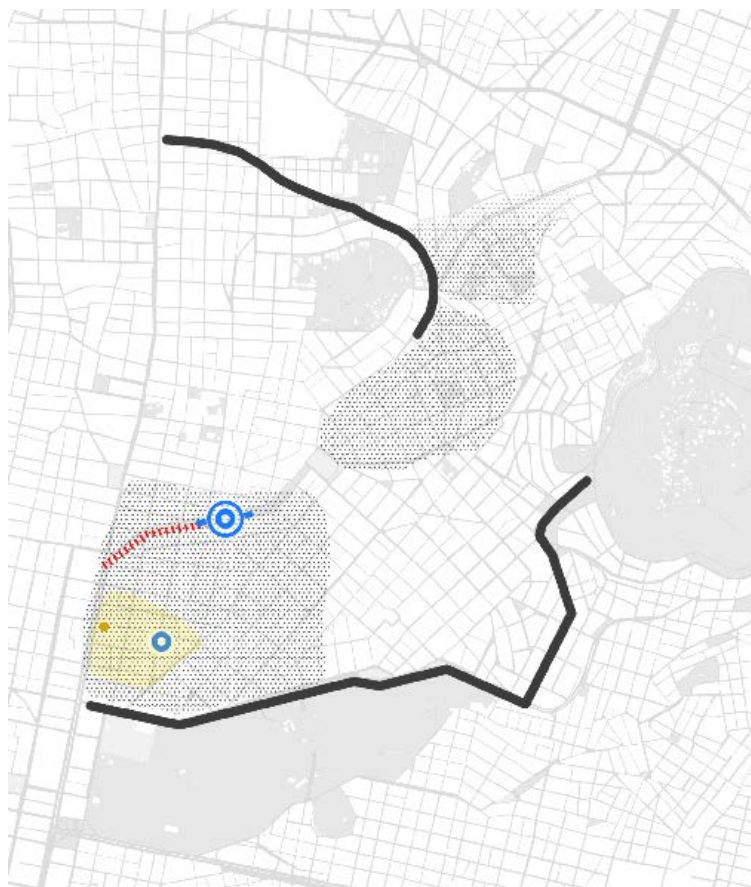
35 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

άνεργη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 35 χρονών, γυναίκα, δούλευα στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., έχω σπουδάσει γεωπόνος τεχνολόγος.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Έμενα στα Εξάρχεια και μετακόμισαμε, λόγω της δουλειάς του πατέρα μου (δικηγόρος), πριν πολλά χρόνια αγοράσαμε σπίτι στην Κυψέλη.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Μένω Ιθάκης και Πατησίων.

4. Που εργάζεστε;

Είμαι άνεργη, τελείωσε η σύμβασή μου.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Μένω σε διαμέρισμα, 150τ.μ. είναι πολυκατοικία του 78.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Έχω σχέσεις με τους κατοίκους της πολυκατοικίας.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκής τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Δεν το έχω ανακαινίσει, δεν έχω πρόβλημα με τον θόρυβο, έχει ακάλυπτο είναι διαμπερές και όχι ιδιαίτερα αποπνικτικά. Μένω με τον πατέρα μου και θα ήθελα το σπίτι να είναι πιο μικρό.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-παιδική-εν σειρά κτίρια)

Στην περιοχή οι δρόμοι και τα πεζοδρόμια είναι στενά, τα σπίτια έχουν είσοδο στο δρόμο και είναι κολλητά δεν

έχει πιλοτή έχει είσοδο στο ισόγειο.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σημεία αναφοράς της γειτονιάς: η πλατεία Αγ. Γεωργίου, ο φούρνος, το καφεενείο στην πλατεία του Αγ. Γεωργίου. Γενικά σημεία αναφοράς είναι η Φωκίωνος Νέγρη από Πατησίων μέχρι δημοτική αγορά Κυψέλης.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους στην περιοχή. Έρχομαι καθημερινά στον φούρνο και τα λέμε με τη φίλη μου τη φουρνάρισσα.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Πηγαίνω θερινό σινεμά στην περιοχή, υπάρχουν αρκετά θέατρα και σινεμά στην περιοχή. Κυκλοφορώ στην Κυψέλη, πάω και αλλού αναλόγως τι θέλω.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω ανθρώπους στην περιοχή που κινούμαι.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Ψωνίζω στην περιοχή, καλύπτομαι.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμε με τα πόδια και τα μέσα, δεν έχω δικό μου μέσο και για οικονομικούς λόγους και συνειδητά.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Θα ήθελα και άλλο πράσινο, αλλά έχουμε και το πεδίο του Άρεως. Ο πανελλήνιος, για αθλητισμό, είναι ακριβός, οι τιμές είναι φιξ για όλους. Θέλουμε και άλλες πλατείες, αλλά που να τις βάλουμε. Υπάρχει πολιτιστικό αλλά δεν με αφορά, ούτε τα αθλητικά κέντρα. Στο πεδίο του Άρεως πηγαίνουν πιο πολλοί οι ξένοι

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλη)

Δεν έχω πρόβλημα με τους μετανάστες, αλλά υπάρχει αλλαγή από το 11 που γύρισα από τις σπουδές μου, και μετά άλλαξε η περιοχή, είχα πάθει σοκ.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Φεύγουν κι έρχονται άλλοι μετανάστες, δεν υπάρχει πρόβλημα με τους ντόπιους νομίζω.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δεν πηγαίνω στο πεδίο του Άρεως γιατί φοβάμαι.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Ξέρω το μυρμήγκι, αλλά δεν συμμετέχω.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονιά είναι οι άνθρωποι να μπορείς να βγεις έξω να πεις μια καλημέρα, να σε βοηθήσουν η να βοηθήσεις άμα χρειαστούν ή χρειαστείς κάτι.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή;

Ευχαριστημένη. Προτιμώ αυτήν την περιοχή γιατί έχει πιο στρωτό δρόμο, δεν έχει τόσες ανηφόρες κατηφόρες σε σχέση με την υπόλοιπη Κυψέλη, η πλατεία παίζει και αυτή ρόλο.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 10/10

-την αίσθηση της κοινότητας: 10/10

-τις παροχές: 9/10

-τη μετακίνηση: 8/10, έχουν αραιώσει τα δρομολόγια γι'αυτό.

-τον δομημένο χώρο: 7/10, έχει πάρα πολλά κτίρια.

αριθμός ταξινόμησης:

02

περιοχή κατοίκησης:

πλ. Αγίου Γεωργίου

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

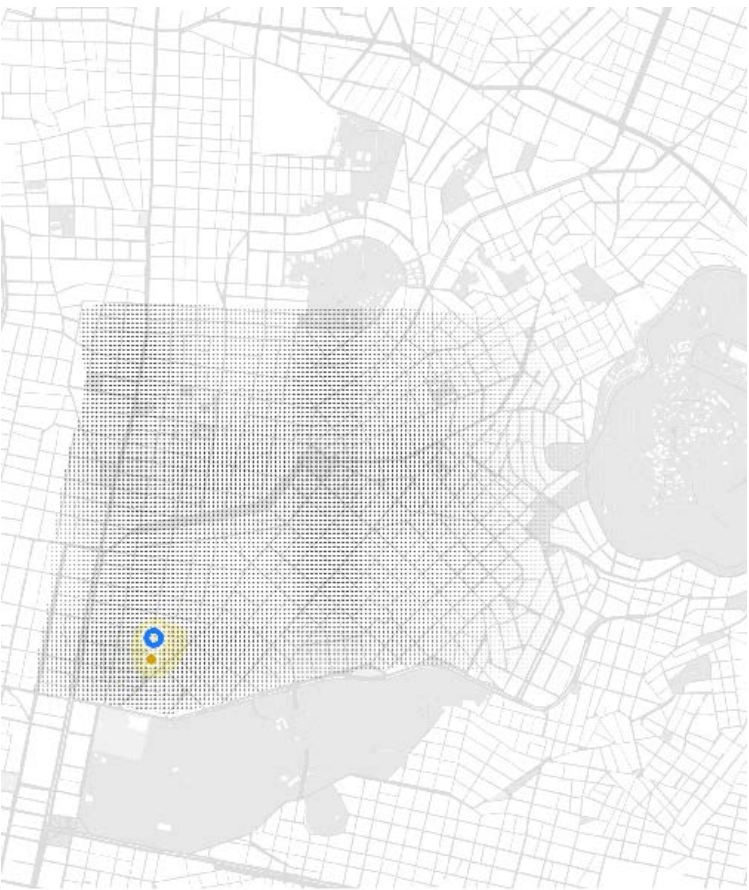
ηλικία:

71 χρόνων

εργασία-
τόπος εργασίας:

οικιακά

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 71 χρόνων, γυναίκα, παντρεμένη, δεν εργάζομαι, οικιακά.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Εδώ γεννήθηκα, και μένω από πάντα εδώ, μένω στο ίδιο σπίτι από πάντα στην Επτανήσου, που είχαν πάρει οι γονείς μου.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Πλατεία Αγίου Γεωργίου.

4. Που εργάζεστε;

Δεν εργαζόμουν, είχα τα παιδιά και την μάνα μου να με βοηθάει.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Μένω σε διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Έχω σχέσεις με αυτούς που έχουν μείνει από παλιά. Στις πολυκατοικίες δεν μας ενοχλούν, είναι καλοί άνθρωποι, μορφωμένοι.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Το θεωρώ κανονικό, 2 κρεβατοκάμαρες μεγάλες, τραπεζαρία, κουζίνα και ένα δωματιάκι μικρό. Δεν έχει κάνει ανακαινιστεί. Το σπίτι από πίσω δεν έχει ακάλυπτο, έχει ένα κέντρο διασκέδασης, το Ποντίκι. Μου αρέσει εδώ. Μπορώ να πάω και στο Κολωνάκι, αλλά δεν πάω. Εδώ έχω τους φίλους μου, τις γειτόνισσές μου, δεν την

αλλάζω αυτήν την περιοχή.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιλοτή-εν σειρά κτίρια)

-

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Η πλατεία Αγ. Γεωργίου, είναι το πιο σημαντικό.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιάς σας;

Έχω φίλους στην περιοχή.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Κάθομαι στην πλατεία, πιο πολύ όταν ήταν τα παιδιά μου μικρά. Τα μαγαζιά δεν τα προτιμά κανείς, εκτός αν πάει σε κανένα καφενείο.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω ανθρώπους εδώ στην γειτονιά.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Καλύπτομαι από την περιοχή, δεν πάω αλλού για να ψωνίσω. Εδώ απέναντι ο φούρνος είναι ο καλύτερος.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμε με τα πόδια, αυτοκίνητο είχε ο άντρας μου πάντα.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Η πλατεία δεν μπορούσε να είναι πιο μεγάλη, φωνάζανε αυτοί με τα μαγαζιά. Παλιά δεν καθότανε ο κόσμος στην πλατεία είχανε μονοκατοικίες, τώρα την φτιάξανε. Τώρα αρχίζουν να φουντώνουν και τα δέντρα. Καλά είναι. Δίπλα από το καφενείο, είναι το καλύτερο ζαχαροπλαστείο του Σκαφίδα. Δεν πάμε στο πεδίο του Άρεως, γιατί είχε κουτιά και γυναίκες, αλλά ευτυχώς ο δήμαρχος (ο Κυριακός, που έχει τον πανελλήνιο) τους πέταξε όλους έξω και τώρα πάμε. Εγώ δεν πάω γιατί δεν προλαβαίνω, το βράδυ δεν πας. Το πρωί έχω να κάνω δουλειές και μετά παίρνω τις φίλες μου και ερχόμαστε εδώ στην πλατεία

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

-

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω πρόβλημα με τους μετανάστες, δεν μας πειράξανε κανέναν, δεν έχω δει να γίνετε κάτι. Εδώ η φίλη μου είναι από την Βουλγαρία.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

-

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Ο σύλλογός μας, των εμπόρων, πηγαίναμε πάνω στην ακρόπολη και χορεύαμε κάθε πέμπτη, παλιά που ήμασταν κορίτσια. Έχουμε και τον σύλλογο της κυψέλης.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

-

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή;

Ευχαριστημένη. 10/10 θα έβαζα στην γειτονιά μου

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

- την οικειότητα: -
- την αίσθηση της κοινότητας: -
- τις παροχές: -
- τη μετακίνηση: -
- τον δομημένο χώρο:

αριθμός ταξινόμησης:

03

περιοχή κατοίκησης:

νέα Κυψέλη Ι

φύλο:

άνδρας
ημεδαπός

ηλικία:

62 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

συνταξιούχος
υδραυλικός

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 62 χρονών, συνταξιούχος υδραυλικός, διαζευγμένος.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Γεννήθηκα στην Άνω Κυψέλη, στην Αλεπότρυπα, τώρα μένω στην Κυψέλη. Παντρεμένος έμενα στην Ν. Ιωνία, εκεί πήγαν τα παιδιά σχολείο.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Κυψέλη, άνω Κυψέλη.

4. Που εργάζεστε;

Είμαι συνταξιούχος, εργαζόταν στην Κυψέλη.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Μένω σε διαμέρισμα, παλιά πολυκατοικία του '60, δεν έχει ανακαινιστεί.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

-

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Θα ήθελα να είναι πιο μεγάλο, μένω μόνος μου. Στην πολυκατοικία έχει υπόγειο που μένουν Έλληνες. Κυρίως στα υπόγειο μένουν Πακιστανοί και μαύροι.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιλοτή-εν σειρά κτίρια)

-

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σημεία συνάντησης: Φωκίωνος Νέγρη, στην πλατεία μαζεύεται πολύς κόσμος, στην Αγίας Ζώνης λίγα πράγματα, στο πεδίο του Άρεως έχει μια καφετέρια. Στην Ευελπίδων επειδή έχει τα δικαστήρια μαζεύει κόσμο. Η πιο γνωστή είναι η πλατεία, αλλά είναι χάλια, 90% αλλοδαποί.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους σε όλη την Κυψέλη, αλλά κυρίως στην περιοχή που μένω.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Γύρισα στην Κυψέλη, γιατί είναι εδώ οι πιο πολλοί φίλοι μου και οι συγγενείς μου. Έμεινα εδώ γιατί είναι πιο κοντά το μαγαζί που δούλευα, στην Παξών.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Βγαίνω στην κυψέλη, βγαίνω και αλλού, στα Πατήσια, Γαλάτσι, που έχω φίλους.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω ανθρώπους σε όλη την Κυψέλη.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Ψωνίζω στην περιοχή, καλύπτομαι.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Για τα ψώνια μου καλύπτομαι από την περιοχή. Θα φύγω μόνο για να πάω στο κέντρο, στο ΤΕΒΕ, στον ΟΑΕΔ, εφορία έχει και εδώ.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Από πράσινο μόνο το πεδίο του Άρεως έχει, δεν πάω όμως, ούτε σε πλατείες πηγαίνω, μόνο στην Φωκίωνος πηγαίνω σε καφετέριες. Η Φωκίωνος είναι συνήθεια από παλιά. Στον πανελλήνιο πήγαινα παλιά, μικρός.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

-

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω πρόβλημα με όλους τους αλλοδαπούς, απλά δεν μου αρέσει, θεωρώ ότι έχει αλλοιωθεί το μέρος.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Εγώ δεν φοβάμαι να κυκλοφορήσω. Φοβάται, όμως, πολύς κόσμος. Αυτό έχει προκύψει από τους αλλοδαπούς καθαρά.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Δεν συμμετέχω σε κάποιον σύλλογο.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Οι γειτονιές δεν είναι όπως παλιά που παίζαμε στο δρόμο. Εγώ έμενα σε μονοκατοικία με αυλή και ερχόντουσαν τα παιδιά και παίζαμε. Τώρα με τις πολυκατοικίες είναι αλλιώς.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή;

Δεν είμαι ευχαριστημένος, λόγω των αλλοδαπών έχει υποβαθμιστεί η περιοχή, θα άλλαζα και περιοχή. Θα πήγαινα στην Πεύκη για παράδειγμα, αν και την αγαπάω την Κυψέλη. Στην ίδια την Κυψέλη, αν άλλαζα σπίτι, θα προτιμούσα να μένω ψηλά στο βουνό. Από το '60 και μετά που θυμάμαι η Κυψέλη ήταν πολύ ωραία, είχε μονοκατοικίες, μύριζε γιασεμί, οι άνθρωποι δεν φοβόντουσαν, ήμασταν με τις πόρτες ανοιχτές.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 8/10, ξέρω πολύ κόσμο, ήταν η δουλειά μου εδώ και έχω και φίλους από το σχολείο. Από τους παλιούς Κυψελιώτες έχει φύγει το 50%

-την αίσθηση της κοινότητας: -

-τις παροχές: 7/10

-τη μετακίνηση: 8/10

-τον δομημένο χώρο: 6/10

αριθμός ταξινόμησης:

04

περιοχή κατοίκησης:

Πολύγωνο

φύλο:

άνδρας

ημεδαπός

ηλικία:

61 χρονών

εργασία-

τύπος εργασίας:

συνταξιούχος

οικονομολόγος

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 61 χρονών, οικονομολόγος, δεν είμαι παντρεμένος.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Έμενα από πάντα στην Κυψέλη

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Οδός Αιγίνης και Καυκάσου, εκεί παίζαμε, εκεί μεγαλώσαμε. 1η γειτονιά μου είναι το Πεδίον του Άρεος. 2η γειτονιά μου είναι η Αιγίνη. 3η γειτονιά μου είναι η Φωκίωνος. 4η γειτονιά μου είναι η Ευελπίδων (εκεί συχνάζω πια, τη βαρέθηκα τη φωκίωνος).

4. Που εργάζεστε;

Είμαι συνταξιούχος.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

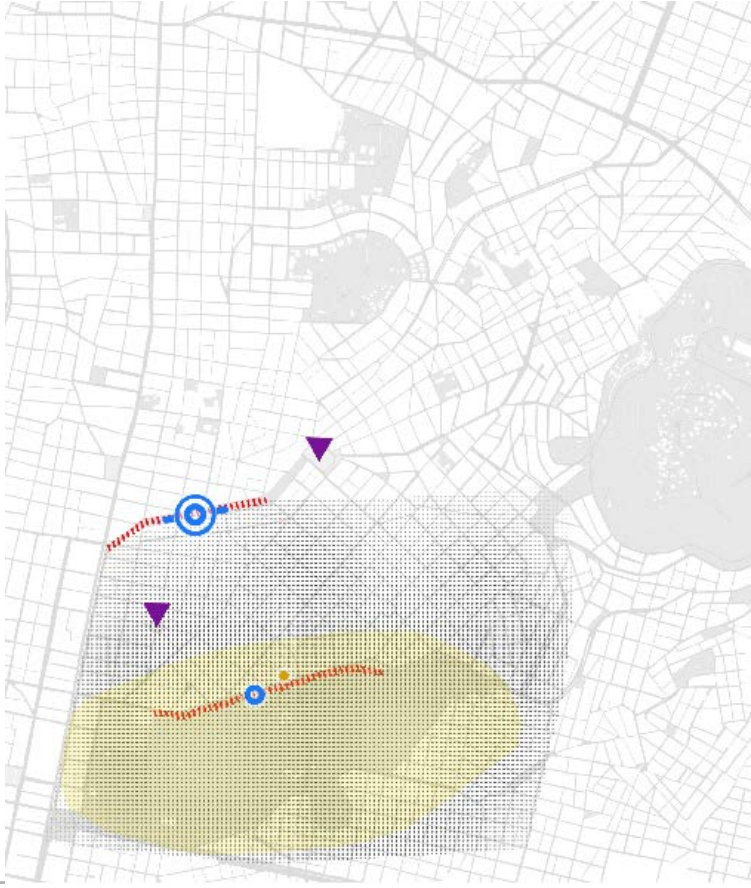
Μένω σε διαμέρισμα που πάρθηκε με αντιπαροχή, είχαμε μια μονοκατοικία που την αγοράσαμε το 1935 (η μονοκατοικία πρέπει να είχε κτιστεί κάπου το 1910), το 1965 άρχισε να πέφτει και τη δώσαμε για αντιπαροχή. Ήταν 4 αδέρφια, χτίστηκε η πολυκατοικία με 27 διαμερίσματα και το κάθε αδέρφι πήρε από ένα δωμάτιο.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Λέμε ένα γεια, εναλλάσσονται συνεχώς.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκής τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Έχει δύο υπνοδωμάτια, το έχω ανακαινίσει μια φορά, το θεωρώ «κανονικό» για τις ανάγκες μου, θεωρώ ότι

είναι αποπνικτικά, έχει πολύ τσιμέντο και σκουπίδια.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοσπίτια-εν σειρά κτίρια)

-

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

-

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους λίγους από παλιά.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Όχι.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Πηγαίνω για καφέ στην Ευελπίδων, πιά, την βαρέθηκα την Φωκίωνος.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Ναι, 50 χρόνια τώρα.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Ναι έχει σουπερ μαρκετ κλπ..

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Με το αυτοκίνητο, παλιά ήταν δύσκολο με το παρκινγκ αλλά τώρα βρίσκεις εύκολα.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (ηράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Θα ήθελα σαφώς περισσότερες πλατείες. Η καλύτερη πλατεία τώρα είναι η πλ. Του Αγίου Γεωργίου. Η πλατεία Κυψέλης είναι χάλια τώρα. Το πρωί μαζεύονται μόνο αλλοδαποί, Το βράδυ γίνεται διακίνηση ναρκωτικών και εμπόριο λευκός σαρκός.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Ναρκωτικά, εμπόριο Λευκός σαρκός, από το 1995 και μετά χάλασε η Κυψέλη.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Κι αυτοί έχουν τα προβλήματά τους, αλλά λόγω αυτών γίνονται κάποιοι επικίνδυνοι, κάποιοι πάλι έχουν ενσωματωθεί. Εγώ δεν είμαι τόσο δεκτικός, είμαι κάπου στη μέση.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Οι Αλβανοί πια έχουν ενσωματωθεί, είναι με μας. Οι Αφρικανοί μαζεύονται μεταξύ τους.

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Φοβάσαι να κυκλοφορήσεις για ευνόητους λόγους.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Όχι δε συμμετέχω σε κόμματα και οργανώσεις, είναι η ιδεολογία μου τέτοια, παρακολουθώ όμως.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Είναι σαν το σπίτι μας η γειτονιά. Έχει να κάνει με το χώρο. Στην Κυψέλη αν χρειαστούμε κάτι στις 3 τα ξημερώματα θα βρούμε κάτι ανοικτό ή κάποιον να του ζητήσουμε βοήθεια. Αυτό δε γίνεται σε άλλες περιοχές.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή;

Θα μπορούσα να μένω αλλού, όπως την πλατεία Νέας Σμύρνης αλλά δε φεύγω, έχω πολύ δυνατές αναμνήσεις από εδώ.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 10/10

-την αίσθηση της κοινότητας: 8/10

-τις παροχές: 10/10

-τη μετακίνηση: 8/10

-τον δομημένο χώρο: -

αριθμός ταξινόμησης:

05

περιοχή κατοίκησης:

Κυπρίων

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

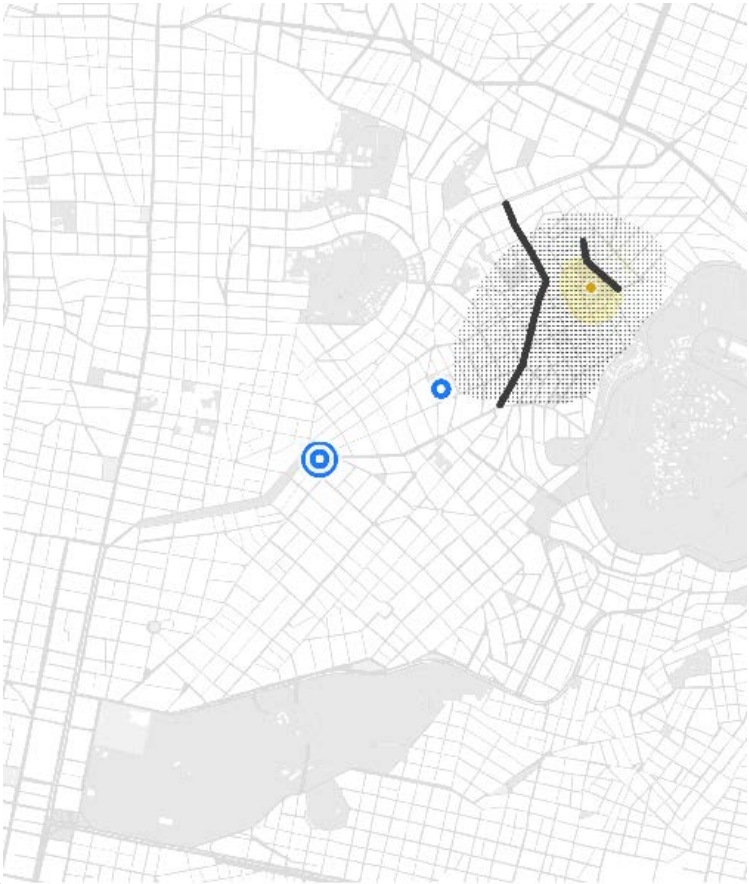
ηλικία:

65 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

συνταξιούχος
δεν εργαζόταν
στην Κυψέλη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 65 χρονών, γυναίκα, συνταξιούχος, μένω με τον σύζυγό μου.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Ήρθα στην Κυψέλη όταν παντρεύτηκα.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Άνω Κυψέλη. Σαν όρια είναι το Γαλάτσι, η Καυκάσου είναι μεγάλο όριο για Γαλάτσι-Κυψέλη, η Ορίων, η Λιοσίων.

4. Που εργάζεστε;

Εργαζόμουν εκτός Κυψέλης πάντα.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Οικογενειακή μονοκατοικία.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Ξέρουμε τους διπλανούς

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Είμαστε ευχαριστημένοι εδώ που είναι το σπίτι γιατί έχουμε αέρα. Το σπίτι είναι γενικά σε καλή κατάσταση και είναι επαρκές.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοτή-εν σειρά κτίρια)

Η περιοχή έχει έντονο ανάγλυφο και κυρίως μονοκατοικίες με πολύ μικρούς κήπους, σε χαμηλό ύψος, είναι η

περιοχή «τάμα του Παπαδόπουλου».

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σημεία συνάντησης – σημαντικά: Τα καφενεία στην Άνω Κυψέλη, απλά εμείς δεν έχουμε σχέση. Στην Κυψέλη σημαντικά είναι η πλατεία της Κυψέλης, η πλατεία της Άνω Κυψέλης, η Φωκίωνος Νέγρη.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιάς σας;

Τους διπλανούς τους ξέρουμε καλά, τους υπόλοιπους απλά τους αναγνωρίζουμε αλλά δεν έχουμε πολλά-πολλά.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Ο άνδρας μου μεγάλωσε εδώ.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Όχι.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Εδώ στη γειτονιά.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Ναι.

15. Πως μετακινείστε στην περιοχή;

Πόδια ή αμάξι.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

-

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Θα μπορούσες να πεις ότι νιώθεις κάποιο φόβο.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Όχι.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Ναι, λίγο.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Όχι.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονιά είναι ο χώρος στον οποίο ζεις και κινείσαι το μεγαλύτερο μέρος της ζωής σου.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή;

Είμαι ευχαριστημένη: 6/10

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 5- /10

-την αίσθηση της κοινότητας: οι διπλανοί θα τρέξουν /10

-τις παροχές: /10 δεν υπάρχουν παροχές, δεν έρχεται ποτέ καθαριστής εδώ πάνω, αν δεν σκουπίσουμε εμείς έξω από το δρόμο μας θα είναι χάλια.

-τη μετακίνηση: /10 καλές είναι

-το δομημένο χώρο: 3/10 δεν μας αρέσει

αριθμός ταξινόμησης:

06

περιοχή κατοίκησης:

Κυπρίων

φύλο:

άνδρας
ημεδαπός

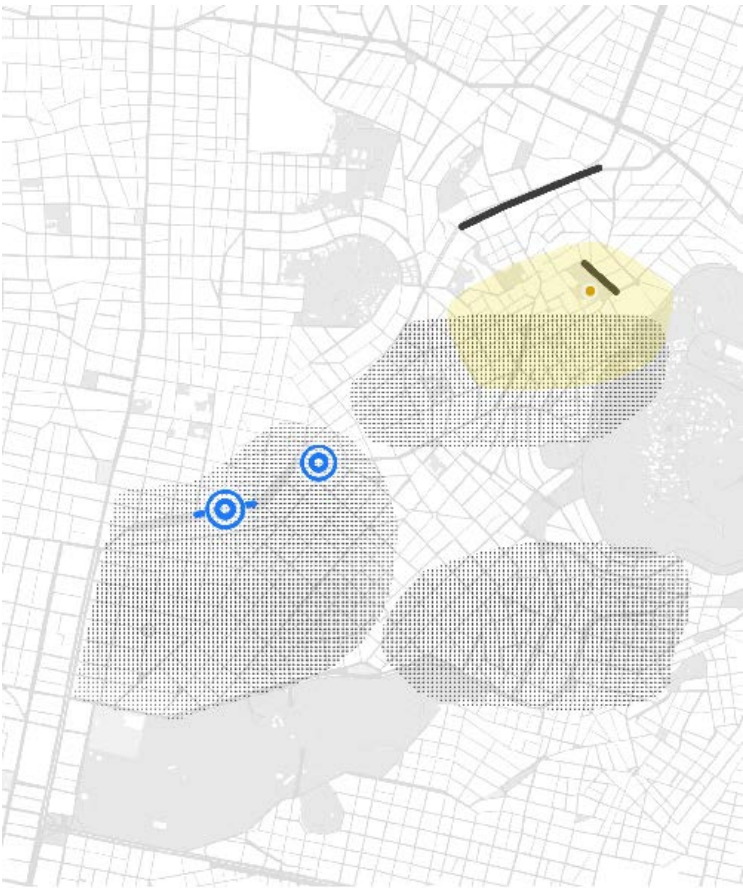
ηλικία:

65 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

συνταξιούχος
δεν εργαζόταν
στην Κυψέλη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 65 χρονών, συνταξιούχος, είμαι παντρεμένος.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Έμμεσα από πάντα στην Κυψέλη. Από τότε που γεννήθηκα μένω σ αυτό το οικόπεδο.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Η γειτονιά αυτή καθ'αυτή είναι η Άνω Κυψέλη. (όρια δρόμοι: Ορίων κλη)

4. Που εργάζεστε;

Είμαι συνταξιούχος. Εργαζόμουν εκτός Κυψέλης, ήμουν μηχανικός ηλεκτρονικός στην Τανάγρα.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Μένω σε μονοκατοικία.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

-

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Είμαστε ευχαριστημένοι εδώ που είναι το σπίτι γιατί έχουμε αέρα. Το σπίτι είναι γενικά σε καλή κατάσταση και είναι επαρκές.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοχτή-εν σειρά κτίρια)

Η περιοχή έχει έντονο ανάγλυφο και κυρίως μονοκατοικίες με πολύ μικρούς κήπους, σχεδόν κολλητά η μία με την άλλη, σε χαμηλό ύψος, είναι η περιοχή «τάμα του Παπαδόπουλου», για να έχει θέα η γυναίκα του

Παπαδόπουλου νομοθετήσανε έτσι ώστε αυτή η περιοχή να είχε πολύ χαμηλό μέγιστο ύψος.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Εδώ στην περιοχή είναι τα καφενεία στην Άνω Κυψέλη. Στην Κυψέλη σημαντικά είναι η πλατεία, η Φωκίωνος Νέγρη.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Γνωρίζουμε τους δίπλα αλλά γενικά δεν έχουμε πολλές σχέσεις.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Όχι, το οικόπεδο που είναι το σπίτι είναι το πατρικό μου.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Όχι.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Ναι, αναγνωρίζω.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Ναι, καλύπτομαστε.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Με τα πόδια ή με το αμάξι

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

-

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλη)

Υπάρχει φόβος, δεν είναι όπως παλιά.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Όχι.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Αισθάνομαι λίγο φόβο.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Όχι.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Παλαιότερα σήμαινε άλλα πράγματα, δεν υπήρχε και ο φόβος, καθόντουσαν όλοι έξω, υπήρχε μια επαφή που τώρα δεν υπάρχει.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή;

Εμείς είμαστε ευχαριστημένοι, έχουμε την άπλη μας λόγω μονοκατοικίας, μένουμε στην πιο ωραία περιοχή, ίσως η Φωκίωνος Νέγρη να είναι αντίστοιχα ωραία και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς: 7-6/10

-την οικειότητα: 5-/10

-την αισθηση της κοινότητας: δεν πολυγνωρίζομαστε, αλλά άμα συμβεί κάτι θα τρέξουν.

-τις παροχές: 6/10

-τη μετακίνηση: καλές είναι

-τον δομημένο χώρο: 3/10 δε μας αρέσει.

αριθμός ταξινόμησης:

07

περιοχή κατοίκησης:

νέα Κυψέλη I

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

ηλικία:

45 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

εργάζεται
στην Κυψέλη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 45 χρονών, γυναίκα, μένω με το σύζυγό μου και τα δυο παιδιά μου, που το ένα σπουδάζει εκτός Αθηνών.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Έμενα από πάντα στην Κυψέλη.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημο)

Εδώ είμαστε στη Νέα Κυψέλη, η Βελβεντού και η Δελβίνου είναι σημαντικές, η οδός Κυψέλης. Η Φωκίωνος Νέγρη γι όλη την Κυψέλη. Εδώ στη γειτονιά μας είναι γνωστή η εκκλησία του Τίμιου Σταυρού (σαν τοπόσημο) όχι ότι είναι και κάποιο αξιοθέατο.

4. Που εργάζεστε;

Εργάζομαι στο πρατήριο άρτου που διατηρώ.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Μένω σε διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Ναι αλλά όχι πολλά-πολλά.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Έχουμε δυο υπνοδωμάτια, θεωρώ ότι είναι εντάξει αλλά θα θέλαμε και περισσότερο, όταν ήταν πιο μικρά τα παιδιά σίγουρα θα θέλαμε να είναι περισσότερο. Η πολυκατοικία είναι καινούρια, 19 χρονών, δεν έχουμε κάνει ανακαίνιση αλλά τώρα σιγά σιγά βγάζει προβλήματα, δεν έχουμε ούτε χρόνο, ούτε χρήματα για ανακαίνιση.

Έχουμε πάρκινγκ και πιλωτή.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιλωτή-εν σειρά κτίρια)

Τα υπόλοιπα σπίτια στη γειτονιά είναι κυρίως παλιά.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Θα έλεγα τον Τίμιο Σταυρό για να βρουν το σπίτι.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιάς σας;

Έχουμε συγγενείς όχι μόνο στη γειτονιά αλλά κυρίως στην ευρύτερη περιοχή. Φίλους έχουμε μάλλον από τη γειτονιά όχι από αλλού, έρχονται και ψωνίζουν από το μαγαζί.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Όταν παντρεύτηκα με τον άντρα μου επιλέξαμε να μείνουμε εδώ λόγω φίλων και οικογένειας, είμαστε και οι δύο από την Κυψέλη.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Όχι ιδιαίτερα, εγώ όλη η μέρα κινούμαι σε αυτό το τετράγωνο.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Τους διπλανούς μας, γενικά δεν έχουμε με άλλους σχέσεις, φατσικά όμως γνωριζόμαστε.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Ναι

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Έχουμε αμάξι αλλά δεν το πολुकουνάμε, κυρίως με τα πόδια.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Δεν με ενδιαφέρει τόσο γιατί δεν έχω μικρά παιδιά, πιο μικρά όταν ήταν πηγαίναμε στην πλατεία Κυψέλης και στο Αττικό άλσος στο Γαλάτσι, ίσως θα μου άρεσε να μένω στα προάστια με πιο πολύ πράσινο.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Άγχος από τη δουλειά γιατί και ο κόσμος που μένει εδώ δυσκολεύεται και κατ' επέκταση κι εμείς. Ακόμα δεν υπάρχει αρκετό πράσινο.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Όχι καλέ. Θεωρώ φυσικό ό,τι κάνουνε, εμείς προκαλούμε κάποιες συμπεριφορές τους.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Οι μετανάστες είναι κυρίως από την πλατεία και κάτω, εδώ δεν έχει τόσους, δε βλέπω να συγκροτούν κάποιες ομάδες, παλαιότερα αν μένανε στην πολυκατοικία μας θα μένανε στο ισόγειο.

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δεν πολυ-κυκλοφορώ, δε ζορίζομαι κιόλας αλλά δεν αισθάνομαι και απόλυτη ασφάλεια.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Όχι. Τα παιδιά πηγαίνανε δημοτικό εδώ στο 29ο αλλά ούτε τότε συμμετείχα στο σύλλογο γονέων.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονιά είναι ένας μικρός χώρος, μια μικρή κοινωνία.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή;

Δε θα ήθελα να μένω κάπου αλλού στην Κυψέλη, ίσως σε κάποια άλλη περιοχή στην επαρχία σε κάποια μικρή πόλη, να είναι και οι ρυθμοί της ζωής πιο χαλαροί. Είμαι ευχαριστημένη

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 3/10

-την αίσθηση της κοινότητας: 3/10

-τις παροχές: 8/10

-τη μετακίνηση: 8/10

-τον δομημένο χώρο: 5/10 δε μας αρέσει, είναι παλιά τα κτίρια κυρίως, είναι και βρώμικα.

αριθμός ταξινόμησης:

08

περιοχή κατοίκησης:

Αγίας Ζώνης

φύλο:

κορίτσι
ημεδαπή

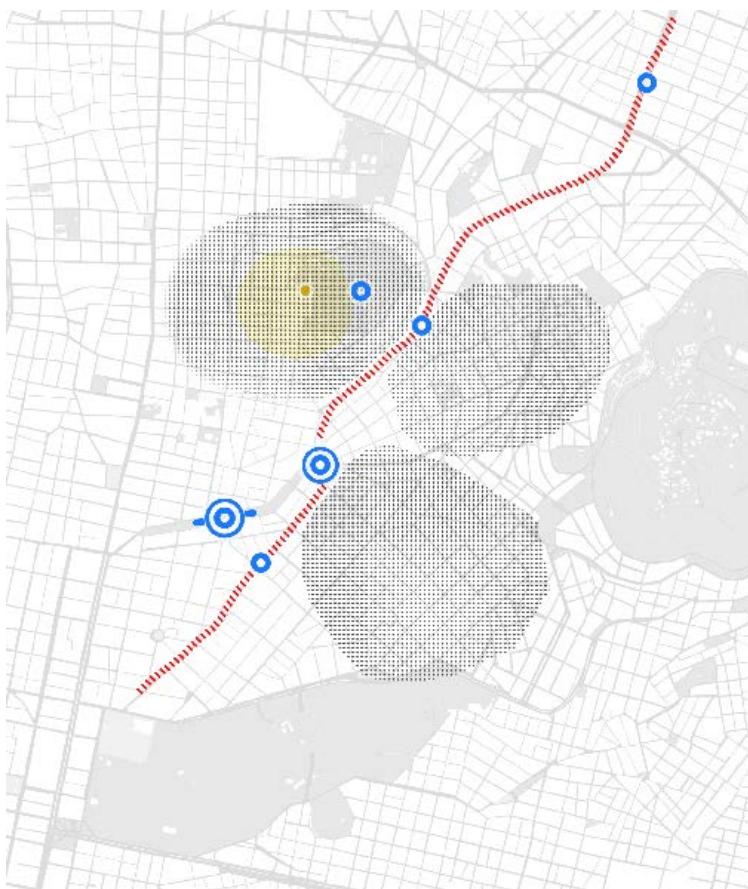
ηλικία:

12 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

σχολείο
στην Κυψέλη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 12 χρονών, μαθήτρια γυμνασίου, κορίτσι, μένω με την οικογένεια μου.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Έμενα από πάντα στην Κυψέλη.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Αλεπότρυπα.

4. Που εργάζεστε;

Πηγαίνω σχολείο στην Γκράβα, στο Γαλάτσι. Εκεί ανήκει η περιοχή που μένω.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Μένω σε διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Στην πολυκατοικία έχω φίλους.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκής τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Είμαι ευχαριστημένη με το σπίτι μου. Έχει τρία υπνοδωμάτια. Είναι σχετικά καινούργια πολυκατοικία, με 4 ορόφους, ο καθέ όροφος έχει 3 διαμερίσματα. Στην πολυκατοικία δεν μένουν μετανάστες, ούτε στην γειτονιά έχει πολλούς. Έχει πιλοτή που μπορούμε να παίζουμε όχι όμως πάρκινγκ. Τώρα πια οι γονείς μου βρίσκουν πιο εύκολα να παρκάρουν

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιλοτή-εν σειρά κτίρια)

-
9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σημεία συνάντησης – σημαντικά: Κυψέλης συναντιόμαστε, πλατεία, Φωκίωνος, Βείκου έχει πολλά μαγαζιά και στην Πάρνηθος έχει μια καφετέρια. Στο πεδίο του Άρεως πηγαίνουμε με το σχολείο.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους στην γειτονιά και από το σχολείο.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-
12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Βγαίνω στην περιοχή – πλατεία, Βεικου κτλ

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

-
14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Ψωνίζω στην Κυψέλη και στην Πατησίων.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμε με τα πόδια.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

-
17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλη)

-
18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχει πολλούς μετανάστες ούτε στην γειτονιά, ούτε στο σχολείο. Άμα είχε μπορεί να είχα πρόβλημα.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Μετανάστες έχω δει να συγκεντρώνονται σε κάποια σημεία, αλλά δεν έχω δει συγκρούσεις.

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δεν φοβάμαι.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Δεν συμμετέχω κάπου. Το '78 το Δημοτικό έκανε εκδηλώσεις στην Δημοτική Αγορά, θα προτιμούσαμε να λειτουργούσε.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονιά πρώτα είναι οι φίλοι και μετά το μέρος που μένεις.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή. **Είμαι ευχαριστημένη: 6-7/10**

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: **8/10**

-την αίσθηση της κοινότητας: **9/10**

-τις παροχές: **10/10**

-τη μετακίνηση: **8/10**

-τον δομημένο χώρο: **5/10**

αριθμός ταξινόμησης:

09

περιοχή κατοίκησης:

Φωκίωνος Νέγρη

φύλο:

άνδρας
ημεδαπός

ηλικία:

62 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

αρχιτέκτονας
λέκτορας στην
Αρχιτεκτονική Ε.Μ.Π.
Ζαχαριάδης Ι.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 63 χρονών, Αρχιτέκτονας, μένω με την γυναίκα μου και τις δύο κόρες μου στην Κυψέλη.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Έμενα από μικρός στην Κυψέλη. Στο σχολείο ήμουν εσωτερικός σε κολλέγιο, πήγα μετά στην Αμερική και από τότε μένω στην Κυψέλη.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Μένω στην οδό Σποράδων.

4. Που εργάζεστε;

Εργάζομαι στο Πολυτεχνείο στην Αρχιτεκτονική, στην δουλειά μου πηγαίνω με τα πόδια.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Μένω σε διαμέρισμα. Το σπίτι μας κάποτε ήταν μία μικρο-πολυκατοικία, μετά το δώσαμε αντιπαροχή. Κάποτε υπήρχε πλησταιριό και η σχέση με τον ακάλυπτο χώρο ήταν αλλιώς, είχαμε και γαλοπούλες στον ακάλυπτο. Ήταν μια άλλη δομή του μέσα με το έξω, τώρα ο ακάλυπτος είναι πεδίο τσακωμού. Συνήθως έχει εσπεριδοειδή, που είναι αιτία τσακωμού ποιός θα τα καρπωθεί.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Μιλάμε με όλους.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Το σπίτι μας έχει και καλό προσανατολισμό.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σιτίτια-πilotή-εν σειρά κτίρια)

-

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Η Φωκίωνος Νέγρη, η Δημοτική Αγορά.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Είμαστε μία παρέα που λεγόμαστε «οι γείτονες». Βρισκόμασταν πάρα πολύ συχνά. Δεν είχα συγγενείς στην περιοχή, μόνο τους γονείς μου. Τώρα έχουμε αρχίσει και κάνουμε φιλίες με τους γείτονες, που δεν μετακινούμαστε πάρα πολύ, πια.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Εγώ γεννήθηκα στο εξωτερικό, όταν ήρθαμε με τους γονείς μου αγοράσαμε σπίτι στην Κυψέλη, που ήταν εφάμιλλη με το Κολωνάκι.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Ναι.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω ανθρώπους σε όλη την Κυψέλη. Περπατάω και μιλάω σε όλους, λέω καλημέρα σε όλους, ακόμα και με τους μπράβους στα μαγαζιά μιλάω και τους λέω άμα βλέπουν τις κόρες μου το βράδυ να τις προσέχουν.

Δημιουργείται αυτό, δεν υπάρχει. Οικειοποιούμε την γειτονιά πιάνω σχέσεις με όλους, η γειτονιά, το μισό είναι μέσα σου. Υπάρχει μια επικοινωνία που δεν έχει να κάνει μόνο με το γεωγραφικό περιβάλημα. Υπάρχει ένα κομμάτι που το κουβαλάς και το εγκαθιστάς.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Αγοράζω αυτά που χρειάζομαι στην Κυψέλη, αλλά πηγαίνω πολύ και στην Αθήνα, στην Βαρβάκειο.

Μου αρέσει να νιώθω γειτονιά μου την Αθήνα και όχι την Κυψέλη. Το καλό με την Κυψέλη είναι ότι είναι δήμος Αθηναίων, εμένα μου αρέσει η Αθήνα. Μου αρέσει τι μπορώ να κάνω εγώ δεν περιμένω και πολλά από τον δήμο.

15. Πώς μετακινείτε στην περιοχή;

Δεν οδηγώ, μετακινούμαι με τα πόδια, με συγκοινωνίες ή ταξί. Μου αρέσει να περπατάω. Μου αρέσει η αγγριάδα της πόλης, να την χαζεύω. Παλαιότερα περπατούσαμε με τα πόδια και βρίσκαμε συνέχεια γνωστούς.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Οι αρχιτέκτονες δημιουργούν δημόσιους χώρους, ορίζοντάς τους και βάζοντας σε αυτούς λειτουργίες. Όμως ο δημόσιος χώρος είναι αυτό που αφήνει η πόλη, το αποτύπωμα, για να γίνουν δημόσια πράγματα. Δεν είναι μια όψη, μια γεωμετρία, πιστεύω ότι ο δημόσιος χώρος έχει να κάνει με αυτό που έχουμε μέσα μας. Είναι παρεξηγημένη υπόθεση. Αλλά για να παντήσω στο ερώτημα, θεωρώ ότι είναι επαρκής. Άμα δεν υπήρχαν τα τραπεζοκαθίσματα στην Φωκίωνος θα τα βάζαμε, υπάρχει και το αίσθημα της αυτοσυντήρησης. Κάποια στιγμή αυτό που δεν παρέχεται, αναγνωρίζεται ως δυνατότητα και τότε το κάνεις. Το θέμα είναι να μπορείς να "αναγνώσεις" έναν χώρο, όταν ο χώρος είναι τελείως χάλια και δεν αναγνωρίζεται ή εσύ είσαι τυφλός και δεν ασχολείσαι με το θέμα της οικειοποίησης της ζωής, τότε θα έρθει κάποιος να σου φτιάξει κάτι. Δεν περιμένω πολλά ως πολίτης, τα στοιχειώδη, μια καθαριότητα στοιχειώδη, δυο-τρία τέτοια πράγματα, από εκεί και πέρα εσύ να τα φτιάξεις.

Έγινε και κάτι τελευταία από το δήμο για την Δημοτική Αγορά. Ήρθαν κάποιοι εργαζόμενοι του δήμου και ρωτούσαν τον κόσμο τις ιδέες του, μετά έφτιαξαν μακετούλες με αυτές τις ιδέες, τις οποίες είπαν θα λάβει υπόψην του ο Καμίνης. Να δούμε, ποτέ δεν γίνεται να συμφωνήσουμε όλοι για κάτι.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

-

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Μεταναστες: είναι και αυτό ένα πρόβλημα που πρέπει να «λυθεί», όπως ξέρουμε εμείς οι αρχιτέκτονες. Η συνεχής τριβή με το πρόβλημα και η προσαρμογή όλων των στοιχείων ώστε να ταιριάζουν. –ώρες κοινής ησυχίας, -η έννοια του κατοίκου-αναγκάζονται να συμβιώσουν.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Υπάρχουν στέκια μεταναστών (π.χ. μπακάλικά) και ομαδοποιήσεις. Οι Έλληνες δεν έχουν στέκια γιατί αισθάνονται ότι όλοι η περιοχή είναι δική τους, έχουν στέκια βέβαια τα καφενεία, τώρα πια συχνάζουν και εκεί που υπάρχει τζόγος, στα πρακτορεία του ΟΠΑΠ και σε λέσχες που τις έχει η ρώσική μαφία. Έχει λέσχες στην Δροσοπούλου,

στην Τήνου, στην Σποράδων.

1. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Αισθάνομαι ασφάλεια.

2. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Δεν συμμετέχω σε κάποιο σύλλογο ή κοινωνική δομή. Το βασικό μου θέμα πάντα ήταν ότι δεν είχα χρόνο. Όμως βοηθάω την γυναίκα μου που συμμετέχει. Στηρίζω, αλλά σαν ταγμένος δεν συμμετέχω

3. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονιά σημαίνει συνέχεια, ακόμη κι αν υπάρχουν διαφορετικά πράγματα. Σχετίζεται ισοδύναμα με ανθρώπους και χώρο.

4. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; **8/10. Δεν θα έφευγα από την Αθήνα, αν άλλαζα την Κυψέλη θα ήταν για να πάω κάπου δίπλα στην θάλασσα.**

Αγαπημένο μου σπίτι στην Κυψέλη, που θα ήθελα να μείνω, είναι η οικία Λαναρά, στην Φωκίωνος, απέναντι από το Select.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: **10/10**

-την αίσθηση της κοινότητας: **10/10**

-τις παροχές: **10/10**

-τη μετακίνηση: **10/10**

-τον δομημένο χώρο: **8-9/10, υπάρχει υπερπληθυσμός (και λόγω μεταναστών)**

Γενικές πληροφορίες για την Κυψέλη από τον Ζαχαριάδη Ι.:

Η Κυψέλη ήταν μια περιοχή που άξιζε να επενδύσεις, γιατί θεωρείτω πολύ καλή περιοχή. Εδώ, στην Φωκίωνος ήταν ρέμα, είναι πολύ σημαντικό πράγμα γιατί έχει πολύ ωραία σχέση με τον καιρό. Η Κυψέλη είχε πολύ καλό μικροκλίμα, είχε εξαιρετική συγκοινωνία, τώρα έχουν αραιώσει τα δρομολόγια

Η Κυψέλη περπατιέται και μέχρι το κέντρο, ήταν αρκετά καλή τοποθεσία. Διατρέχει όλες τις κοινωνικές μεταλλάξεις της εποχής και το λέω σαν αρχιτέκτων. Η θέση των πραγμάτων έχει μείνει, ακόμα κι αν οι άνθρωποι αλλάζουν, ο τόπος έχει στοιχεία που θα μπορούν να αναδύονται στις καινούργιες επεμβάσεις – συγκροτήσεις:

Το άλλο ενδιαφέρον της περιοχής είναι το πεδίο του Άρεως, που κατά μήκος της λεωφ. Αλεξάνδρας είχε θέατρα, σινεμά και στο ύψος της πλατείας Αργεντινής είχε μαρμαράδικα. Το ενδιαφέρον με το θέατρο, είχε πάρα πολλούς κινηματογράφους σκόνταφτες πάνω τους, είχε το «Κυψελάκι», το «Τιτάνια», το «Ριάλτο» που είναι ακόμα σινεμά, το «Άττικα», το «Κολοσσαίο». Οι άνθρωποι του θεάτρου είναι πιο ελεύθεροι με τα ήθη, είτε εκ καταγωγής είτε εξ επαγγέλματος. Ξενυχτούν κατ' αρχάς, το ξενύχτι δίνει άλλες δυνατότητες, παίζουν άλλους ρόλους, η αλλαγή των ρόλων έχει την δυνατότητα και την αλλαγή των ρόλων στην ζωή. Αυτό δημιουργούσε στους ηθοποιούς ένα ήθος, ήταν κάπως ελεύθεροι. Όταν τελείωναν το βράδυ το θέατρο, βγαίνανε στην Κυψέλη, συναναστρέφονταν μεταξύ τους και άρχισαν να μετοικούν στην Κυψέλη. Αυτό δεν έκανε την Κυψέλη μονόμπατη (όπως η Τρούμπα), υπήρχαν οι άνθρωποι που είχαν ελεύθερα ήθη, συγγραφείς που έγραφαν για τα ελεύθερα ήθη, που μένουν ακόμα εδώ, αυτοί που άνοιξαν τα μπαρ και τα μπιλιάρδα. Το περιβάλλον επέτρεπε να συνυπάρχουν άνθρωποι που στρέψααν τα ήθη στα άκρα με ανθρώπους με πολύ αυστηρές ηθικές δομές. Αυτό όταν συμβαίνει έχει μια νεανικότητα, το να μπορείς να συμβιώσεις με τις αξίες του άλλου, δημιούργησε έναν τόπο ανοχής πραγμάτων.

Ακόμα πιστεύω ότι το σχήμα της, το οποίο είναι μακρόστενο, έχει το σχήμα ποταμού, το οποίο

του δίνει μια ιδιομορφία, είναι διαφορετικό να είναι γύρω από μία πλατεία και άλλο τα πράγματα να ρέουν, να μην υπάρχει απέναντι, αλλά ο επόμενος. Στην Ευρώπη πέταγαν τους τρελούς σε βάρκες και έκαναν βόλτες σε πλωτά άστυλα. Το σχήμα της επέτρεπε τα πράγματα να είναι εν σειρά, να είναι δίπλα ο φωτογράφος, ο φούρναρης και το καμπαρέ και να συνυπάρχουν. Ιδιαίτερα παλιά που ήταν δρόμος, η πεζοδρόμηση άλλαξε την περιοχή.

Το άλλο σημαντικό για μένα είναι η δημοτική αγορά. Έτσι όπως είναι το σχήμα της, είναι ένας παραδειγματικός σχεδιασμός, είναι μια κιβωτός του Νώε, είχε ένα ψαράδικο, ένα οπωροπαντοπωλείο, ένα χασάπικο απέναντι από το ψαράδικο και ένα μπακάλικο. Τέσσερα πράγματα, που ήταν ότι παράγει η γη, ήταν ένα ολοκληρωμένο σύστημα, απ' έξω είχε τα μπαχαρικά, δηλαδή εξαντλούσε ότι ήθελαν οι άνθρωποι. Πήγαινα με την μάνα μου και πιάναμε συζήτηση, γινόταν συναναστροφή, δημιουργούσε κοινωνικές ζυμώσεις. Ήταν ένα πολιτιστικό κέντρο. Αρχίσανε τα σούπερ μάρκετ και έμεινε άδεια. Έγινε η κατάληψη και γινόταν αγορά βιολογικών προϊόντων που δεν είναι και τα πιο όμορφα να βλέπεις, βάζανε και ταινίες που ήταν πιο περιθωριακές, επομένως δεν λειτούργησε και απόλυτα καλά. Ήρθε μετά ο δήμος, το κατέλαβε έβαλε ένα ΚΕΠ και λέει να το κάνει πολιτιστικό κέντρο. Αλλά θα γίνει ένα υπόθετο πολιτισμού, ο πολιτισμός με το ζόρι, να γίνεται διαχείριση του πολιτισμού σε μια αίθουσα πολλαπλών χρήσεων. Δεν έρχεται ο πολιτισμός ξόφалτα όπως στην αγορά πριν που συζητούσες για άσχετα πράγματα. Όταν έρχεται το βράδυ και το ΚΕΠ κλείνει είναι μια σκοτεινή όψη στην Φωκίωνος. Στο σημείο που είναι το ωραίο πράγμα είναι σκοτάδι και γύρω γύρω χαρά. Ο πολιτισμός παλιά ερχόταν από όλα τα φάλτσα και όχι επί τούτου. Έχει χάσει τον αυθορμητισμό και την έμμεση πρόσβαση, τα άμεσα είναι πιο άχαρα.

Το άλλο είναι η μετάλλαξη των κατοίκων.

Ακόμα στην Κυψέλη υπάρχουν κάποια ήσυχα θεραπευτήρια, που είναι για να πεθάνουν οι ηλικιωμένοι. Στην Κεφαλληνίας, Δροσοπούλου- Άνδρου και Δροσοπούλου- Κυψέλης.

αριθμός ταξινόμησης:

10

περιοχή κατοίκησης:

νέα Κυψέλη II

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

ηλικία:

80 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

συνταξιούχος
δεν εργαζόταν

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 80 χρονών, γυναίκα, μένω με την κόρη μου, είμαι σύζυγος συνταξιούχου.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω από πέντε χρονών στην Κυψέλη, από το '40, γεννήθηκα στα Πατήσια, ήρθαμε εδώ γιατί ήταν κοντά η δουλειά του πατέρα μου, δούλευε στην πλατεία της Κυψέλης.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Νέα Κυψέλη, λέω το τέρμα του λεωφορείου.

4. Που εργάζεστε;

Δεν εργαζόμουν.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Μονοκατοικία.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Είναι οικογενειακή μονοκατοικία.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Είναι μια χαρά. Το σπίτι είναι περίπου του '50. Μόνο τα πλακάκια έχουμε αλλάξει. Δεν θεωρώ ότι είναι αποπνικτικά. Ο δρόμος έχει μια σχετική κίνηση, αλλά δεν μας ενοχλεί.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-παιδική-εν σειρά κτίρια)

-

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Το άσυλο ανιάτων, το σπίτι του Κανάρη, η σχολή Ευελπίδων, το σπίτι της Κικής Δημουλά (Φαιδριάδων)

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω πολλούς συγγενείς και φίλους στην γειτονιά, από παλιά. Οι πιο πολλοί μέιναν εδώ.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Τώρα πια συναντιόμαστε κυρίως σε σπίτια.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Σε όλη την Κυψέλη και στα μαγαζιά βρίσκουμε γνωστούς.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Καλύπτονται από το σουπερ μάρκετ εδώ κοντά.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Με το λεωφορείο.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Θα θέλαμε περισσότερο πράσινο. Στην περιοχή εδώ δεν έχει καν μπλε κάδο. Πλατείες δεν έχουμε, άμα είχαμε θα πηγάναμε. Υπάρχουν όμως το πεδίο του Άρεως, το αττικό άλσος. Θέατρα έχει πολλά, είχε πιο πολλά, είχε και το Ριάλτο. Έχει ένα πολιτιστικό κέντρο στην Γκρέζνας, υπάρχει το ΚΑΠΙ στην Καυκάσου χαμηλά, εμείς εδώ δε έχουμε.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Έχει πολλές ανηφόρες – κατηφόρες.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν με έχουν ενοχλήσει εδώ στην γειτονιά. Από την πλατεία και κάτω έχει πολλούς μετανάστες. Εδώ είμαστε πιο γειτονιά.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Στην γειτονιά μας δεν φοβόμαστε.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Πολύ παλιά ήμουν στον πολιτιστικό σύλλογο.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονιά είναι οι φίλοι, οι ρίζες, τα παιδιά μου, το σπίτι μου.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; Είμαι ευχαριστημένη: 7/10. Μου αρέσει πολύ, δεν θα την άλλαζα, εδώ είναι οι φίλοι μου. Οι ανηφόρες δεν μου αρέσουν.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

- την οικειότητα: 10/10

- την αίσθηση της κοινότητας: 8/10

- τις παροχές: 5/10

- τη μετακίνηση: 5-6/10

- τον δομημένο χώρο: 8/10, τσιμεντοποιήθηκε η Αθήνα.

αριθμός ταξινόμησης:

11

περιοχή κατοίκησης:

νέα Κυψέλη I

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

ηλικία:

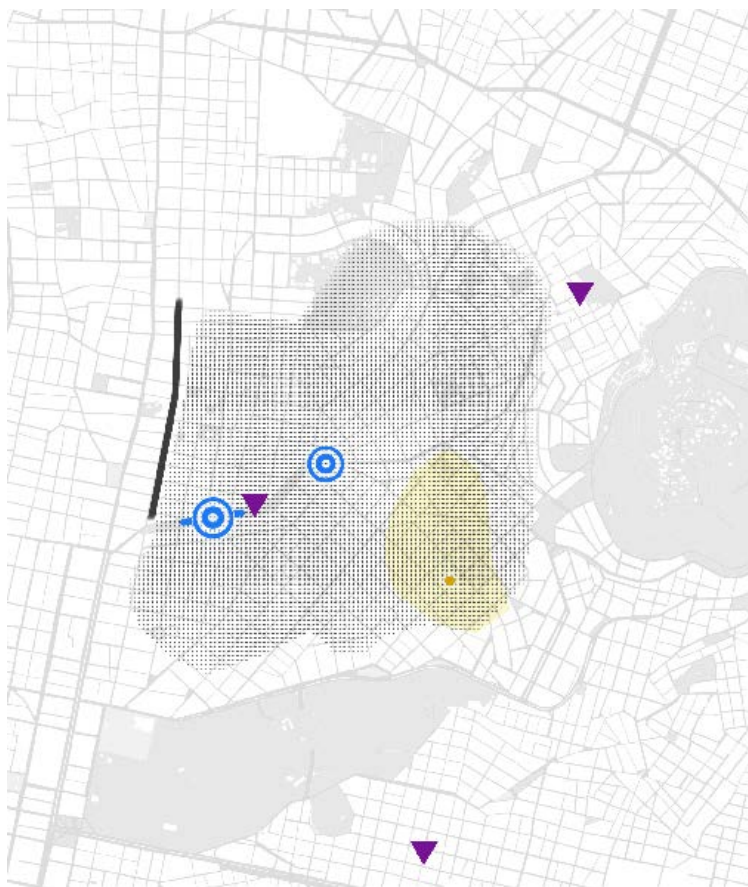
75 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

οικιακά

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 75 χρονών, γυναίκα, δεν εργάζομαι, οικιακά.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Ήρθα στην Κυψέλη το 1965, όταν παντρεύτηκα. Γεννήθηκα στην Κέρκυρα και ήρθα στην Αθήνα μικρή. Έχουμε αλλάξει κάποια σπίτια, αλλά εδώ γύρω στην ίδια περιοχή.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Νέα Κυψέλη, οδός Δοϊράνης, ψηλά πάνω από τα δικαστήρια. Προσδιορίζω και με βάση την εκκλησία του Εσταυρωμένου, στην Αλεξάνδρας, άμα έρχεται κάποιος από Πατήσια.

4. Που εργάζεστε;

Δεν εργαζόμουν.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Ναι.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Τώρα που μένουμε μόνο δύο είναι πολύ καλά. Η πολυκατοικία έχει ισόγεια διαμερίσματα, 3 ορόφους. Εγώ μένω στον πρώτο όροφο. Παλιά μέναν και μετανάστες στον 1^ο και στο ισόγειο. Στο μπαλκόνι μου, στην οδό Δοϊράνης, δεν μπορώ να κάτσω κάνει πολύ φασαρία.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πilotή-εν σειρά κτίρια)

-

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Δημοτική αγορά, Φωκίωνος Νέγρη, «τάμα» του Παπαδόπουλου. Στην φωκίωνος δεν μπορείς να πας πια, έχει ακαθαρσίες σκύλων, ξένους με την πραμάτεια τους και μηχανάκια στα πεζοδρόμια.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω πολλούς συγγενείς και φίλους στην γειτονιά, από παλιά. Οι πιο πολλοί μέιναν εδώ.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Τώρα δεν μπορούμε να μετακινηθούμε πολύ, παλιά πηγαίναμε βόλτες και στην Φωκίωνος, τώρα βρισκόμαστε σε σπίτια. Παλιά πηγαίναμε θέατρο, κινηματογράφο.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Συναντάς ανθρώπους σε όλη την Κυψέλη που να αναγνωρίζεις και να μιλάς.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Εγώ ψωνίζω εδώ στην περιοχή, στο μπακάλικο, για να βοηθηθεί η γειτονιά.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμε με βοήθεια, με ταξί ή με αυτοκίνητο.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Χρειάζεται και άλλο η περιοχή. Οι αθλητικές εγκαταστάσεις δεν φτάνουν, δεν έχουμε μια πισίνα που να μπορούμε να πάμε εμείς οι μεγάλοι άνθρωποι. Οι δημόσιοι χώροι δεν είναι καθαροί, που είναι προϋπόθεση. Οι δήμοι δεν έχουν προσωπικό. Υπάρχει ένα παρκάκι στην ανηφόρα στο τέρμα, το πάρκο του Μπέη. Το πεδίο του Άρεως έχει αχρηστευτεί. Θα έπρεπε να απαγορευτούν τα τετράποδα. Θέατρα είχε πολλά, αλλά έχουν κλείσει. Έχει ένα πολιτιστικό κέντρο, που είναι και σαν γυμναστήριο, αλλά δεν έχω ακούσει να γίνεται τίποτα.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

-

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Είχα πρόβλημα με αυτούς τις πολυκατοικίας μας, ήταν κακοί γείτονες. Το κράτος όμως φταίει, δεν τους μαθαίνει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Οι μετανάστες είναι στην πλατεία.

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Εδώ δεν φοβόμαστε.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Ήμουν στον σύλλογο γονέων.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Η γειτονιά είναι φιλία, κατανόηση, αλληλοβοήθεια, συντροφικότητα, είναι τα πάντα.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; 8/10, δεν θα την άλλαζα, έφυγα μια φορά και ξαναγύρισα. Άμα μετακινούμασταν όλοι οι φίλοι και πηγαίναμε προς τα κάτω, θα πήγαινα.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

- την οικειότητα: 10/10

- την αίσθηση της κοινότητας: 9/10, αυτό είναι πολύ σημαντικό.

- τις παροχές: 6/10

- τη μετακίνηση: 5-6/10

- τον δομημένο χώρο: 5/10, στην Χούντα τσιμεντοποιήθηκε όλη η Αθήνα.

αριθμός ταξινόμησης:

12

περιοχή κατοίκησης:

Πολύγωνο

φύλο:

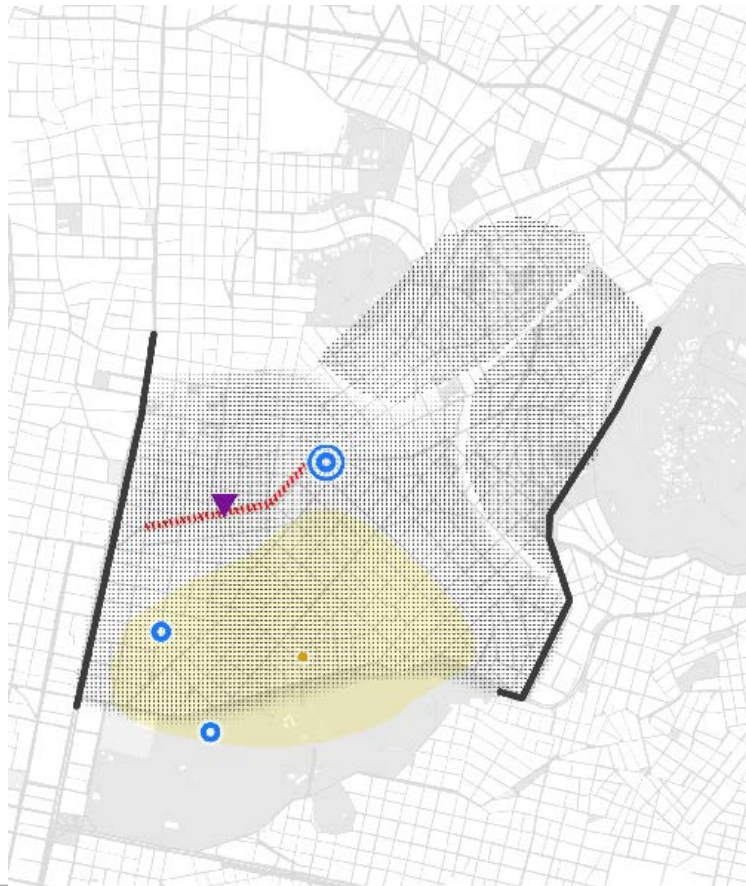
γυναίκα
ημεδαπή

ηλικία:

55 χρόνων

εργασία-
τόπος εργασίας:

συνταξιούχος
δεν εργαζόταν
στην Κυψέλη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 55 χρόνων, γυναίκα, συνταξιούχος τραπεζικός υπάλληλος, έχει οικογένεια, ένα γιό. Τον πήγαινε σε ιδιωτικό λόγο χρόνου.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Έμενε από πάντα στην Κυψέλη.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Μένω στην Ευελπίδων.

4. Που εργάζεστε;

Δεν εργαζόμουν στην Κυψέλη.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Έχω σχέσεις με τους γείτονες.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληψη, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Είναι επαρκής ο χώρος του διαμερίσματος, έχει δύο υ/δ, δεν έχει ανακαινιστεί, θα ήθελα η κατασκευή του να είναι πιο καινούργια. Δεν έχει πιλοτή στο ισόγειο, έχει διαμέρισμα και ημιυπόγειο γκαράζ. Είμαι ευχαριστημένη, είναι ιδιόκτητο. Στην πολυκατοικία μένουν μετανάστες στο ισόγειο και στον πρώτο.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιλοτή-εν σειρά κτίρια)

-

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Η περιοχή που μένω δεν έχει πιλοτές, αλλά δεν έχει τόσο πρόβλημα με το πάρκινγκ πια, παλιά είχε μεγάλο πρόβλημα. Πλέον είμαστε προνομιούχα περιοχή.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιάς σας;

Τοπόσημο της Κυψέλης είναι η πλατεία, η Φωκίωνος και της γειτονιάς μας η πλατεία του Αγ. Γεωργίου.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Πάντα εδώ έμενα, είναι και η οικογενειά μου.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Δεν βγαίνω γενικά, άμα βγώ μάλλον δεν θα πάω στην Κυψέλη.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω κόσμο σε όλη την Κυψέλη.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Τα έχει όλα στην Κυψέλη, δεν θέλω να πηγαίνω αλλού.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Με τα πόδια, μπορεί και τρόλεϊ. Άμα πάω σε άλλη περιοχή πέρνω αμάξι.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

-

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

-

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Έχουμε πολλούς ξένους στην Κυψέλη, αλλά έχουμε λιγότερο πρόβλημα. Έχουν εγκλιματιστεί, δεν δημιουργούν πρόβλημα, καλοί και κακοί υπάρχουν σε όλες τις πλευρές. Έχω φίλίες και με ξένους που μιλάνε ελληνικά.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δεν φοβάμαι να κυκλοφορήσω.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Συμμετέχω στην ομάδα κατοίκων Κυψέλης « Η Κυψέλη μας», η οποία δημιουργήθηκε αυθόρμητα, δεν έχει πολιτική χροιά, ούτε καταστατικό και νομική υπόσταση. Δημιουργήθηκε γιατί αγαπάμε την γειτονιά μας.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονιά είναι το μέρος που θα πω πολλές καλημέρες και θα τους ξέρω όλους και στα γύρω μαγαζιά.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; 10/10, Είμαι ευχαριστημένη από την περιοχή μου. Αν άλλαζα θα πήγαινα στην Φωκίωνος.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 10/10

-την αίσθηση της κοινότητας: 7/10, είναι και το θετικό της ομάδας μας.

-τις παροχές: 10/10

-τη μετακίνηση: 10/10, τα μέσα δεν είναι καλά, αλλά είναι κοντά σε όλα

-τον δομημένο χώρο: 5/10

αριθμός ταξινόμησης:

13

περιοχή κατοίκησης:

Αλεπότρυπα

φύλο:

γυναίκα

ημεδαπή

ηλικία:

35 χρονών

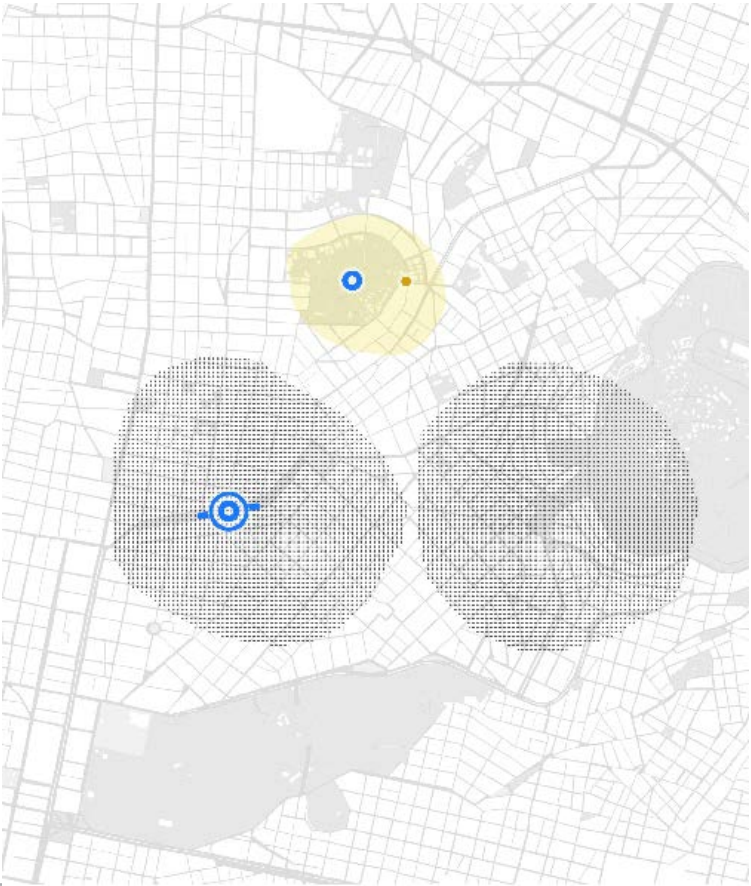
εργασία-

τόπος εργασίας:

εργάζεται

κοντά στην

Κυψέλη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 35χρονών, φωτογράφος, γυναίκα. Έχω οικογένεια και παιδιά μικρά σε ηλικία.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Έχω μείνει και στο καλάνδρι για 2-3 χρόνια, αλλά πάντα στην Κυψέλη.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

-

4. Που εργάζεστε;

Εργάζομαι εδώ κοντά.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Διαμέρισμα, που να βρεις μονοκατοικία.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

-

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Είναι επαρκής ο χώρος του σπιτιού μου, άμα ήταν και 20 τ.μ. μεγαλύτερος θα ήταν καλύτερα. Η πολυκατοικία είναι καινούρια, έχει πάρκινγκ στην πιλοτή. Πρέπει να μένουν και ξένοι δεν το ξέρω.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιλοτή-εν σειρά κτίρια)

Η περιοχή μου έχει σχετικά καινούριες πολυκατοικίες. Τα πλάτη δρόμων και πεζοδρομιών δεν επαρκούν. Εδώ έχουμε αέρα πιο κάτω είναι αποπνικτικά.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

-

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Εδώ γεννήθηκα έχω φίλους και συγγενείς. Έχω φίλους στην πολυκατοικία και γνωστούς γενικά στην Κυψέλη.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Ήταν και αυτό ένα κριτήριο, αλλά κυρίως και ότι είμαι πιο κοντά στην δουλειά μου και πιο κοντά στο κέντρο.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Ναι.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω ανθρώπους στην Κυψέλη.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Έχουν κλείσει πολλά μαγαζιά και πρέπει να πάω αλλού για να ψωνίσω.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμε με τα πόδια ή με το αυτοκίνητο αν είναι μεγάλη η απόσταση.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Πράσινο θέλω περισσότερο, αθλητισμό και παιδικές χαρές χρειαζόμαστε. Πλατείες επίσης χρειαζόμαστε, τώρα τα δημόσια κτίρια δεν με ενδιαφέρουν.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Η περιοχή έχει αλλάξει, κάποτε υπήρχαν πολλά θέτρα, αλλάζουν οι περιοχές, αλλάζουν οι τάσεις, οι μόδες. Παλιά ήταν η Κυψέλη, τώρα είναι αλλού. Θα ήθελα περισσότερα πεζοδρόμια να κυκλοφορείς άνετα, πράσινο, χώρους για τα παιδιά, να κυκλοφορείς και να μην φοβάσαι, περισσότερα μαγαζιά.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Έχει αλλοιωθεί η περιοχή αλλά δεν φτάνει απαραίτητα οι ξένοι.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Εδώ και λόγο του πρωθυπουργού είμαστε καλά, από εδώ και κάτω όμως, ας πούμε στην Δροσοπούλου γίνεται χαμός.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Δεν συμμετέχω κάπου τώρα, παλιά συμμετείχα σε συλλόγους στο κέντρο για το χωριό μου.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Η γειτονιά έχει να κάνει με ανθρώπους. Αυτό που σε κάνουν και αισθάνεσαι τα σπίτια από μόνα τους δεν είναι κάτι.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; 5/10. Δεν θα άλλαζα να αλλάξω εγώ την γειτονιά.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 8/10

-την αίσθηση της κοινότητας: 8-9/10

-τις παροχές: 3/10

-τη μετακίνηση: 5-6/10

-τον δομημένο χώρο: 7/10, θα ήθελα λίγο περισσότερο πράσινο.

αριθμός ταξινόμησης:

14

περιοχή κατοίκησης:

Αλεπότρυπα

φύλο:

άνδρας
ημεδαπός

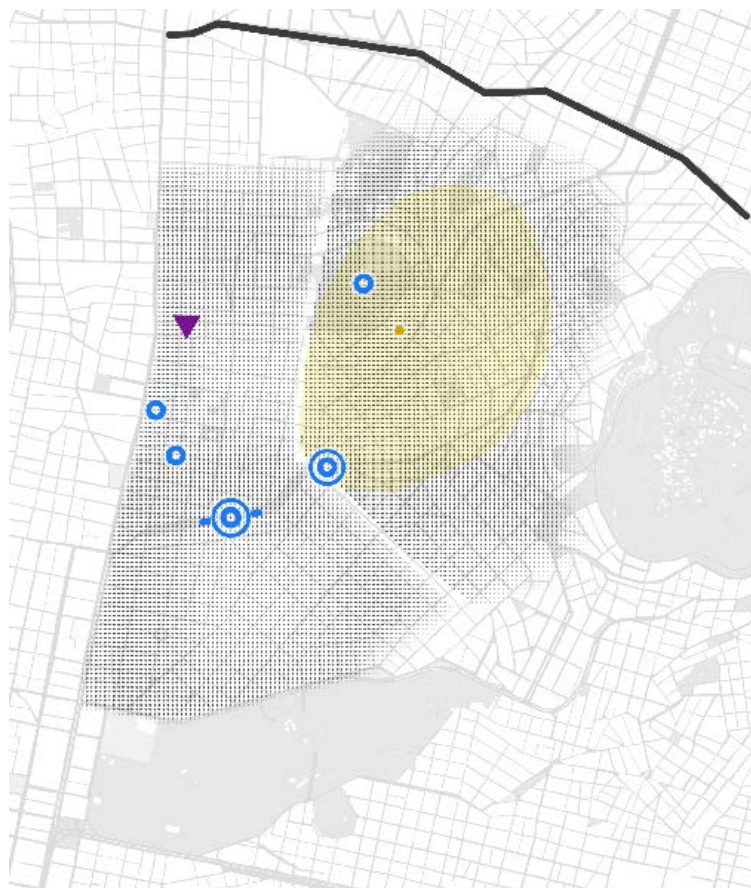
ηλικία:

33 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

εργάζεται

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 33 χρονών, άνδρας, ιδιωτικός υπάλληλος.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω δύο χρόνια στην περιοχή, πριν έμενα στην περιοχή της Αχαρνών.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Μένω άνω Κυψέλη, κοντά στο λόφο Ελικώνος. Όριο η Γαλατσίου της Κυψέλης. Κομβικά σημεία: η Φωκίωνος, η κατάληψη στην Λέλας Καραγιάννη, που συμμετέχω σε ένα βαθμό, το πάρκο Κύπρου και Πατησίων, η πλατεία είναι σημείο συνάντησης κοινωνικής δραστηριότητας. Σημαντικά κτίρια: Άσυλο Ανιάτων, υπάρχουν κάποια ιστορικά θέατρα.

4. Που εργάζεστε;

-

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Τυπικές. Είμαι καινούριος στην περιοχή.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποηνικτικά)

Το διαμέρισμα έχει δύο υ/δ, είναι επαρκής ο χώρος για ένα ζευγάρι. Η πολυκατοικία είναι σχετικά καινούργια, του 2000, δεν έχει πιλοτή έχει πάρκινγκ στο ισόγειο.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιλοτή-εν σειρά κτίρια)

Έχει σχετικά καινούργιες πολυκατοικίες.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Λόφος Ελικώνος.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιάς σας;

Έχω επαφές στην γειτονιά.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Την επέλεξα γιατί μου άρεσε η περιοχή. Ήξερα ότι στην περιοχή υπάρχουν διάφορες κοινωνικές δραστηριότητες και είναι σε αναβρασμό.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

-

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

-

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Οι καθημερινές μου ανάγκες καλύπτονται αποκλειστικά και μόνο από την περιοχή.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμε με το αυτοκίνητο ή με τα πόδια.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Δεν υπάρχει αρκετό πράσινο, θα έλεγα 3/10. Για αθλητισμό έχει εδώ ένα γήπεδο, αλλά καταλαμβάνεται από οργανωμένες ομάδες, δεν διατίθεται ελεύθερα σε όλους όλες τις ώρες. Δεν επαρκούν οι πλατείες και τα πολιτιστικά κέντρα για τον πληθυσμό της Κυψέλης.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Τώρα με την ασφάλεια του πρωθυπουργού στην περιοχή, εμένα δεν μου είναι ευχάριστο.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω πρόβλημα. Προσφέρουν μια πολυ-πολιτισμικότητα η οποία είναι πολύ σημαντική για εμάς εδώ, ανοίγει το μυαλό μας, ξεφεύγουμε από το δικό μας τον μικρόκοσμο. Δεν υπάρχει το πλαίσιο για να ενταχθούν, ο κόσμος κατά κύριο λόγο δεν τους αποδέχεται, γίνονται κινήσεις αλλά λίγες.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Δεν ομαδοποιούνται οι μετανάστες, υπάρχει ένας σαφέστατος διαχωρισμός μεταξύ μεταναστών και ντόπιων, από την μεριά των ντόπιων.

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δεν φοβάμαι.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Συμμετέχω σε μια πολιτική συλλογικότητα. Πήγαينا στην αγορά όταν ήταν κατάληψη, τώρα έχει κλείσει.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονιά είναι ο περιβάλλον χώρος με τον οποίο με συνδέουν οι άνθρωποι. Γειτονιά είναι ένας χώρος ομαδικής διάδρασης. Η λέξη γειτονιά βασίζεται στον όρο γειτνίαση, αλλά θεωρώ ότι έχει κοινωνικές προεκτάσεις

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; 6/10, είμαι σχετικά ευχαριστημένος, είμαι σχετικά δυσαρεστημένος από τους κατοίκους, δεν υπάρχει διάθεση για συλλογική δράση.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 9/10, νοιώθω τον χώρο δικό μου.

-την αίσθηση της κοινότητας: 2/10

-τις παροχές: 5/10, λόγω κρίσης

-τη μετακίνηση: 8/10, είναι σχετικά καλά

-τον δομημένο χώρο: θα ήθελα περισσότερους δημόσιους χώρους 3/10

αριθμός ταξινόμησης:

15

περιοχή κατοίκησης:

Αγίας Ζώνης

φύλο:

άνδρας
αλλοδαπός
(Αλβανός ομογενής)

ηλικία:

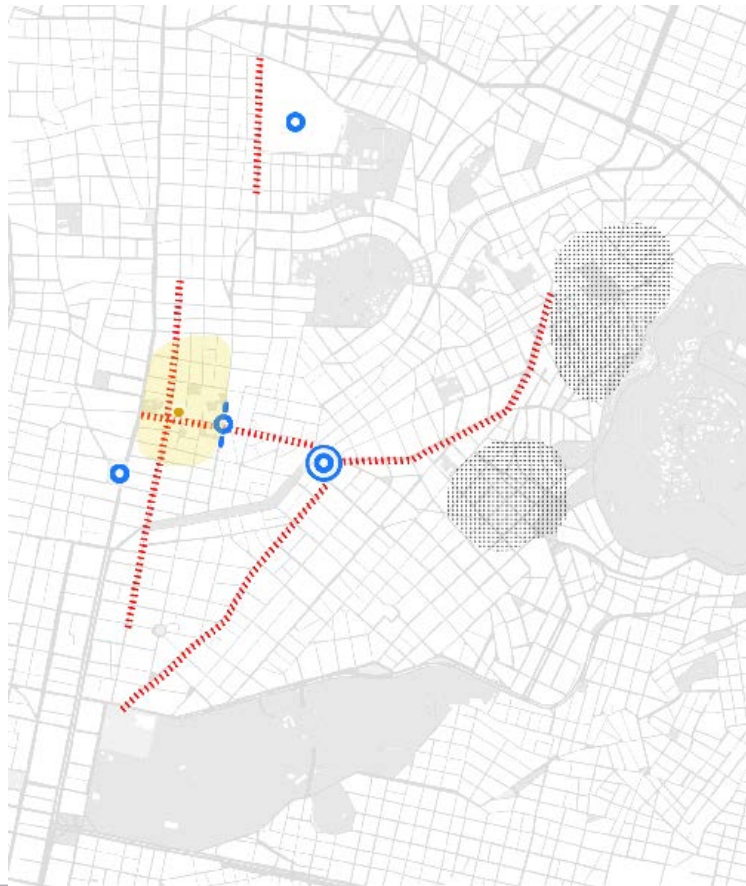
54 χρονών

εργασία-

τύπος εργασίας:

δεν εργάζεται

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 53 χρονών, άνδρας, άνεργος οικοδόμος, μένω με την οικογένειά μου και τα παιδιά μου.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω εδώ και 20 χρόνια στην Κυψέλη ενώ πριν έμενε στα Πετράλωνα.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

-

4. Που εργάζεστε;

Είμαι άνεργος.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Έχω τυπικές σχέσεις στην πολυκατοικία με όλους.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκής τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Το διαμέρισμα έχει δύο υ/δ, έχει ανακαινιστεί, αλλά θα ήθελα να είναι μεγαλύτερο, η πολυκατοικία μου έχει πιλοτι στο ισόγειο.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιλοτή-εν σειρά κτίρια)

Γενικά δεν έχει φασαρία. Είναι πυκνοκατοικημένα.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σαν τοπόσημο θεωρώ την πλ.Αμερικής ή την Αγίας Ζώνης, τη Δροσοπούλου, την Ταυγετου, την Κύπρου, την Κυψέλης, τη Βελβενδού, την Καυκάσου.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους στη γειτονιά, όχι συγγενείς.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

-

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω κόσμο στην Κυψέλη, τα παιδιά μου πηγαίνουν σχολείο στην Κυψέλη.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Ναι.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινείται με τα πόδια, έχω ΙΧ, μου αρέσει να περπατάω.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Δεν επαρκούν οι δημόσιοι χώροι, δεν έχει πάρκα, πράσινο κλπ

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Υπάρχει πρόβλημα με τα ναρκωτικά κλπ.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας αλλά ομογενής από την Αλβανία.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Έχω λίγο πρόβλημα με τους μετανάστες, αλλά δεν με απασχολούν κιόλας. Τα παιδιά μου αντιμετώπισαν κάποια προβλήματα με ρατσισμό στο σχολείο. Όλο το κέντρο έχει γεμίσει μετανάστες, μόνο στην Ελλάδα συμβαίνει αυτό. Στο εξωτερικό πάνε στα προάστια.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Εγώ έχω κυρίως φίλους από άλλες χώρες.

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δεν αισθάνομαι ασφάλεια τόσο το βράδυ, ειδικά όταν κυκλοφορώ με τη γυναίκα μου.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Σπάνια πήγαινα στο σύλλογο γονέων αλλά δεν είχα σχέσεις με άλλους γονείς.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Η γειτονιά έχει να κάνει με το σπίτι που μένεις.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; 4-5/10, δεν είναι απόλυτα ευχαριστημένος από την Κυψέλη, θα ήθελε να μένει στο Γαλάτσι.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

- την οικειότητα: -

- την αίσθηση της κοινότητας: 4-5/10

- τις παροχές: 4-5/10, λόγω κρίσης

- τη μετακίνηση: 8/10

- τον δομημένο χώρο: 3/10

αριθμός ταξινόμησης:

16

περιοχή κατοίκησης:

Αλεπότρυπα

φύλο:

άνδρας

ημεδαπός

ηλικία:

39 χρονών

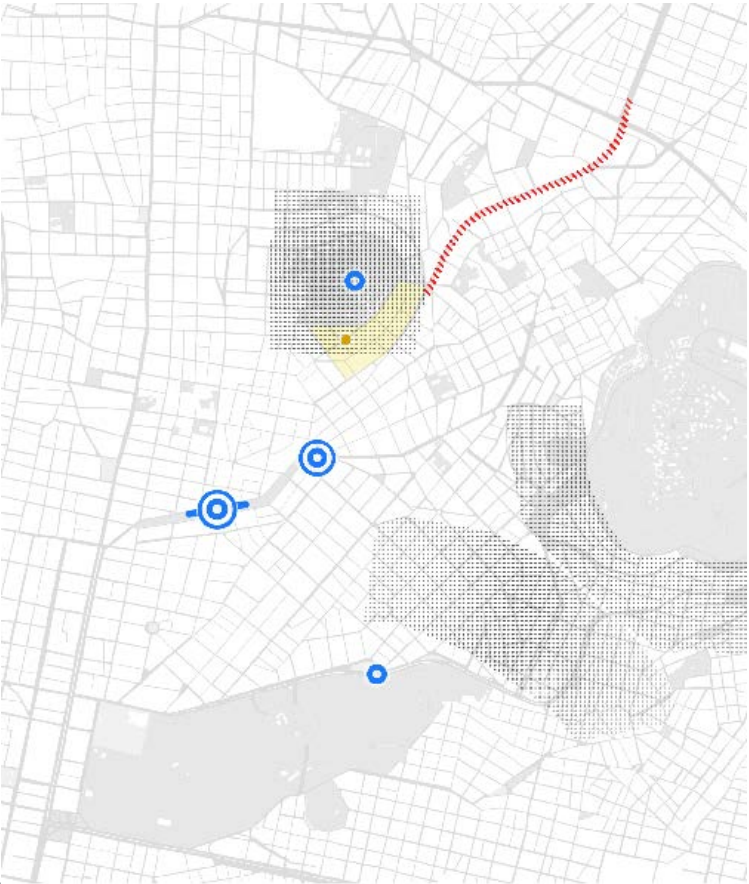
εργασία-

τόπος εργασίας:

εργάζεται

εκτός Κυψέλης

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 39 χρονών, ιδιωτικός υπάλληλος, παντρεμένος με δύο παιδιά (πηγαίνουν σχολείο στην Αγίας Γλυκερίας)

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω Αρμονίας και έμενα πάντα Πατήσια-Κυψέλη, μετακόμισα στην Κυψέλη όταν παντρεύτηκα, έχω αγοράσει διαμέρισμα στην Κυψέλη.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Κυψέλη, Άνω Κυψέλη, Νέα Κυψέλη, Αλεπότρυπα, σημεία αναφοράς Κυψέλης: πλ.Κυψέλης, Φωκίωνος Νέγρη, Ευελπίδων, Αλεπότρυπα. Εγώ μένω Αλεπότρυπα, την προσδιορίζω με την Αγίας Γλυκερίας, την πλ.Κυψέλης

4. Που εργάζεστε;

Είμαι ιδιωτικός υπάλληλος.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Σε αγορασμένο διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

-

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Η δικιά μου πολυκατοικία είναι 15ετίας, θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερο το διαμέρισμα γιατί έχει μόνο 2 υπνοδωμάτια.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιο όμορφα κτίρια)

Η περιοχή έχει κυρίως καινούριες πολυκατοικίες.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σαν τοπόσημο θεωρώ την Αλεπότρυπα, Αγίας Γλυκερίας, Πλ.Κυψέλης

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Ναι.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Όχι.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Όχι, προτιμώ άλλες περιοχές, είτε το κέντρο είτε βόρεια ή νότια προάστια που έχει πιο ποιοτικά μαγαζιά.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω ανθρώπους μέχρι την πλ.Κυψέλης, όχι ας πούμε στη Φωκίωνος

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Οι καθημερινές ανάγκες καλύπτονται κυρίως από το Γαλάτσι, λόγω δουλειάς και μετακίνησης με το αμάξι και είναι πιο εύκολο να σταθμεύσει κανείς στο Γαλάτσι.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Συνήθως με το αυτοκίνητο. Δεν με βολεύουν καθόλου τα μέσα μεταφοράς.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Λογω της Αλεπότρυπας θεωρώ ότι καλύπτονται επαρκώς από το πράσινο, αλλά γενικά ότι δε έχει αθλητικές εγκαταστάσεις (ο πανελλήνιος πιάνεται γενικά για την Αθήνα όχι για την Κυψέλη)

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

-

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Στο σχολείο έχει πολλούς μετανάστες, δεν το θεωρώ πρόβλημα, είναι μια πραγματικότητα που όσο πιο γρήγορα την απαντήσουμε τόσο το καλύτερο.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Ναι, ειδικά τώρα, κυρίως λόγω του πρωθυπουργού αλλά δε νιώθω ασφάλεια γενικά σε άλλες περιοχές της Κυψέλης ή εκτός Κυψέλης.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Όχι, κυρίως λόγω δουλειάς.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Δε θεωρώ ότι υπάρχει γειτονιά πια. Γειτονιά είναι να γνωρίζω τους ανθρώπους στη γειτονιά μου, να μπορώ να τους μιλάω, να μην τους αποφεύγω.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; Μου αρέσει η γειτονιά μου, δε θα ήθελα να μένω κάπου αλλού στην Κυψέλη. 4 /10 είναι ευχαριστημένος από την περιοχή γενικά. Από τη γειτονιά είναι ευχαριστημένος 6-7/10.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 7/10

-την αίσθηση της κοινότητας: δεν υπάρχει η αίσθηση της αλληλεγγύης, δε θα με βοηθήσει κάποιος αν γίνει κάτι, ίσα ίσα μπορεί να φοβηθεί

-τις παροχές: 7/10

-τη μετακίνηση: δεν έχει καθόλου σύγχρονη συγκοινωνία (μετρό-τραίνο) ούτε θέσεις πάρκινγκ, η μετακίνηση είναι πρακτικά αδύνατη

-τον δομημένο χώρο: δεν υπάρχουν πεζοδρόμια στη γειτονιά, είναι πολύ κακό το δομημένο περιβάλλον.

αριθμός ταξινόμησης:

17

περιοχή κατοίκησης:

πλατεία Κανάρη

φύλο:

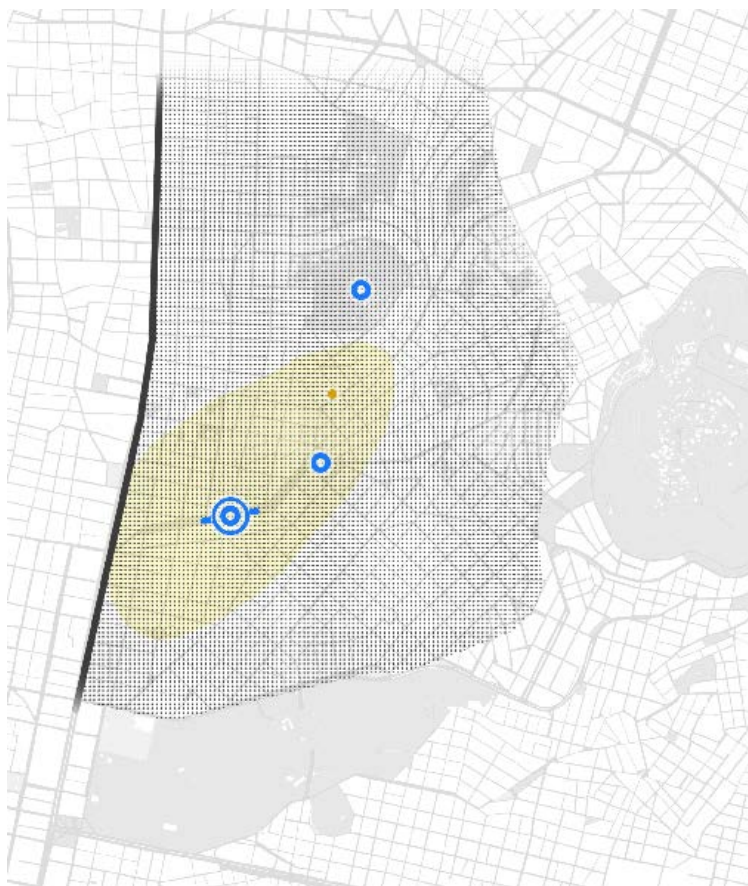
άνδρας
ημεδαπός

ηλικία:

37 χρονών

εργασία-
τόπος εργασίας:

εργάζεται
στην Κυψέλη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 37 χρονών, κομμωτής, άνδρας, μένω μόνος.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω στην Κυψέλη 15 χρόνια. Έχω αλλάξει σπίτι στην Κυψέλη. Παλιά έμενα στην επαρχία.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Μένω στην πλατεία, πολύ κοντά. Κομβικό σημείο είναι η Φωκίωνος, η πλατεία είναι πιο χαλαρή, πιο για την γειτονιά.

4. Που εργάζεστε;

Εργάζομαι στην Κυψέλη, στην Φωκίωνος κοντά.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Σε διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

-

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκής τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Είμαι ικανοποιημένος με το διαμέρισμά μου, επειδή μένω μόνος μου. Μένω σε καινούρια πολυκατοικία.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοσιτά-εν σειρά κτίρια)

-

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Η πλατεία, ακόμα σημεία συνάντησης Φωκίωνος και Επτανήσου.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Δεν έχω συγγενείς στην περιοχή.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Όχι. Μένω εδώ επειδή είναι η επικειρησή μου εδώ, αλλά μου άρεσε και το σπίτι.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Δεν βγαίνω γενικά πολύ.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω και λόγο δουλειάς.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Τα έχει όλα η περιοχή.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμε με το μηχανάκι μου, με τα πόδια πάω μόνο βόλτα το σκύλο στον λόφο Ελικώνος.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Δεν επαρκούν. Έχει και πολλές ανηφόρες και δεν μπορείς να χρησιμοποιήσεις το ποδήλατο. Υπάρχει και η Πατησίων που κόβει τους πεζούς και κάνει πολύ κακό στην περιοχή. Θα έπρεπε να είναι πεζοδρομιμένη.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

-

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Εγώ δεν έχω πρόβλημα. Θεωρώ ότι σχετικά με άλλες περιοχές συνυπάρχουν.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Υπάρχουν μετανάστες διαφόρων ειδών. Κάποιοι έχουν λεφτά και κάποιοι όχι.

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δεν φοβάμαι.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Δεν συμμετέχω κάπου, δεν γίνεται κάτι σοβαρό. Η δημοτική αγορά όπως λειτουργούσε δεν έπρεπε να κλείσει, είναι φτωχότερη η γειτονιά τώρα που δεν υπάρχει.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

-

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; 6,5/10. Θα προτιμούσα να μένω στο Κουκάκι. Στην κυψέλη θα προτιμούσα να μείνω στην Ελικώνος, παρά στην Δροσοπούλου.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 10/10

-την αίσθηση της κοινότητας: 7/10

-τις παροχές: 8/10

-τη μετακίνηση: 8/10, επειδή οδηγώ μηχανάκι.

-τον δομημένο χώρο: 3/10

αριθμός ταξινόμησης:

18

περιοχή κατοίκησης:

Αγ. Αθανάσιος

φύλο:

κορίτσι
ημεδαπή

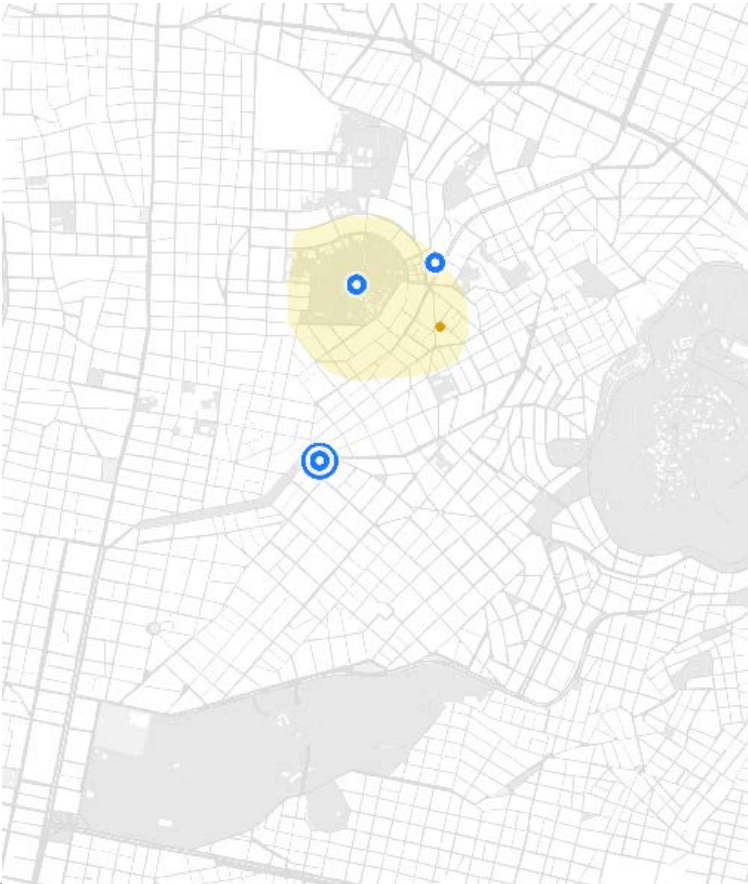
ηλικία:

12 χρονών

εργασία-
τόπος εργασίας:

μαθήτρια
στα σχολεία
της Γκράβας

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 12 χρονών, μαθήτρια, πηγαίνω στο 38ο Γυμνάσιο, έχω έναν αδερφό 4 χρονών.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Από πάντα έμενα στην Κυψέλη.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Συναντιόμαστε στην Αλεπότρυπα, στο σπίτι μου, στο παρκάκι κοντά στο 38ο σχολείο, δε θεωρώ γειτονιά ούτε τη Φωκίωνος, ούτε την πλατεία Κυψέλης, το σπίτι είναι λίγο πιο κάτω από την Αλεπότρυπα.

4. Που εργάζεστε;

Μαθήτρια.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Μένω σε οικογενειακή διώροφη μονοκατοικία.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Τώρα δε μένει κάποιος άλλος στη μονοκατοικία.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Έχει δύο υπνοδωμάτια, θεωρώ επαρκές το μέγεθος, θα ήθελα ίσως λίγο μεγαλύτερο σπίτι. Είχαμε ανακαινίσει παλιά το σπίτι, ήταν δύο διαμερίσματα και το ένωσαν. Θεωρώ την περιοχή αποπνικτική.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιλοτή-εν σειρά κτίρια)

Τα σπίτια στη γειτονιά είναι καινούρια, κάποια έχουν πιλοτή.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Η Αλεπότρυπα και “το πάρκο”.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους από τη γειτονιά, κυρίως από το σχολείο που μένουμε και στην ίδια γειτονιά. Έχουμε και λίγους συγγενείς εδώ.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Δεν απομακρύνομαι πολύ από το σπίτι, άντε μέχρι την Αλεπότρυπα.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζει ανθρώπους και εκτός γειτονιάς.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Οι καθημερινές αγορές, σουπερ-μαρκετ κλπ από τη γειτονιά. Για ρούχα στην πλατεία κυψέλης.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμαι κυρίως με τα πόδια, “όλα είναι κοντά”.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Θα ήθελα περισσότερο πράσινο και αθλητισμό, έχει αρκετές αλάνες και πλατείες η περιοχή, αυτοί παίζουν στο παρκάκι.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

-

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω κανένα πρόβλημα με τους μετανάστες. Έχω δει πολύ ρατσισμό στο σχολείο και bullying, υπάρχει καμιά φορά ρατσισμός και από μαύρους προς άσπρους, στο σχολείο μου έχουμε περισσότερους ξένους από ότι Έλληνες, κάνουμε παρέα όλοι μαζί, εκτός από τους ρατσιστές που κάνουν μεταξύ τους παρέα. Οι καθηγητές μας δεν κάνουν κάτι για αυτό, μπορεί απλά να πουν στα παιδιά ότι “δεν είναι σωστό”.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δε φοβάμαι να κυκλοφορήσω στην γειτονιά.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Η μαμά μου ήταν παλιά στο σύλλογο γονέων στο ΔΣ. Εγώ δεν είμαι σε κάποιον πολιτιστικό σύλλογο. Είχα ακούσει την “αγορά της κυψέλης” αλλά δεν είχα πάει ποτέ, δεν απομακρύνομαι πολύ από το σπίτι.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Η λέξη γειτονιά σημαίνει κοντινά μέρη, “οικείες εικόνες” και πρόσωπα.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; Είμαι ευχαριστημένη από την περιοχή, της βάζω 9, δε θα ήθελα να μένω εκτός Κυψέλης, θεωρώ ότι έχει την αίσθηση της γειτονιάς η περιοχή.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: πολύ

-την αίσθηση της κοινότητας: 10/10 (ότι γίνει θα τρέξουν να βοηθήσουν)

-τις παροχές: έχει τα πάντα

-τη μετακίνηση: πολύ (όλα είναι πολύ κοντά)

-τον δομημένο χώρο: -

αριθμός ταξινόμησης:

19

περιοχή κατοίκησης:

Αγ. Αθανάσιος

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

ηλικία:

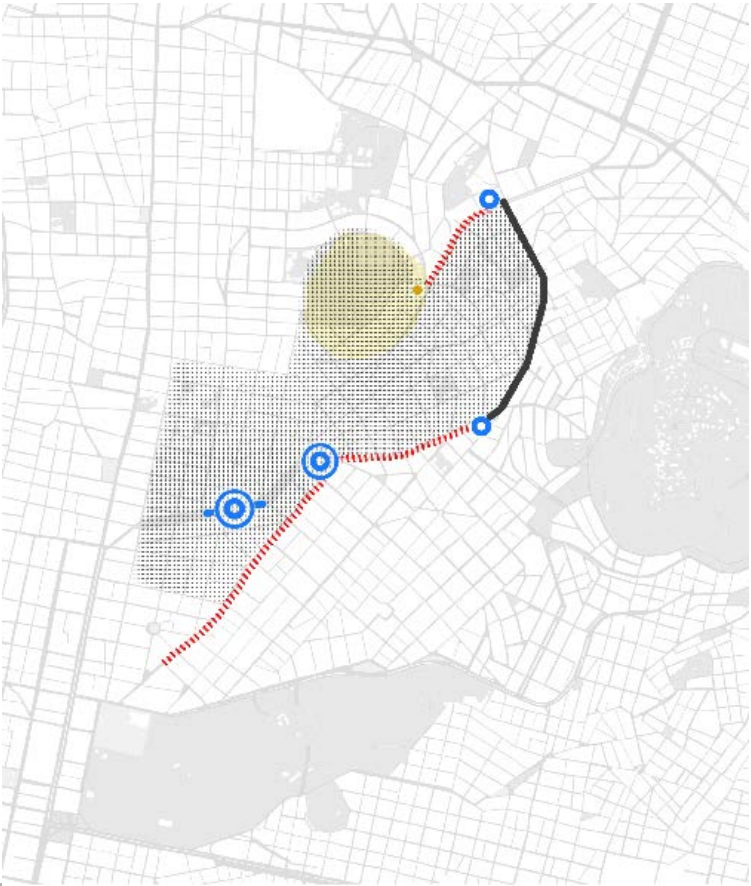
50 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

οικιακά

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 50 ετών περίπου, γυναίκα, παντρεμένη με τρία παιδιά σε ηλικίες 34, 30 και 20 χρονών.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω στην Κυψέλη 20 χρόνια περίπου, έμενα στο Γκύζη. Αγοράσαμε σπίτι εδώ.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Μένω στην περιοχή της Αλεπότρυπας, τέρμα εγκλείσθους, πιο πάνω από την πλατεία.

4. Που εργάζεστε;

Δεν εργάζομαι, οικιακά.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Μένω σε διαμέρισμα, 50 ετών περίπου.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Είναι οικογενειακή πολυκατοικία, έχουμε τυπικές σχέσεις.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποηκτικά)

Μου αρέσει το σπίτι μου γιατί έχει αέρα και θέα, βλέπω τον Υμηττό. Το έχουμε ανακαινίσει, είναι επαρκής ο χώρος.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιο-εν-σειρά κτίρια)

Στην περιοχή που μένω έχει κυρίως καινούργιες πολυκατοικίες.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σημαντικά σημεία στην περιοχή: Φωκίωνος Νέγρη, πλατεία-γιατί έχει γύρω το γερμανό, την Wind και τέτοια, η Κυψέλης και για μένα το σχολείο των παιδιών.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους στην γειτονιά και από το σχολείο. Μιλώ σε όλους.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Δεν ήταν αυτό το κριτήριο αλλαγής της κατοικίας μας.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Για καφέ πιο πολύ, αλλά κυρίως μαζευόμαστε σε σπίτια και στην Αλεπότρυπα πάμε, άμα παίζουν τα παιδιά της φίλης μου μπάλα. Πηγαίνω και στην παλιά μου περιοχή, το Γκύζη.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Μιλώ σε όλους πια.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Έχουμε τα πάντα στην γειτονιά, μέχρι και κινέζικα.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμαι με τα πόδια πιο πολύ και με συγκοινωνίες. Με ενοχλεί που έχει ανηφόρες-κατηφόρες και σκαλιά.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Θα θέλαμε και άλλο πράσινο αλλά που να το βάλουμε, είναι χτισμένο. Κι άλλες πλατείες θα θέλαμε. Είχαμε ένα παράρτημα του δήμου Αθηναίων που πήγαιναν τα παιδιά και έκαναν χορό, γυμναστική, σαν πολιτιστικό κέντρο, το κλείσανε, ήταν στον Αγ. Θωμά κοντά στην εκκλησία. Μας λείπει ένα τέτοιο κτίριο.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Παλιά στην περιοχή κλέβανε, τώρα λόγω του πρωθυπουργού έχουμε πολύ ασφάλεια και δεν κλέβουν πια. Έχει ναρκομανείς σε ένα παρκάκι εδώ κοντά, αν έφυγαν από εδώ έχει στην Αμφιτρίτης, στον Αγ. Θωμά.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Είχα πρόβλημα με τους μαύρους, γιατί μας κλέβανε. Μιλώ σε ξένους που μένουν στην γειτονιά, τυχαίνει και δεν έχω φιλίες. Με ενοχλούσε που έψαχναν στα σκουπίδια.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Τώρα κυκλοφορείς πιο άνετα, έχουμε ασφάλεια. Παλιά μας κλέβανε. Τώρα με τόση ασφάλεια δεν μπορεί να ξεφύγει πια ο εγκληματίας εδώ.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Ήμουν στον σύλλογο γονέων και κηδεμόνων στο σχολείο της κόρης μου. Κάναμε πράγματα για το σχολείο και για τα παιδιά, όχι για την γειτονιά.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Θα ήθελα στην γειτονιά να μιλάω με όλους. Να είμαστε δεμένοι, να έχουμε άνεση, κατανόηση ο ένας με τον άλλο.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; Είμαι ευχαριστημένη με την γειτονιά μου: 8/10. Αν άλλαξα περιοχή θα ξαναπήγαγα στο Γκύζη ή θα πήγαγα στην Κρήτη από όπου είμαι. Στην ίδια την Κυψέλη δεν θα άλλαξα περιοχή, μου αρέσει το σημείο που μένω, έχω θέα.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 8/10

-την αίσθηση της κοινότητας: 4/10

-τις παροχές: 9/10

-τη μετακίνηση: 8/10, με ενοχλούν οι ανηφόρες κατηφόρες

-τον δομημένο χώρο: 5/10

αριθμός ταξινόμησης:

20

περιοχή κατοίκησης:

Αγίας Ζώνης

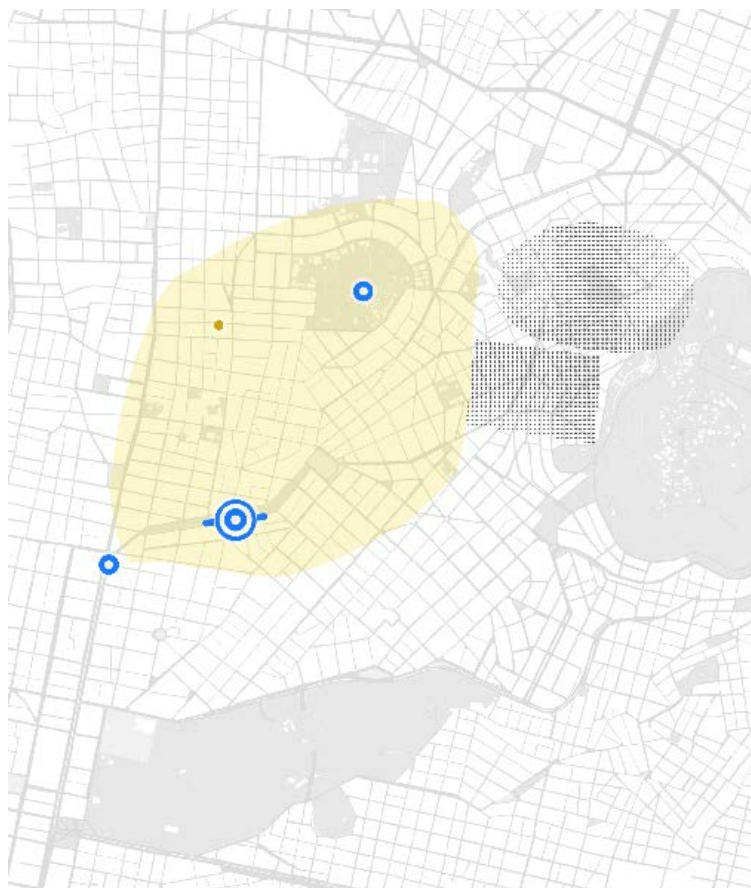
φύλο:

άνδρας
ημεδαπός

ηλικία:

67 χρονών

εργασία-
τύπος εργασίας:
συνταξιούχος

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 67 χρονών, προπονητής ποδοσφαίρου, χωρίς οικογένεια.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μετακόμισα στην Κυψέλη κάποια στιγμή γιατί ήταν το καλύτερο μέρος της Αθήνας

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Στην Κυψέλη, κοντά στην Πατησίων.

4. Που εργάζεστε;

Δεν εργάζομαι, είμαι συνταξιούχος.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Μένω σε αγορασμένο διαμέρισμα σε παλιά πολυκατοικία, στην ίδια από όταν πρωτομετακόμισα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Λέμε ένα γεια, εναλλάσσονται συνεχώς.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Έχει δύο υπνοδωμάτια, το έχει ανακαινίσει μια φορά, το θεωρώ «κανονικό» ως προς τις ανάγκες του, θεωρώ ότι είναι αποπνικτικά, έχει πολύ τσιμέντο και σκουπίδια.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοτή-εν σειρά κτίρια)

-

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

-

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω λίγους από παλιά.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Όχι.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Πάω για καφέ στη Φωκίωνος.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Ναι 50 χρόνια τώρα.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Ναι έχει σουπερ μαρκετ κλπ.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμαι με τα πόδια πιο πολύ και με συγκοινωνίες. Με ενοχλεί που έχει ανηφόρες-κατηφόρες και σκαλιά.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Θα ήθελα περισσότερα γήπεδα. Οι πλατείες πια δεν είναι για τους Έλληνες, οπότε δε θα ήθελα παραπάνω πλατείες. Από πολιτιστικά κέντρα είμαστε καλυμμένοι.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Υπάρχει διακίνηση ναρκωτικών, κάποτε ήμασταν με ανοιχτές πόρτες, ήμασταν γειτονιά τώρα φοβόμαστε. Το κυριότερο πρόβλημα της περιοχής είναι η διακίνηση ναρκωτικών, τα βράδια υπάρχει πορνεία στην Πατησίων.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Κι αυτοί έχουν τα προβλήματά τους, αλλά λόγω αυτών γίνονται κάποιοι επικίνδυνοι, κάποιοι πάλι έχουν ενσωματωθεί. Εγώ δεν είμαι τόσο δεκτικός, είμαι κάπου στη μέση.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Οι Αλβανοί πια έχουν ενσωματωθεί, είναι με μας. Οι Αφρικανοί μαζεύονται μεταξύ τους.

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Φοβάσαι να κυκλοφορήσεις για ευνόητους λόγους.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Συμμετέχω στον αθλητικό σύλλογο «Ατλαντας Κυψέλης»

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Είναι σαν το σπίτι μας η γειτονιά. Έχει να κάνει με το χώρο. Στην Κυψέλη αν χρειαστούμε κάτι στις 3 τα ξημερώματα θα βρούμε κάτι ανοιχτό ή κάποιον να του ζητήσουμε βοήθεια. Αυτό δε γίνεται σε άλλες περιοχές.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; Η αγαπημένη του περιοχή είναι η Ηλιούπολη. Δε θα ήθελε όμως να μένει κάπου αλλού ούτε στην Κυψέλη ούτε εκτός Κυψέλης γι αυτό και βαθμολογεί τη γειτονιά του με 8/10.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 10/10

-την αίσθηση της κοινότητας: 9/10

-τις παροχές: 8/10

-τη μετακίνηση: 8/10

-τον δομημένο χώρο: 6/10

αριθμός ταξινόμησης:

21

περιοχή κατοίκησης:

Αγ. Αθανάσιος

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

ηλικία:

20 χρονών

εργασία-
τόπος εργασίας:
φοιτήτρια

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 20 χρονών, γυναίκα, φοιτήτρια εσωτερικής αρχιτεκτονικής. Μένω με τους γονείς μου στην Κυψέλη.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω από μικρή στην Κυψέλη.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Άνω Κυψέλη, κάτω από το λόφο Ελικώνος.

4. Που εργάζεστε;

Σπουδάζω σε ιδιωτική σχολή στο Αιγάλεω.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Διαμέρισμα. Χωρίς πιλοτή με είσοδο στο δρόμο.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Τυπικές σχέσεις με τους άλλους ιδιοκτήτες.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκής τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όλψηση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Το σπίτι μου έχει 3 υπνοδωμάτια, είναι μια χαρά.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (ηλένη δρόμων-σπίτια-πιλοτή-εν σειρά κτίρια)

Η περιοχή είναι αποπνικτική, οι περισσότερες πολυκατοικίες δεν έχουν πιλοτές αλλά έχουν πάρκινγκ στην καλύτερη. Εμείς δεν έχουμε τίποτα από τα δύο.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σημεία συνάντησης: Φωκίωνος Νέγρη, μια πλατεία εδώ που συναντιούνται για να πάνε Γαλάτσι, το πεδίο του Άρεως, αν και νομίζω είναι στην Αθήνα και η πλατεία της Κυψέλης.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους από το σχολείο, από την γειτονιά όχι, ούτε συγγενείς εδώ.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Προτιμώ να βγαίνω αλλού, στο Γαλάτσι κυρίως, γιατί είναι πιο ανοικτοί δρόμοι, εδώ φοβάμαι να γυρίσω σπίτι. Το βράδυ γυρνάω από πάνω που έχει αστυνομία, στην Αρμονίας.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω ανθρώπους σε όλη την Κυψέλη.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Καλύπτονται από την γειτονιά.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμε με τα πόδια και με τις συγκοινωνίες, που όμως δεν βολεύουν και πολύ.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Πιο παλιά η Κυψέλη είχε πιο πολύ πράσινο, τώρα θα ήθελα κι άλλο. Δεν έκανα αθλητισμό, μόνο παραδοσιακούς χορούς έκανα μικρή, αλλά μετακόμισε ο σύλλογος και σταμάτησα. Η φωκίωνος για πλατεία είναι καλή, αλλά είναι μόνο αυτή. Η Κυψέλη έχει και πολύ στενούς δρόμους και δεν μου αρέσει αυτό.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Παλιά έβλεπες παντού μαύρους και ναρκομανείς.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω πρόβλημα με τους ξένους, είχα και ξένους φίλους στο σχολείο. Αλλά το βράδυ άμα δω μαύρο στον δρόμο φοβάμαι, γενικά φοβάμαι άμα δω άνθρωπο στο δρόμο.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Φοβάμαι να κυκλοφορήσω το βράδυ, πάντα γυρνάω νωρίς.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Δεν συμμετέχω κάπου.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Εδώ νοιώθεις ότι είσαι σε γειτονιά γιατί είναι αδιέξοδο και δεν έχει πολλά αμάξια. Είμαι ικανοποιημένη από τους ανθρώπους, αλλά όχι από την περιοχή της Κυψέλης.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή: Δεν είμαι ευχαριστημένη από την γειτονιά, γιατί είναι στενοί οι δρόμοι και φοβάμαι να κυκλοφορήσω: 5/10

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 8/10

-την αίσθηση της κοινότητας: 9/10

-τις παροχές: 10/10

-τη μετακίνηση: 4/10

-τον δομημένο χώρο: 3/10

αριθμός ταξινόμησης:

22

περιοχή κατοίκησης:

Αλεπότρυπα

φύλο:

άνδρας

αλλοδαπός (Αλβανός)

ηλικία:

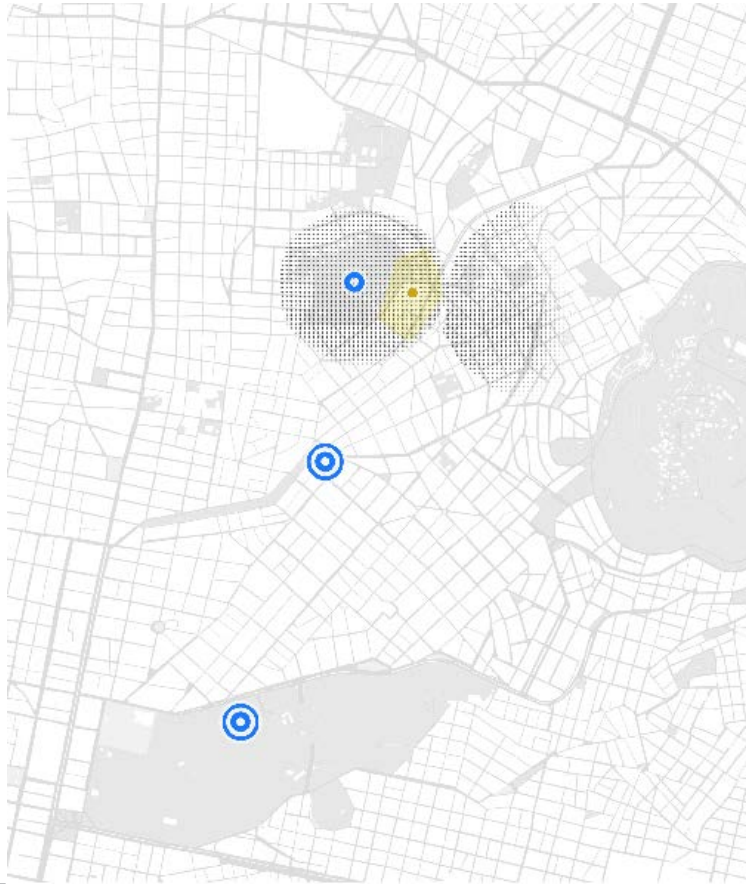
40 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

εργάζεται

ως καθαριστής

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 40 χρονών, άνδρας, δουλεύει σε εταιρία καθαρισμού, μένει με την οικογένειά του.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω 20 χρόνια στην Κυψέλη, στην αρχή μέναμε στο Γαλάτσι, αλλά θέλαμε πιο μεγάλο σπίτι.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Άνω Κυψέλη, Ελικώνας 20.

4. Που εργάζεστε;

-

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Δεν έχω φίλους από την πολυκατοικία, μόνο από την δουλειά γνωρίζω κόσμο.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Δεν είναι πολύ παλιά πολυκατοικία, δεν έχει ανακαινιστεί. Είναι τριάρι, έχουμε δύο παιδιά (πηγαίνουν σχολείο στο 38, είμαστε ικανοποιημένοι) και είναι εντάξει. Στην πολυκατοικία δεν έχει ξένους.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοσπίτια-εν σειρά κτίρια)

Η περιοχή είναι αποπνικτική, οι περισσότερες πολυκατοικίες δεν έχουν πιλοτές αλλά έχουν πάρκινγκ στην καλύτερη. Εμείς δεν έχουμε τίποτα από τα δύο.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Λόφος Ελικώνας.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχουμε συγγενείς, όχι φίλους.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Είναι ένας λόγος που ψαξαμε σπίτι εδώ.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Πηγαίνουμε με τα παιδιά στο λόφο Ελικώνας και στο πεδίο του Άρεως καμια φορά.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Άμα δεν τον ξέρω καλά δεν χαιρετάω.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Ψωνίζω από το Carrefour που είναι κοντά στην δουλειά μου.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμε με ο αμάξι, σχετικά εύκολα.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Θα θέλαμε περισσότερο πράσινο για τα παιδιά και πλατείες. Δεν πάμε σε κανένα γυμναστήριο.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Δεν μου αρέσει τώρα τόσο η περιοχή, γιατί έχει πολλούς ξένους από την Αφρική και η πλατεία έχει γίνει χάλια.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Είμαι από την Αλβανία.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω βιώσει ρατσισμό, ούτε τα παιδιά στο σχολείο. Τους μαύρους βλέπω να έχουν προβλήματα και να λένε τους άλλους ρατσιστές.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

-

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Δεν συμμετέχω κάπου, δεν προλαβαίνω.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονιά είναι εκεί που μένουμε κοντά, γνωρίζουμε ο ένας τον άλλο, τα λέμε.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; Δεν είμαι πια όσο ικανοποιημένος ήμουν, στην αρχή θα έβαζα 10/10, αλλά τώρα βάζω 6/10. Δεν την αλλάζω όμως την γειτονιά μου, μένω τόσα χρόνια εδώ.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 8/10

-την αίσθηση της κοινότητας: 7/10

-τις παροχές: 7/10

-τη μετακίνηση: 6/10

-τον δομημένο χώρο: 5/10

αριθμός ταξινόμησης:

23

περιοχή κατοίκησης:

Αλεπότρυπα

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

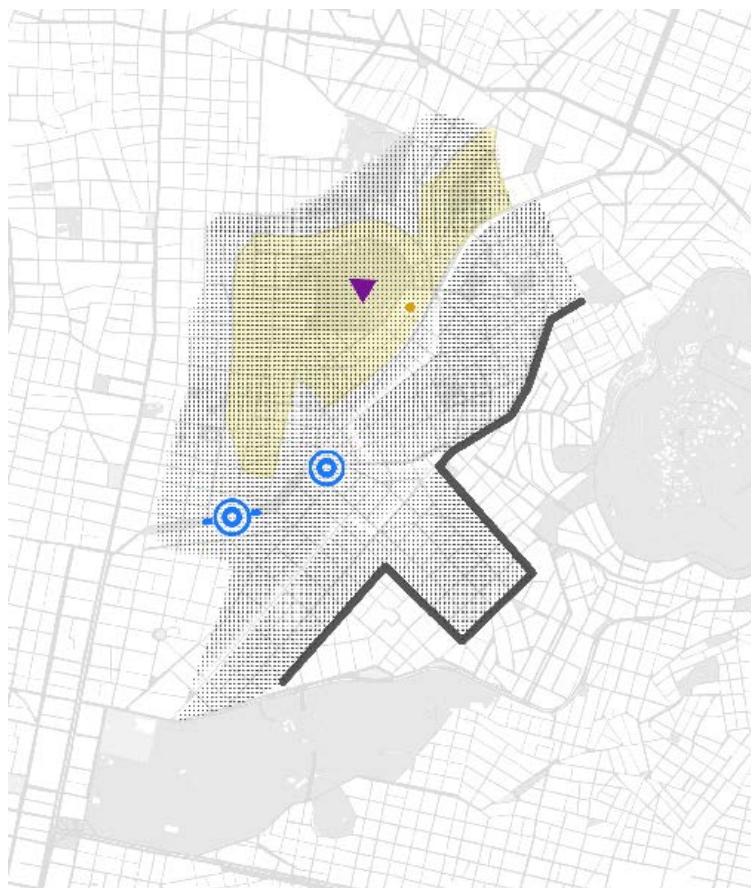
ηλικία:

54 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

συνταξιούχος

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 54 χρονών, γυναίκα, μένω με την οικογένειά μου. Συνταξιούχος δημόσιος υπάλληλος.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Στην Κυψέλη γεννήθηκα και μεγάλωσα. Έφυγα για λίγο αλλά ξαναγύρισα, την αγάπώ την Κυψέλη.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Μένω στην Ελικώνος. Το προσδιορίζω ανάλογα πως έρχεται κάποιος, από την Πατησίων ή με το τρόλεϊ. Είμαι κοντά στο λόφο Ελικώνα ή στο τέρμα του τρόλεϊ.

4. Που εργάζεστε;

Εργαζόμουν στο Γεωπονικό, στην Ιερά οδό.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Διαμέρισμα (ιδιοκατοίκηση).

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Έχω καλές σχέσεις με όλους τους γείτονες.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκής τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Είναι λίγο μικρό, θα ήθελα να είναι μεγαλύτερο αλλά εντάξει. Έχει δύο μικρά υπνοδωμάτια. Μένω στο υπερυψωμένο ισόγειο, πίσω έχουμε αυλή. Η πολυκατοικία έχει πάρκινγκ, εμείς δεν έχουμε. Είναι ήσυχη περιοχή, όχι αποπνικτικά.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοτι-εν σειρά κτίρια)

Στην γειτονιά έχει σχετικά καινούργιες πολυκατοικίες.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σημείο αναφοράς στην γειτονιά: Λόφος Ελικώνος.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους αρκετούς στην Κυψέλη γενικά και συγγενείς.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Ήταν και αυτό.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Στην Φωκίωνος πάω για καφε αρκετά συχνά. Πάω και αλλού, όπως στο Θησείο.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω ανθρώπους στην Κυψέλη σε μεγάλο εύρος.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Όλα τα αγοράζω στην περιοχή. Μόνο για ρούχα θα πάω μέχρι την Πατησίων.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Στην Κυψέλη με τα πόδια, αλλού με συγκοινωνίες. Ο σύζυγος έχει αμάξι και τώρα τελευταία βρίσκει να παρκάρει πιο εύκολα.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Στη γειτονιά είμαστε εντάξει με το πράσινο. Αθλητικές εγκαταστάσεις έχεις το Άλσος Βεικου και στο λόφο Ελικώνα. Στην Αλεπότρυπα πήγαινε ο γιός μου μπάσκετ. Στην Πατησίων έχει σινεμά, εγώ δεν πάω πολύ. Για πολιτιστικό κέντρο τώρα κάτι πάει να γίνει από τους παλιούς Κυψελιώτες στην παλιά Αγορά

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Εδώ δεν έχει πολλά προβλήματα, στην πλατεία πιο κάτω πιστεύω έχει και πορνεία. Πρόβλημα είναι το πάρκινγκ, που έχει φτιάξει τελευταία, αλλά άμα έρθεις μετά τις 7 δεν βρίσκεις θέση.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Έχουμε ξένους στην γειτονιά, αλλά είναι πολλά χρόνια. Έχουμε και μαύρους που ψάχνουν στα σκουπίδια. Τα παιδιά μου όταν πήγαιναν σχολείο δεν είχαν μετανάστες συμμαθητές (στο 30).

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Τώρα δεν φοβάμαι. Έχει πιο πολύ ασφάλεια λόγω του πρωθυπουργού. Παλιότερα με είχαν κλέψει κάτι μαύροι.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Δεν συμμετέχω κάπου, λόγω χρόνου. Παλιότερα πήγαινα στο σύλλογο γονέων, ήταν αρκετά ενεργός.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονιά: είναι μια μεγάλη καθημέρα σε όλους. Θα το έβαζα κοινωνικά κυρίως.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; 10/10

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 10/10

-την αίσθηση της κοινότητας: 10/10, πιστεύω ότι υπάρχει αλληλοβοήθεια

-τις παροχές: 10/10

-τη μετακίνηση: 9/10, θα θέλαμε και μετρό.

-τον δομημένο χώρο: 9/10, εδώ είμαστε καλά, έχουμε νεόκτιστες πολυκατοικίες.

αριθμός ταξινόμησης:

24

περιοχή κατοίκησης:

Αλεπότρυπα

φύλο:

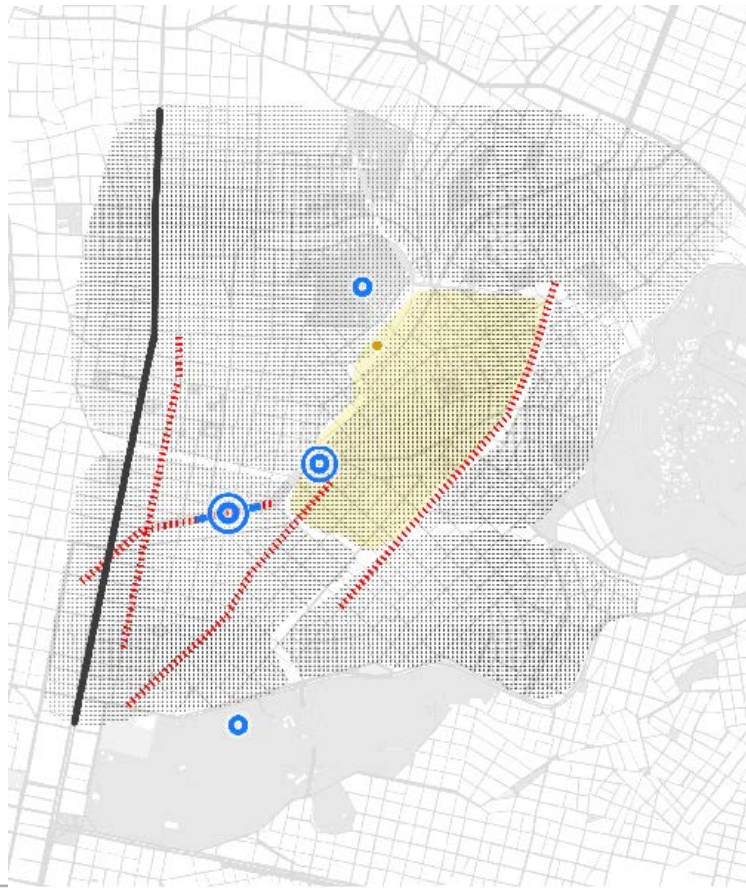
γυναίκα
ημεδαπή

ηλικία:

29 χρονών

εργασία-
τόπος εργασίας:

εργάζεται
εκτός Κυψέλης

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 29 χρονών, γυναίκα, είμαι σερβιτόρα, μένω με τον σύντροφό μου.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω λίγο καιρό στην Άνω Κυψέλη.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Μένω στην οδό Ελικώνος, κοντά στην Αλεπότρυπα.

4. Που εργάζεστε;

Εργάζομαι στα Εξάρχεια, σε ρακάδικο. Έχω σπουδάσει ανθρωπολόγος στην επαρχία.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Τυπικές σχέσεις. Μιλάμε αλλά έχουμε πολύ διαφορετικά ωράρια.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Ικανοποιημένη, είναι σχετικά φθηνά και κοντά στο κέντρο. Έχει δύο υπνοδωμάτια, δεν είναι αποπνικτικά και δεν έχει φασαρία. Έχουμε πάρκινγκ στην πολυκατοικία αλλιώς μπορεί να δυσκολευόμασταν.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιο όμορφα-εν σειρά κτίρια)

Στην περιοχή έχει σχετικά καινούργιες και μεγάλες πολυκατοικίες. Στον δρόμο μας έχει πολύ κόσμο.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σημεία συνάντησης – σημαντικά: πλατεία Κυψέλης, οδός Κυψέλης, Φωκίωνος Νέγρη, Πατησίων, Δροσοπούλου, Καυκάσου.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Δεν έχω φίλους στην περιοχή.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Μένουμε εδώ γιατί λόγω συγγένειας με τον ιδιοκτήτη έχουμε πολύ φθηνό ενοίκιο.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Δεν βγαίνω στην περιοχή, προτιμώ άλλες περιοχές. Άμα βγω στην Κυψέλη θα πάω σε πιο μικρά καφενεία, στην Αγ. Λαύρας έχει κάτι τσιπουράδικα, παλιότερα ήταν πιο γνωστά.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Δεν αναγνωρίζω κόσμο στο δρόμο.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Καλύπτονται από την περιοχή, θα πάω αλλού μόνο για κάτι εξειδικευμένο.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμαι κυρίως με το μηχανάκι, αλλά και με τα πόδια στην περιοχή.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Δεν είναι επαρκές το πράσινο, όπως και πουθενά στην Αθήνα. Στην Αλεπότρυπα πάω για να δω τον Αστέρα. Στο πεδίο του Άρεως πηγαίναμε παλιά με μια φίλη που είχε μικρό παιδί, δεν πας με τα πόδια. Έχουμε θέατρα και σινεμά, όχι σε απόσταση περπατήματος αλλά είναι κοντά.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Βασικό πρόβλημα στην περιοχή είναι η έλλειψη υποδομών, είναι παρατημένη η Κυψέλη, δεν έχει δρόμους, πεζοδρόμια. Με ενοχλεί που έχει τόση ασφάλεια έξω από την πόρτα μας, λόγω του πρωθυπουργού. Η αίσθηση της επιτήρησης.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω πρόβλημα με τους ξένους, το αντίθετο. Έχω δει ρατσιστικές εντάσεις, από Έλληνες προς ξένους. Δεν υπάρχει ενσωμάτωση επί ίσους όρους, αλλά συμβιώνουμε σχετικά ομαλά. Στην γειτονιά υπάρχουν μετανάστες, όχι στη πολυκατοικία. Στην Κρίσης έχει ένα μαγαζί, που αράζουν μετανάστες, το έχει κι ένας μετανάστης, γι' αυτό.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Ομαδοποιούνται ανά γλώσσα, νομίζω.

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Αισθάνομαι ασφάλεια. Δεν έχει αλλάξει κάτι μετά την αστυνόμευση της περιοχής, μόνο η αίσθηση της επιτήρησης. Στις περιοχές κοντά στην Πατησίων δεν κυκλοφορώ μόνη μου κάποιες ώρες.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Συμμετέχω στο σωματείο μου.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονιά: είναι ο τόπος κοντά εκεί που μένω, μπορεί να μου εξυπηρετήσει τις βασικές μου ανάγκες, στις οποίες πηγαίνω με τα πόδια αν χρειάζομαι κάτι. Να αισθάνεσαι κάποιου είδους εγγύτητα είτε με τους κατοίκους είτε με κάποιους καταστηματάρχες. Μια σχέση της οικειότητας με το χώρο.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; Θα έμενα πιο χαμηλά, κοντά στην πλατεία για να αποφύγω της ανηφόρες – κατηφόρες. Θα την άλλαζα, για να μείνω στα Εξάρχεια, είναι πιο γειτονιά.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 7/10, μένω λίγο καιρό.

-την αίσθηση της κοινότητας: 5/10, υπάρχει αποξένωση.

-τις παροχές: 9/10

-τη μετακίνηση: 5/10, αν δεν είχα μηχανάκι, αρα 8/10

-τον δομημένο χώρο: 6/10, υπάρχει πρόβλημα με τις υποδομές.

αριθμός ταξινόμησης:

25

περιοχή κατοίκησης:

Αγίας Ζώνης

φύλο:

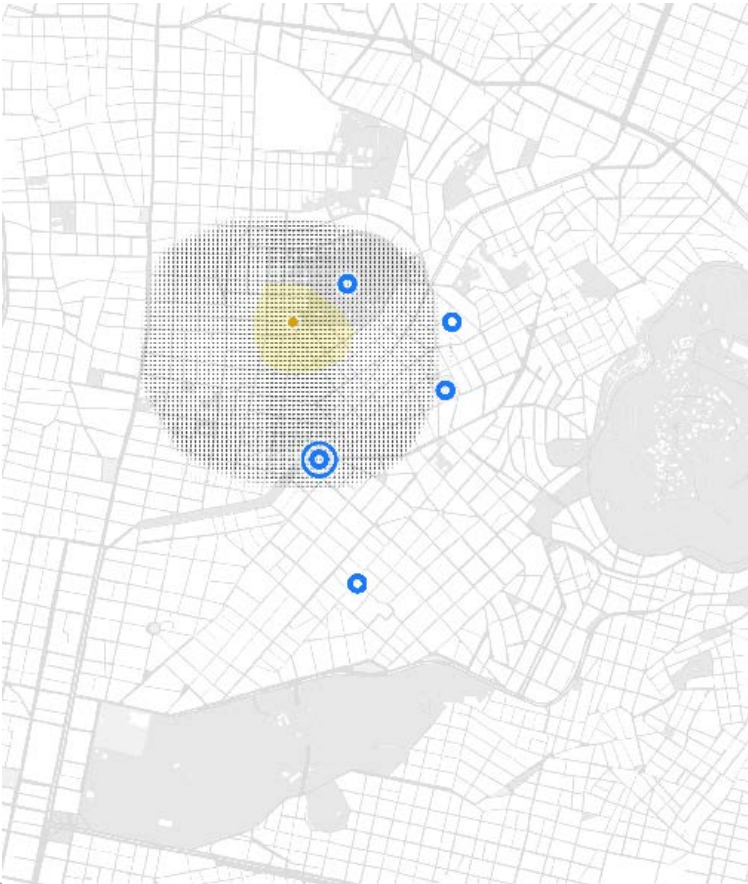
άνδρας
ημεδαπός

ηλικία:

80 χρονών

εργασία-
τύπος εργασίας:

συνταξιούχος

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;
Είμαι 80 χρονών, άνδρας, μένω με την γυναίκα μου.
2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;
Μένω στην οδό Αρμονίας.
3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)
Άνω Κυψέλη, Αλεπότρυπα.
4. Που εργάζεστε;
-
5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;
Διαμέρισμα.
6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;
Έχω φίλους στην περιοχή.
7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκής τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)
Μου αρέσει το σπίτι μου.
8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοσπύχια-εν σειρά κτίρια)
-
9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Αλεπότρυπα.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Φίλους.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Πηγαίνω στον Αγ. Αθανασιο, στον Αγ. Θωμά και στο ΚΑΠΗ. Πήγαινα και στην πλατεία, στο καφενείο, αλλά τώρα δεν μπορώ να περπατήσω στις ανηφόρες και τις κατηφόρες.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Γνωρίζω κόσμο.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Στην γειτονιά ψωνίζω.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Δεν οδηγώ πια. Με τα πόδια και την συγκοινωνία.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

-

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

-

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω πρόβλημα με τους μετανάστες.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Νοιώθω ασφάλεια, μια χαρά.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

-

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Η περιοχή εδώ είναι «γειτονιά».

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; Θα έμενα πιο χαμηλά, κοντά στην πλατεία για να αποφύγω της ανηφόρες – κατηφόρες. Θα την άλλαζα, για να μείνω στα Εξάρχεια, είναι πιο γειτονιά.
και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-τιν οικειότητα: **10/10**

-τιν αισθηση της κοινότητας: **10/10**

-τις παροχές: **10/10**

-τη μετακίνηση: **6/10**

-τον δομημένο χώρο: **8/10**

αριθμός ταξινόμησης:

26

περιοχή κατοίκησης:

Αλεπότρυπα

φύλο:

αγόρι
ημεδαπός

ηλικία:

13 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

μαθητής
σχολείο στην Κυψέλη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 13 χρονών, μαθητής, μένω με την οικογένειά μου.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω στην Κυψέλη από όταν γεννήθηκα.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Κυρίως το λόφο της Αλεπότρυπας. Θεωρώ διαδρομές την Πυθίας που βγαίνουμε, την Καυκάσου, τη Βελβενδού και τη Φωκίωνος.

4. Που εργάζεστε;

Είμαι μαθητής.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Σε διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

-

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκής τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

-

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιο όμορφα-εν σειρά κτίρια)

Πιο νέες πολυκατοικίες με πιλοτή.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Την Αλεπότρυπα.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους ειδικά από το σχολείο.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Βγαίνουμε στην Πυθίας.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Ναι αναγνωρίζω.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

-

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Με τα πόδια.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

-

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

-

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω πρόβλημα με τους ξένους.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Ναι, μια χαρά.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

-

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Εκεί που είναι το σχολείο και οι φίλοι.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; **Ευχαριστημένος.**

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

- την οικειότητα: -

- την αίσθηση της κοινότητας: -

- τις παροχές: -

- τη μετακίνηση: -

- τον δομημένο χώρο: -

αριθμός ταξινόμησης:

27

περιοχή κατοίκησης:

Αλεπότρυπα

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

ηλικία:

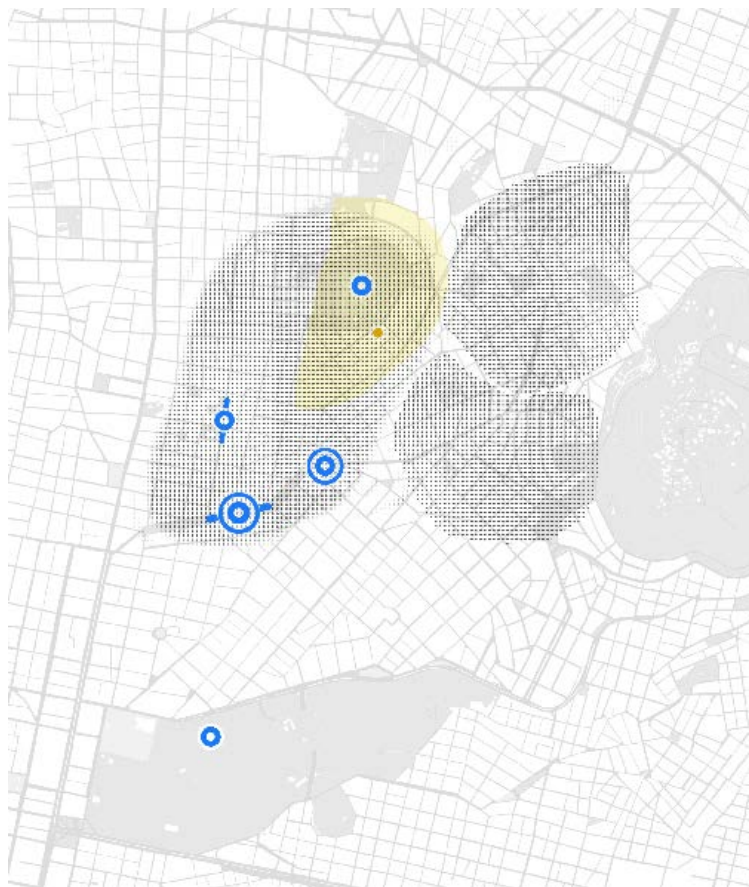
69 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

οικιακά

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 69 χρονών, γυναίκα, οικιακά.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω στην Αρμονίας από το '75. Είμαι από τις Σέρρες.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημο)

Αλεπότρυπα, άνω Κυψέλη.

4. Που εργάζεστε;

Δεν εργάζομαι.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Έχουμε φίλους από την πολυκατοικία, από παλιά. Είναι αυτοί που δεν έχουν φύγει.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληψη, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Το σπίτι έχει δύο υπνοδωμάτια, είναι καλά. Μου αρέσει που μένω σε ύψωμα, αλλά χάλασε κι εδώ.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιο όμορφα-εν σειρά κτίρια)

-

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σημεία κόμβοι: πλατεία Κανάρη, Φωκίωνος Νεγρη, Αλεπότρυπα.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχουμε φίλους στην περιοχή.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Ήρθαμε εδώ γιατί μένανε συγχωριανοί του άνδρα μου.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Στην Φωκίωνος συναντιόμαστε. Στην πλατεία πηγαίνουν μόνο οι ξένοι και στην Αλεπότρυπα πηγαίνουν κυρίως τα παιδιά. Στην Αγία Ζώνης πηγαίνω γιατί μένει η κόρη μου εκεί.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Ναι αναγνωρίζω.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Καλύπτομαι για αγορές από την περιοχή.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμε με τα πόδια και με την συγκοινωνία. Δεν έχει πια τόσο καλή συγκοινωνία.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

-

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Έχει πολλούς ξένους, έχει χαλάσει η περιοχή. Έχει και πολλά σπουπιά.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Έχει παραγίνει με τους ξένους, γινόμαστε εμείς υπόδουλοι.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δεν αισθάνομαι ασφάλεια, φοβαμαι να κυκλοφορήσω. Τώρα τελευταία όχι τόσο, λόγω αστυνόμευσης της περιοχής, επειδή είναι εδώ το σπίτι του πρωθυπουργού.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Στον σύλλογο του άνδρα μου πηγαίνω, που είναι από τα Τρίκαλα.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Μου άρεσε η γειτονιά όπως ήταν παλιά. Δεν θα την άλλαζα όμως για να πάω σε πιο καλή περιοχή.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή;

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: **10/10**

-την αίσθηση της κοινότητας: **7/10**

-τις παροχές: **5/10**

-τη μετακίνηση: **10/10**

-τον δομημένο χώρο: **6/10**

αριθμός ταξινόμησης:

28

περιοχή κατοίκησης:

Αλεπότρυπα

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

ηλικία:

30 χρονών

εργασία-
τόπος εργασίας:

εργάζεται
εκτός Κυψέλης

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;
Είμαι 30 χρονών, γυναίκα, μένω με τον άνδρα μου.
2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;
Μένω στην Ελικώνος 1 χρόνο περίπου.
3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)
Μένω στην άνω Κυψέλη.
4. Που εργάζεστε;
Εργάζομαι στην Μεταμόρφωση.
5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;
Σε διαμέρισμα.
6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;
Έχουμε τυπικές σχέσεις με τους άλλους κατοίκους της πολυκατοικίας.
7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)
Είμαι ικανοποιημένη.
8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοτή-εν σειρά κτίρια)
Καινούργιες σχετικά πολυκατοικίες, με πολύ κόσμο.
9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σημεία κόμβοι: πλατεία και Φωκίωνος, στην γειτονιά μου η Αλεπότρυπα.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Δεν έχω συγγενείς εδώ.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Εδώ βρήκαμε σπίτι.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

-

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Έχω γνωστούς από την πολυκατοικία, τα μαγαζιά της γειτονιάς και από τον δρόμο.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

-

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμαι με αυτοκίνητο και με τα πόδια στην γειτονιά.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Θα ήθελα περισσότερο πράσινο, πιο πολύ καθαριότητα και καλύτερα πεζοδρόμια. Από πλατείες και αθλητισμό είναι εντάξει.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Δεν έχει άστεγους, αλλά ο κόσμος έχει φτωχοποιηθεί αρκετά.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω πρόβλημα. Έχω παρατηρήσει να γίνονται συγκρούσεις, μεταξύ Ελλήνων και μεταναστών κοντά στην Φωκίωνος.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δεν φοβάμαι να κυκλοφορήσω.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Συμμετέχω σε μια πολιτική συλλογικότητα, αλλά όχι στην Κυψέλη.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

-

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; **Γειτονιά: 7/10. Η περιοχή εδώ που μένω έχει πολύ κόσμο για να το θεωρώ γειτονιά.**

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: **9/10**

-την αίσθηση της κοινότητας: **5/10**

-τις παροχές: **7/10**

-τη μετακίνηση: **4/10**

-τον δομημένο χώρο: **5/10**

αριθμός ταξινόμησης:

29

περιοχή κατοίκησης:

Αγ. Αθανάσιος

φύλο:

άνδρας
αλλοδαπός(Αφρικανός)

ηλικία:

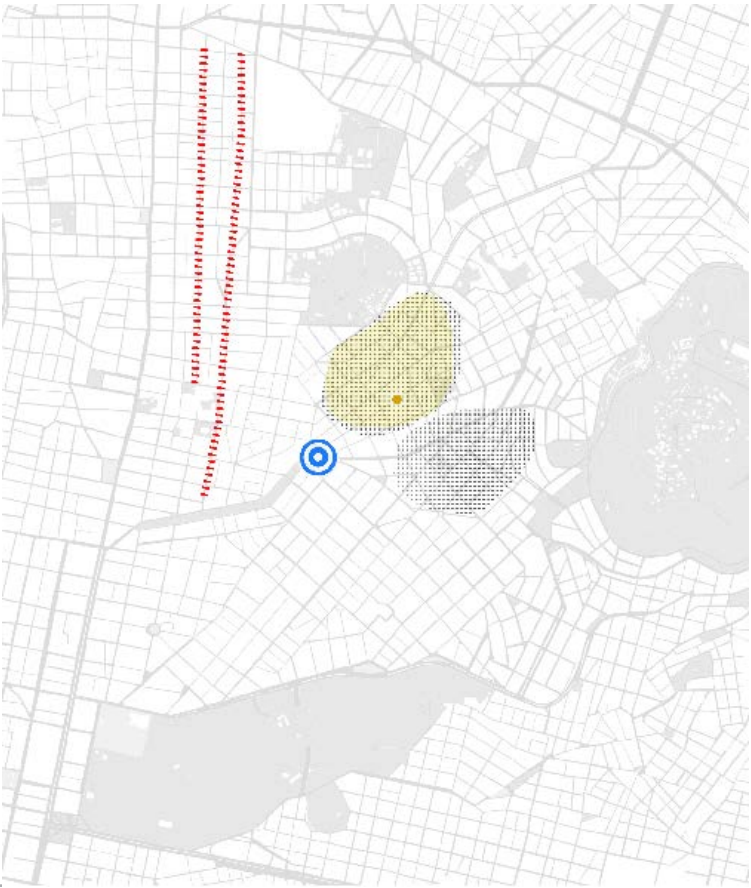
49 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

άνεργος

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 49 χρονών, άνδρας, μένω με την γυναίκα μου και τα παιδιά.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω στην Κυψέλη πολλά χρόνια, είμαι 25 χρόνια στην Ελλάδα.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Μένω στην Φαιδριάδων.

4. Που εργάζεστε;

Είμαι άνεργος εδώ και 5 χρόνια. Δουλεύω περιστασιακά σε οικοδομικές εργασίες.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Σε διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληψη, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Μένουμε σε ημι-υπόγειο. Μου αρέσει γιατί έχει αυλή και παίζουν τα παιδιά.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοτή-εν σειρά κτίρια)

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σημείο συνάντησης: πλατεία Κυψέλης.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους και συγγενείς στην γειτονιά.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Έχω γνωστούς από την πολυκατοικία, τα μαγαζιά της γειτονιάς και από τον δρόμο.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Με τα πόδια, είχα ένα αυτοκίνητο αλλά το έδωσα στην γυναίκα μου που δουλεύει.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Είμαι από την Νότια Αφρική και ήρθα με υποτροφία να σπουδάσω στην Αεροπορεία.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω νοιώσει ρατσισμό.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δεν φοβάμαι.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονία είναι οι φίλοι.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; **8/10, δεν θα την άλλαξα την γειτονία μου μου αρέσει.**

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

- την οικειότητα: **10/10**

- την αίσθηση της κοινότητας: **10/10**

- τις παροχές: **9/10**

- τη μετακίνηση: **10/10**

- τον δομημένο χώρο: **8/10**

αριθμός ταξινόμησης:

30

περιοχή κατοίκησης:

πλ. Αγ.Γεωργίου

φύλο:

άνδρας
ημεδαπός

ηλικία:

49 χρονών

εργασία-
τόπος εργασίας:

εργάζεται
στην γειτονιά

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 25 χρονών, άνδρας, μένωμε την οικογένειά μου.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω στην Κυψέλη από πάντα, με την οικογένειά μου. Πήγα σχολείο στο 15.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημο)

Μένω στην οδό Τήνου, κοντά στην πλατεία Αγ. Γεωργίου.

4. Που εργάζεστε;

Δουλεύω στην οικογενειακή επιχείρηση (μαγειρείο), πάνω στην πλατεία.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Σε διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Έχουμε αρκετά καλές σχέσεις με τους κατοίκους της πολυκατοικίας, όχι φιλίες.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Το σπίτι είναι ιδανικό. Πολυκατοικία του '90, έχει τρία υπνοδωμάτια, είναι ανακαινισμένη πρόσφατα. Εδώ που μένουμε εμείς κοντά στην πλατεία είναι ήσυχα.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοτινή-εν σειρά κτίρια)

Στον δρόμο μας έχει και υπόγεια και ισόγεια διαμερίσματα, πίστευω ότι μένουν κυρίως αλλοδαποί. Στην πολυκατοικία έχουμε πάρκινγκ στο ισόγειο.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Τοπόσημο της γειτονιάς είναι η πλατεία. Η Φωκίωνος είναι σημείο συνάντησης, εγώ δεν πηγαίνω πια. Και οι Πυθίας και Βελβενδου.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους στην γειτονιά, από το σχολείο. Αλλά πια έχω φίλους κυρίως από τον αθλητισμό που ασχολούμε.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Μένουμε στην Κυψέλη, επειδή έμενε από μικρός ο πατέρας μας.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Πηγαίνω στην Άνω Κυψέλη, που έχει μια καφετέρια ένας φίλος. Αλλιώς προτιμώ άλλες περιοχές, Άλιμο, Γλυφάδα, Παραλιακή, Πειραιάς.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω ανθρώπους στην περιοχή.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Καλύπτομαι.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Έχω μικρό αμάξι και βολεύει.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Θα ήθελα περισσότερο πράσινο. Πλατείες έχει. Πολιτιστικά κέντρα καλό θα ήταν να υπάρχουν. Σίγουρα ο Πανελλήνιος για τον αθλητισμό δεν είναι αρκετός. Δεν υπάρχουν πράγματα για τον αθλητισμό και οι νέοι δεν ασχολούνται καθόλου με τον αθλητισμό.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλη)

Η περιοχή έχει υποβαθμιστεί από τους ξένους. Υπάρχει εγκληματικότητα, ναρκωτικά, βία μεταξύ μεταναστών. Στο σχολείο είχαμε πολλούς ξένους και αυτό ήταν πρόβλημα, γίνονταν επιθετικοί. Άστεγους δεν βλέπω πια, παλιά έβλεπα πολλούς που έκαναν άσχημα πράγματα.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Λόγω των μεταναστών έπεσε το επίπεδο στην Κυψέλη, δεν είναι πια γειτονιά. Έχει πιο πολλούς στην Αχαρνών και στον Αγ. Παντελεήμονα εκεί δεν πας, προς Πατήσια επίσης από ένα σημείο και μετά είναι χάλια.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δεν φοβάμαι να κυκλοφορήσω, αλλά ξέρω ότι γίνονται διάφορα.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Δεν συμμετέχω κάπου, θα συμμετείχα σε μια συνέλευση γειτονιάς να πω τα προβλήματα και να προτείνω λύσεις.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονία: πρέπει όλοι να παλεύουν για το καλό της, να προσδεύει και να είναι σωστή.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; 6/10 θα την άλλαζα για να μείνω κάπου πιο ήρεμα. και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

- την οικειότητα: 2/10

- την αίσθηση της κοινότητας: 3/10

- τις παροχές: 5/10

- τη μετακίνηση: 4/10

- τον δομημένο χώρο: 6/10

αριθμός ταξινόμησης:

31

περιοχή κατοίκησης:

Φωκίωνος Νέγρη

φύλο:

άνδρας
ημεδαπός

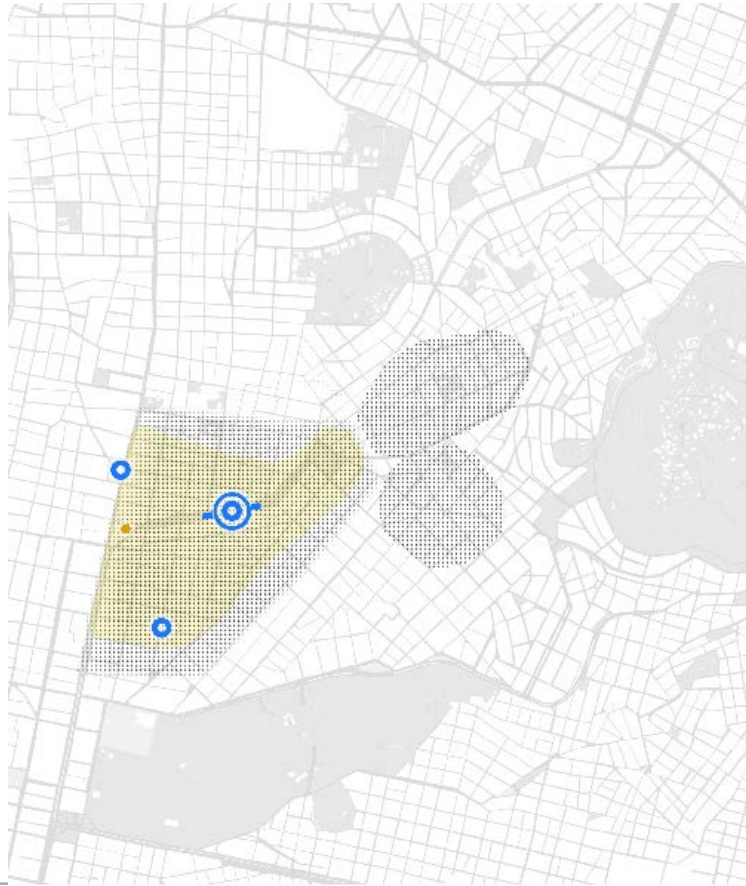
ηλικία:

65 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

συνταξιούχος
καθηγητής Ε.Μ.Π.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 65 χρονών, μένω μόνος μου.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω από πάντα στην Κυψέλη.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Μένω Αγαθουπόλεως και Πατησίων. Λέω ότι μένω στην Πλ. Αμερικής, που είναι γνωστή, ή στην Φωκίωνος κάτω- κάτω.

4. Που εργάζεστε;

Είμαι συνταξιούχος καθηγητής του Πολυτεχνείου.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Σε διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Η μητέρα μου μένει στη ίδια πολυκατοικία.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκής τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Είναι πολυκατοικία 15 ετών. Είναι πολύ μεγάλο διαμέρισμα, 185 τ.μ. με 2 υπνοδωμάτια και μένω μόνος μου. Θεωρώ ότι δεν είναι πολύ αποπνικτικά. Μένω στον 5ο, έχει καλή μόνωση και δεν έχει όχληση. Μου αρέσει γιατί είμαι άνθρωπος του κέντρου. Στην πολυκατοικία δεν μένουν μετανάστες, στον 1ο και στον 2ο έχει γραφεία και στον 3ο κατοικίες.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πilotή-εν σειρά κτίρια)

-

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σημεία-κόμβοι: Η Φωκίωνος Νέγρη και πλατεία Αγίου Γεωργίου.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιάς σας;

Έχω κάποιους φίλους από την γειτονιά, με πολλούς λέω καθημέρα αλλά οι πιο κοντινοί μου έχουν φύγει, έχουν πάει στα προάστια.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

-

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω ανθρώπους στην περιοχή.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Οι καθημερινές μου ανάγκες καλύπτονται πλήρως και με τα πόδια.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Με τα πόδια και με το αυτοκίνητο.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Δεν είναι επαρκείς οι δημόσιοι χώροι, υπάρχει ανάγκη για περισσότερες πλατείες και πράσινο. Για αθλητισμό δεν ξέρω, δεν αθλούμουν ποτέ. Δημόσια κτίρια δεν υπάρχουν πολλά, θέλουν να φτιάξουν την δημοτική αγορά και ρωτάνε τους πολίτες πως, λίγη σοβαρότητα.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Θα ήθελα να είχαμε περισσότερο παρκινγκ.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Υπάρχει ρατσισμός, αλλά όχι πολύ έντονος.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Έχει κάποιους μετανάστες η περιοχή, τώρα δεν δημιουργούν πρόβλημα, αλλά κάποτε δημιουργούσαν. Κάνουν τα γκέτο τους

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δεν φοβάμαι.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

-

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Η γειτονιά δεν έχει ιδιαίτερη σημασία στην Ελλάδα, πια έχουμε αποξενωθεί. Είναι απλά η περιοχή που μένεις.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; Είμαι ευχαριστημένος: 7/10

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 10/10

-την αίσθηση της κοινότητας: 1/10

-τις παροχές: 8/10, θα έβαζα 9 πριν την κρίση

-τη μετακίνηση: 8/10

-τον δομημένο χώρο: 4/10, έχει πολλά ωραία κτίρια που δεν χρησιμοποιούνται και πολλά φτηνιάρικα κτίρια.

αριθμός ταξινόμησης:

32

περιοχή κατοίκησης:

πλ. Κανάρη

φύλο:

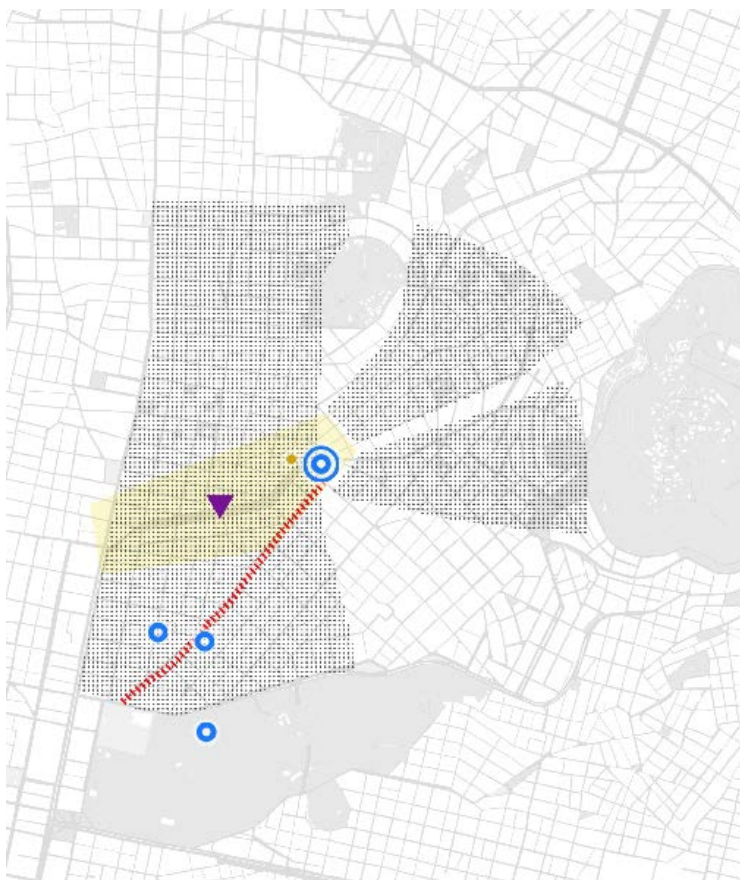
άνδρας
ημεδαπός

ηλικία:

68 χρονών

εργασία-
τύπος εργασίας:

εργάζεται
εκτός Κυψέλης

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 68 χρονών, άνδρας. Μένω με την γυναίκα μου, έχουμε μια κόρη.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω στην Φωκίωνος κοντά στην πλατεία τα τελευταία χρόνια. Έμενα και παλαιότερα.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Η Φωκίωνος Νέγρη, είναι σημαντικός κόμβος. Η δημοτική αγορά της Κυψέλης ήταν πυρήνας πολιτισμού. Η πλατεία Κυψέλης. Η πλατεία του αγίου γεωργίου. Η κυψέλης και σχολείο που είναι εκεί. Το πεδίο του Άρεως.

4. Που εργάζεστε;

Εργάζομαι σε πρακτορείο, εκτός Κυψέλης.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Δεν ξέρω πάρα πολλούς από την Φωκίωνος.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληψη, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Το διαμέρισμα είναι του '63, δεν έχει ανακαινιστεί αλλά είναι σε καλή κατάσταση. Το σπίτι μας είναι επαρκές. Στο ισόγειο έχει μαγαζιά. Δεν μένουν στην περιοχή μου πολλοί μετανάστες γιατί είναι υψηλά τα ενοίκια.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιλοτή-εν σειρά κτίρια)

Η περιοχή που μένω είναι η Φωκίωνος.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Ο πεζόδρομος της Φωκίωνος, η Δημοτική Αγορά και η πλατεία Κανάρη.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους από παλιά και συγγενείς.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

-

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω σε αυτήν την περιοχή.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

-

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμε με τα πόδια εντός Κυψέλης και με το αυτοκίνητο τα Σαββατοκύριακα. Κυκλοφορώ και με τα ΜΜΜ, τα αγαπώ και νοιώθω όμορφα.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Θα ήθελα περισσότερο πράσινο και αθλητισμό. Για τον πολιτισμό έχουμε χώρους. Ενώ για αθλητισμό υπάρχει μόνο ο Πανελλήνιος.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Αγαπάμε την γειτονιά μας έχει προβλήματα αλλά όχι όπως την παρουσιάζουν.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω πρόβλημα με τους μετανάστες.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Ναι. Δεν φοβάμαι.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Συμμετέχω στην ομάδα κατοίκων «Η Κυψέλη μας». Κάνουμε πράγματα για την γειτονιά μας, γιατί την θεωρούμε αδικημένη.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Η γειτονιά μας είναι ωραία και ασφαλής.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; 8/10 και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-τιν οικειότητα: 8/10

-τιν αισθηση της κοινότητας: 9/10

-τις παροχές: 10/10

-τη μετακίνηση: 8/10

-τον δομημένο χώρο: 6-7/10

αριθμός ταξινόμησης:

33

περιοχή κατοίκησης:

πλ. Αγ. Γεώργιος

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

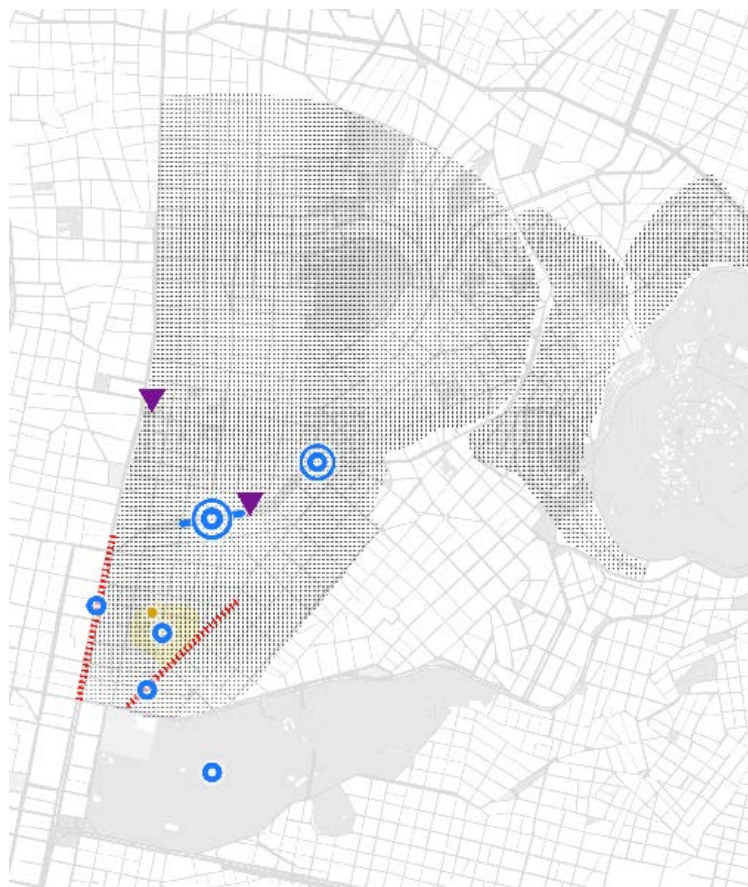
ηλικία:

26 χρονών

εργασία-
τόπος εργασίας:

άνεργη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 26 χρονών, γυναίκα, μένω με την αδερφή μου.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω στην Κυψέλη από το 2009-θεωρώ ότι έχει γειτονιά.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Μένω στην Επτανήσου. Μένω κοντά στο ΚΕΘΕΑ. Διαχωρίζω τις περιοχές σε άνω-νέα-κυψέλη. Αλλά δε μπορώ να τις διαχωρίσω εύκολα. Μένω στην περιοχή του Αγ.Γεωργίου και αυτή η περιοχή είναι πολύ γειτονιά-σα χωριό. Χρησιμοποιώ την Πατησίων για να προσδιορίσω την κατοικία μου, την Κυψελής και την πλατεία Αγ.Γεωργίου.

4. Που εργάζεστε;

Δεν εργάζομαι προς το παρόν, είμαι απόφοιτη ιστορικού, αρχαιολογικού.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Σε διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Δεν έχω φίλους από την πολυκατοικία, αλλά χαιρετάω τους γείτονες μου στην πολυκατοικία.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Έχει δυο υπνοδωμάτια και είναι ανακαινισμένο.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοτινή-εν σειρά κτίρια)

Η περιοχή που μένω είναι 5-6 όροφοι, είναι πολυκατοικία του '80, οι περισσότερες είναι του '50-'60, υπάρχουν

και κάποια νεοκλασσικά και κάποια παρατημένα, κλειδωμένα κλπ, οι νεότερες έχουν γκαραζ και πιλοτή.

Η περιοχή έχει και αρκετά νεοκλασσικά, στην πολυκατοικία μου οι μετανάστες μένουν σε διάφορους ορόφους.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Σημείο συνάντησης: πλατεία Κυψέλης.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιάς σας;

Μένουν και άλλοι φίλοι μου στην Κυψέλη. Δεν ξέρω και αυτούς που μένουν στην απέναντι πολυκατοικία. Ήξερα όμως κάτι παιδιά που μένανε στην απέναντι πολυκατοικία στον ίδιο όροφο επειδή απλά βλεπόμασταν από τα μπαλκόνια μας.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Έμενα στα Εξάρχεια τα πρώτα χρόνια που σπούδαζα Αθήνα, προτίμησα την Κυψέλη γιατί ήταν πολύ πιο φθηνά και είναι και κεντρικά. Θα πήγαινα στην Κυψέλη ακόμα κι αν δεν έμεναν φίλοι μου γιατί είναι οικονομικά, ωραίο το σπίτι και είναι και κεντρικά. Αν δεν έμεναν οι φίλοι μου εδώ όμως, μπορεί να μη μου άρεσε τόσο.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Συνήθως κυκλοφορεί Κυψέλη-Εξάρχεια. Βγαίνω και στην Κυψέλη για σινεμά, θέατρο, φαγητό στη Φωκίωνος, φαί στην πλ. Αγ.Γεωργίου, για ποτό στο αυενοίρ, κλπ. Κυρίως περισσότερες ώρες είμαι στην Κυψέλη, στο σπίτι και έξω. Πάω στο Πεδίον του Άρεος, μετά την ανακαίνιση είναι ωραία, και στη Φωκίωνος Νέγρη γιατί έχει παιδάκια και χαζεύεις. Δεν έχω καλή σχέση με τους δημόσιους χώρους. Προτιμώ να πάει σε μαγαζί παρά σε δημόσιο χώρο. Στη γειτονία έχουν γίνει διάφορα πράγματα, όπως το πάρκο Κύπρου και Πατησίων, υπάρχουν ακόμα κάποια πανό. Όταν υπήρχε η αγορά της Κυψέλης πήγαινα εκεί, ήταν πολύ φθηνά, πήγαιναν και παππούληδες. Στην πλατεία της Κυψέλης δε θα καθίσω πάω στη Φωκίωνος αλλά δε φθάνω μέχρι την πλατεία. Δε φτάνω εκεί που ξεκινούν σκαλιά, ανηφόρες κλπ, νιώθω ότι είναι μακριά.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Γνωρίζω τον φούρναρη, τον μπακάλη κλπ, λέμε ένα γεια επειδή έχω πάει πολλές φορές.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

-

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμε κυρίως με τρόλνι.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Θα ήθελα παραπάνω πράσινο, αν και δεν ξέρω που θα μπει. Εγώ δίπλα από το σπίτι μου έχω πλάτωμα να καθίσω, κάποιος άλλος που δεν έχει δεν ξέρω. Θα ήθελα περισσότερα πάρκινγκ γιατί έχει παντού αμάξια. Πήγαινα στον Πανελλήνιο στην πισίνα για φυσιοθεραπείες.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Έχω ακούσει διάφορα για το Πεδίον του Άρεος, ναρκωτικά, εμπόριο λευκής σαρκός κλπ. Βράδυ δεν περνάω από το πάρκο.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Είμαι Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω πρόβλημα με τους μετανάστες. Δε είναι συμφιλωμένα και όλα τέλεια με μετανάστες και ντόπιους αλλά μάλλον υπάρχει μεγαλύτερη ανοχή απ' ότι στον Αγ.Παντελεήμονα πκ. Με μετανάστες παίζουν πολλά σκηνικά στο δρόμο, στο τρόλνι κλπ «σήκω εσύ».

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Οι μετανάστες έχουν δικές τους κοινότητες με δικά τους μαγαζιά κλπ. συνήθως κάνουν δικές τους ομάδες, αλλά κι αυτό εξαρτάται. Υπάρχουν και εθνικότητες που δεν έχουν δημιουργήσει κάποια ομάδα και είναι πιο μόνοι τους.

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δεν φοβάμαι να κυκλοφορήσω, αν και αργά αργά το βράδυ το σκέφτομαι λιγάκι αλλά δεν πτοούμαι. Πάνω στην Πατησίων αισθάνεται μια ασφάλεια γιατί είναι τα μαγαζιά πάντα ανοιχτά.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

-Είμαι μέλος της ΟΠΙΚ (ομάδα προφορικής ιστορίας Κυψέλης) και συμμετέχω σε διάφορες συνελεύσεις.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Ορισμός γειτονιάς, άλλο πράγμα για την πόλη και άλλο για το χωριό.

Για την πόλη είναι ο χώρος που κινείσαι και κάνεις τις δουλειές σου.

Για το χωριό, είναι πολύ πιο κλειστό, είναι πιο κλειστές οι σχέσεις, ενώ εδώ είναι πολύ πιο χαλαρές οι σχέσεις. Στην Αθήνα έχει να κάνει κυρίως με τους δρόμους, τον χώρο και όχι τις διαπροσωπικές σχέσεις.

1. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; Θα έβαζα ένα 8/10 στην Κυψέλη. Έχουμε όλα τα θέματα με μικρά πεζοδρόμια, βρώμικοι δρόμοι από κακά σκύλων. Πολλοί λένε ότι υποβαθμίστηκε η περιοχή. Άλλοι για το '70 μετά τη χούντα, άλλοι για το '80 που ήρθαν από τα χωριά, άλλοι για το μετά το '90 με τους μετανάστες και άλλοι τώρα με την κρίση. Δε θα άλλαζα περιοχή, δε θα ήθελα να μένω κάπου αλλού στην Αθήνα. Ίσως να άλλαζα διαμέρισμα αλλά όχι περιοχή.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

- την οικειότητα: -
- την αίσθηση της κοινότητας: -
- τις παροχές: -
- τη μετακίνηση: -
- τον δομημένο χώρο: -

επιπλέον πληροφορίες:

Ενασχόληση με προφορική ιστορία- ΟΠΙΚ (ομάδα προφορικής ιστορίας κυψέλης)-

Συλλέγουν εμπειρίες από την αγορά της Κυψέλης. έχουν διάφορες υπο-ομάδες, όπως: ομάδα κρίση-προσωπικές μαρτυρίες για την κρίση στην κυψέλη (ανήκει στην ομάδα νεολαία). Μεταφέρονται εμπειρίες που μπορούν να μεταφερθούν. Υπάρχει ομάδα «καθημερινή ζωή» και έχει να κάνει με τη μνήμη της γειτονιάς. Αρχικός στόχος τους να πάρουν συνέντευξη από κάθε κοινωνική δομή στην Κυψέλη. Επειδή ασχολούμαστε με τη γειτονιά, μας βλέπουν θετικά οι υπόλοιποι «φορείς» που ασχολούνται με τη γειτονιά. Υπάρχει και ομάδα «μετανάστευση» στην ΟΠΙΚ.

Διάφορες συλλογικές δομές:

Κέντρο ελέγχου τηλεοράσεως: μια συλλογικότητα στην κυψέλη που ασχολείται με πιο καλλιτεχνικά

Δομή αλληλεγγύης-το μυρμήγκι

Σύλλογος Γυναικών Σιέρα Λεόνε, ο οποίος έκλεισε τώρα

Πολυχώρος αλεξανδρεία: στην πλατεία αμερικής, έγινε μετά την κρίση

Κίνηση κατοίκων του διαμερίσματος: είναι του Σύριζα, δεν είναι κάτι πολύ μαζικό, πρέπει να συνεδριάζουν στη βιβλιοθήκη του Δήμου

Επιτροπή αλληλεγγύης: με τα κορίτσια

ΚΕΘΕΑ: κεντρικά γραφεία του

Η κυψέλη μας: πιο φιλελεύθερο και φιλανθρωπικό, βγάζει και έντυπο

Συνέλευση για την εργατική λέσχη πατησίων-κυψέλης: φτιάχνεται τώρα

Λαϊκή συνέλευση πατησίων, η κυψέλη δεν είχε ποτέ

αριθμός ταξινόμησης:

34

περιοχή κατοίκησης:

πλ. Αγ.Γεωργίου

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

ηλικία:

23 χρονών

εργασία-

τύπος εργασίας:

φοιτήτρια

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 23 χρονών, φοιτήτρια, μένω Σπετσών και Λευκάδας με την οικογένειά της.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω στην Κυψέλη από πάντα, με την οικογένειά μου.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημο)

Οριοθετώ αυτή την περιοχή ως γειτονιά μου γιατί εκεί πήγαινα σχολείο, πήγαινα στο 60-15, και είναι οι γνωστοί και οι φίλοι μου. Είναι και η πλατεία Αγ.Γεωργίου που πήγαινα μικρούλα και το Πεδίο του Άρεως, πηγαίναμε πολλά παιδάκια εκεί. Άλλες υποπεριοχές που διακρίνω είναι: Μέχρι την πλατεία κυψέλης-η πάνω περιοχή, γενικά η πλατεία Κυψέλης χωρίζει περιοχές. Και η Κυψέλης χωρίζει περιοχές.(μένεις πάνω ή κάτω από την κυψέλη). Όσο κατεβαίνεις από την Κυψέλης, υποβαθμίζεται. Η Ζακύνθου, η Λευκάδας κλπ έχουν κάποια πολύ ωραία κτίρια, διατηρητέα.

4. Που εργάζεστε;

-

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Σε διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Μένει και η γιαγιά μου. Έχουμε σχέσεις γιατί μένουμε πολλά χρόνια και γνωριζόμαστε. Οι γονείς μου έμειναν κατευθείαν από το χωριό στην Κυψέλη. Την πολυκατοικία μας την έχτισε ο προπάππους μου, πριν 40-50 χρόνια, εμείς έχουμε 2 διαμερίσματα εκεί.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός

δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Όχι. Είναι μεγάλο, αλλά θα ήθελα να είναι μεγαλύτερο. Το κλασικό διαμέρισμα στην Κυψέλη είναι με δυο υπνοδωμάτια. Μακρόστενα σπίτια με μακρόστενους διαδρόμους και μακρόστενα μπαλκόνια. Θα ήθελα άλλο ένα υπνοδωμάτιο γιατί έχω αδερφό. Και οι περισσότεροι που γνωρίζω στην περιοχή, στοιβάζονται τα αδέρφια σε ένα δωμάτιο.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοι-εν σειρά κτίρια)

Είναι όλα δίπλα-δίπλα, δεν έχουν πλοτές. Και οι όροφοι 4-5. Εμάς η πολυκατοικία έχει 5 ορόφους. Εμείς δεν έχουμε πλοτή. Τα καινούρια σπίτια είναι κυρίως στην Άνω Κυψέλη.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Η πλ. Αγ.Γεωργίου, τα δικαστήρια, μερικές φορές ακούγεται και σαν περιοχή «τα δικαστήρια», έχει πολλές εκκλησίες: η Αγίας Ζώνης, (είναι σημαντικός ο δρόμος)-συνάζει πολύς κόσμος εκεί-έχει κάτι σουβλατζδικα Έχουμε το άγαλμα του Κανάρη και του Κολοκοτρώνη που είναι (Του Κολοκοτρώνη) κοντά στον Πανελλήνιο και είναι πολύ γνωστό, το ξέρουν όλοι.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιάς σας;

Πολλούς, οι φίλοι μου από την Αθήνα, είναι οι φίλοι μου από τη γειτονιά μου. Που έχουν προκύψει βέβαια από το σχολείο. Αναγνωρίζω κόσμο σε ολόκληρη την περιοχή, αλλά από την περιοχή που πήγαινα σχολείο αναγνωρίζω περισσότερο κόσμο.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Όταν πάω βόλτα το σκυλί μου, πάω στο Πεδίον του Άρεως. Τα ψώνια και όλα αυτά έχουμε μέρη στην Κυψέλη. Και για ρούχα θα πάω Πατισίων, όχι Ερμού, έχει ότι θέλω. Βαριέμαι να κατεβώ κέντρο και αν δε βρω αυτά που θέλω θα πάω αλλού. Για έξοδο, όσοι μένουν Κυψέλη, ή θα πάνε Εξάρχεια ή θα πάνε Γαλάτσι. Τα Εξάρχεια είναι κοντά, από το σπίτι μου κάνω ένα τέταρτο να πάω.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Ναι αλλά δε θα τα χαιρετήσω. Δε βλέπω συνέχεια γνωστούς. Στο λύκειο, συνέχεια. Γιατί όταν βγαίναμε στο γυμνάσιο, συχνάζαμε στη Φωκίωνως και βλέπαμε κόσμο. Δε συχνάζω πλέον στην Κυψέλη. Οπότε δεν ξέρω πως είναι ακριβώς. Αλλά πιο παλιά μου φαινόταν πιο ωραία. Γενικά ο κόσμος έβγαινε πιο πολύ στην Κυψέλη.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Ναι.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Αυτό είναι το θετικό της περιοχής. Το μετρό της πλ.Βικτωρίας είναι δίπλα, και για όλα τα άλλα τα λεωφορεία και τα τρόλεϊ. .

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Στην περιοχή δεν έχουμε πολύ πράσινο αλλά είμαστε καλύτερα από άλλες περιοχές γιατί έχουμε το Πεδίον του Άρεως. Δεν υπάρχουν αυτό που λέμε πλατείες και ότ έχουμε είναι πολύ περιορισμένο σε target group ποιος θα πάει. Στην πλατεία Αγ.Γεωργίου είναι μόνο παπουδες με εγγονάκια που παίζουν. Στην πλατεία Κυψέλης κυρίως μετανάστες και παιδάκια αν και δεν έχει πολύ κινητικότητα. Και στο Πεδίον του Άρεως θα πάνε παιδάκια. Δηλαδή η περιοχή μας αναφέρεται κυρίως σε παιδάκια και σε παπουδες. Και μετά είναι η Φωκίωνος που μπορεί κάποιος να βγει. Αλλά και πάλι συγκεκριμένες κατηγορίες. Πράσινο γενικά έχει λίγο αν και έχει το τεράστιο Πεδίον του Άρεως. Χρησιμοποιείται κυρίως από την Κυψέλη. Για την δική μου περιοχή καλύπτει ο Πανελλήνιος. Έχει θέατρα πολλά. Δεν υπάρχουν πολιτιστικά δρώμενα όμως. Την αγορά (της Κυψέλης) είναι το μόνο που ακούμε συχνά να γίνονται πράγματα. Από αθλητισμό είναι ο πανελλήνιος αλλά πολιτιστικά καθόλου. Αν γινόντουσαν πράγματα γινόντουσαν σε σχολεία.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Υπάρχουν διάφορα προβλήματα..

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω πρόβλημα αλλά πιο πολύ ότι κάποιοι συγκεκριμένοι άνθρωποι από αυτούς, έχουν συγκεκριμένα προβλήματα και φοβάσαι συγκεκριμένες ώρες. Κατά τα άλλα δεν είναι ότι έχω πρόβλημα. Είχα παρατηρήσει στο σχολείο, υπήρχε ρατσισμός. Για παράδειγμα στο σχολείο μου, υπήρχε Χρυσή Αυγή και είχαν παίξει και ξυλο

με μετανάστες χωρίς κάποιο λόγο. Πιστεύω ότι περισσότερο χαρακτηρίζεται από τους μετανάστες η περιοχή. Έχουν φτιάξει μια κοινότητα, ζουν την περιοχή πιο πολύ οι μετανάστες παρά οι ντόπιοι.

Δεν υπάρχουν πολλές εντάσεις ανάμεσα σε μετανάστες και ντόπιους, στρέφονται ίσως προς τους ομοεθνείς τους, έχουν και δικά τους μαγαζιά που βγαίνουν η διατηρούν και χωρίζονται ανά εθνότητες και δε νιώθουν και τόσο την ανάγκη να ενταχθούν.

1. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-Ναι, οι μετανάστες πλ.Κυψέλης και πλ.Βικτωρίας. Η περιοχή πιο υποβαθμισμένη είναι κάτω από την Πατησίων. Οι γέροι στη Φωκίωνος πολύ και στην πλ. Αγίου Γεωργίου και στο Πεδίον του Άρεος βγαίνουν για τη βόλτα τους, κάτω από ένα κιόσκι στο ΔΕΛΕΑΡ που μαζεύονται κάθε μέρα άπειροι και παίζουν τάβλι, παίρνουν παγωτό κλπ. Όλοι πάνε. Για τους νέους, δεν υπάρχουν «στεκία». Δε βγαίνουν στην Κυψέλη τώρα πια. Στο Πεδίον του Άρεος άμα νυχτώσει, δε μπαίνεις, δεν είναι ότι θα πάμε βόλτα γενικά στο Πεδίον του Άρεος.

2. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Γενικά δεν κυκλοφορείς μόνος σου βράδυ, εγώ τουλάχιστον παίρνω ταξί, δε θα γυρίσω με τα πόδια.

3. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Δεν συμμετέχω κάπου. Το μόνο που ξέρω είναι αυτό που συνέβαινε τότε με την Αγορά, κατά τα άλλα δεν ξέρω κάτι.

4. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Γειτονία είναι η περιοχή που περισσότερο κυκλοφορείς και καλύπτεις τις βασικές σου ανάγκες. Έχει να κάνει και με τους φίλους σου.

5. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή: Ο μόνος λόγος που δεν είμαι ευχαριστημένη είναι αυτό το στοιχείο του φόβου κάποιες φορές που δε μπορείς να πας σπίτι σου. Δηλαδή ακόμα κι αν είμαι Εξάρχεια-πολύ κοντά στο σπίτι μου, θα φοβηθώ να περάσω το Πεδίον του Άρεος να πάω σπίτι μου. Και από Πατησίων φοβάμαι. Μου έχουν συμβεί περιστατικά τύπου παρενοχλήσεις, να με πάρουν στο κυνήγι. Έχω φάει και σφαλιάρα από τύπο, επειδή μου μιλούσε κι εγώ δεν του απαντούσα.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: -

-την αίσθηση της κοινότητας: -

-τις παροχές: -

-τη μετακίνηση: -

-τον δομημένο χώρο: -

αριθμός ταξινόμησης:

35

περιοχή κατοίκησης:

Αγ. Αθανάσιος

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

ηλικία:

23 χρονών

εργασία-
τόπος εργασίας:

φοιτήτρια

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 23 χρονών, φοιτήτρια αρχιτεκτονικής.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω στην Κυψέλη από όταν γεννήθηκα.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Στην Αλεπότρυπα μαζεύεται κόσμος με σκυλιά και παιδιά. Πιο οικείο σαν διαδρομή για δημόσιο χώρο είναι στην πλατεία Κυψέλης και στάνταρ στη Φωκίωνος για περίπατο. Η πλ. Αγ. Γεωργίου, η πιο παλιά γειτονιά στην Κυψέλη. Θεωρώ ότι μένω στην Άνω Κυψέλη. Χρησιμοποιούμε τα σχολεία για να καθορίσουμε το που είμαστε (60-15, σχολεία Αγίας Γλυκερίας-φανάρια, σχολεία στη Βελβενδού). Στην Κυψέλη διακρίνω τις περιοχές: Πολύγωνο-νέα κυψέλη που είναι ένα πράγμα, άνω κυψέλη και κάτω κυψέλη.

4. Που εργάζεστε;

-

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

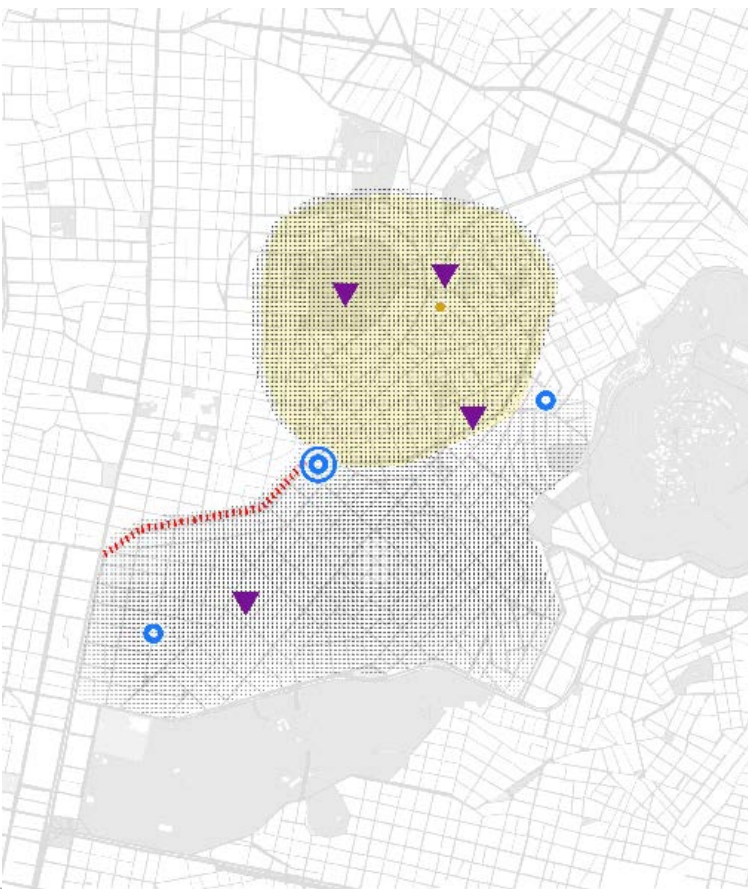
Διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Απόλυτα τυπικές.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Ναι. Έχει δυο υπνοδωμάτια.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιλοτή-εν σειρά κτίρια)

Ήταν περιοχή με παλιές πολυκατοικίες, που παλιότερα ήταν μεσοαστικές πολυκατοικίες. Η πολυκατοικία μου είναι του 50. Υπάρχουν και πολλές πιο καινούριες και νεόδμητες. Μόνο οι καινούριες έχουν πυλωτή που είναι πάρκινγκ. Οι πόρτες στα υπόλοιπα είναι στο δρόμο και το ισόγειό τους χρησιμοποιείται ως κατοικία. Στην πολυκατοικία μου τα μπαλκόνια είναι μικρά.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Αλεπότρυπα. Για να προσδιορίσεις το που μένεις, κάποιοι, όχι εγώ θα χρησιμοποιήσουν τις εκκλησίες για να πουν που μένουν, αλλά εγώ δεν το χρησιμοποιώ ποτέ για να πω που μένω. Έχει το μνημείο, μια ταμπέλα για το σπίτι του Κανάρη στην Κυψέλης

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιάς σας;

Έχω φίλους, αλλά δε βγαίνουμε εδώ, για γρήγορο καφέ θα πάμε Εξάρχεια.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Με τα χρόνια περνούσα λιγότερο χρόνο σε δημόσιους χώρους στην Κυψέλη. Όταν ήμουν πιο μικρή έκανα τη στάνταρ βόλτα πλατεία-Φωκίωνος. Ήταν η στάνταρ βόλτα να καθίσεις στην πλατεία σαν παιδάκι να παίζεις, και μετά στο γυμνάσιο κάναμε τη βόλτα στην Φωκίωνος. Πλέον, δεν επιλέγω να βγω στη γειτονιά μου, λόγω χαρακτήρα των μαγαζιών, θεωρώ ότι υπάρχουν και εδώ στη Φωκίωνος μαγαζιά αλλά προτιμώ κάποια άλλα που βρίσκονται κυρίως στα Εξάρχεια, στα Πετράλωνα..

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Ναι αναγνωρίζω. Οι σχέσεις μου με τους ανθρώπους στην Κυψέλη είναι κυρίως λόγω σχολείου, και τώρα που δε μένω πια εδώ δεν έχω άλλες σχέσεις. Αλλά οι γονείς μου δεν είχαν και τα τελευταία χρόνια απέκτησαν, παρόλο που έμεναν πολλά χρόνια εδώ.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

-

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Μετακινούμε με τρόλεϊ.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Έχει αυτό το λόφο (λόφος Αλεπότρυπας), αλλά θεωρώ ότι δεν είναι τόσο προσβάσιμος. Λέγεται λόφος Ελικώνος, γήπεδα Αλεπότρυπας. Έχει δημοτικό γυμναστήριο, εξαιρετικό, στην πλατεία κυψέλης. Πήγαινα, πληρώνεις νομίζω 5 ευρώ για ένα μήνα. Δεν ξέρω πως έγινε αυτό αλλά λειτουργεί κανονικά. Έχει και τα γήπεδα της Ελικώνος.

Από πλατείες έχει τη βασική, τη Φωκίωνος, την Αγίου Γεωργίου, η πλατεία ΕΟΚΑ στη νέα κυψέλη, δεν έχει κάτι απλά είναι μια πλατεία που μαζεύονται παιδιά και παίζουν, δεν έχει κάτι άλλο τρομερό. Α κάπου είναι τα γήπεδα της δεξαμενής στον περιφερειακό.

Για δημόσια κτίρια, φτάνουμε Πατησίων, πωπω τίποτα δεν έχει. Α έχει κάποια θέατρα χαμηλά: το κάππα, το κυκλάδων, στην ανάφης ή στην αμοργού το χώρα, ένα μικρό θέατρο, και στην κυψέλης έχει δυο θέατρα, και σινεμά επί της Πατησίων. Η ψυχαγωγία που έχει εδώ είναι επαρκής για τον κόσμο, απλά δεν καλύπτει τα γούστα μας.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλη)

Μας ενοχλεί που έχει γεμίσει η περιοχή όπου μένουμε με κλούβες και ασφάλεια λόγω του Αλέξη Τσίπρα. Οι γονείς μου πηγαίνουν βόλτα τα σκυλιά εκεί, και τους χαιρετάνε πολύ χαλαρά, αλλά υπάρχουν και οι «αστακοί» οπότε δεν είναι τόσο ευχάριστα.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν έχω πρόβλημα με τους μετανάστες. Στην γειτονιά μου έχει, μπορεί να είναι λιγότεροι, βλέπω από το σχολείο μου ότι και οι γονείς τους και αυτοί είχαν τη διάθεση να ενταχθούν.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Πιστεύω ότι αλλάζει πολύ από την πλατεία και κάτω. Εκεί είναι πιο γκετοποιημένα και υποθέτω ότι δε θα είναι πάντα ρόδινα όλα. Οι Αλβανοί σίγουρα είναι καλύτερα. Αυτοί συνεχίζανε στο γυμνάσιο, από άλλες εθνικότητες όχι. Είχαμε συμμαθητές από Ρουμανία, Βουλγαρία, Αφρική πιο λίγους. Αφρική έχει περισσότερους στην κάτω

Κυψέλη, και από Ασία αλλά λιγότερους, δεν είμαι σίγουρη από πού όμως.

1. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δε φοβάμαι. Όμως συνειδητά επιλέγω τέτοιες διαδρομές. Μπορεί στην Κάτω Κυψέλη να αγχωνόμουν.

2. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Εγώ δε συμμετέχω γιατί δε μένω πια εδώ, αλλά υπάρχει η κίνηση ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΟΛΗ του ΣΥΡΙΖΑ, κατά καιρούς γίνονται διάφορα και στη Φωκίωνος αλλά δεν ξέρω αν είναι μαζικά κλπ.

3. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Πιο πολύ την ορίζω σε σχέση με το το σχολείο, μια ακτίνα γύρω από αυτό και στη συνέχεια, οι φίλοι.

4. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; Υπάρχουν κάποια μικρά μαγαζιά, αλλά λόγω της πολυκατοικίας έχει χαθεί κάπως αυτή η αίσθηση. Πιο έντονα θα τη νιώσεις άμα βρίσκεσαι κοντά σε κάποιον δημόσιο χώρο και βγαίνεις εκεί και συναντάς άλλους ανθρώπους εκεί. Έτσι οι γονείς μου τα τελευταία χρόνια που βγάζουν βόλτα τα σκυλιά στην Ελικώνος και γνώρισαν κόσμο από εκεί, νιώθουν πιο έντονα το αίσθημα της γειτονιάς. Άμα έχεις δημόσιο χώρο να βρίσκεσαι, θεωρείς ότι έχεις γειτονιά, αλλιώς είσαι απλά περαστικός τότε απλά μένεις κάπου και δίπλα σου μένουν άλλοι άνθρωποι, αλλά χωρίς να έχεις κάποια σχέση. Στην κυψέλη έχει κυρίως εσωτερικούς μετανάστες. Έχει πολλούς νησιώτες. Όλοι είναι δεύτερης γενιάς ας πούμε και οι δικοί μου πχ. Έχει πολλούς συλλόγους, όπως πχ. ο σύλλογος ναξιωτών.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: -

-την αίσθηση της κοινότητας: -

-τις παροχές: -

-τη μετακίνηση: -

-τον δομημένο χώρο: -

αριθμός ταξινόμησης:

36

περιοχή κατοίκησης:

πλ. Αγ.Γεωργίου

φύλο:

γυναίκα
αλλοδαπή(Τανζανή)

ηλικία:

40 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

εργάζεται
περιστασιακά

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 40 ετών, μένω με τα παιδιά μου. Τα παιδιά πηγαίνουν σχολείο στην Πυθιάς.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Είμαι 20 χρόνια στην Ελλάδα. Από τότε μένω στην Κυψέλη. Βρήκα σπίτι λίγο φθηνό και ήρθα με τα παιδιά. Έχω τρία, άλλο 18, 8 και 3μιση χρονών. Με τα παιδιά μένω.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Μένω στην Δροσοπούλου.

4. Που εργάζεστε;

Είμαι καθαρίστρια, χωρίς μόνιμη δουλειά.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Σε διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Τυπικές σχέσεις με πολυκατοικία και δρόμο, και με μετανάστες και με έλληνες.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Μένουμε σε ημι-υπόγειο. Δεν μου αρέσει αλλά είναι φτηνό

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-παιδιά-εν σειρά κτίρια)

-

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Μια μικρή πλατεία κοντά στην Δροσοπούλου. Η πλατεία. Πηγαίνω σε ορθόδοξη παρόλο που είμαι Αγγλικανική Χριστιανή.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Φιλικές σχέσεις με ανθρώπους που συναντώ στη στάση, στο σχολείο, στη παιδική χαρά. Έχω σχέσεις και με ανθρώπους από την Τανζανία.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Ήρθα εδώ επειδή τα σπίτια είναι λίγο φθηνά και μπορούσα να μείνω, αλλού είναι πιο ακριβά.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Στην πλατεία Κυψέλης.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

-

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Όταν έχουμε χρήματα αγοράζουμε να φάμε. Δεν υπάρχει πρεσβεία της Τανζανίας στην Ελλάδα (είναι στην Ιταλία). Επισκέπτονται την πρεσβεία της Νοτίου Αφρικής για bazaar.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Με τα πόδια στην περιοχή και λεωφορείο.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

-

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλη)

-

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Είμαι από την Τανζανία.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Μεταξύ τους οι ξένοι δεν έχουν προβλήματα.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Φοβάμαι επειδή είμαι ξένη, δεν κυκλοφορώ μετά τις 10.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Στην Αγορά γινόντουσαν μαθήματα μεταναστών, τώρα έχει κλείσει. Υπάρχουν κάποιοι που κάνουν μαθήματα αλληλεγγύης σε μετανάστες.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

-

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; Θα ήθελα πολύ να μένω άνω Κυψέλη, νέα Κυψέλη. Θα ήθελα να μένω σε πιο «καλή» περιοχή της Κυψέλης.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

- την οικειότητα: -

- την αίσθηση της κοινότητας: -

- τις παροχές: -

- τη μετακίνηση: -

- τον δομημένο χώρο: -

αριθμός ταξινόμησης:

37

περιοχή κατοίκησης:

Πολύγωνο

φύλο:

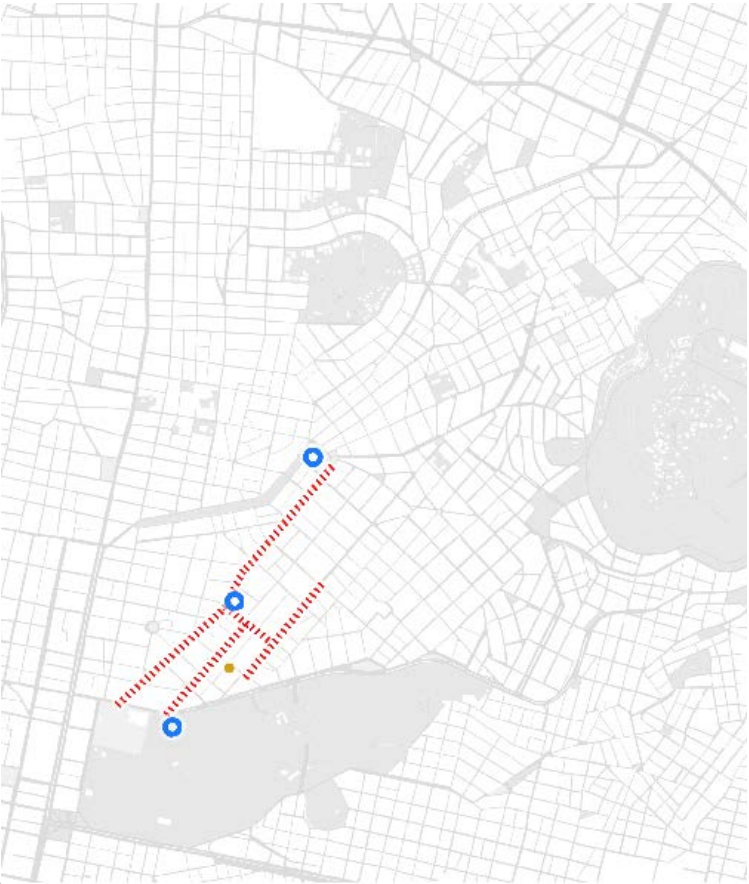
γυναίκα
αλλοδαπή(Πακιστανή)

ηλικία:

35 χρονών

εργασία-
τόπος εργασίας:
εργάζεται
στην Κυψέλη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;
Είμαι 35 χρονών, γυναίκα, μένω με την οικογένειά μου, τον άντρα μου και τα δυο παιδιά. Έχω σπουδάσει στο Πακιστάν, στο σπίτι μιλάμε ελληνικά, αγγλικά, πακιστανικά, και κάποιες πακιστανικές διαλέκτους.
2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;
Στην Ελλάδα είμαι περίπου 6 χρόνια, έμενα πάντα στην Κυψέλη.
3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)
Μένω Αιγίνης 34. Τα σχολεία των παιδιών, στην Αιγίνης και στην Κυψέλης. Έρχομαι στη Σπετσών εδώ στο μάθημα, πάω Κερκύρας, Ζακύνθου, Παξών και πλ.Κυψέλης, αυτές είναι οι διαδρομές μου, όλο γύρους κάνω. Πάω στο ΑΒ στη γειτονιά, στο φούρνο.
4. Που εργάζεστε;
Όχι πολύ, ο άντρας μου δουλεύει, είναι ταξιδιωτικός πράκτορας. Δουλεύω λίγες ώρες ως πωλήτρια ρούχων.
5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;
Διαμέρισμα.
6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;
Λέμε ένα γεια.
7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληψη, κενός χώρος ή αποπνικτικά)
Θα ήθελα να έχουμε μεγαλύτερο σπίτι. Έχουμε ένα σαλόνι και ένα υπνοδωμάτιο. Μένουμε σε υπόγειο και αυτό είναι πρόβλημα, δεν έχει ήλιο που αρέσει στα παιδιά.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πilotή-εν σειρά κτίρια)
-
9. Τοπόσημο στη γειτονιά;
Τα σχολεία των παιδιών, τα μαγαζιά που ψωνίζω.
10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;
Δεν έχουμε φίλους ή συγγενείς στην ευρύτερη περιοχή, έχουμε φίλους τους γονείς από τα σχολεία των παιδιών.
11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;
Έτυχε.
12. Βγαίνετε στην περιοχή;
Πάμε το Σαββατοκύριακο στο Πεδίον του Άρεος, αρέσει πολύ στα παιδιά. Πάω μέχρι την πλ.Κυψέλης να ψωνίσω, δεν πάω μέχρι την Αλεπότρυπα.
13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;
Ναι.
14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;
Όλα είναι εδώ γύρω.
15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;
Εδώ στην Κυψέλη κυκλοφορώ με τα πόδια, για Ομόνοια παίρνω λεωφορείο.
16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)
Θα ήθελα περισσότερα γήπεδα.
17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλη)
Το νοσοκομείο είναι πρόβλημα, είναι πολύ μακριά από την Κυψέλη, άμα γίνει κάτι με τα παιδιά.
18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;
Είμαι από το Πακισταν.
19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;
Δεν έχω νιώσει ποτέ ρατσισμό, και ούτε τα παιδιά μου έχουν πει κάτι στο σχολείο. Μου έχουν φερθεί πολύ καλά και όλες οι μανάδες των συμμαθητών των παιδιών μου.
20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;
Εμείς δεν έχουμε κάποιο σύλλογο ή μαγαζί να βγαίνουμε. Έχουμε φίλους από το Πακισταν αλλά δεν πάμε σπίτι τους. Φίλους κυρίως έχουμε από τους γονείς των φίλων των παιδιών.
21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;
Δε φοβάμαι γενικά.
22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;
Όχι.
23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;
-
24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; 8-9/10 Μου αρέσει η Κυψέλη, τα έχουμε όλα.
Δε νομίζω να ήθελα να πάω κάπου αλλού.
και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:
-την οικειότητα: -
-την αίσθηση της κοινότητας: -
-τις παροχές: -
-τη μετακίνηση: -
-τον δομημένο χώρο: -

αριθμός ταξινόμησης:

38

περιοχή κατοίκησης:

Αγ. Αθανάσιος

φύλο:

γυναίκα
ημεδαπή

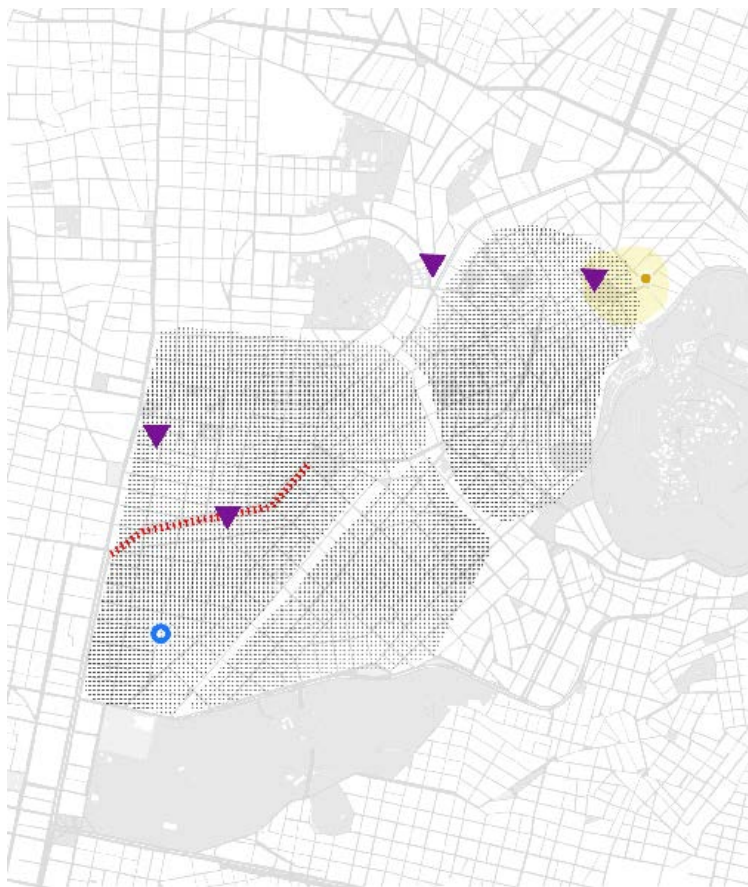
ηλικία:

21 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

φοιτήτρια
στο Ε.Μ.Π.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 21 χρονών, γυναίκα, μένω με την οικογένειά μου, έχω άλλα δυο αδέρφια.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω από όταν γεννήθηκα.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Εγώ λέω ότι μένω Άνω Κυψέλη-σύνορα με Γαλάτσι. Μένω στα όρια με το Γαλάτσι, στην Ορίων κοντά, δίπλα στα μπασκετάκια - παρκάκι – παιδική χαρά. Αυτό χρησιμοποιώ σαν τοπόσημο για να πω που μένω σε κάποιον που δεν ξέρει. Είναι και τα σχολεία 32-72 και χρησιμοποιώ και αυτά.

4. Που εργάζεστε;

Είμαι φοιτήτρια αρχιτεκτονικής στο Πολυτεχνείο.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Σε μονοκατοικία.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

-

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Είναι επαρκής ο χώρος για την οικογένειά μου. Κάθε αδέρφι έχει το δικό του χώρο. Έχει αναπτυχθεί το σπίτι σε διάφορες χρονολογίες, το έχουμε φτιάξει κατά καιρούς, δεν ήταν όλα τα μέρη του κατοικήσιμα, τα φτιάξαμε για να μείνω εγώ, ο αδερφός μου κλπ. Το δικό μας το σπίτι είναι από το '50 περίπου. Εμείς έχουμε και πάρκινγκ.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πilotή-εν σειρά κτίρια)

Δεν έχει μονοκατοικίες η περιοχή εκτός από λίγες. Τα περισσότερα τα δώσανε για αντιπαροχή κι έχουμε 4 νέες πολυκατοικίες. Τα περισσότερα είναι 2-3 ορόφους. Από τα γύρω σπίτια μόνο μια πολυκατοικία έχει pilotή, παρκινγκ έχουν οι περισσότεροι, είναι και η υψομετρική διαφορά. Γενικά στην περιοχή επειδή έχουμε και το παρκάκι δεν υπάρχει τόσο θέμα στάθμευσης.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Τα σχολεία, το παρκάκι-παιδική χαρά.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους στη γειτονιά, εμείς ήμασταν όντως γειτονιά, παίζαμε στο δρόμο, μεγαλώσαμε μαζί, καλούσε τα παιδάκια η γιαγιά μου στον κήπο του σπιτιού.. οπότε έχουμε φίλους. Η γιαγιά έμενε μαζί μας.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Τώρα πια εκτός Κυψέλης. Με τις φίλες μου από Κυψέλη βγαίνουμε για καφέ στη Φωκίωνος Νέγρη, είναι και πιο σύντομα. Πάω με τα πόδια μέχρι τη Φωκίωνος. Πάω και σε ένα μαγαζάκι στην πλ.Αγίου Γεωργίου.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Ναι σε μεγάλη έκταση και λόγω σχολείου κλπ.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Παλιά υπήρχε ένα μίνι-μάρκετ που έκλεισε, έχουμε φούρνο και ψιλικατζίδικο γνωρίζομαστε και προσωπικά με αυτούς που δουλεύουν εκεί, δεν έχει τίποτα όμως. Για σούπερ-μάρκετ πάμε ή Γαλάτσι ή στην Κυψέλη πιο κάτω.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Έχω αμάξι και κυρίως με αυτό, διαφορετικά με λεωφορείο και τρόλεϊ, φτάνει και ακριβώς έξω από τη σχολή μου.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Στη γειτονιά δεν έχουμε πρόβλημα με το πράσινο γιατί είναι τα γηπεδάκια και το παρκάκι. Γενικά στην Κυψέλη, πλην Αττικού Άλσους, Αλεπότρυπας και Πεδίων του Άρεος, είναι πολύ πυκνοκατοικημένα, δεν έχει καθόλου πράσινο ή παιδικές χαρές, και όσες έχει είναι κακοσυντηρημένες. Εμείς παλιά πηγαίναμε Πεδίων του Άρεος αλλά όχι πολύ συχνά, είναι και ψιλομακριά από το σπίτι μου. Για αθλητισμό, εμείς πηγαίναμε Πανελλήνιο, μετά στη Βέικου.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Βασικό πρόβλημα στην περιοχή είναι η έλλειψη υποδομών, είναι παρατημένη η Κυψέλη, δεν έχει δρόμους, πεζοδρόμια. Με ενοχλεί που έχει τόση ασφάλεια έξω από την πόρτα μας, λόγω του πρωθυπουργού. Η αίσθηση της επιτήρησης.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Ελληνίδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Όχι. Και τα παιδάκια από μικρά συμβιώνουν και παίζουν στην πλατεία, νομίζω τα έχουν πολύ καλά, καμία σχέση με τον Άγιο Παντελεήμονα.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Είναι ερημικά, αλλά δε φοβάμαι.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Συμμετέχω στο σύλλογο φοιτητών της σχολής μου. Στην Κυψέλη υπάρχει το Μυρμήγκι, παλιά υπήρχε η αγορά της Κυψέλης, υπάρχει και η «επιτροπή κατοίκων πλ.Καλλιγιά», δεν ξέρω αν υπάρχει κάτι άλλο. Υπάρχει μια αντιφασιστική πρωτοβουλία το Έναστρον, αλλά είναι προς Γαλάτσι νομίζω, αλλά και κοντά στην Κυψέλη.

Η Λέλας Καραγιάννη είναι γνωστή γιατί είναι πολλά χρονιά. Τον κόσμο δεν τον νοιάζει, ούτε ότι τον ενοχλεί ή φοβούνται ούτε ότι τους αρέσει, μάλλον το έχουν αποδεχτεί μετά από τόσα χρόνια.

Για την Αγορά...ο κόσμος το είχε αγκαλιάσει, ήταν πολύ ανοιχτό, για όλους, πηγαίναμε για συναυλίες θυμάμαι, γινόντουσαν παζάρια κλπ, το κλείσανε και εδώ και δυο χρόνια δεν έχει γίνει κάτι. Δε μας αρέσει αυτό. Δεν ξέρω αν έχει γίνει προσπάθεια ανασύστασης αυτή της κίνησης.

1. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Νομίζω ότι ο πυρήνας είναι ο δρόμος που μένεις και οι γύρω δρόμοι , και το σχολείο που πας για πιο ευρύτερα και τα μαγαζιά που πηγαίνεις. Πιο γενικά εκεί που κυκλοφορείς και έχεις κάνει διάφορες διαδρομές και δε χάνεσαι.

2. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; *Αυτό που μου λείπει από την Κυψέλη είναι σίγουρα να είχαμε περισσότερες πρωτοβουλίες και με μεγαλύτερη συμμετοχή και πιο ανοιχτές στον κόσμο. Μου αρέσει πάρα πολύ, θα έμενα στην Κυψέλη, είναι πολύ κοντά στο κέντρο, έχει αυτή την αίσθηση της γειτονιάς, είναι και το πράσινο, νομίζω είναι το ιδανικό μέρος για να μείνεις. Γενικά: πάνω από 8/10 σίγουρα.*

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

- την οικειότητα: -
- την αίσθηση της κοινότητας: -
- τις παροχές: -
- τη μετακίνηση: -
- τον δομημένο χώρο: -

αριθμός ταξινόμησης:

39

περιοχή κατοίκησης:

πλ. Αγ.Γεωργίου

φύλο:

άνδρας

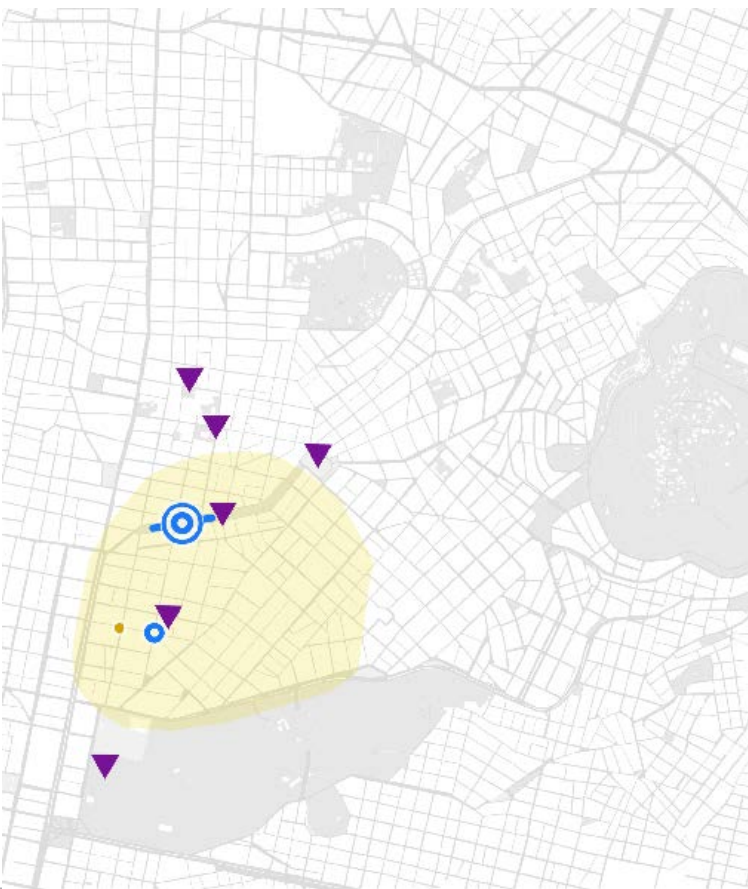
ημεδαπός

ηλικία:

65 χρονών

εργασία-
τόπος εργασίας:

εργάζεται
ως καθηγητής στο Π.Θ.
Βογιαζίδης Ν.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

Η συγκεκριμένη συνέντευξη δεν παρατίθεται στο σύνολο της αλλά παραθέτουμε όσα στοιχεία θεωρούμε ότι σχετίζονται με την έρευνά μας.

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 65 ετών, καθηγητής στη σχολή Χωροταξίας στο πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Μένω στην οδό Ιθάκης, έφυγα κάποια στιγμή για το εξωτερικό και ξαναγύρισα.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπίοσημα)

-

4. Που εργάζεστε;

Στο Πανεπιστήμιο στο Βόλο, μένω κάποιες μέρες της εβδομάδας εδώ και κάποιες εκεί.

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Έχουμε καλές σχέσεις.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκής τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όχληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Είναι πολυκατοικία του 1957. Αλλά είναι μεγάλο διαμέρισμα και πολύ κεντρικά.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-παιδική-εν σειρά κτίρια)

Μένω στο παλιό μέρος της Κυψέλης, όπου οι δρόμοι είναι στενοί για τις πολυκατοικίες που κτίστηκαν αργότερα με την αντιπαροχή.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Η πλατεία του Αγίου Γεωργίου, ο Αγ. Γεώργιος της Κυψέλης ήταν η μεγαλύτερη ενορία της Αθήνας κάποτε και έχει καταπληκτικές αγιογραφίες του Φώτη Κόντογλου. Η Φωκίωνος, τα θέατρα που είναι πολλά, η πλατεία, το πεδίο του άρεως, Άσυλο ανιάτων, Αγίας ζώνης.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιάς σας;

Ναι.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Όχι, εδώ ήταν το πατρικό μου

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

-

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

-

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Ναι, αρκετά.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Πόδια και αυτοκίνητο.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Έχει αρκετά θέατρα, είχε την αγορά που τώρα λένε να την κάνουν πολιτιστικό κέντρο. Υπάρχει μια συλλογικότητα για την αναβάθμιση του πεδίου του Άρεως, οι κάτοικοι τις Κυψέλης, δυστυχώς, ζητάνε για το πεδίο του άρεως καθαριότητα και φύλαξη. Αφού έγινε η παρέμβαση του Τομπάζη, η οποία δεν ολοκληρώθηκε, έμεινε ένα χέρσο χωρίς κηπουρούς. Κάποτε είχε 95 άτομα τώρα έχει 4. Η παιδική χαρά κρίθηκε χωρίς πιστοποίηση. Επικαλέστηκαν και κάποιους κανονισμούς της Ε.Ε. αυτά όμως είναι στόχοι δεν είναι κανονισμοί και συνεπώς επειδή καμία σδεν είναι πιστοποιημένη τις κλειδώσαν όλες, νομίζω και σχεδόν σε όλη την Ελλάδα. Εδώ έχει μια καταπληκτική παιδική χαρά η οποία είναι κλειδωμένη όμως είναι γεμάτη με κόσμο γιατί όλοι πηδάνε τα κάγκελα. Άρα οι παιδικές χαρές λειτουργούν αλλά είναι κλειδωμένες.

Κάνανε μια πορεία στο πεδίο του άρεως με κύριο την καθαριότητα, όμως δεν είναι το κυρίαρχο, με αυτόν τον τρόπο αποδίδεις στον άλλον ότι το βρομίζει. Να απογκετοποιηθεί, είναι γκετοποιημένο το πάρκο, αυτό θα εξασφαλίσει την καθαριότητα.

Πολιτιστικά έχει κυρίως θέατρα, την αγορά θέλουν αν κάνουν πολιτιστικό κέντρο.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλη)

Η πολυκατοικία αναβαθμίζει τον ιδιωτικό χώρο που απολαμβάνει ο καθένας και υποβαθμίζει το δημόσιο χώρο, είναι σε αντιδιαλεκτικά αντίθετα. Ο δημόσιος χώρος υποβαθμίζεται, διότι περιορίζεται ο δρόμος, η αλάνα, ο χώρος που έχει κανείς να παίξει και να κινηθεί. Έρχεται το αυτοκίνητο σε εξωθεί να ακολουθείς το πεζοδρόμιο το οποίο έχει πλάτος τρεις πλάκες. Τρεις πλάκες είναι πολύ λίγο, περιορίζεσαι. Ανάμεσα στο δρόμο και το πεζοδρόμιο είναι παρκαρισμένα αυτοκίνητα, άρα είναι μια άλλη όχληση και υποβάθμιση της περιοχής, ζεις ανάμεσα σε αυτά και σε ένα τοίχο και δεν έχεις την δυνατότητα αξιοποίησης του χώρου. Επίσης το αυτοκίνητο παράγει και ηχορρύπανση και καυσαέριο, τι άλλο θέλουμε.. Ρυμοτομικά δεν σχεδιάστηκε για πολυκατοικίες και για αυτοκίνητα οπότε εμφανίζεται μια αρχιτεκτονική μορφολογία σε πλήρη αναντοικία με την πολεοδομική μορφολογία.

Υπάρχει μια συντηρητικοποίηση, με εξαίρεση κάποιες ομάδες, την ομάδα του Σύριζα στο 6ο διαμέρισμα, αυτά που είναι γύρω από το λαμπρόπουλο, το Τριανόν, εκτός από αυτούς συντηρητικοποιείται η περιοχή λόγω της πτώσης των αξιών γής, στην πλατεία Βικτωρίας η χρυσή αυγή έχει πολύ υψηλά ποσοστά.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Οι σχέσεις με τους μετανάστες είναι διπλής φύσης. Υπάρχει σχέση με τους μετανάστες που θέλουν να ενταχθούν και ειδικά άμα προσφέρουν και κάποια υπηρεσία, όπως ένα μαγαζί. Με τους μετανάστες που δεν προσφέρουν και που πουλάνε ναρκωτικά δεν υπάρχει σχέση. Θεωρούν πως η φάση της ένταξης είναι προσωρινή φάση και προσπαθούν να ενστερνιστούν ακόμα περισσότερο τις αξίες του συστήματος για να ανεληθούν. Είναι χωρισμένοι σε δύο στρατόπεδα και οδηγούνται σε εντελώς διαφορετικές πορείες εξέλιξης.

Αν θέλει να ενταχθεί το κάνει μέσα από το μικροεμπόριο,μη χειρονακτική δουλειά δεν μπορεί να κάνει, σε

εργοστάσιο θα τον πάρουν σε συνθήκες μανωλάδας, οπότε βρίσκει τα μαγαζάκια που είναι άδεια στην Κυψέλη και πουλάει προϊόντα που μπορεί να πουλήσει. Άμα είναι φανατικός Ισλαμιστής, ενταγμένος σε Ισλαμιστικά δίκτυα, αυτός δεν θα έχει αλκοολ, εαν δεν είναι θα έχει και θα προσπαθεί μέσα από το μαγαζί να έχει ένα σπίτι να πανε τα παιδιά φροντιστήριο και να αστικοποιηθούν κατα κάποιο τρόπο, να γίνουν μικροαστοί. Αυτός εντάσσεται, κάποιοι άλλος γκετοποιείται ασχολείται με το εμπόριο ναρκωτικών ή πουλάει παλιοσίδερα και έτσι έχουμε διαφοροποιήσεις σημαντικές, ο ένας εντάσσεται ενώ ο άλλος όχι.

Αλλά το θέμα είναι η ένταξη, η ενσωμάτωση, να έχει ο καθένας την πρόσβαση σε όλες τις δράσεις και χώρους της πόλης, αυτό είναι η ένταξη, αν θες και η υλιστική, ουσιαστική συνοχή, να έχω πρόσβαση χωρική και να μπορώ να συμμετάσχω να εμπλακώ σε αυτή. Προφανώς στο καπιταλιστικό σύστημα υπάρχουν και κάποια μέρη που δεν έχεις πρόσβαση.

Πρέπει τα μέσα μεταφοράς να είναι δωρεάν, να μπορείς να απολαύσεις κάθε σημείο της. Αυτός που δεν απολαμβάνει την πόλη δεν μπορεί να απολαύσει και τον άλλον άνθρωπο, αυτός είναι ο αλλοτριωμένος άνθρωπος. Εσείς οι αρχιτέκτονες είστε εραστές της πόλης.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονίες από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Είναι μια γειτονιά που προσπαθεί να παρέμβει και στο Πεδίο του Άρεως, έναν δύσκολο χώρο που χρειάζεται χρήμα για να εξασφαλιστεί η βέλτιστη λειτουργία του. Αυτή η γειτονιά έχει θετικά χαρακτηριστικά, γιατί συναντιόνται, συνεργάζονται, δημιουργούνται δίκτυα το οποίο είναι πάρα πολύ θετικό. Αλλά έχει και κάποια αρνητικά στοιχεία, τα οποία είναι η νοσταλγία του τι ήταν στο παρελθόν, η νοσταλγία θα πει απόρριψη του σήμερα, δηλαδή απόρριψη της ιδιοποιούς διαφοράς του σήμερα που είναι οι μετανάστες και συνεπώς και ένα αίσθημα απειλής, στο πλαίσιο της νοσταλγίας. Οπότε αυτό είναι μία κοινότητα και από την άλλη έχουμε και κοινότητες εθνοτικές.

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Ασφάλεια, τον φόβο τον δημιουργούμε. Οι νοσταλγίες και το αίσθημα απειλής δεν υφίσταται, άμα έχεις αίσθημα απειλής γκετοποιείς την περιοχή, δεν δημιουργείς μια κοινότητα και μια γειτονιά οι οποία να έχει προοπτικές ανάπτυξης συλλογικές και ατομικές.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Δεν συμμετέχω ενεργά. Υπάρχει μια συντηρητικοποίηση, με εξαίρεση αυτές τις ομάδες, την ομάδα του Σύριζα στο 6ο διαμέρισμα, αυτά που είναι γύρω από το λαμπρόπουλο, το Τριανόν, εκτός από αυτούς συντηρητικοποιείται η περιοχή λόγω της πτώσης των αξιών γής, εδώ (πλ.Βικτωρίας) η χρυσή αυγή έχει πολύ υψηλά ποσοστά. Εδώ είναι συντηρητικοποιημένοι και μικροαστικοποιημένοι εδώ βγαίνει δεξιά και χρυσή αυγή που ξεπερνάει τα 10%, εδώ κάτω από την Κυψέλη, που έχει υποβαθμιστεί πολύ. Στην Κυψέλη, κατά την αποψή μου θα έρθουν να μείνουν άνθρωποι δημιουργικοί, στυλ φλορίντα, θα πάνε οι αξίες να πέφτουν τόσο πολύ.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

-

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; 8-9/10 Μου αρέσει η Κυψέλη, τα έχουμε όλα. Δε νομίζω να ήθελα να πάω κάπου αλλού.

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: -

-την αίσθηση της κοινότητας: -

-τις παροχές: 10/10

-τη μετακίνηση: 10/10

-τον δομημένο χώρο: -

αριθμός ταξινόμησης:

40

περιοχή κατοίκησης:

νέα Κυψέλη II

φύλο:

άνδρας
ημεδαπός

ηλικία:

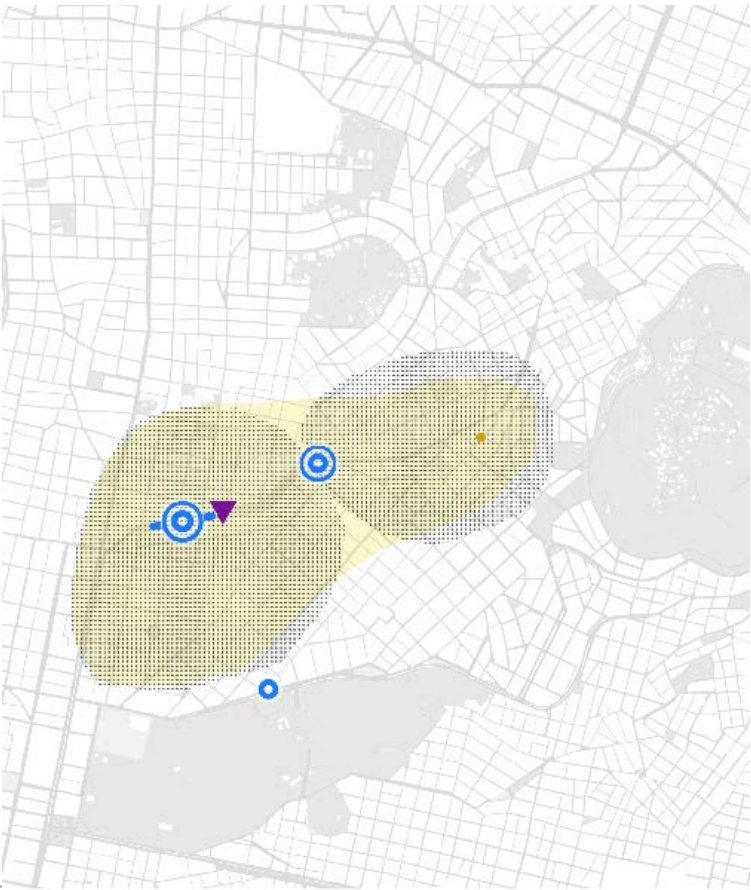
53 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

συνταξιούχος
εργαζόταν
στην Κυψέλη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 53 ετών, άνδρας, χωρισμένος με παιδί

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Γεννήθηκα το 1961 στην Κυψέλη, γονείς από την επαρχία, τους πείραν προίκα στην Κυψέλη, στην οδό Κύπρου, αργότερα πήγαμε στην οδό Καυκάσου.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημα)

Μένω Άνω Κυψέλη.

4. Που εργάζεστε;

Είμαι συνταξιούχος. Πρώην αστυνομικός στο Α.Τ. Κυψέλης

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Διαμέρισμα.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

Τους γνωρίζω, με κάποιους έχουμε παραπάνω σχέσεις.

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληση, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Ναι είναι επαρκής.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιοτή-εν σειρά κτίρια)

-

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Φωκίωνος Νέγρη και πλατεία Κυψέλης.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Φίλους και συγγενείς.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

Εδώ γεννήθηκα.

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Περισσότερο χρόνο της ημέρας περνάω στην Κυψέλη, σε ειδική περίπτωση θα εφευγα από εδώ για να πάω κάπου συγκεκριμένα κάπου. Η Φωκίωνος ήταν ο δρόμος όπου συγκεντρώνονταν όλοι οι Κυψελιώτες. Το πεδίο του άρεως μέχρι το 80 ήταν τέλειο μέρος για βόλτα και τώρα είναι σχετικά καλά αλλά τα πρωινά μόνο

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω οικείο κόσμο σε όλη την Κυψέλη. Είμαι 53 χρόνια Κυψελιώτης και μου αρέσει πολύ.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Καλύπτονται όλες μου οι καθημερινές ανάγκες.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Κυκλοφορούσα παλαιότερα με τα πόδια και με ποδήλατο, αργότερα ήρθαν τα αυτοκίνητα.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (πράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Δεν έχει χώρους για να γίνουν πλατείες και πάρκα. Αυτό που έχουμε πρέπει να συντηρείται.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

Το θέμα διαχείρισης από το δήμο είναι πρόβλημα. Θα μπορούσε να είναι ξεχωριστή πόλη, όταν έχεις πληθυσμό μόνο στο 6ο διαμέρισμα γύρω στους 700.000 κατοίκους. Έχει πολλά πάρκα και για οικονομικούς λόγους δεν μπορεί να τα φτιάξει όλα. Προτείνω να ταΐζει τον κόσμο και να στεγάζει τους άστεγους, έχει κοινωνικό ιατρείο και τώρα έχει προσφερθεί στο δήμο το σπίτι της Λέας Καραγιάννη, είναι το κοινωνικό ιατρείο.

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Η περιοχή είχε εξωτερική μετανάστευση από πολύ παλιά, λόγω και της σχολής Ευελπίδων, έρχονταν από Λιβύη για παράδειγμα, για να σπουδάσουν. Από το 60 που ήμουνα μικρός θυμάμαι μαυράκια στην πλατεία να παίζουμε. Τώρα οι περισσότεροι μετανάστες είναι ενταγμένοι, κάποιοι έχουν δικά τους μαγαζιά, όμως άλλοι όχι. Οι πολλωνοί είναι μορφωμένοι και καλοί άνθρωποι, τίμιοι αλλά πίνουν πάρα πολύ, μέχρι θανάτου. Η αλβανική μαφία είναι πρώτη στην ευρώπη, όμως εδώ έχουν ενσωματωθεί πια. Η κόρη μου είχε δύο αλβανάκια στην τάξη, πήγαινε στο 33-72 στην άνω Κυψέλη. Δεν πάει να πεί όμως ότι όποιος είναι αλβανός είναι και μαφιόζος.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

-

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Δε φοβάμαι.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Έκανε συσσίτια η εκκλησία και εμείς βοηθούσαμε. Δίνανε τρόφιμα και βοηθούσαν οι γείτονες αυτούς που είχαν ανάγκη, ανώνυμα.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Παλιά στην γειτονιά γνωριζόμασταν όλοι και είχαμε εμπιστοσύνη και είμασταν φίλοι με αυτούς που είχαν συνομήλικα παιδιά. Η κόρη μου έχει φίλους από την γειτονιά ακόμη. Ήταν η εποχή που δεν υπήρχαν ενοικιαστές, όλοι γνωριζόμασταν, δεν είμασταν φίλοι όλοι αλλά γνωριζόμασταν. Τώρα δεν μπορείς να τους γνωρίζεις όλους, έχουν άλλη σχέση με τη γειτονία. Γειτονιά υπάρχει ακόμα, αλλά υπάρχουν και κάποιοι που δεν εντάσσονται.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή;

και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:

-την οικειότητα: 10/10

-την αίσθηση της κοινότητας: 10/10

-τις παροχές: 10/10

-τη μετακίνηση: 10/10

-τον δομημένο χώρο: 8/10

αριθμός ταξινόμησης:

41

περιοχή κατοίκησης:

Αγία Ζώνη

φύλο:

άνδρας

ημεδαπός

ηλικία:

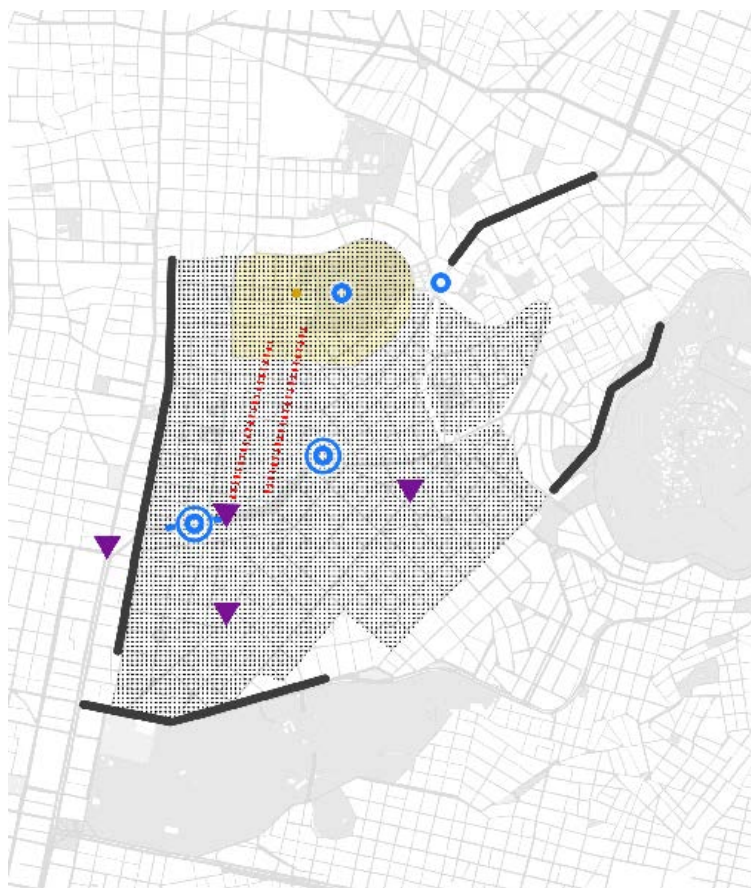
18 χρονών

εργασία-

τόπος εργασίας:

φοιτητής

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

1. Ηλικία, επάγγελμα, φύλο, οικογενειακή κατάσταση;

Είμαι 18 χρονών, άνδρας, φοιτητής.

2. Μένετε στην Κυψέλη; Μένετε πάντα στην Κυψέλη;

Πάντα στην Κυψέλη μέναμε, είχαμε αλλάξει σπίτι πιο παλιά, το '97, μέχρι τότε μέναμε στην Κρίσης, αλλά έχω μόνο αυτό το σπίτι θυμάμαι.

3. Προσδιορισμός περιοχών Κυψέλης. Προσδιορισμός «προσωπικής» γειτονιάς διαμονής (όρια, κόμβοι, διαδρομές, περιοχές, τοπόσημο)

Με βάση την Αλεπότρυπα. Μένω όρια Γαλάτσι με Κυψέλη. Με δρόμους θα έλεγα σε κάποιον να έρθει σπίτι μου, την Σικίνου και τη Μεγίστης. Όρια της περιοχής αναγνωρίζω τον Πανελλήνιο, τα Δικαστήρια, την Δροσοπούλου, τον Περιφερειακό και την Αγ. Γλυκερίας, που είναι όριο με το Γαλάτσι.

4. Που εργάζεστε;

Σπουδάζω, εκτός Κυψέλης

5. Διαμέρισμα ή μονοκατοικία;

Μονοκατοικία. Μένω μόνο με την οικογενειά μου.

6. Έχετε σχέσεις με τους υπόλοιπους κατοίκους στην πολυκατοικία;

-

7. Είστε ικανοποιημένος/η από την κατοικία σας; Θεωρείται επαρκή τον χώρο της κατοικίας σας; Για ποιο λόγο; (αριθμός δωματίων, κατάσταση κατοικίας, ανακαινισμένο ή όχι, όληψη, κενός χώρος ή αποπνικτικά)

Είμαι ικανοποιημένος από το σπίτι μας, έχει τρία δωμάτια, μια κουζίνα και δύο διαδρόμους. Κάποια στιγμή προσθέσαμε και ένα γραφείο. Μια χαρά είναι η περιοχή.

8. Μπορείτε να μας περιγράψετε την περιοχή που μένετε; (πλάτη δρόμων-σπίτια-πιλοτή-εν σειρά κτίρια)

Στην περιοχή μένω είναι πολυκατοικίες, οι περισσότερες είναι καινούργιες, γιατί έχουν και χώρο να χτίσουν, αλλά έχει και κάτι παλιά κτίρια στο δρόμο που μένω εγώ. Οι πολυκατοικίες έχουν παρκινγκ στο ισόγειο.

9. Τοπόσημο στη γειτονιά;

Η πλατεία της Κυψέλης, είναι σημείο που χρησιμοποιώ ως τοπόσημο. Εδώ στην Αγίας Γλυκερίας, που έχει κάτι φανάρια και ένα σχολείο, και η Αλεπότρυπα είναι σημείο συνάντησης. Από κτίρια για να συναντηθούμε χρησιμοποιούμε την Αγορά, τα Goodys που είναι στην Πατησίων, σαν σχολείο χρησιμοποιούμε το 60-15 και στην περιοχή που μένει το κορίτσι μου, τον Τίμιο Σταυρό.

10. Έχετε φίλους ή συγγενείς στη γειτονιά σας;

Έχω φίλους από την γειτονιά μου, όχι από το σχολείο. Πήγαينا σχολείο στην Αγ. Παρασκευή. Δεν έχω συγγενείς στην περιοχή.

11. Αν ναι, αυτό ήταν κριτήριο επιλογής της κατοικίας σας;

-

12. Βγαίνετε στην περιοχή;

Άμα βγαίνουμε στην Κυψέλη, βγαίνουμε στην Φωκίωνος Νέγρη, ή στο Σαντέ που είναι στο Γαλάτσι. Προτιμώ να βγαίνω πιο κεντρικά, Μοναστηράκι, Ψυρρή.

13. Αναγνωρίζετε ανθρώπους ή φίλους και σε ποια έκταση;

Αναγνωρίζω ανθρώπους στην περιοχή, κυρίως εκεί που βγαίνω στην Φωκίωνος, στην Κυψέλης και στο σχολείο εκεί κοντά, αλλού μάλλον δεν θα πετύχω πολλούς για να μιλήσω.

14. Οι ανάγκες σας για καθημερινές αγορές καλύπτονται από τη γειτονιά σας;

Εκεί που θεωρώ γειτονιά μου έχει ένα μαρκετ, άμα θες κάτι άλλο πας πιο κάτω στην Αγίας Ζώνης, που έχει και άλλα μαγαζιά. Πάμε στην Πατησίων σε ένα ΑΒ και στο LIDL.

15. Πώς μετακινείστε στην περιοχή;

Με τα πόδια, το λεωφορείο και κυρίως τρόλει.

16. Έχει επαρκείς δημόσιους χώρους; (ηράσινο/αθλητισμός/πλατείες/δημόσια κτίρια)

Πηγαίνω στην Αλεπότρυπα. Εκεί παίζω μπάλα, βγάζω τα σκυλιά μου βόλτα. Εγώ μένω δίπλα στην Αλεπότρυπα, οπότε έχω αρκετό πράσινο. Τώρα και αλλού ας πούμε στην Φωκίωνος έχει και εκεί πράσινο. Τώρα αμα κάποιος μένει στην Κυψέλης, λογικά του λείπει πράσινο. Καλό θα ήταν να έχουμε κι άλλο πράσινο, αλλά γενικά στην Αθήνα δεν έχει πράσινο. Έχουμε ένα γήπεδο, το παίρνουν κυρίως οι ομάδες, αλλά και το Σαββατοκύριακο όποιος θέλει μπορεί να το χρησιμοποιήσει. Πλατείες υπάρχουν αρκετές. Κινηματογράφος υπάρχει μόνο ένας το φιλιψ, κάπου στην Δροσοπούλου.

17. Τι προβλήματα υπάρχουν στην περιοχή; (ανεργία, άστεγοι, πορνεία, ναρκωτικά κλπ)

-

18. Είστε Έλληνας/ίδα ή ξένος/η;

Έλληνας και Γάλλος, έχω διπλή υπηκοότητα. Οι γονείς μου τελειώσανε τις σπουδές τους και μετά ήρθαν στην Ελλάδα.

19. Έχετε πρόβλημα με τους μετανάστες; Έχετε αντιμετωπίσει ρατσισμό;

Δεν νομίζω ότι πιά υπάρχει θέμα με τους μετνάστες, πιο πολύ πρόβλημα δημιουργούν οι κομπλεξικοί με τους μετανάστες. Πιο παλιά υπήρχαν κάτι μικροκλοπές.. αλλά δεν νομίζω ότι είναι πρόβλημα.

20. Υπάρχουν διαφορετικές γειτονιές από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες;

Στην Κυψέλη έχει διάφορες εθνικότητες, ας πούμε στην πλατεία Αμερικής έχει πιο πολλούς αφρικανούς. Στην περιοχή μου έχει πιο πολλούς αλβανούς.

21. Αισθάνεστε ασφάλεια ή φόβο όταν κυκλοφορείτε;

Εγώ κυκλοφορώ όλες τις ώρες, δεν φοβαμαι.

22. Συμμετέχετε σε κοινωνικά δίκτυα, συλλόγους κ.τ.λ.;

Όχι. Αλλά υπάρχουν διάφοροι σύλλογοι αλληλεγγύης. Στην Αγορά πήγαينا πιο παλιά, δεν συμμετείχα, αλλά πήγαينا την έκλεισε ο Καμίνης για «οτι να ναι» λόγους.

23. Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει η «γειτονιά» για σας;

Είναι μια μικρή περιοχή στην οποία συχνάζεις και έχει κόσμο, γνωστούς, ξέρεις λίγο πολύ τον κόσμο.

24. Από το 1 έως το 10 πόσο ευχαριστημένος/η είστε από την περιοχή; 8/10, είμαι ευχαριστημένος από την γειτονιά

1. μου, δεν θα έμενα αλλού στην Κυψέλη. Στην Αθήνα αν έμενα αλλού θα έμενα στο κέντρο, είναι πιο εύκολο για τις μετακινήσεις. Πιστεύω ότι υπάρχει στην περιοχή μου η αίσθηση της γειτονιάς, όπως την εννοώ εγώ. και πόσο ευχαριστημένος/η είστε ως προς:
- την οικειότητα: 10/10
 - την αίσθηση της κοινότητας: 7/10, γιατί είναι κυρίως μετανάστες, αλλά δεν νομίζω να είναι πρόβλημα
 - τις παροχές: 8/10, καλά είναι. Στην γειτονιά μου έχει μόνο ένα σουπερ μαρκετ και ένα καφενείο, αλλά η Κυψέλη έχει πολλά, για ότι πιο εξειδικευμένο πας στο κέντρο.
 - τη μετακίνηση: 6/10 για την γειτονιά μου, αλλά η Κυψέλη έχει αρκετά λεωφορεία.είναι πολύ ανηφορικά στην Κυψέλη
 - τον δομημένο χώρο: 9/10 για εκεί που μένω εγώ. Είναι μια χαρά στην γειτονιά μου, έχει και το πράσινο. Γενικά στην Κυψέλη δεν είναι πιο ασφυκτικά

ΠΗΓΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

- 1.1 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 1.2 προσωπικό αρχείο (Πατήσια)
- 1.3 Lynch 1990, σ.47-48
- 1.4 Lynch 1990, σ.19

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

- 2.1 New York Regional Survey 1929 (τ.7)
- 2.2 Διάγραμμα που παρατίθεται στον Αραβαντινό 2007, σ.342
- 2.3 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 2.4 Διάγραμμα που έχει υποστεί επεξεργασία, παρατίθεται στον Αραβαντινό 2007, σ.345

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

- 3.1 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.2 agora-kypseli.blogspot.gr, πρόσβαση 5/2/16
- 3.3 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.4 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.5 omniatv.com, πρόσβαση 5/2/16
- 3.7 liveinspector.gr, πρόσβαση 5/2/16
- 3.8 Βαΐου Ντ. 2007 α, σ.84
- 3.9 Βαΐου Ντ. 2007 α, σ.89
- 3.10 map.crisis-scape.net, πρόσβαση 5/2/16
- 3.11 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.12 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.13 athenssocialatlas.gr, πρόσβαση 5/2/16
- 3.14 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.15 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.16 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.17 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.18 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.19 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.21 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.22 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.23 google.gr/maps, πρόσβαση 5/2/16
- 3.24 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.25 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- 3.26 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.27 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.28 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.29 archphotomissions.blogspot.gr, πρόσβαση 5/2/16
- 3.30 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)
- 3.31 προσωπικό αρχείο (Κυψέλη)

- Αθανασίου Ε., Απρίλιος-Οκτώβρης 2000, "Συνέντευξη με τον Christopher Alexander: το Διαδίκτυο Δύναμη στα Χέρια των Ανθρώπων", περιοδικό Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Θεσσαλονίκης (ΣΑΘ) *Η αρχιτεκτονική ως τέχνη* (τ.3-σ.12-14)
- Ανδρίτσος Θ., 2010, *Η κρίση στην πόλη και η πόλη στην κρίση*, 9ο Πανελλήνιο Γεωγραφικό Συνέδριο, 4-6 Νοεμβρίου 2010, Αθήνα
- Ανδρίτσος Θ., 2015, *Η πόλη, η κατοικία, και η ανατροπή του καπιταλισμού: βασικά στοιχεία μιας θεωρητικής ιστορικής τοποθέτησης*, στο Αθανασίου Κ. και συν. (επιμ.), *Urban Conflicts*, 17 Φεβρουαρίου-16 Ιουνίου 2014 (σ.47-60), Θεσσαλονίκη: Εργαστήριο "συναντήσεις και συγκρούσεις στην πόλη"
- Αραβαντινός Α., 2007, Συγκρότηση της κατοικίας σε οικιστικές ενότητες, στο Αραβαντινός Α., *Πολοδομικός Σχεδιασμός, για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου*, Αθήνα: Συμμετρία
- Aragones J. & Arrendodo J., Μάιος 1985, "Structure of Urban Cognitive Maps", *Journal of Environmental Psychology* (τ.5-σ.197-212)
- Β., Χ., 2010, *Αθήνα Ανοχύρωτη Πόλη, χωρική ανάλυση της εξέγερσης του Δεκέμβρη 2008*, Θεσσαλονίκη: urban anarchy
- Βαΐου Ντ., Μαντουβάλου Μ. & Μαυρίδου Μ., 2000, *Η μεταπολεμική ελληνική πολεοδομία, μεταξύ θεωρίας και συγκυρίας*, στο Δέφνερ Α. και συν. (επιμ.), *2ο συνέδριο Εταιρίας Ιστορίας της Πόλης και της Πολεοδομίας "Η πολεοδομία στην Ελλάδα από το 1949-1974"*, 3-4 Δεκεμβρίου 1999, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας
- Βαΐου Ντ. & Μαντουβάλου Μ., Ιαν. - Ιούλ. 2001, "Επιλεκτική αναδρομή στη μελέτη της πόλης «μετά το 1968»", *Σύγχρονα Θέματα*, (τ.76-77)
- Βαΐου Ντ. (επιστ. υπεύθυνη) και συν., 2007α, *Διαπλεκόμενες καθημερινότητες και χωροκοινωνικές μεταβολές στην πόλη-μετανάστριες και ντόπιες στη γειτονιά της Αθήνας*, Αθήνα: ΕΜΠ-Σχολή Αρχ. Μηχανικών
- Βαΐου Ντ. (επιστ. υπεύθυνη) και συν., 2007β, *Ανάπτυξη μεθοδολογικών εργαλείων για τη συγκριτική έρευνα της γειτονιάς σε μεγάλες πόλεις*

- της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αθήνα: ΕΜΠ-Σχολή Αρχ. Μηχανικών
- Βαΐου Ντ. και συν., 2011, Σημειώσεις μαθήματος συνθετικό θέμα 7Α: Σχεδιασμός Αστικού Χώρου, Αθήνα: ΕΜΠ-Σχολή Αρχ. Μηχανικών
- Βαΐου Ντ. & Καλαντίδης Α., 2011, Πόλεις των «άλλων»: Δημόσιος χώρος και καθημερινές πρακτικές, στο Αδηλενίδου Γ. (επιμ.), *PS: Δημόσιος Χώρος... αναζητείται*, Συνέδριο 20-22 Οκτωβρίου 2011, Θεσσαλονίκη: Cannot Not Design Publications
- Βαΐου Ντ. & Χατζημικάλης Κ., 2012, *Ο χώρος στην αριστερή σκέψη*, Αθήνα: Νήσος
- Βαΐου Ντ., 2013, Γειτονιές στο κέντρο της πόλης: αφηγήσεις και κλίμακες συνύπαρξης στην Κυψέλη, στο Μαλούτας Θ. και συν., *Το κέντρο της Αθήνας ως πολιτικό διακύβευμα*, Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
- Βαΐου Ντ., Λαφαζάνη Ο. & Λυκογιάννη Ρ., 2013, Πρακτικές συνύπαρξης στις γειτονιές της πόλης. Συναντήσεις στην Κυψέλη, στο Ζαββού Α., Καμπούρη Ν. & Στρατηγάκη Μ., *Φύλο, Μετανάστευση, Διαπολιτισμικότητα*, Αθήνα: Νήσος lic-policy-briefings/Crisis_briefing
- Benjamin W., 1978, *Δοκίμια για την Τέχνη*, Αθήνα: Κάλβος
- Bott E., 1957, *Family and Social Network*, London: Tavistock
- Γέροντα Α., 2015, Ο χρόνος, η παρουσία, και το βίωμα του δημόσιου χώρου ως συνέπεια των σχεδιαστικών πρακτικών στην πόλη, στο Αθανασίου Κ. και συν. (επιμ.), *Urban Conflicts*, 17 Φεβρουαρίου-16 Ιουνίου 2014 (σ.47-60), Θεσσαλονίκη: Εργαστήριο "συναντήσεις και συγκρούσεις στην πόλη"
- Chapman D. (επιμ.), 1996, *Creating Neighbourhood and Places in the Build Environment*, London, New York: Taylor and Francis
- Crow G. & Allan G., 2013, *Community Life: an Introduction to Local Social Relations*, New York: Routledge
- Δήμας Κ., Μπαζαίου Ν., Σίγκα Α., 2015, *Neighbourhood and the Digital*, ανακτήθηκε 20 Σεπτεμβρίου 2015 από <http://www.ntua.gr/old/archtech/d-c/ neigh2/text.htm>
- Ένγκελς Φρ., 2012, *Για το ζήτημα της κατοικίας*, Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή
- Fischer C.S., Ιούνιος 1981, "The Public and Private Worlds of City Life", *American Sociological Review* (τ.46-σ.306-316)
- Φραγκομιχελάκης Μ., 2003, "Η ετερότητα-ιδιαιτερότητα: Συντελεστής ή εμπόδιο για την ενδογενή-τοπική ανάπτυξη;" Στο *Ετερότητα και Κοινωνία / Altérité et Société*, Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου Κοινωνιολογίας της AISLF, του ΕΚΚΕ, του ΕΚΠΑ και του IFA, 7-10 Μαΐου 2003, Αθήνα: ΕΚΚΕ
- Gifford R., 2013, *Environmental Perception and Cognition* στο Gifford R., *Environmental Psychology: Principles and Practice*, Colville: Optimal Books
- Goonewardena K., Kipfer S., Milgrom R. & Schmid C., 2008, *Space, Difference, Everyday Life: Reading Henri Lefebvre*, Λονδίνο: Routledge
- Ηλιοπούλου Ε., 2015, Χωρικές αναπαραστάσεις της σύγκρουσης: το παράδειγμα της διαιρεμένης Λευκωσίας, στο Αθανασίου Κ. και συν. (επιμ.), *Urban Conflicts*, 17 Φεβρουαρίου-16 Ιουνίου 2014 (σ.47-60), Θεσσαλονίκη: Εργαστήριο "συναντήσεις και συγκρούσεις στην πόλη"
- Harvey D., 2005, From space to place and back again: Reflections on the condition of postmodernity στο Bird J., Curtis B., Putnam T., Robertson G., Tickner L., *Mapping the futures: local cultures, global change*, Ν.Υόρκη: Routledge
- Harvey D., 2013, *Εξεγερμένες Πόλεις-Από το δικαίωμα στην πόλη στην επανάσταση της πόλης*, Αθήνα: ΚΨΜ
- Heidegger Martin, 1985, *Είναι και χρόνος, τ.Β'*, Αθήνα: Δωδώνη
- Heller A., 1983, *Επανάσταση και καθημερινή ζωή*, Αθήνα: Οδυσσέας
- Jameson F., Ιούλιος-Αύγουστος 1984, "Postmodernism or the Cultural Logic of the Late Capitalism", *New Left Review* (τ.146-σ.59-92)
- Jameson F., 1990, Cognitive Mapping στο Nelson C., Grossberg L., *Marxism and the Interpretation of Culture*, Ιλινόις: University of Illinois Press (σ.347-360)
- Καραγιάννη Ε.-Α., 2014, *Κυψέλη. Εξέλιξη και Ανάλυση των Χρήσεων και Αξιών Γης* (αδημοσίευτη προπτυχιακή εργασία), ΕΜΠ-Τμήμα Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών, Αθήνα
- Καρύδης Δ., 2008, *Τα επτά βιβλία της πολεοδομίας*, Αθήνα: Παπασωτηρίου
- Καρύδης Δ. και συν., 2010, *Σημειώσεις μαθήματος ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ Ι: Αναλυτική προσέγγιση του Αστικού Χώρου*, Αθήνα: ΕΜΠ-Σχολή Αρχ. Μηχανικών
- Κnox P. & Pinch S., Μαλούτας Θ. (επιμ.), 2009, *Κοινωνική Γεωγραφία των Πόλεων*, Αθήνα: Σαββάλας
- Κρεμμύδα Σ., Μεταξά Κ. & Σαραντάκη Χ., 2011, Μεταλλαγές του δημόσιου χώρου: η αλληλεπίδραση δημόσιου βίου και δημόσιου χώρου, στο Αδηλενίδου Γ. (επιμ.), *PS: Δημόσιος Χώρος... αναζητείται*, Συνέδριο 20-22 Οκτωβρίου 2011, Θεσσαλονίκη: Cannot Not Design Publications
- Λέφας Π., 2003, Οι πόλεις του κόσμου χθες, σήμερα, αύριο, στο Λέφας Π., Siebel W., Binde J., *Αύριο οι πόλεις*, Αθήνα: Πλέθρον

- Λέφας Π., 2008, *Αρχιτεκτονική και κατοίκηση-από τον Heidegger στον Koolhaas*, Αθήνα: Πλέθρον
- Lefebvre H., 1991, *Production of Space*, Oxford: Wiley-Blackwell
- Lefebvre H., 2007, *Δικαίωμα στην Πόλη-Χώρος και Πολιτική*, Αθήνα: Κουκίδα
- Loflan L., 1973, *A World of Strangers*, N.York: Basic Books
- Λυκογιάννη Ρ., 2010, Η συμβολή των δημόσιων χώρων στη κοινωνική συνοχή των πόλεων. Το παράδειγμα της Δημοτικής Αγοράς της Κυψέλης, Ανακοίνωση στην ημερίδα "Η δημοτική Αγορά της Χαλκίδας και η σχέση της με το μέλλον της πόλης", 28 Οκτωβρίου 2010, Χαλκίδα
- Λυκογιάννη Ρ., 2012, Η καθημερινή ζωή στο έργο του Ανρί Λεφέβρ στο Βαΐου Ντ. & Χατζημικάλης Κ., *Ο χώρος στην αριστερή σκέψη*, Αθήνα: Νήσος
- Lynch K., 1990, *The Image of The City*, Cambridge, Massachussets, London: The MIT Press
- Μακρυγιάννη Β. & Τσαβδάρου Χ., 2013, Η αντιστροφή του "δικαιώματος στην πόλη": η Αθήνα στην εποχή της κρίσης, στο *Μεταβολές και ανα-σημασιοδοτήσεις του χώρου στην Ελλάδα της κρίσης*, 1-2 Νοεμβρίου 2013, Βόλος: Παν. Θεσσ. Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
- Μαλούτας Θ., Κανδύλης Γ., Πέτρου Μ. & Σουλιάτης Ν., 2013, *Το κέντρο της Αθήνας ως πολιτικό διακύβευμα*, Αθήνα: ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (ΕΚΚΕ)
- Μαντουβάλου Μ., Μάιος-Σεπτέμβριος 1996, "Κέντρο πόλης, κοινωνική ανισότητα και πολιτισμική ετερότητα. Προκλήσεις για την πολεοδομική σκέψη", *Μανδραγόρας* (τ.12-13)
- Μανωλίδης Κ., Άνοιξη 2014, "Συνέδριο: Μεταβολές και Ανασημασιοδοτήσεις του Χώρου στην Ελλάδα της Κρίσης, Νοέμβριος 2013, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Π. Θεσσαλίας, Βόλος", *Γεωγραφίες* (τ.23-σ.85-88)
- Μαρμαράς Ε., 2012, *Για την αρχιτεκτονική και την Πολεοδομία της Αθήνας*, Αθήνα: Παπαζήση
- Massey D., 1991, "The political place of locality studies", *Environment and planning* (τ.23-σ.267-281)
- Merrifield A., 2006, *Henri Lefebvre: A Critical Introduction*, Λονδίνο: Routledge
- Μπουρλέσσας Π., 2014, "Χωρικές Γειτνιάσεις και Κοινωνικές Αποστάσεις σε περιπτώσεις Κάθετης Κοινωνικής Διαφοροποίησης", *Γεωγραφίες* (τ.23-σ.89-94)
- Neuman M., 1992, "Wasting Away by Kevin Lynch and The Production of Space by Henri Lefebvre", *Berkeley Planning Journal* (τ.7)
- Παπατζανή Ε., 2015, Κρίση και χωρο-κοινωνικές ταυτότητες των μεταναστών, στο Αθανασίου Κ. και συν. (επιμ.), *Urban Conflicts*, 17 Φεβρουαρίου-16 Ιουνίου 2014 (σ.47-60), Θεσσαλονίκη: Εργαστήριο "συναντήσεις και συγκρούσεις στην πόλη"
- Πέττας Δ., 2011, Κινήματα πόλης και δημόσιος χώρος: Η περίπτωση των επιτροπών κατοίκων στην Αθήνα, στο Αθηνίδη Γ. (επιμ.), *PS: Δημόσιος Χώρος... αναζητείται, Συνέδριο 20-22 Οκτωβρίου 2011*, Θεσσαλονίκη: Cannot Not Design Publications
- Πορτάλιου Ε., 2013, Κοινωνικές και χωρικές ανατροπές στην Αθήνα της κρίσης, στο *Μεταβολές και ανα-σημασιοδοτήσεις του χώρου στην Ελλάδα της κρίσης*, 1-2 Νοεμβρίου 2013, Βόλος: Παν. Θεσσ. Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
- Rapoport A., 2010, *Ανώνυμη αρχιτεκτονική και πολιτιστικοί παράγοντες*, Αθήνα: Μέλισσα
- Σαρηνγιάννης Γ. Μ., 2000, *Αθήνα 1830 – 2000, Εξέλιξη-Πολεοδομία-Μεταφορές*, Αθήνα: Συμμετρία
- Σαρηνγιάννης Γ., Ιούν.-Ιουλ. 2008, "Πόλεις μέσα στην πόλη, τα πολλά επίπεδα της Αθήνας", *Διάπλους* (τ.26)
- Simmel G., 1969, *The Metropolis and Mental Life*, στο Sennet R. (επιμ.), *Classic Essays on the Culture of Cities*, N.York: Appleton Century Crofts
- Σουλιάτης Ν. & Κανδύλης Γ., 2013, Αστική πολιτική στην Αθήνα την εποχή της κρίσης, στο *Μεταβολές και ανα-σημασιοδοτήσεις του χώρου στην Ελλάδα της κρίσης*, 1-2 Νοεμβρίου 2013, Βόλος: Παν. Θεσσ. Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
- Σταυρίδης Σ., 1990, *Η συμβολική σχέση με το χώρο, πώς οι κοινωνικές αξίες διαμορφώνουν και ερμηνεύουν το χώρο*, Αθήνα: Κάλβος
- Σταυρίδης Σ., 2002, *Από την πόλη οθόνη στην πόλη σκηνή*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Σταυρίδης Σ., 2015, Οι αναδυόμενοι κοινοί χώροι ως πρόκληση στην πόλη της κρίσης, στο Αθανασίου Κ. και συν. (επιμ.), *Urban Conflicts*, 17 Φεβρουαρίου-16 Ιουνίου 2014 (σ.47-60), Θεσσαλονίκη: Εργαστήριο "συναντήσεις και συγκρούσεις στην πόλη"
- Συντονιστική Επιτροπή Συλλόγων και Κινήσεων για τους Ελεύθερους Χώρους και την Ποιότητα Ζωής στην Αθήνα & Παρατηρητήριο Ελεύθερων Χώρων, 2008, *Αθήνα: Ελεύθεροι Χώροι: η δράση των κινημάτων για τους ελεύθερους χώρους και την ποιότητα ζωής*, Αθήνα: Παρατηρητήριο Ελεύθερων Χώρων
- Τσαούσης Δ., 2006, Η κοινωνική συνοχή και η διάσπασή της, στο

- Τσαούσης Δ., *Η Κοινωνία του Ανθρώπου*, Αθήνα: Gutenberg
- Τσίκλη Α., 2012, Νέες τεχνολογίες και μορφές χωρικής αναδιάρθρωσης στο Βαΐου Ντ. & Χατζημιάλης Κ., *Ο χώρος στην αριστερή σκέψη*, Αθήνα: Νήσος
- Turcu C., Karadimitriou N. & Chaytor S., 2015, *The impact of the global financial and economic crisis on European cities*, ανακτήθηκε 20 Νοεμβρίου 2015 από https://www.ucl.ac.uk/public-policy/public-policy-briefings/Crisis_briefing
- Φιλιππίδης Χ., Μπούρας Χ. (επιμ.), 2013, *Αρχιτεκτονική*, Αθήνα: Μέλισσα
- Φραγκομιχελάκης Μ., 2003, "Η ετερότητα-ιδιαιτερότητα: Συντελεστής ή εμπόδιο για την ενδογενή-τοπική ανάπτυξη;" στο *Ετερότητα και Κοινωνία / Altérité et Société Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου Κοινωνιολογίας της AISLF, του ΕΚΚΕ, του ΕΚΠΑ και του IFA*, Αθήνα: ΕΚΚΕ
- Χαϊδοπούλου-Βρυχεία Μ., Άνοιξη 2010, "Χρωνοχώροι στην Πόλη και Καθημερινότητα: Συγκριτική Μελέτη στην Αθήνα και την πόλη του Μεξικού", *Γεωγραφίες* (τ.15-σ.188-190)
- Χαϊδοπούλου-Βρυχεία Μ., 2012, Από τη σχέση χώρου και χρόνου στους χρονοχώρους της καθημερινότητας στο Βαΐου Ντ. & Χατζημιάλης Κ., *Ο χώρος στην αριστερή σκέψη*, Αθήνα: Νήσος
- Χατζησάββα Δ., Ιούλ.-Αύγ.-Σεπτ. 2004, "Χώρος-Ταυτότητα-Ετερότητα και η ευθύνη της μετάφρασης", περιοδικό Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Θεσσαλονίκης (ΣΑΘ) *Η αρχιτεκτονική ως τέχνη* (τ.10)
- Χατζησάββα Δ., 2011, Δημόσιος χώρος-Δημόσια σφαίρα: Διαφορές, όρια και χωρικός σχεδιασμός, στο Αδηλενίδου Γ. (επιμ.), *PS: Δημόσιος Χώρος... αναζητείται, Συνέδριο 20-22 Οκτωβρίου 2011*, Θεσσαλονίκη: Cannot Not Design Publications

ΜΕΛΕΤΗ:

Επιχειρησιακό πρόγραμμα "Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού", 2007-2013, *Μελέτη Ανάλυσης της Τοπικής Αγοράς Εργασίας*

ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ:

Ελένη Κοσσυφίδου & Περσεφόνη Μήλιου (2011), *Μικροπόλεις "Κυψέλη, το υπόγειο"*, Ελλάδα: ΕΡΤ